

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΤΟΜΗΝ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

Δ. ΠΑΝΤΑΖΗ

ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ: ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΔΙΑ ΝΕΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΒΕΛΤΙΩΘΕΙΣΑ

ΠΕΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΗ ΜΕ 48 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΘΕΙΣΑΣ
ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΥΣ ΠΙΝΑΚΑΣ κτλ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΠΑΡΑΤΩΙ ΕΚΔΟΤΗ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΩΙ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ | ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14 | 63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63

1882

Ἀρ.θ. Πρωτ. 1884.
Διεκπ. 1941.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Ἀπριλίου 1861

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Δ. Παρταζήν.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν,

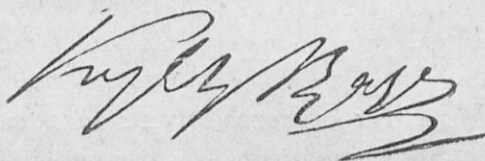
1) Τὴν ὑμετέραν ἀναφορὰν, 17 τοῦ λήξαντος ἄρτι μηνὸς Μαρτίου, δι' ἧς καθυπεβάλετε ἡμῖν πρὸς ἐξέτασιν τὴν παρ' ὑμῶν φιλοπνηθεῖσαν «**ΙΕΡΑΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ κατ' ἐπιτομήν.**»

2) Τὴν πρὸς ἡμᾶς ὑπ' ἀριθ. 11901, 5 μηνὸς Ἰσταμένου, ἀπάντησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' ἧς αὕτη συνιστᾷ τὸ ὑμέτερον πόνημα ὡς χρήσιμον διδακτικὸν βιβλίον, ὅπως ἐῴσυχθῃ εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα ὡς κείμενον τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας.

Γνωστοποιούμεν ὑμῖν ὅτι ἐγκρίνομεν, ἵνα τὸ εἰρημένον πόνημα ὑμῶν χρησιμεύσῃ ὡς διδακτικὸν βιβλίον τοῦ μαθήματος τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις τοῦ Κράτους.

Ὁ Ὑπουργὸς
Μ. ΠΟΤΑΝΣ.

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν κάτωθι ὑπογραφήν
τοῦ ἐκδότου Κ. Σ. Βλαστοῦ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὴν συναρμολόγησιν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Ἱστορίας ὠφελήθην ἐκ πάντων τῶν ἐμοὶ ἐφικτῶν καὶ εἰς τὴν ὑγιαίνουσιν διδασκαλίαν χρησίμων βοηθημάτων. Πάντα δοκιμάσας κατέσχον τὸ καλὸν, κατὰ τὴν τοῦ εἰπόντος Ἀποστόλου παραγγελίαν. Εἶχον δὲ ἀδιαλείπτως ὑπ' ὄφιν ὡς μόνον καὶ κύριον ὁδηγὸν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἥτοι τὰς Ἀγίας Γραφάς.

Ἐκτασιν εἰς τὸ βιβλίον ἔδωκα ἀνάλογον πρὸς τὸν παρὰ τοῦ νόμου περὶ ἐλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων ὠρισμένον εἰς διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας χρόνον. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὁ παραδίδων τὸ μάθημα τοῦτο διδάσκαλος δύναται ν' ἀναπτύσῃ αὐτὸ, βοηθούμενος ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ἄλλων παραδεδεγμένων ὑπὸ τῆς ἀγίας ἡμῶν ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας βιβλίων.

Ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ (δεκάτῃ τρίτῃ) ἐπηνέχθησαν διὰ νέας ἐπέξεργασίας πολλαὶ βελτιώσεις καὶ διορθώσεις.

Πᾶσαι αἱ γνώσεις κοσμοῦσι καὶ ἀναπτύσσουσι τὸ πνεῦμα ἡμῶν, μόνον δὲ τὰ ἱερὰ γράμματα σοφίζουσι ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν καὶ προφυλάττουσιν ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ψυχοφθόρου λύμης· διὸ καὶ ἡ διδασκαλία αὐτῶν δεόν νά γίνηται ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐν προσευχῇ καὶ παρακλήσει, ἵνα καρποφορῶσιν εἰς τὰς καρδίας τῆς νεότητος καὶ παραμένωσιν ἐφ' ἅπαντα τὸν βίον, καὶ παρα-

σκευάζωσι παντὶ χριστιανῷ τὴν μέλλουσιν ἀτελεύ-
τητον εὐδαιμονίαν, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου
καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἀμήν.

Σημ. Τῶν πλειοτέρων ἐκδόσεων τῆς ἱστορίας ταύτης ἔγειναν ὑπὸ
τυποκλόπων ἐκδόσεις εἰς 8ον καὶ εἰς 16ον, αἵτινες ψευδῶς φέρουσιν
ὡς τύπον ἐκδόσεώς των τὰς Ἀθήνας ἄνευ μάλιστα εἰκόνων, ἔμ-
πλοιοι δὲ σφαλμάτων. Πᾶν ἀντίτυπον τοιαύτης κατὰ κλεψιτυπίαν
ἐκδόσεως θὰ κατὰσχεταὶ καὶ θὰ ἐνεργῶνται τὰ τοῦ νόμου. Αἱ γνή-
σαι ἐκδόσεις φέρουσι τὴν μονογραφὴν τοῦ ἐκδότου ἢ δεκάτῃ τρίτῃ
δὲ αὕτη ἐκδοσις κοσμεῖται καὶ μὲ 48 εἰκονογραφίας φιλοτεχνηθεί-
σας ἐν Παρίσις καὶ τινὰς ἄλλας ἐνταῦθα ξυλογραφηθείσας, καὶ μὲ
τοπογραφικοὺς πίνακας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Μαΐου 1882.

Δ.- ΠΑΝΤΑΖΗΣ.

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΚΑΤ' ΕΠΙΤΟΜΗΝ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. Ἡ γῆ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. Χαναάν.

Ἡ γῆ ἐκατοικήθη μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ὑπὸ τοῦ Νῶε καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν.

Ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Χαναάν, υἱοῦ τοῦ Χάμ καὶ ἐγγονοῦ τοῦ Νῶε ἐκατοικήθη ἡ Χαναάν, κειμένη εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀσίας καὶ πλησίον τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας.

Β'. Ὄνόματα τῆς Χαναάν.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ ὁ τόπος οὗτος ὀνομάζεται μὲ τὰ ἐξῆς ὀνόματα, Γῆ Χαναάν, Γῆ Ἑβραίων, Γῆ Ἰούδα, Ἀγία Γῆ, Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, Γῆ Κυρίου ἢ Γῆ Θεοῦ· ὀνομάζεται ἔτι καὶ Γῆ Φιλιστειμ (Παλαιστίνη νεωτερικώτερον).

1. Τὸ ἀρχαιότατον τῶν ὀνομάτων τοῦ τόπου τούτου εἶναι Γῆ Χαναάν. Ὀνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ Χαναάν, υἱοῦ τοῦ Χάμ, υἱοῦ τοῦ Νῶε· διότι οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ κατέλαβον πᾶσαν τὴν ἀπὸ Σιδῶνος μέχρι Γάζης κατλ. χώραν (Γεν. Α, 19).

2. Γῆ Ἑβραίων ὀνομάσθη, διότι κατέλαβον αὐτὴν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, οἵτινες ὀνομάσθησαν Ἑβραῖοι

(περᾶται), διότι ὁ Ἀβραὰμ κατοικῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου διέβη αὐτὸν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Χαναάν· ἢ κατ' ἄλλους, ἀπὸ Χαβὲρ τοῦ Κιναίου (Κριτ. Δ. 17) ἢ, ὅπερ καὶ ἐγκριτώτερον, ἀπὸ τοῦ Ἑβερ ἀπογόνου τοῦ Σήμ. (Γεν. ΙΑ').

3. Γῆ Ἰσραὴλ ὠνομάσθη ἀπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἰακώβ, ὅστις ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Ἰσραὴλ, ἐξ οὗ καὶ οἱ Ἑβραῖοι ὠνομάσθησαν Ἰσραηλῖται, υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ ἀπλῶς « Ἰσραὴλ. »

4. Γῆ Ἰούδα ὠνομάσθη κατὰ πρῶτον τὸ μέρος τῆς Χαναάν, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα· ὕστερον μετεδόθη εἰς τὸ ἐκ τῶν φυλῶν τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν ἀποτελεσθὲν βασιλείον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοῦ Ἰούδα φυλὴ ὑπερέτερησε τῶν ἄλλων φυλῶν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος, ὠνομάσθη ἀπ' αὐτῆς πᾶσα ἡ Χαναάν Γῆ Ἰούδα καὶ Ἰουδαία.

5. Ἀγία Γῆ ὠνομάσθη, ὡς φαίνεται, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος, διότι ἦτο ἡ ἐκλεχθεῖσα παρὰ τοῦ Θεοῦ Γῆ εἰς κληρονομίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ του καὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐλατρεύετο, καὶ ὕστερον διότι διέτρισεν ὁ λυτρωτὴς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν αὐτῇ.

6. Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας ὠνομάσθη, διότι ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη (ἐπηγγείλατο) νὰ δώσῃ αὐτὴν εἰς τὸν Ἀβραὰμ ὡς αἰώνιον κληρονομίαν τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου.

7. Κυρίου Γῆ ἢ Γῆ Θεοῦ ὠνομάσθη, διότι ἦτο αὕτη ὡς ἰδίᾳ αὐτοῦ καὶ παρ' αὐτοῦ ἐδόθη εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.

8. Παλαιστίνη καὶ Γῆ Φιλιστειμ ὠνομάσθη ἐκ τῶν Φιλισταίων, διότι κατεῖχον μέγα μέρος χώρας μεσημβρινοδυτικῶς τῆς Χαναάν παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Τοῦτο δὲ ἐγένεεν ὕστερον τὸ κοινότερον τῆς Χαναάν ὄνομα. Λέγεται ἐνίοτε καὶ Συρία Παλαιστίνη, ὡς ἀποτελέσασα μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Συρίας.

Λέγεται πολλάκις ἐν ταῖς ἀγίαις Γραφαῖς καὶ ἀπλῶς

Γῆ. Ἐκ τῆς ἐννοίας δὲ διακρίνεται πότε ἐννοεῖται ἡ Χαναὰν διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐν ταῖς Γραφαῖς, καὶ πότε ὅλη ἡ Γῆ.

Γ'. Ὅρια, ἔκτασις καὶ πληθυσμός.

Ὅρια τῆς Χαναὰν ἦσαν τὰ ὄρη Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος καὶ ἡ Συρία πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἔρημος Ἀραβία, ἡ χώρα τῶν Ἀμμωνιτῶν, τῶν Μωαβιτῶν καὶ τῶν Μαδιανιτῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἡ Ἐδὼμ πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα (Μεγάλη θάλασσα κατὰ τὰς Γραφάς) πρὸς δυσμὰς.

Τὸ μέγιστον αὐτῆς μῆκος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν ἦτο περὶ τὰ 180 ἀγγλικά μίλια, τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἀπὸ 45 μέχρις 100 μιλίων, κατὰ τὴν θέσιν. Τὸ ἐμβαδὸν δὲ αὐτῆς ὑπελογίσθη εἰς 11,000 γεωγραφικά μίλια.

Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἐπὶ Δαβὶδ ἀνέβαινεν εἰς πέντε ἑκατομμύρια ψυχῶν.

Δ'. Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ὁ ἐπισημότερος, ἢ μᾶλλον ὁ μόνος ποταμὸς τῆς Χαναὰν εἶναι ὁ Ἰορδάνης, διερχόμενος διὰ τῶν λιμνῶν Μερρῶν καὶ Γεννησαρέτ καὶ χυνόμενος εἰς τὴν μεγάλην λίμνην, ἥτις ἐλέγετο Ἀλυκὴ καὶ θάλασσα Ἀλὼν καὶ Ἀσφαλτίτις λίμνη καὶ τέλος Νεκρὰ θάλασσα. Ὑπῆρχον δὲ καὶ πολλοὶ χεῖμαρροι, οἷον ὁ τῶν Κέδρων, ὁ Ἰαβὼκ καὶ ἄλλοι.

Ε'. Ὅρη.

Λίβανος πρὸς βορρᾶν, Κάρμηλος πρὸς τὴν θάλασσαν, Θαβώρ, Γελβουέ, Γαριζὶν, ὄρος Ἐλαιῶν κείμενον πλησίον τοῦ χεῖμαρρου τῶν Κέδρων καὶ ἄλλα.

ΣΤ'. Διανομή τῆς Χαναάν μεταξὺ τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ.

Ἀφ' οὗ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐξουσίασαν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τὸ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου μέρος ἐδόθη εἰς τὰς φυλάς τοῦ Ρουβὴν καὶ Γὰδ καὶ εἰς τὸ ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ. Μετὰ δὲ τὴν κατάκτησιν πάσης τῆς Χαναάν, τὸ πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου μέρος κατενεμήθη εἰς τὰς ὑπολοίπους ἐννέα φυλάς καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ. Ἡ διανομὴ αὕτη ἔγινε κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Μωϋσέως (Ἀριθ. ΚΣΤ'. Ἰησ. Ναυῆ ΙΔ'). Ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ, ὀρισθεῖσα εἰδικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔλαβεν ἴδιον κλῆρον, διεσκορπίσθησαν δὲ οἱ Λευῖται εἰς τὰς χώρας τῶν ἄλλων φυλῶν καὶ ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς πρὸς κατοικίαν τῶν τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ πόλεις, αἵτινες ὠνομάζοντο ἱεραὶ ἢ λευϊτικαὶ πόλεις, μετὰξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ αἱ λεγόμεναι φηγα-δευτήριοι πόλεις, ἕξ τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὰς ὁποίας κατέφυγον, ὡς εἰς ἄσυλον, οἱ ἀκουσίως τινὰ φονεύοντες.

Αἱ δώδεκα αὗται φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἔγειναν ἐκ τῶν δέκα υἱῶν τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Ἰωσήφ, τοὺς ὁποίους υἱοθέτησεν ὁ Ἰακώβ, καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον ἓσα δικαιώματα πρὸς τὰ δοθέντα παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ υἱούς.

Οὕτω πέραν μὲν τοῦ Ἰορδάνου ἐγκατεστάθησαν τὸ ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ, ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὴν καὶ ἡ τοῦ Γὰδ, ἐντεῦθεν δὲ αὐτοῦ, εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Χαναάν, ἡ φυλὴ τοῦ Ἀσὴρ, ἡ τοῦ Νεφθαλεὶμ καὶ τοῦ Ζαβουλὼν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἡ φυλὴ τοῦ Ἰσάχαρ, τὸ ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ καὶ ἡ φυλὴ τοῦ Ἐφραὶμ· εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη, ἡ φυλὴ τοῦ Βενιαμὴν, ἡ τοῦ Ἰούδα, ἡ τοῦ Συμεὼν καὶ ἡ τοῦ Δάν.

Ζ'. Τὸ κράτος τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ Σολομῶντος.

“Οτε ἔγεινε βασιλεὺς ὁ Δαβὶδ, καθυπέταξεν ἅπασαν τὴν Χαναάν, διότι πολὺ μέρος αὐτῆς δὲν εἶχαν ἔως τότε ἐξουσιᾶσαι οἱ Ἰσραηλῖται.

Οὕτως ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας κατελήφθη ἅπασα ὑπὸ τῶν Ἑβραίων διὰ τοῦ Δαβὶδ· ὅθεν περὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ ἐρρέθη τὸ ἐξῆς. «Καὶ Σολομῶν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶσι βασιλείοις ἀπὸ ποταμοῦ γῆς ἁλλοφύλων (τοῦ Εὐφράτου) καὶ ἔως ὁρίου Αἰγύπτου» (Γ. Βασ. Α 21).

Η'. Βασιλείαι τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος δέκα ἐκ τῶν φυλῶν ἀπεστάτησαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ῥοβοὰμ, ἔμειναν δὲ εἰς αὐτὸν μόνον αἱ φυλαὶ Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν μετὰ τοῦ μέρους τῶν χωρῶν τῆς τοῦ Δὴν καὶ τοῦ Συμεὼν τοῦ μεμιγμένου μὲ τὴν φυλὴν Ἰούδα. Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Ῥοβοὰμ ἦτο ἡ Ἱερουσαλήμ.

Αἱ δέκα ἀποστατήσασαι φυλαὶ συνέστησαν νέον βασίλειον, ὀνομασθὲν βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀνηγόρευσαν βασιλέα τῶν τὸν Ἱεροβοὰμ εἰς Συχέμ· καὶ πρώτη μὲν αὐτῶν πρωτεύουσα ἔγεινεν ἡ πόλις Θερασά, ἔπειτα δὲ ἡ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς φυλῆς Ἐφραΐμ Σαμάρεια.

Θ'. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων.

Ἡ Παλαιστίνη ἐξουσιασθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων διηρέθη εἰς πέντε ἐπαρχίας Γαλιλαίαν, Σαμάρειαν καὶ Ἰουδαίαν, κειμένας ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου, Περαιάν καὶ Ἰδουμαίαν πέραν αὐτοῦ.

Ἡ Γαλιλαία, ἡ βορειοτάτη τῶν ἐπαρχιῶν, διηρεῖτο εἰς ἄνω καὶ κάτω Γαλιλαίαν. Ἡ ἄνω Γαλιλαία ἐκλήθη

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Γαλιλαία τῶν ἔθνων, διότι γειτνιάζουσα μὲ τὴν Συρίαν καὶ τὰς πόλεις Τύρον καὶ Σιδῶνα, εἶχε κατοίκους ἀναμίκτους. Ἡ ἐπαρχία αὕτη περιελάμβανε τὰς χώρας τῶν φυλῶν Ἀσὴρ, Νεφθαλείμ, Ζαβουλὼν καὶ Ἰσάχαρ. Πόλεις ἐπίσημοι ἐν Γαλιλαίᾳ ἦσαν αἱ ἐξῆς — Δάν, Ἀσώρ, Ἀκχώ ἢ μετὰ ταῦτα Πτολεμαῖς, Καπερναοὺμ, Τιβεριὰς, Ναζαρέτ, Ναὶν, κλπ.

Ἡ Σαμαρεία, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Χαναάν, περιελάμβανε τὰς χώρας τῶν φυλῶν Ἐφραΐμ καὶ τὰς τῆς ἡμισείας φυλῆς Μανασσῆ, ἐκτὸς μικρᾶς ταινίας αὐτῆς εἰς τὴν παραλίαν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας μέχρι τῆς Πτολεμαίδος. Τῆς Σαμαρείας ὀνομασται πόλεις ἦσαν αἱ ἐξῆς, — Βαιθσάν, Ἰεσράελ, Σαμάρεια, γενομένη πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ, Συχέμ, Αἰνὼν, Θερσά, κλπ.

Ἡ Ἰουδαία περιελάμβανε τὰς χώρας τῶν φυλῶν Βενιαμὴν, Ἰούδα, Συμεὼν καὶ Δάν. Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐπίσημοι πόλεις ἦσαν αἱ ἐξῆς — Ἰεριχώ, Γάλγαλα, Σηγώρ, Γαβαὼν, Ῥαμὰ, Ταζέρ, Ἐμμαοὺς κώμη, Μασσηφά, Ἱερουσαλὴμ ἡ μητρόπολις τοῦ βασιλείου τοῦ Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος καὶ τῶν ἐξῆς βασιλέων τοῦ Ἰούδα· Βηθανία, Βηθλεέμ, Χεβρών, Λύδδη, Ἰόππη κλπ.

Περαία ὠνομάζετο ἐνίοτε πᾶσα ἡ πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρα, ἄλλοτε δὲ μέρος μόνον αὐτῆς. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην σημασίαν τοῦ ὀνόματος περιελάμβανε τὴν Τραχωνίτιδα, τὴν Ἰτουραίαν, τὴν Γαυλωνίτιδα, τὴν Αὐρανίτιδα, τὴν Βατανέαν, καὶ τὴν ἰδίως Περαίαν καὶ τὸ πλεῖστον τῆς λεγομένης Δεκαπόλεως, συνισταμένης ἐκ δέκα πόλεων πολὺ ἀπομεμακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων. Εἰς τὴν Περαίαν ἦσαν ὀνομασται πόλεις αἱ ἐξῆς — Καισάρεια ἡ Φιλίππου, Βηθσαιδὰ, Γάδαρα, Φανουήλ, Βηθαβαρά, κλπ.

Ἡ Ἰδουμαία περιελάμβανε τὸ ἔσχατον πρὸς μεσημβρίαν μέρος τῆς Χαναάν καὶ μικρὸν μέρος τῆς Ἀραβίας.

ΙΕΡΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Ἱερὰ Ἱστορία λέγεται ἡ ἔκθεσις τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ καὶ τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ ἀναφερομένων γεγονότων, δι' ὧν καταδεικνύεται ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου, ἡ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς παρακοῆς του εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἡ μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσίου ἱστορία τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ παρασκευὴ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, καὶ ἡ τελείωσις τῆς ἀπολυτρώσεως ταύτης διὰ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Σημ. Ἡ Ἱερὰ αὕτη Ἱστορία εἶναι ὅλη σχεδὸν εἰλημμένη περιληπτικῶς ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Διαθήκης, ἥτοι τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Πᾶσα δὲ ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι θεόπνευστος, γεγραμμένη παρὰ τῶν διαφωτισθέντων εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευομένου Ἀγίου Πνεύματος θείων καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν, θεραπόντων τοῦ Κυρίου Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ Εὐαγγελιστῶν· ἡ μετὰ πίστεως δὲ καὶ εὐλαθείας ἀνάγνωσις αὐτῆς σοφίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς σωτηρίαν καὶ στερεώνει αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν· «Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοχεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν» (Ἰω. Ε, 39).

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς κατὰ σάρκα
γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

§ 1. Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ πλάσις τοῦ
ἀνθρώπου (Γεν. Α. καὶ Β.)

Ἐν ἀρχῇ ὁ ἀναρχος Θεὸς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν.

Ἡ γῆ ἦτο ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος
ἦτο ἐπάνω εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο
ἐπάνω τοῦ ὕδατος.

Εἰς ἕξ ἡμέρας συνετέλεσεν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ μηδενὸς διὰ
τοῦ λόγου του τὸν κόσμον ὡς ἐξῆς·

Τὴν πρώτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ ἔγεινε φῶς· τὴν
δευτέραν, τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ· τὴν τρίτην, ἡ γῆ
καὶ τὰ ἐπάνω εἰς αὐτὴν φυτὰ· τὴν τετάρτην, ὁ ἥλιος, ἡ
σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες· τὴν πέμπτην, οἱ ἰχθῦς τῶν ὑδά-
των καὶ τὰ πετεινά· τὴν ἕκτην τὰ θηρία, τὰ κτήνη καὶ
πάντα τὰ ἐρπετά, καὶ τέλος εἶπε τὴν αὐτὴν ἕκτην ἡμέ-
ραν ὁ Θεὸς «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν
καὶ καθ' ὁμοίωσιν» καὶ λαβὼν χῶμα ἀπὸ τῆς γῆς ἔπλα-
σεν ὁ Θεὸς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς· ὠνόμασε δὲ αὐτὸν Ἀδὰμ.
Ἐπειτα θελήσας νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἀδὰμ βοηθόν, εἶπεν
ὁ Θεός· Δὲν εἶναι καλὸν νὰ ᾔῃαι ὁ ἄνθρωπος μόνος, ποιή-
σωμεν εἰς αὐτὸν βοηθὸν οἰκεῖον· ὅθεν κατακοιμήσας τὸν
Ἀδὰμ, ἔλαβε μίαν ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ ταύ-
της ἔπλασε τὴν γυναῖκα (Εὔαν). Ἐξυπνήσας δὲ τὸν
Ἀδὰμ, τὴν ἔφερε πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἀδὰμ ἰδὼν τὴν Εὔαν
εἶπε, Τοῦτο εἶναι ὅστοῦν ἐκ τῶν ὁστῶν μου καὶ σὰρξ ἐκ
τῆς σαρκός μου. Ἠλόγησε δὲ ὁ Θεὸς τὸ πρῶτον τοῦτο
ζευγὸς τῶν ἀνθρώπων, εἰπὼν, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνε-
σθε καὶ γεμίσατε τὴν γῆν καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν καὶ

ἐξουσιάσατε τοὺς ἰχθῦς τῆς θαλάσσης καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντα τὰ κτῆνη, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ, καὶ ὅλην ἐν γένει τὴν γῆν.

Ἀφ' οὗ ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς πάντα ταῦτα εἰς ἑξ ἡμέρας καὶ εἶδεν ὅτι ἦσαν καλὰ, ἔπαυσε τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἡλόγησε καὶ ἡγάσεν αὐτήν.

Ἡ δημιουργία αὕτη ἔγινε 5508 ἔτη πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. —

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μανθάνομεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος· καὶ ἐπειδὴ τὰ πάντα ἔγειναν καλὰ, διδασκόμεθα ἐκ τούτου ὅτι εἶναι πάνσοφος, ἔτι δὲ ὅτι εἶναι πανάγαθος, διότι τὰ πάντα ἐποίησε διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ προσδιώρισε διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος ἡμέραν ἀναπαύσεως, τὴν ὁποίαν χρεωστούμεν καὶ ἡμεῖς νὰ φυλάττωμεν, παύοντες ἀπὸ τὰ συνήθη ἡμῶν ἔργα τὴν ἡμέραν αὐτὴν καὶ ἀγιάζοντες τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὡς τοιαύτην ἡμέραν ὥρισεν ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία τὴν Κυριακὴν, διότι Κυριακὴν ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν καλὰ· ὅθεν εἰς οὐδένα συγχωρεῖται ἡ ἐπικρισις τῶν ποιημάτων τοῦ Δημιουργοῦ, ἃς λέγωμεν δὲ μετὰ τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ, «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· Πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας, ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου.» (Ψαλ. 103)

Ἐπειδὴ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐπλάσθη ἐκ χώματος, δὲν πρέπει νὰ ᾔηται ὑπερήφανος δι' αὐτό.

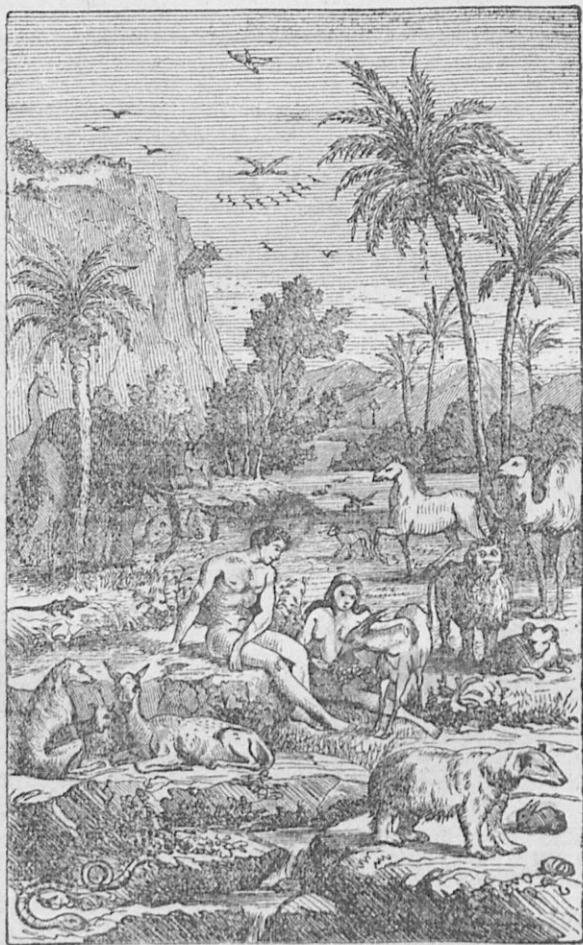
Διὰ τῆς πλάσεως τῆς Εὕας ὁ Θεὸς συνέστησε τὸν νόμιμον γάμον, ὅστις εἶναι ὁσιος καὶ ἁρεστός εἰς τὸν Θεόν.

Πρέπει νὰ ἤμεθα εὐγνώμονες εἰς τὸν Θεόν, διότι παρέδωκεν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν ὅλην τὴν γῆν καὶ ὅλα τὰ ζῶα, καὶ διότι ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ψυχὴν ἀθάνατον. Ἐπειδὴ δὲ μᾶς ἔπλασε κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν, χρεωστούμεν νὰ μὴ ἀσχημίζωμεν τὴν εἰκόνα ταύτην, παραβαίνοντες τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ ἁμαρτάνοντες.

§ 2. Παράδεισος καὶ ἡ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου. (Γεν. Β. Γ.)

Κύριος ὁ Θεὸς ἐφύτευσε παράδεισον εἰς τόπον καλοῦμενον Ἐδέμ. Εἰς τὸν παράδεισον τοῦτον ἐξανέστησεν ὁ Θεὸς παντὸς εἶδους δένδρα ὠραῖα εἰς τὴν ὄρασιν καὶ φέροντα καρποὺς καλοὺς εἰς βρώσιν. Εἰς τὸ μέσον δὲ αὐ-

τοῦ ἦτο τὸ δένδρον τῆς ζωῆς καὶ τὸ δένδρον τῆς γνώ-
σεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἐν τῷ παραδείσῳ.

Ὁ Θεὸς ἔλαβε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὅποτον ἐπλασε, καὶ
ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν παράδεισον ἵνα ἀπολαμβάνῃ τὰ
ἐκεῖ καλὰ καὶ νὰ ἐργάζεται εἰς αὐτόν. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς
εἰς τὸν Ἀδὰμ, νὰ τρώγῃ ἀπὸ πάντα τὰ εἰς τὸν παρὰ

ἀδελφοῦ σου φωνάζει πρὸς με ἐκ τῆς γῆς· νὰ ἦσαι ἐπικατάρατος εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἔπιδε τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου, νὰ στενάξης καὶ νὰ τρέμης.» Ὁ δὲ Κάιν εἶπε, «Μέγιστον καὶ ἀσυγχώρητον διὰ τοῦτο εἶναι τὸ ἐγκλημά μου· θὰ ἦμαι φυγὰς καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θὰ μὲ ἀποκτείνῃ πᾶς ὅστις ἤθελε μὲ εὖρει.»

Πρῶτος δὲ ὁ Κάιν οὕτως ἐκκοδόμησεν ὕστερον πόλιν τὴν ὁποίαν ὠνόμασεν Ἐνώχ, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ Ἀδάμ ἀπέκτησε μετὰ ταῦτα ἄλλον υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Σήθ. Τούτου δὲ οἱ ἀπόγονοι ὑπῆρξαν εὐσεβεῖς, ἐν ᾧ οἱ τοῦ Κάιν ἔγειναν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτῶν, ἀσεβεῖς. Μεταξὺ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σήθ ἀξιωμαθμόνευτοι μάλιστα εἶναι ὁ Ἐνώχ καὶ ὁ υἱὸς του Μαθουσάλα. Καὶ τὸν μὲν Ἐνώχ, εὐαρεστήσαντα εἰς τὸν Θεόν, τὸν μετέθηκεν ὁ Θεὸς καὶ δὲν εὐρίσκετο, ὁ δὲ Μαθουσάλα ἔγεινε μακροβιώτατος πάντων τῶν ἀνθρώπων, ζήσας ἔτη ἑννεακόσια ἐξήκοντα ἑννέα. Ὁ Ἀδάμ ἔζησεν ἔτη ἑννεακόσια τριάκοντα.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τοῦ συμβάντος φόνου τοῦ Ἀδελ μανθάνομεν ὅτι ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου ἦσαν ἀγαθοὶ καὶ πονηροὶ ἄνθρωποι.

Ὁ Θεὸς προσδέχεται εὐμενῶς τὰς προσφορὰς τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν εὐσεβῶν καὶ εἰς αὐτὰς εὐαρεστεῖται. Ὁ φθόνος εἶναι ἁμαρτία φέρουσα πολλὰς ἄλλας. Ἐκ φθόνου ἐφόνευσε ὁ Κάιν τὸν ἀδελφόν του.

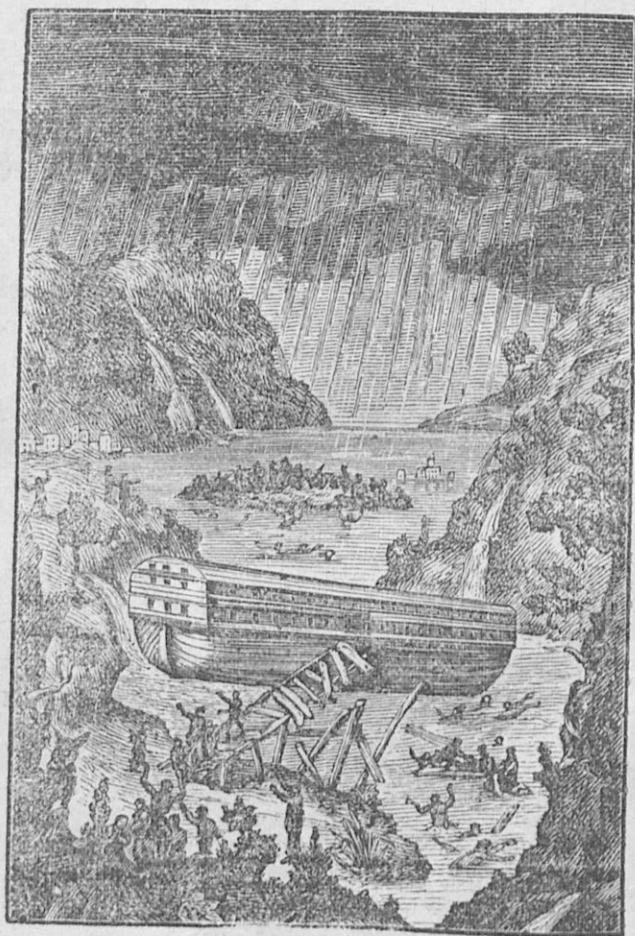
Ὁ Θεὸς ἐγνωρίζεν ὅτι ὁ Κάιν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του, διότι εἶναι πανταχοῦ παρὼν καὶ γινώσκει τί πράττει ἕκαστος, ἀκόμη καὶ τί διανοεῖται.

Καὶ αὐτὸς ὁ πράττων τὸ κακὸν τιμωρεῖται οὐ μόνον μετὰ θάνατον ἀλλὰ καὶ ζῶν, ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του.

§ 4. Κατακλυσμός. (Γεν. ΣΤ.)

Ἀφ' οὗ ἐπληθύνθησαν οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρχισαν νὰ τρέπωνται καὶ νὰ παραδίδωνται εἰς παντὸς εἶδους κακίας. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινά· ὥρισε δὲ ἐξ εὐσπλαγχνίας εἰς διόρθωσιν τῶν ἀνθρώπων ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη, ἀλλ' ὅμως οὐδόλως μετεμελήθησαν, μάλιστα δὲ περισσότερα κακὰ ἐπραττον.

Μόνος τότε δίκαιος ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ἦτο ὁ Νῶε. Θέλων ὁ Θεὸς νὰ σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τὸν ἐπρόσταξε νὰ κατασκευάσῃ κιβωτὸν, τὸ μῆκος τρια-

Ὁ Κατακλυσμός.

κοσίων πῆχεων, τὸ πλάτος πεντήκοντα καὶ τὸ ὕψος τριάκοντα, καὶ νὰ ἀσφαλτώσῃ αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. Ἀφ' οὗ ὁ Νῶε ἀπετελείωσε τὴν κιβωτὸν, ὁ Θεὸς ἐπρόσταξεν αὐτὸν νὰ παραλάβῃ εἰς αὐτὴν ἀνὰ δύο ἄρ-

σεν καὶ θῆλυ, ἐξ ὅλων τῶν ζώων τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀνὰ ἑπτὰ ἐκ τῶν καθαρῶν, ὅσα δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσωσιν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ τροφὰς ἱκανάς. Εἰσῆλθον δὲ, ὅταν ὁ Θεὸς εἶπεν, ὁ Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, Σὴμ, Χάμ καὶ 'Ιάφεθ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὅλοι ὀκτὼ ἄνθρωποι καὶ τὰ ὀρισθέντα ζῶα· ἦτο δὲ τότε ὁ Νῶε ἐτών ἐξακοσίων. Ἀφ' οὗ ἐκλείσεν ὁ Θεὸς ἔξωθεν τὴν κιβωτὸν, διεῖράχθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, ἤνοιξαν οἱ καταβάλλεται τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβρεξεν ἀδιακόπως ἐπὶ τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ἐκ τούτου ἐπλημμύρισαν τὰ ὕδατα καὶ ὑψώθησαν δεκαπέντε πήχεις ὑπεράνω τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων, καὶ ἦτο ἡ γῆ οὕτω πλημμυρισμένη ἡμέρας ἑκατὸν πενήκοντα. Πάντες οἱ ἐκτὸς τῆς κιβωτοῦ μείναντες ἄνθρωποι καὶ πάντα τὰ ζῶα κατεποντίσθησαν καὶ ἀπέθανον, ἡ δὲ κιβωτὸς ἐπέπλεεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ὅτε ἤρχισαν νὰ ἀποσύρωνται τὰ ὕδατα, ἐκέθησεν ἡ κιβωτὸς ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη Ἀραράτ. Ὁ Νῶε, ἵνα πληροφορηθῇ ἂν ἔπαυσαν τὰ ὕδατα εἰς τὴν γῆν καὶ ἂν ἐφάνη ἡ ξηρὰ, ἀπέστειλε τὸν κόρακα, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κιβωτόν· ἔπειτα ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν, ἥτις μὴ εὐροῦσα τόπον νὰ σταθῇ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Νῶε. Μετὰ ἡμέρας ἔστειλε πάλιν τὴν περιστερὰν· αὕτη δὲ ἐπιστρέψασα ἔφερεν ἐλαίας κάρφος. Τέλος ἔστειλε μετὰ ἑπτὰ πάλιν ἡμέρας τὴν περιστερὰν, ἀλλ' αὕτη δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κιβωτόν, ἐπειδὴ εἶχεν ἤδη ξηρανθῇ ἡ γῆ. Τελευταῖον ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Νῶε καὶ ἐξῆλθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του καὶ οἱ υἱοὶ του καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν του· ἐξῆλθον δὲ καὶ ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα. Ἀμα ἐξελθὼν ὁ Νῶε, κατεσκεύασε θυσιαστήριον καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν θυσίαν, ἥτις ἐφάνη ἀρεστὴ εἰς αὐτόν, καὶ ἠυλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Νῶε καὶ τοὺς υἱούς του, καὶ ἔδωκε σημεῖον διαθήκης, ὅτι δὲν θὰ γείνη πλέον κατακλυσμὸς, τὸ οὐράνιον τόξον, ὅπερ λέγεται ἰρις. —

Θυσία τοῦ Νῶε.

Παρατηρήσεις. Μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι ὁ εὐσπλαγχνος Θεὸς δίδει μὲν καιρὸν εἰς μετάνοιαν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους τιμωρεῖ ἀυστηρῶς τοὺς ἐπιμένοντας εἰς τὰς κακίας.

Ὅτι ὁ Θεὸς, ὡς δίκαιος κριτὴς, δὲν ἐξολοθρεύει μετὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ τοὺς εὐσεβεῖς, ἀλλὰ σώζει αὐτούς, ὡς ἔσωσε τὸν Νῶε.

Οἱ μὴ ὠφελούμενοι ἐν καιρῷ μετανοίας, δὲν δύνανται νὰ σωθῶσιν ὑπὲρ ἅμα ἀρχίσῃ ἐκτελουμένη ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ.

§ 5. Υἱοὶ Νῶε, Πυργοποιΐα καὶ σύγχυσις γλωσσῶν. (Γεν. θ. ΙΑ.).

Ὁ Νῶε ἤρχισε νὰ γεωργῇ πάλιν τὴν γῆν, ἐφύτευσε δὲ καὶ ἀμπελῶνα. Ἐπειδὴ δὲ ἔπιεν οἶνον περισσότερον τοῦ δέοντος, ἐμέθυσε καὶ ἐγυμνώθη εἰς τὴν σκηνὴν του. Χάμ, ὁ υἱὸς του, ἰδὼν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς του, ἐξ ὧν εἶπε τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς του, τὸν Σὴμ καὶ τὸν Ἰάφεθ. Οὗτοι δὲ, σεβόμενοι τὸν πατέρα αὐτῶν, ἤλθον ὀπισθοποροῦντες καὶ ἐσκέπασαν αὐτόν. Συνελθὼν δὲ ὁ Νῶε καὶ μαθὼν τὸ γεγονός, τοῦ μὲν Χάμ τὴν γενεάν διότι ἀπρεπῶς οὗτος ἐφέρθη, κατηράσθη, τὸν δὲ Σὴμ καὶ τὸν Ἰάφεθ ἠυλόγησε, προειπὼν εἰς αὐτὸν μὲν τὸ δυστυχὲς μέλλον τῆς γενεᾶς του, εἰς τούτους δὲ τὴ μέλλουσαν εὐτυχίαν τῶν ἀπογόνων των. Ἀπέθανε δὲ Νῶε ζήσας ἔτη ἑνεακόσια πεντήκοντα.

δαινὰς συνεπείας Ὁ Ἰακώβ ἤναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ νὰ φοβῆται τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Ἡσαῦ.

§ 11. Κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ. (Γεν. ΚΖ. ΚΗ.)

Κατὰ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Ἡσαῦ, ἃν ὁ Ἰακώβ ἔμενεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, μεγάλως ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐκινδύνευε. Τοῦτο γνωρίζουσα ἡ Ῥεβέκκα συνεβούλευσε, καὶ παρεκίνησε τὸν Ἰακώβ ν' ἀπέλθῃ πρὸς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν εἰς Μεσοποταμίαν. Ἡ συμβουλὴ αὕτῃ ἤρесе καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰσαὰκ, ὅστις καὶ ὑπλόγησεν ἐκ δευτέρου τὸν Ἰακώβ καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ ὅπου καὶ ἡ μήτηρ εἶπεν καὶ νὰ νυμφευθῇ μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Λάβαν, διότι εἶχε πολὺ λυπηθῇ ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἐπῆρε γυναῖκας ἄλλοφύλους. Ὅδοιπορῶν δὲ ὁ Ἰακώβ ἐνυκτώθη καθ' ὁδόν, ὅθεν ἤναγκάσθη νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ ὑπαιθρον. Πλαγιάσας δὲ εἰς τὴν πεδιάδα ἔθεσεν εἰς προσκεφάλαιον πέτραν· κοιμηθεὶς δὲ εἶδε κατ' ὄναρ ὁ Ἰακώβ κλίμακα, τῆς ὁποίας ἡ μὲν βάσις ἐστηρίζετο εἰς τὴν γῆν, ἡ δὲ κορυφὴ ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἄγγελοι Κυρίου ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ Κύριος ἐστηρίζετο εἰς αὐτὴν καὶ εἶπε, Τὴν γῆν, εἰς τὴν ὁποίαν κοιμᾶσαι, θὰ δώσω εἰς σέ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου, καὶ ἐν σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου θὰ εὐλογηθῶσι πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ἐξυπνήσας ὁ Ἰακώβ εἶπε περίφοβος, Πόσον εἶναι φοβερός ὁ τόπος οὗτος· τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ οἶκος Θεοῦ καὶ αὕτη εἶναι ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ. Λαβὼν δὲ τὸν λίθον, τὸν ὅποιον εἶχε προσκεφάλαιον, ἔστησεν αὐτὸν εἰς μνημεῖον καὶ νυχῆθη λέγων, Ἐάν ὁ Κύριος μὲ διαφυλάξῃ καὶ μ' ἐπιστρέψῃ ἰαλῶς ἔχοντα εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, θὰ καταστήσω τὸν λίθον τοῦτον οἶκον Θεοῦ καὶ θὰ προσφέρω εἰς τὸν Θεὸν τὸ δέκατον τῶν ὅσα ἤθελε μοὶ δῶσαι.

Παρατηρήσεις. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ δίδῃ τόπον τῇ ὁργῇ. Ὁ Ἰακώβ ἐπρωτίμην, ὑπακούων εἰς τοὺς γονεῖς του, νὰ φύγῃ μακρὰν αὐτῶν, παρὰ νὰ μένῃ καὶ νὰ εὕρεται εἰς διαμάχην πρὸς τὸν ἀδελφόν του. Τοῦς ἐν θλίψει καὶ στενωχωρίᾳ ὄντας πιστοὺς

παρηγορεῖ ὁ πανταχοῦ Θεὸς κατ' ἰδίαν. Ἡ εὐσέβεια τοῦ Ἰακώβ δεικνύεται καὶ ἐκ τῆς μνήμης καὶ τῆς καθιερώσεως τοῦ τόπου, ὅπου ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, διὰ τὴν παρηγορήσῃ καὶ στηρίξῃ αὐτόν.

§ 12. Διπλοῦς γάμος τοῦ Ἰακώβ. (Γεν. ΚΘ.)

Ὁ Ἰακώβ λοιπὸν ἐπορεύθη εἰς Λάβαν τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρὸς του κατοικοῦντα εἰς Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας, ἵνα σωθῇ ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς τοῦ ἀδελφοῦ του Ἡσαῦ, λάβῃ δὲ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ θείου του κατὰ τὴν παραγγελίαν τῶν ἐαυτοῦ γονέων. Ὁ Λάβαν εἶχε δύο θυγατέρας, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρεσβυτέρα ἐλέγετο Λεία καὶ εἶχεν ἀσθενεῖς ὀφθαλμούς, ἡ δὲ νεωτέρα ὠνομάζετο Ραχήλ καὶ ἦτο ὥραία.

Ὁδοιπορῶν ὁ Ἰακώβ εἰς Χαρρὰν εἶδε φρέαρ εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ποιμένας μὲ τρία ποίμνια καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς περὶ τοῦ Λάβαν. Ἐν ᾧ δὲ ἐγένετο λόγος περὶ αὐτοῦ, ἔρχεται ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ραχήλ μετὰ τῶν προβάτων εἰς τὸ φρέαρ. Ὁ Ἰακώβ εἰπὼν τίς εἶναι ἐκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόμιον τοῦ φρέατος καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα αὐτῆς. Ἡ Ραχήλ ἀνήγγειλε παρευθὺς εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς, ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του Ἰακώβ εἶναι ἔξω τῆς πόλεως. Ὁ Λάβαν ἄμα ἀκούσας τοῦτο, ἐξῆλθεν εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸν οἶκόν του. Ὁ Ἰακώβ διηγήθη εἰς τὸν Λάβαν τὰ περὶ αὐτοῦ. Αἰτήσαντος δὲ τοῦ Λάβαν νὰ ὀρίσῃ ὁ Ἰακώβ τὸν μισθὸν τῆς παρ' αὐτῷ ὑπηρεσίας του, ὁ Ἰακώβ ἐπρότεινε νὰ ὑπηρετήσῃ αὐτὸν ἑπτὰ ἔτη καὶ νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα του Ραχήλ. Ὁ Λάβαν εἶπεν ὅτι στέργει, ἀλλὰ πληρωθείσης τῆς ἑπταετίας, ἀντὶ τῆς Ραχήλ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δι' ἀπάτης τὴν Λείαν. Ἀνακαλύψας ὁ Ἰακώβ τὴν ἐπιούσαν τοῦ γάμου του τὴν ἀπάτην, παρεπονθήθη εἰς τὸν πενθερόν του. Οὗτος δὲ εἶπεν ἀπολογούμενος, Ὑπάρχει συνήθεια παρ' ἡμῖν νὰ δίδωμεν πρῶτον τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα καὶ ὕστερον τὴν μικροτέραν, καὶ ἐπρότεινεν εἰς

αὐτὸν νὰ δουλεύσῃ ἕτερα ἐπτὰ ἔτη καὶ εἰς ἀντιμισθίαν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν καὶ τὴν 'Ραχήλ. Ἐστερξεν ὁ 'Ιακώβ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην καὶ οὕτω ἔλαβε εἰς γυναῖκα καὶ τὴν 'Ραχήλ, τὴν ὁποίαν ἠγάπησε περισσότερο παρὰ τὴν Λείαν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἔδωκε διὰ τοῦτο προτέρημα εἰς τὴν Λείαν τὴν εὐτεκνίαν, εἰς δὲ τὴν 'Ραχήλ τὴν ἐπὶ τινὰ καιρὸν στειρώσιν. Ἐκ τούτου ἐφθόνησεν ἡ 'Ραχήλ τὴν Λείαν. —

Παρατηρήσεις. Καὶ πάλιν ἐνταῦθα μανθάνομεν ὅτι τὰ τέκνα πρέπει νὰ ἐκτελῶσι τὰς ὑπηρεσίας τῶν γονέων αὐτῶν. Ἡ 'Ραχήλ ἔδωκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς τῆς. Οἱ ὄφρατοι δὲν πρέπει νὰ ὑπερφηανεύωνται διὰ τοῦτο τὸ χάρισμα, διότι πολλάκις καταστέλλεται ἡ ὑπερφηανία δι' ἄλλου ἐλαττώματος, ὅπως ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας.

Βλέπομεν ἔτι ἐνταῦθα ὅτι, ὅπως ὁ 'Ιακώβ ἠπάτησε τὸν πατέρα του, οὕτω καὶ αὐτὸς ἠπατήθη παρὰ τοῦ πενθεροῦ του. Ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια τοῦ βήτοῦ τοῦ Εὐαγγελίου «ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν».

Δὲν πρέπει νὰ ἀγανακτῶμεν ὅταν πάσχωμεν ἑλλειψίν τινα, ὡς ἡ 'Ραχήλ, διότι ἦτο στειρά, ἀλλὰ νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ διορθῶνῃ τὰς ἑλλείψεις ἡμῶν.

§ 13. Ἐπιστροφὴ τοῦ 'Ιακώβ. (Γεν. ΛΒ. ΛΓ. ΛΔ.).

Ὁ 'Ιακώβ ἀπέκτησεν ἐκ μὲν τῆς Λείας υἱοὺς ἕξ τοὺς ἐξῆς, 'Ρουβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, 'Ιούδαν, 'Ισάχαρ, Ζαβουλὼν, καὶ θυγατέρα μίαν, τὴν Δείναν· ἐκ δὲ τῆς 'Ραχήλ υἱοὺς δύο, τὸν 'Ιωσήφ, καὶ ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς Χαναὰν τὸν Βενιαμὴν, ἐκ δὲ τῶν παιδισκῶν του τέσσαρας, Δὰν, Νεφθαλεὶμ, Γὰδ καὶ Ἀσήρ.

Ἐπιστρέφων δὲ κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πατρίδα του Χαναὰν μετὰ τῆς οἰκογενείας του ὅλης καὶ τῶν ποιμνίων του καὶ τῶν κτηνῶν του εἶδε καθ' ὁδὸν στράτευμα ἀγγέλων Θεοῦ, τοὺς ὁποίους ἅμα ἰδὼν εἶπε, Στράτευμα Θεοῦ εἶναι. Μετὰ ταῦτα μαθὼν ὅτι ἔρχεται εἰς ἀπάντησίν του ὁ ἀδελφός του 'ΗΣΑΪ μετὰ τετρακοσίων ἀνδρῶν ἐφοβήθη, καὶ κατὰ πρῶτον παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας του, ὥστερον δὲ ἔστειλεν εἰς τὸν ἀδελφόν του πλοῦσια δῶρα ἐκ

τῶν ποιμνίων καὶ τῶν κτηνῶν, ἵνα καταπράξῃ αὐτόν.

Ἐν ᾧ δὲ ἔμενε μόνος τὴν νύκτα, ἄνθρωπος κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπάλαψε μὲ αὐτόν καὶ ἐχόλανε τὸν μηρὸν αὐτοῦ· ὕστερον δὲ ἐφανερώθη ὅτι ἐπάλαψε μὲ τὸν Θεόν, ὅστις τῷ εἶπεν, Ἄφ' οὗ ἐστάθης ἰσχυρὸς μετὰ Θεοῦ, θὰ ἦσαι δυνατὸς μετὰ ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲν ἐφανέρωσε τὸ ὄνομά του. Ὁ Ἰακώβ ἐννόησας ὅτι ὁ παλαιῆσας μετ' αὐτοῦ ἦτο ὁ Θεός, εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ, «Εἶδον τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή». Ἡυλογήθη δὲ παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ὠνομάσθη Ἰσραὴλ,¹ ἐξ οὗ ὠνομάσθησαν καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ Ἰσραηλῖται.

Ἀναβλέψας δὲ ὕστερον ὁ Ἰακώβ εἶδεν ἐρχόμενον τὸν ἀδελφόν του Ἡσαῦ, τὸν ὁποῖον ἐπροσκύνησεν ἐπτάκις μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων του. Δραμῶν δὲ ὁ Ἡσαῦ ἐνηγκάλισθη καὶ ἐφίλησε τὸν Ἰακώβ καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. Ὁ Ἡσαῦ δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ τὰ δῶρα, ἀλλὰ ἐνδίδων εἰς τὰς παρακλήσεις τοῦ Ἰακώβ, κατεπείσθη καὶ ἐδέχθη αὐτά· οὕτω χωρισθέντες ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πατήρ των Ἰσαὰκ πλήρης ἡμερῶν καὶ ἔθαψαν αὐτόν ὁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. —

Παρατηρήσεις. Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ ἀφεύκτως ἐκπληροῦνται. Ἰδοὺ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς διαθήκης αὐτοῦ, ὅτι θέλει πληθύναι τὸ σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ· δεκατρία τέκνα ἀπέκτησεν ὁ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ διὰ τῆς ἀποστολῆς δώρων εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ τῆς προσκυνήσεώς του δεικνύει, ὅτι ἐπεθύμησε νὰ ἐπανορθώσῃ ὅπερ ἔπραξεν ἄδικον. Τὴν διαγωγὴν του ταύτην πρέπει νὰ μιμώμεθα.

Ἡ πίστις οὐδέποτε πρέπει νὰ μᾶς λείπῃ. Ὁ Ἰακώβ ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ καὶ ἠυλόγησεν αὐτόν καὶ ἔσωσεν αὐτόν ἀπὸ πάσης ἐκδικήσεως τοῦ Ἡσαῦ. Τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν πρέπει νὰ ἐπικαλώμεθα πάντοτε, μάλιστα δὲ ὅσάκις κίνδυνοι μᾶς ἀπειλοῦσι.

§ 14. Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ (Γεν ΛΖ.).

Ὁ Ἰακώβ ἐπιστρέψας κατόκησεν εἰς Γῆν Χαναάν. Ἐκ τῶν δώδεκα ὕιων τοῦ ἡγάπα περισσότερον τὸν Ἰωσήφ καὶ διὰ τούτου καὶ χιτῶνα ποικίλον ἐνέδυσεν αὐτόν.

(1) Διότι ἐνίσχυσις μετὰ Θεοῦ κτλ. (Γεν. 26, 28).

Οἱ ἀδελφοί του διὰ τοῦτο καὶ μάλιστα διότι κατήγγει-
 λεν εἰς τὸν πατέρα κακὴν τινα πράξιν των, τὸν ἐμίσαν
 καὶ δὲν ἔζων ἐν εἰρήνῃ μὲ αὐτόν. Ἡὔξησε τὸ μῖσος αὐ-
 τῶν καὶ τοῦτο, ὅτι εἶδεν ὁ Ἰωσήφ δύο ἐνύπνια τῶν ὁ-
 ποίων ἡ ἐξήγησις ἐφανερώωνεν, ὅτι ἐμελλόν ποτε οἱ ἀδελ-
 φοί του καὶ οἱ γονεῖς του νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν.

Μετὰ ταῦτα, ὅτε οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ ἔβασκον τὰ πρό-
 βατα τοῦ πατρὸς των εἰς Συχέμ, ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τὸν
 Ἰωσήφ νὰ ἴδῃ, ἂν ὑγιαίνωσιν αὐτοὶ καὶ τὰ πρόβατα καὶ
 νὰ ἐπιστρέψῃ νὰ τὸ ἀναγγείλῃ εἰς αὐτόν. Οἱ ἀδελφοί του

Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ.

ιδόντες μακρόθεν τὸν Ἰωσήφ ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς εἰς
 Δωθαιμ, ὅπου εἶχον μεταβῆ ἐκ Συχέμ, εἶπον μεταξύ
 των, Ἴδου ἔρχεται ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος, καὶ διεγορή-
 θησαν νὰ φονεύσωσιν αὐτόν καὶ νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς λάκ-
 κον. Ὁ Ῥουβὴν ἐναντιωθεὶς εἶπε, Μὴ χύνετε αἷμα, ἀλλὰ
 βάλετε αὐτόν εἰς ἓνα ἐκ τῶν λάκκων τῆς ἐρήμου· εἶχε
 δὲ σκοπὸν νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτόν καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ
 εἰς τὸν πατέρα του. Ὅθεν ἀφαιρέσαντες αὐτοῦ τὸν ποι-
 κίλον χιτῶνα ἔρριψαν αὐτόν εἰς λάκκον κενόν, ἄνευ ὕδα-
 τος. Κατὰ παρακίνησιν δὲ τοῦ ἀδελφοῦ των Ἰούδα ἀπε-
 φάσισαν, ἀπόντος τοῦ Ῥουβὴν, καὶ ἀνασύραντες τὸν Ἰω-
 σήφ ἐκ τοῦ λάκκου, ἐπώλησαν αὐτόν εἰς ἐμπόρους Ἰσμη-
 τῆν.

λίτας διαβαίνοντας ἐκείθεν. Τὸν ποικίλον δὲ χιτῶνα αὐ-
τοῦ χρίσαντες οἱ ἀδελφοὶ τοῦ μὲ αἷμα ἐριφίου ἔστειλαν
εἰς τὸν πατέρα. Ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἰακώβ εἶπε, « Θηρίον
πονηρὸν κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ » καὶ ἐπένθησε τὸν Ἰω-
σήφ ὁ πατὴρ πολλὰς ἡμέρας.

Οἱ ἔμποροι ἐλθόντες εἰς Αἴγυπτον ἐπώλησαν τὸν Ἰω-
σήφ εἰς τὸν Πετεφρῆν, μέγαν ἀξιωματικὸν καὶ ἀρχιμά-
γειρον τοῦ Φαραῶ (βασιλέως) τῆς Αἰγύπτου. —

Παρατηρήσεις. Πολλάκις τὰ ἐνύπνια δύνανται νὰ ἔχωσι ση-
μυσίαν, ὅταν μάλιστα βλέπωσιν αὐτὰ οἱ πιστοὶ καὶ καθαροὶ τὴν
καρδίαν.

Ὁ φθόνος τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ τοὺς ἔφερεν εἰς ἄλλην ἁμαρ-
τίαν· ἐπεδούλευσαν τὴν ζωὴν του, τέλος τὸν ἐπώλησαν, καὶ ἠπά-
τησαν τὸν πατέρα των. Ὁ φθόνος εἶναι πολλῶν ἁμαρτιῶν ῥίζα.

Ὁ ἀθῶος καὶ ἄκακος διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ
ὅπου ὅποτε καὶ ἂν ᾔηται. Ὁ Θεὸς ἔσωσε τὸν Ἰωσήφ, ὅτε οἱ ἀ-
δελφοὶ τοῦ ἠθέλησαν νὰ τὸν φονεύσωσι, καὶ ἐπροστάτευsen αὐτὸν
πανταχοῦ ὡς θέλομεν ἰδεῖ.

§ 15. Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ (Γεν. ΛΘ. Μ.).

Ὁ Ἰωσήφ ἦτο ὠραῖος καὶ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος, ὁ
κύριός του Πετεφρῆς, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν οἶκον ὑπηρετεῖ
πιστῶς, τὸν ἠγάπησε καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν τὴν οἰ-
κονομίαν ὅλου τοῦ οἴκου του. Ἀλλ' ἡ γυνὴ τοῦ Πετε-
φρῆ, ἀσεβὴς καὶ πονηρὰ, ἐσυκοφάντηsen ὡς ἄτιμον τάχα
τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν ἄνδρα της· οὗτος δὲ πιστεύσας εἰς
τὴν διαβολὴν τῆς γυναικὸς του καὶ ὀργισθεὶς διέταξε
καὶ ἐρρίψαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐφυλακίσθη-
σαν δὲ εἰς τὴν ἰδίαν φυλακὴν καὶ ὁ ἀρχαιονοχός καὶ ὁ
ἀρχισιτοποιὸς τοῦ Φαραῶ, ὑποπεσόντες εἰς τὴν ὀργὴν
τούτου. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἐβοήθει τὸν Ἰωσήφ,
καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἰωσήφ ἀπῆλαυσε τὴν ἀγάπην τοῦ ἀρ-
χιδесμοφύλακος, ὅστις κατέστηsen αὐτὸν διὰ τοῦτο ἐπι-
στάτην τῶν ἄλλων δεσμωτῶν.

Ἐχων τοιαύτην ἐξουσίαν ὁ Ἰωσήφ, ἐπεσκέφθη τοὺς
δύο ἐν τῇ φυλακῇ θεράποντας τοῦ βασιλέως. Ἰδὼν δὲ
αὐτοὺς κατηρεῖς καὶ ἐρωτήσας αὐτοὺς ἔμαθεν, ὅτι εἶχον

ἰδεῖ ἐνύπνια καὶ δὲν εὗρισκον ἐξηγητήν. Ὁ μὲν ἀρχαιο-
νοχός εἶδε τρία κλήματα ἀμπέλου φέροντα ὄριμα στα-
φύλια, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκθλίψας οἶνον εἰς τὸ ποτήριον
τοῦ Φαραῶ ἔδωκεν εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ ἀρχισιτοποιὸς εἶχεν
ἰδεῖ τρία κύνιστρα, ὧν τὸ ἐπάνω εἶχεν ἐξ ὅλων τῶν
πραγμάτων, ὅσα αὐτὸς παρεσκεύαζε νὰ τρώγῃ ὁ Φα-
ραῶ· καὶ ὅτι τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέτρωγον αὐτά.
Ὁ Ἰωσήφ ἀκούσας τὰ ἐνύπνια εἶπεν εἰς μὲν τὸν ἀρχαιο-
νόχον, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ τὸν καταστήσῃ ὁ Φα-
ραῶ εἰς τὴν προτέραν θέσιν του· τὸν παρεκάλεσε δὲ νὰ
ἐνθυμηθῇ τότε καὶ αὐτόν.

Εἰς δὲ τὸν ἀρχισιτοποιὸν εἶπεν, ὅτι τὸ ἐνύπνιον τοῦ
δηλοῖ ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃ ὁ Φαραῶ,
καὶ τὸ σῶμά του κρεμάμενον θὰ καταφάγωσι τὰ ὄρνεα.

Τῷ ὄντι, τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐορτάζων ὁ Φαραῶ γενέ-
θλια, ἡμέραν δωρεῶν καὶ χαρίτων, τὸν μὲν ἀρχαιονόχον
ἀποφυλακίσας κατέστησε πάλιν εἰς τὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν
εἶχε, τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασεν. Ὁ ἀρχαιονόχος ὁ-
μῶς φαίνεται ὅτι ἐκ τῆς χαρᾶς του ἐλησμόνησε τὸν Ἰωσήφ.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ἐὰν
εἰς μεγάλας δυστυχίας περιπέσωσι, μάλιστα ὑψώνει αὐτοὺς, ὡς τὸν
Ἰωσήφ καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πετεφρῆ καὶ εἰς τὸ δεσμοτήριον ὕστε-
ρον. Διὰ τῆς θείας βοηθείας εὐκόλως δύναται τις νὰ ἀποφεύγῃ
πάντα πειρασμόν· οὕτω ὁ Ἰωσήφ ἐφέρθη τιμίως εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Πετεφρῆ καὶ δὲν ἡμάρτησεν. Οἱ κακοὶ δὲν λείπουν εἰς τὸν κό-
σμον· ὅθεν πρέπει νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ περιπίπτωμεν εἰς τὰς πα-
γίδας αὐτῶν.

§ 16. Δόξα τοῦ Ἰωσήφ. (Γεν. ΜΑ.).

Δύο ἔτη μετὰ τὴν ἀνωτέρω τύχην τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ
καὶ τοῦ ἀρχαιονόχου, εἶδεν ὁ Φαραῶ τὰ ἐξῆς ἐνύπνια.
Πρῶτον ὅτι ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῆς Αἰγύπτου
Νεῖλου ἑπτὰ παχεῖαι βόες, κατόπιν δὲ αὐτῶν ἀνέβησαν
ἄλλαι ἑπτὰ ἰσχναὶ καὶ κατέφαγον τὰς πρῶτας ἑπτὰ πα-
χεῖας. Δεύτερον δὲ ἀνεφύσαν ἑπτὰ στάχυες καλοὶ καὶ
τούτους κατέπιον ἄλλοι ἑπτὰ λεπτοὶ καὶ ἄθλιοι, κατό-

πιν φυέντες. Ἐγερθεῖς ὁ Φαραώ, ἐκάλεισεν ὅλους τοὺς ἐξηγητὰς καὶ τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ἐνύπνια τοῦ. Ὁ ἀρχιοινοχόος, ἐνθυμηθεὶς τότε τὸν Ἰωσήφ, διηγήθη εἰς τὸν Φαραώ τὰ περὶ αὐτοῦ. Ὅθεν εὐθὺς προσεκλήθη ὁ Ἰωσήφ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰωσήφ τὴν διήγησιν τῶν ἐνυπνίων εἶπεν, Ὅσα μέλει νὰ κάμῃ ὁ Θεὸς τὰ ἐδειξε διὰ τῶν ἐνυπνίων εἰς τὸν Φαραώ. Οὕτω αἱ ἑπτὰ βόες αἱ καλαὶ, καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ δηλοῦσιν ἑπτὰ ἔτη εὐθυνίας πολλῆς πλήρη· αἱ ἑπτὰ βόες αἱ ἰσχναὶ καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ σημαίνουν εἰς ἑπτὰ ὕστερον ἔτη λιμοῦ. Συνεβούλευσε δὲ τὸν Φαραώ νὰ διορίσῃ ἄνδρα φρόνιμον καὶ συνετὸν ἐπιστάτην εἰς ὅλην τὴν Αἰγύπτον, νὰ συνάξῃ τὰ πλεονάζοντα γεννήματα τῆς εὐτυχίας, διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἀφορίας. Οἱ λόγοι τοῦ Ἰωσήφ ἤρσαν εἰς τὸν Φαραώ καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ ἀνεγνώρισεν ὅτι εἶχεν αὐτὸς πνεῦμα Θεοῦ· ὅθεν κατέστησεν αὐτὸν ἄρχοντα δευτέρου μετὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἰς πᾶσαν τὴν Αἰγύπτον· τὸν ἐφόρεσε τὸ ἰδίον τοῦ δακτυλίδιον, καὶ ἐνδύσας αὐτὸν λαμπρὰν στολὴν καὶ θέσας περιδαίρεον χρυσοῦν περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν δευτέραν βασιλικὴν ἄμαξαν καὶ διὰ κηρύκων ἀνέδειξεν αὐτὸν κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Φαραώ γυναῖκα τὴν Ἀσινὲθ θυγατέρα Ἰερέως Ἡλιουπόλεως, ἀπέκτησε δὲ ἐκ ταύτης δύο υἱοὺς, τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραΐμ.

Παρατηρήσεις. Ὁ τῆς δυστυχίας ἢ τῆς εὐτυχίας καιρὸς ἔρχεται ἐκ Θεοῦ.

Οἱ σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι δὲν ἐμποροῦσι νὰ λύωσι τὰς ἐκφράσεις τῆς θείας βουλῆς. Οἱ εὐσεβεῖς ὅμως καὶ πιστοὶ τοῦ Κυρίου ἐννοοῦσι καὶ τὰς εἰκονικῶς παριστανομένας βουλάς αὐτοῦ, ὡς ὁ Ἰωσήφ ἐνόησε καὶ ἐξήγησε τὰ ἐνύπνια τοῦ Φαραώ.

Ὅταν ἔχωμεν εὐθυμίαν, πρέπει νὰ ἡμεθα οἰκονόμοι, ἵνα μὴ στερωμεθα τῶν ἀναγκάων, ἂν δυστυχία ἐπέλθῃ.

Ὁ δίκαιος ἐπὶ τέλους λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδημόνησε πρὸς τὸν Θεὸν δι' ὅσα ἔπαθεν, οὕτως ἐδικαιώθη ἐπὶ τέλους καὶ ἀντεμείφθη.

§ 17. "Ελευσις ἀδελφῶν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.
(Γεν. MB. ΜΓ. ΜΔ.)

Κατὰ τὰ ἐνύπνια τοῦ Φαραὼ, μετὰ ἐπταετῇ εὐθηνίαν, ἦλθεν ἡ ἐπτὰ ἔτη διαρκέσασα σιτοδεία, ἣτις ἐφθασε καὶ μέχρι τῆς Χαναάν, ὅπου ἐκατοίκει ὁ Ἰακώβ. Κατὰ τὰ ἐπτὰ δυστυχῇ ἔτη ὁ Ἰωσήφ ἠνοιξε τὰς ἀποθήκας, ὅπου εἶχε φυλάξει τὰ περισσεύματα τῶν ἐπτὰ ἐτῶν τῆς εὐθηνίας καὶ ἐχορήγει σίτον εἰς τοὺς ἐρχομένους ν' ἀγοράζωσι. Μαθὼν ὁ Ἰακώβ ὅτι πωλεῖται σῖτος εἰς Αἴγυπτον, ἀπέστειλεν ἐκεῖ τοὺς υἱούς του νὰ ἀγοράσωσι, κρατήσας μόνον τὸν Βενιαμὴν, ὅστις ἦτο ὁ νεώτατος πάντων. Ἐλθόντες οἱ υἱοὶ Ἰακώβ πρὸς τὸν Ἰωσήφ ἐπροσκύνησαν αὐτόν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐγνώρισαν, ἐν ᾧ αὐτὸς πάραυτα ἀνεγνώρισεν αὐτοὺς, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ ἀποδείξῃ. Ὁ Ἰωσήφ προσποιούμενος ὅτι θεωρεῖ αὐτοὺς ὡς κατασκόπους, διέταξε καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν τρεῖς ἡμέρας. Αὐτοὶ εἶπαν, ὅτι εἶναι δώδεκα ἀδελφοὶ εἰρηνοποιοὶ καὶ οὐχὶ κατὰσκοποι, καὶ ὅτι ὁ μὲν νεώτατος ἔμεινε παρὰ τῷ πατρὶ, ὁ δὲ ἄλλος δὲν ὑπάρχει. Ὁ Ἰωσήφ τότε προστάσσει νὰ στείλωσιν ἓνα ἐξ αὐτῶν νὰ φέρῃ τὸν νεώτατον ἀδελφόν· ὡς ἤκουσαν τοῦτο, εἶπον ἐβραϊστὶ μεταξύ των. « Διατελοῦμεν εἰς ἁμαρτίαν διὰ τὸν ἀδελφόν μας Ἰωσήφ » καὶ ἄλλα. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἰωσήφ, ὅστις ἐπροσποιεῖτο ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν διάλεκτόν των, καὶ συγχινηθεὶς παρεμέρισε καὶ ἔκλαυσε.

Τελευταῖον κρατήσας τὸν Συμεὼν, ἀπέστειλε τοὺς λοιποὺς πρὸς τὸν πατέρα των, διατάξας τοὺς ἀνθρώπους του νὰ γεμίσωσι τοὺς σάκκους των σῖτον καὶ κρυφίως νὰ δέσωσι τὰ χρήματά των εἰς τὸν σάκκον ἐκάστου. Ὅτε ἦλθον εἰς τὸν πατέρα των καὶ εὗρον τὸ ἀργύριόν των εἰς τοὺς σάκκους ἐταράχθησαν αὐτοὶ τε καὶ ὁ πατήρ των. Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσεν ὁ σῖτος ὁ Ἰακώβ ἀπέστειλε πάλιν εἰς Αἴγυπτον τὰ τέκνα του ν' ἀγοράσωσιν. Οὗτοι δὲ δὲν ἠθέλησαν νὰ καταβῶσιν εἰς Αἴγυπτον ἄνευ τοῦ Βενιαμ

μιν, φοβούμενοι τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ ἐπείσθη, ἐγγυηθέντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰούδα, καὶ ἔστειλε μετ' αὐτῶν καὶ τὸν Βενιαμίν. Ἄρα δ' ἐλθόντες εἰς Αἴγυπτον, παρέδωκαν εἰς τὸν οἰκονόμον τοῦ Ἰωσήφ τὸ ἀργύριον, τὸ ὅποιον εὔρον εἰς τοὺς σάκκους των· ἀλλ' αὐτὸς δὲν τὸ ἐδέχθη εἰπὼν, «Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν εἰς ὑμᾶς θησαυροὺς εἰς τοὺς σάκκους». Ὁ Ἰωσήφ ἐδέχθη αὐτοὺς μετὰ χαρᾶς, εἰς δὲ τὸν ὁμομήτριον ἀδελφόν του Βενιαμίν εἶπεν, «Ὁ Θεὸς ἐλέησαι σε τέκνον»· συνταραχθεὶς δὲ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν του ἔκλαυσεν· ὕστερον παρεκάθισεν αὐτοὺς εἰς συμπόσιον κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἡλικίας των, διὰ τὸ ὅποιον ἠπόρουν. —

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω βλέπομεν ὅτι ἐπληθήευσεν τὸ ἐνύπνιον τοῦ Ἰωσήφ, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἤθελον τὸν προσκυνήσαι. Ὁ Θεὸς γνωρίζει τὰ πάντα πρὶν γείνωσιν.

Ὅταν περιεργώμεθα εἰς κινδύνους, τότε ἐνθυμούμεθα τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, ὡς οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐνεθυμήθησαν τὸ κακόν, τὸ ὅποιον ἔκαμαν εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ἀξιολύπητος εἶναι ἡ πρᾶξις καὶ ἡ ἀμνησικακία τοῦ Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του, ὅστις οὐ μόνον τοὺς ἐσυγχώρησεν, ἀλλὰ καὶ ἔκλαυσεν ἐκ συγκινήσεως ἰδὼν αὐτοὺς ζῶντας καὶ εὐεργετούμενους παρ' αὐτοῦ.

§ 18. Φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του. (Γεν. ΜΑ. ΜΕ.)

Ὅτε ἠθέλησαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἴδια, προσέταξεν οὗτος τὸν οἰκονόμον νὰ γेमίσῃ τοὺς σάκκους των καὶ νὰ θέσῃ πάλιν ἐντὸς αὐτῶν καὶ τὸ ἀργύριον ἐκάστου, εἰς δὲ τοῦ Βενιαμίν τὸν σάκκον νὰ βάλῃ μετὰ τῶν χρημάτων καὶ τὸ ἀργυροῦν τοῦ ποτήριον. Τὸ πρῶτ', καθὼς ἀνεχώρησαν, προσέταξεν ὁ Ἰωσήφ τὸν οἰκονόμον του νὰ τοὺς καταδιώξῃ· συλλαβὼν δὲ αὐτοὺς οὗτος τοὺς ἤλεγξε, διότι ἔκλεψαν τάχα τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ Ἰωσήφ. Αὐτοὶ δὲ μὴ ἔχοντες εἰδῆσιν τῶν γενομένων, εἶπον, Εἰς ὄντινα εὑρεθῇ τὸ ποτήριον, ἃς θανατωθῇ καὶ ἡμεῖς ἃς γενῶμεν δοῦλοι τοῦ κυρίου ἡμῶν. Γενομένης ἐρεῦνης καὶ εὑρεθέντος τοῦ ποτη-

ρίου εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὶν, ἔσχισαν τὰ φορέματά των καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἤλεγξε διὰ τὸ γεγονὸς, οὗτοι δὲ δὲν ἤξευραν τί νὰ εἴπωσιν· ὁ Ἰούδας δὲ εἶπεν εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὅτι μένουσι παρ' αὐτῷ

‘Ο Ἰωσήφ ἀγνώριστος καὶ οἱ ἀδελφοί του.

δοῦλοι πάντες. Ὁ Ἰωσήφ ἀποκρίνεται ὅτι μόνος ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὅποτον εὗρήθῃ τὸ ποτήριον, νὰ μείνῃ δοῦλος, καὶ οἱ ἄλλοι ν’ ἀπέλθωσι. Τότε ὁ Ἰούδας τῷ λέγει νὰ κρατήσῃ αὐτὸν καὶ ν’ ἀφήσῃ τὸν Βενιαμὶν, διότι ὁ γέρων

πατήρ των θά ἀποθάνῃ ἐκ τῆς λύπης ἂν μὴ ἐπανέλθῃ ὁ Βενιαμὴν. Ὁ Ἰωσήφ μὴ δυνηθεὶς νὰ κρατηθῇ περισσότερον ἀπέπεμψε τοὺς ἄλλους ἐκεῖ παρόντας καὶ εἶτα ἐγνώρισθῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἠρώτησε περὶ τῆς υἱείας τοῦ πατρός του, κατεφίλησε τὸν Βενιαμὴν, εἶτα ἀπέστειλεν ὅλους μὲ δῶρα πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ παρήγγειλε νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ τῶν πραγμάτων των νὰ κατοικήσωσιν εἰς Αἴγυπτον. Ἔστειλε δὲ καὶ ὁ Φαραὼ, μαθὼν τὰ γενόμενα, ἀρχῆας διὰ νὰ μεταφέρωσι τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ νὰ μὴ φοβηθῇ νὰ ὑπάγῃ εἰς Αἴγυπτον καὶ ὑπεσχέθη ὅτι πάλιν θὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς Χαναάν.

Ὁ Ἰακώβ, πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ εἰς Αἴγυπτον, προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὁ Θεὸς δὲ ἐνίσχυσε αὐτὸν νὰ κατέλθῃ εἰς Αἴγυπτον. Οὕτω κατῆλθον πάντες εἰς Αἴγυπτον, συμποτούμενοι εἰς ἐβδομήκοντα πέντε ψυχάς. Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς πρὸς οἰκήσιν ἀρίστην γῆν, τὴν Ῥαμεσσῇ ὀνομαζομένην, καὶ τοὺς ἐπεμελεῖτο παρέχων εἰς αὐτοὺς ἄφθονα τὰ ἀναγκαῖα.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς, φροντίζει ἀείποτε διὰ τοὺς εὐσεβεῖς εἰς τὰς γενικὰς δυστυχίας, ἰδοὺ ἔλαβε πρόνοιαν περὶ τοῦ Ἰακώβ, κατὰ τὴν ἐξουσίαν τὸν Ἰωσήφ ἄρχοντα ἐν Αἴγύπτῳ.

Ὁ Θεὸς δύναται νὰ στρέψῃ εἰς ἀγαθὸν τὰ κακὰ ὑπολαμβάνομενα· τούτω εἶπεν ὁ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, «Ἵμεῖς ἐδουλεύσαμεν κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐδουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθόν».

Ἀπέδωκε δὲ καλὸν ἀντὶ κακοῦ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, καὶ οὕτω ὑπείλομεν νὰ ποιῶμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς πάντα ἄνθρωπον.

§ 19. Θάνατος τοῦ Ἰακώβ καὶ τοῦ Ἰωσήφ.

(Γεν. ΜΘ. Ν.)

Ὁ Ἰακώβ υἱοθέτησεν ἐν Αἴγύπτῳ τοὺς δύο υἱούς τοῦ Ἰωσήφ, τὸν Ἐφραΐμ καὶ τὸν Μανασσῇ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτούς· εἶπε δὲ εἰς τὸν Ἰωσήφ, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω· ὁ Θεὸς μου θὰ ᾔῃαι μὲ σᾶς, καὶ θὰ σᾶς ἐπιστρέψῃ ἐντεύθεν εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων σας (δηλ. τὴν Χαναάν). Ἐπειτα καλῆσας ὁ Ἰακώβ τοὺς υἱούς του ὅλους ἠυλόγη-

σεν αὐτοὺς χωριστὰ ἕκαστον. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ πρὸς τὸν Ἰούδαν εὐλογία αὐτοῦ αὕτη, ἣτις ἦτο προφητεῖα περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν». Μετὰ τὴν εὐλογίαν τῶν τέκνων, ἀπέθανεν ὁ Ἰακώβ ἐκ τὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἐτῶν· παρήγγειλε δὲ νὰ τὸν θάψωσιν εἰς Χαναὰν, ἐκεῖ ὅπου ἐτάφη ὁ Ἀβραὰμ· καὶ ἡ Σάρρα, ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα καὶ ἡ Λεῖα. Ὁ Ἰωσήφ ἐζήτησεν ἄδειαν παρὰ τοῦ Φαραὼ καὶ ἀνέβη μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν οἰκείων αὐτοῦ καὶ Αἰγυπτίων ἀρχόντων εἰς Χαναὰν καὶ ἔθαψαν τὸν πατέρα αὐτοῦ, πενθήσαντες ἑπτὰ ἡμέρας. Ὅτε ὁμως ἐπέστρεψαν εἰς Αἴγυπτον οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐφοβήθησαν μὴ μνησικακήσῃ οὗτος καὶ ἐζήτησαν συγχώρησιν παρ' αὐτοῦ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς τῶν Ἰακώβ. Ὁ Ἰωσήφ κλαύσας ἐβεβαίωσεν αὐτοὺς ὅτι θὰ τοὺς ἀγαπᾷ καὶ θὰ τοὺς βοηθῇ. Γενόμενος δὲ ὁ Ἰωσήφ ἐτῶν ἑκατὸν δέκα καὶ προαισθανθεὶς τὸν θάνατόν του, εἶπεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ὅτι θὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Χαναὰν καὶ ὠρμισεν αὐτοὺς νὰ λάβωσι τότε μεθ' ἑαυτῶν τὰ ὀστέα του, καὶ οὕτως ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ. —

Παρατηρήσεις. Ὅφειλομεν νὰ φυλάττωμεν τῆς παραγγελίας τῶν γονέων ἡμῶν οὐ μόνον ζώντων, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον.

Ὁ πάγκαλος Ἰωσήφ ὑποδεικνύει εἰς ἡμᾶς τύπον βίον ἠναρέτου καὶ εὐσεβοῦς. Ἄς γείνωμεν σώφρονες, φιλάδελφοι, ἀμνησικάκοι, συμπαθητικοί, ὑπομονητικοί καὶ χρηστοί ὡς ὁ Ἰωσήφ· οὕτως ὁ Θεὸς θὰ ᾔναι μὲ ἡμᾶς πανταχοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς ἡμῶν βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστής. Ὅταν γενῶμεν τοιοῦτοι, οὐ μόνον εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοὺς θὰ ᾔμεθα χρήσιμοι, ὡς ἔγεινεν ὁ Ἰωσήφ εἰς ὅλον τὸ γένος αὐτοῦ.

§ 20. Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ δουλεία τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ὁ Μωϋσῆς. (Ἑξοδος Α. Β.).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ Φαραὼ, ἤρχισεν ἄλλος νέος Φαραὼ (βασιλεὺς)

νὰ φοβῆται τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν εἰς Αἴγυπτον παροικούντων Ἰσραηλιτῶν· ὅθεν ἀπεφασίσθη νὰ καταθλίβωσιν αὐτοὺς μὲ ἀγγαρίας καὶ βαρύτατα ἔργα, διορίζοντες σκληροὺς καὶ ἀπανθρώπους ἐπιστάτας τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ οὕτω οἱ Ἑβραῖοι ἐπληθύνοντο. Ὁ Φαραὼ τότε προσέταξε τὰς δύο μαῖας τῶν Ἑβραίων, Σεπφώραν καὶ Φουάν, νὰ φονεύωσι πᾶν γεννώμενον ἄρσενικὸν παιδίον, ὅταν μαιῶνται τὰς Ἑβραίας. Αἱ μαῖαι φοβούμεναι τὸν Θεὸν δὲν ἐξετέλουν τὸ προσταχθὲν ἀνοσιούργημα, προφασίζόμεναι δὲ ἔλεγον ὅτι αἱ Ἑβραῖαι

Ὁ Μωϋσῆς ἐν τῷ ποταμῷ.

τίκτουσι πρὶν καταφθάνωσιν αὐταί. Τότε ὁ Φαραὼ διέταξε νὰ ρίπτηται εἰς τὸν ποταμὸν πᾶν ἄρσεν γεννώμενον ἐξ αὐτῶν. Ἡ Ἑβραία Ἰωχαβὲδ, γυνὴ Ἀβραάμ, τέξασα ἄρρεν, ἔθηκεν αὐτὸ εἰς πισσωμένην θίβιν (κόφαν) καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Καταβᾶσα ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ μὲ τὰς θεραπαινίδας τῆς εἰς τὸν ποταμὸν νὰ λουσθῇ καὶ εὐρούσα τὸ παιδίον ἐπῆρεν αὐτὸ, τὸ ὠνόμασε δὲ ἡ βασιλόπαις Μωϋσῆν, (σωθέντα ἐκ τοῦ ὕδατος) καὶ τὸ ἔδωκε νὰ τὸ θρέψῃ αὐτὴ ἡ μήτηρ του, τὴν ὁποίαν ἐπρομήθευσεν εἰς τὴν βασιλόπαιδα ἡ παραφυλάττουσα τὴν θίβην ἀδελφὴ τοῦ παιδίου. Ἀφ' οὗ ἐμε-

γάλωσεν ὁ Μωϋσῆς, ἔμαθε τὴν καταγωγὴν του καὶ ἐλυ-
πεῖτο διὰ τὰ δυστυχήματα τῶν ὁμογενῶν του. Ἴδὼν δέ
ποτε Αἰγύπτιον δέροντα Ἑβραῖον, ἐθανάτωσεν αὐτόν·
φοβηθεὶς δὲ τὸν Φαραῶ, ὅστις μαθὼν τὸ γεγονός ἐζήτη-
νὰ τὸν φονεύσῃ, ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημόν εἰς γῆν Μαδιάμ,
καὶ ἐκεῖ λαβὼν γυναῖκα τὴν Σεπφώραν, θυγατέρα τοῦ
Ἰοθὺρ ἱερέως τῆς Μαδιάμ, ἔβασκε τὰ πρόβατα τοῦ πεν-
θεροῦ του. Ἀπέθανε δὲ ἤδη καὶ ὁ εἰρημένος Φαραῶ καὶ
διεδέχθη αὐτὸν ἄλλος Φαραῶ, ἥτοι βασιλεὺς.

Παρατηρήσεις. Αἱ εὐεργεσίαι ταχέως ὑπὸ ἀχαρίστων λησμο-
νοῦνται· οὕτω οἱ Αἰγύπτιοι ἐλησμόνησαν πλέον τὸν εὐεργέτην των
Ἰωσήφ, καὶ ἐτυράνουν τοὺς ὁμογενεῖς των Ἑβραίους.

Τὸ παράδειγμα τῶν μακίων διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι πρέπει νὰ φοβώ-
μεθα τὸν Θεὸν μᾶλλον παρὰ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ν' ἀποφεύγωμεν
τὰς κακὰς πράξεις.

Ὁ Θεὸς φυλάττει πάντοτε καὶ σώζει ἀπὸ παντὸς κινδύνου ἐκεῖ-
νον, ὅστις μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ εἰς μέγα τι καὶ γενικὸν καλόν.

§ 21. Ἱστορία τοῦ Ἰωβ.

Εἰς τὴν Αὐσσητιδα χώραν ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους πε-
ρίπου τούτους ἀνθρωπὸς τις εὐσεβὴς, ὀνομαζόμενος Ἰωβ.
Ἦτο δὲ πλουσιώτατος καὶ εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς
θυγατέρας. Οἱ υἱοὶ του συνερχόμενοι ἐφιλεύοντο ἀμοι-
βαίως δι' ἐστιάσεων συμπεριλαμβάοντες καὶ τὰς τρεῖς
ἀδελφάς των. Ὁ πατὴρ δὲ αὐτῶν προσέφερε θυσίας εἰς
τὸν Κύριον ὑπὲρ τῶν τέκνων του, φοβούμενος μήπως
κατὰ διάνοιαν ἁμαρτάνωσιν εἰς τὰς εὐθυμίας των.

Ὁ μακάριος οὗτος ἀνθρώπος ὑπεβλήθη, κατὰ θεῖαν
παραχώρησιν, ἵνα δοκιμασθῇ ἡ εὐσέβειά του, εἰς τρο-
μερὰ δυστυχήματα.

Κατ' ἀρχὰς ληστρική τις συμμορία ἤρπασε τὰ ζεύγη
τῶν βοῶν καὶ τοὺς ὄνους του· ὕστερον πῦρ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ κατέστρεψε τὰ ποιμνία του, καὶ ἵππεῖς ἐπῆραν τὰς
καμήλους του καὶ ἀπέκτειναν τοὺς ὑπηρέτας του. Ἄνε-
μος δὲ σφοδρὸς κατέρριψε τὸν οἶκον ὅπου ἦσαν συνηθροι-
σμένα καὶ συνέτρωγον τὰ τέκνα του πάντα, καὶ κατα-

πλακωθέντα απέθανον ὑπὸ τὰ ἐρείπια. Μαθὼν ταῦτα πάντα ὁ Ἰώβ ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του, ἔκειρε τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς του καὶ πεσὼν κατὰ γῆς εἰς προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ λέγει, «Ὁ Κύριος τὰ ἔδωκεν, ὁ Κύριος τὰ ἐπῆρεν, ἃς ἦναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον».

Ἡ δοκιμασία τῆς πίστεως τοῦ Ἰώβ ἐξετάθη μέχρι τοῦ σώματός του προσβληθέντος ὑπὸ πληγῶν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, τὰς ὁποίας ἔξεε μὲ ὄστρακον καθήμενος ἐπάνω εἰς τὴν κοπρίαν ἔξωθεν τῆς πόλεως. Ἡ γυνὴ του ἰδοῦσα αὐτὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν τὸν

Ὁ Ἰώβ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι του.

παρεκίνησε νὰ εἶπῃ λόγον τινα, παράπονον εἰς τὸν Θεὸν καὶ ν' ἀποθάνῃ· ὁ ὑπομονητικὸς ὁμως Ἰώβ ἀπεκρίθη, «Διὰ τί ἐλάλησας ὡς μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν; ἀφ' οὗ τὰ ἀγαθὰ ἐδέχθημεν ἐκ χειρὸς Κυρίου, δὲν θέλεις νὰ ὑποφέρωμεν καὶ τὰ κακὰ; »

Φίλοι τοῦ Ἰώβ τρεῖς βασιλεῖς ἐλθόντες καὶ ἰδόντες τὴν ἀθλιωτάτην αὐτοῦ κατάστασιν ἐκλαυσαν, ἔμειναν δὲ ἐπτὰ ἡμέρας καὶ ἐπτὰ νύκτας χωρὶς νὰ λαλήσῃ οὐδεὶς πρὸς αὐτὸν λόγον. Ὁ Ἰώβ, συγκινηθεὶς τότε κατηράσθη τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του, ὅπερ ἦτο πλάγιόν τι παράπονον πρὸς τὸν Θεόν.

Τότε οἱ φίλοι του ἤρχισαν διαλόγους μετ' αὐτοῦ, ζητοῦντες νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι ἐξ ἁμαρτιῶν πάσχει. Ἐλθὼν ὕστερον ἄλλος κατέκρινε τὸν Ἰῶβ, νομίσαντα ὅτι δὲν ἡμάρτησεν. Ἐρχεται τότε φωνὴ οὐρανόθεν ἐξελέγχουσα τὸν Ἰῶβ καὶ αὐτούς. Ὁ Ἰῶβ αἰσθανθεὶς τὴν παρεκτροπὴν του, ἐζήτησεν εὐθὺς συγχώρησιν παρὰ τοῦ Κυρίου. Μετὰ ταῦτα ἠὐδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ ἐπιφέρῃ θεραπείαν εἰς τὰ παθήματα τοῦ θεράποντος αὐτοῦ Ἰῶβ. Ὅθεν τὸν ἐθέράπευσε καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν πλεῖονα τῶν ὧν ἀπώλεσεν. Ἀπέκτησε πάλιν υἱοὺς ἑπτὰ καὶ θυγατέρας τρεῖς καὶ ποίμνια διπλάσια τῶν ὧν πρὸ τῆς δοκιμασίας του εἶχεν. Οὕτως ὁ Κύριος ἠυλόγησε τὰ ἔσχατα τοῦ Ἰῶβ πλεῖον ἢ τὰ προτερινά του. Ἐζήσῃ δὲ ὁ Ἰῶβ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἔτη μετὰ τὴν πληγὴν ταύτην. Ὅλα δὲ τῆς ζωῆς του τὰ ἔτη ἔγειναν διακόσια τεσσαράκοντα ὀκτώ, καὶ εἶδεν ἐγγόνους αὐτοῦ μέχρι τῆς τετάρτης γενεᾶς. —

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας μανθάνομεν ὅτι ὁ Θεὸς, παραχωρεῖ ἐνίοτε νὰ δοκιμάζωνται καὶ αὐτοὶ οἱ θαυματολόγοι εὐσεβεῖς, ἵνα ἀποδεικνύηται, ὅτι δὲν εἶναι τοιοῦτοι μόνον ὅταν εὐτυχῶσι παρὰ Θεοῦ.

Ὅταν δὲ δοκιμασθῇ ἡ πίστις διὰ πολλῶν δοκιμασιῶν, ὁ Θεὸς ἀνταμείβει τοὺς παθόντας καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν ἴασιν τῶν παθημάτων προσδοκῶντας.

Ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζηται καὶ νὰ μικροψυχῇ ὅταν περιπίπτῃ εἰς ταλαιπωρίας. Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος (ι. 12) λέγει, «Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν».

Ἀξιοσημείωτον προφητικὸν λόγον περὶ τοῦ Μεσσοῦ εἶπεν ὁ Ἰῶβ πάσχων (κεφ. 19'), «Οἶδα γὰρ ὅτι ἀένναός ἐστιν ὁ ἐκλύει με μέλλων, ἐπὶ γῆς ἀναστήσει δέ μοι τὸ δέριμα τὸ ἀναντλοῦν ταῦτα».

§ 22. Σκληρύνσεις τῆς καρδίας τοῦ Φαραῶ.

(Ἐξ. Γ. 1Α.)

Βόσκων ὁ Μωϋσῆς τοῦ Ἰσθὺρ τὰ πρόβατα, καὶ μιᾶ τῶν ἡμερῶν εὐρεθεὶς εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, εἶδε βᾶτον καιομένην καὶ μὴ καταφλεγομένην. Ἐκ τῆς βᾶτου ταύτης εἶπεν εἰς αὐτὸν Κύριος ὁ Θεός, «Εἶδον τὰ δυστυχήματα τοῦ λαοῦ μου εἰς Αἴγυπτον καὶ κατέ-

βην νὰ τὸν ἀπελευθερώσω». Προσέταξε δὲ τὸν Μωϋσῆν νὰ γνωστοποιήσῃ τοῦτο εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ τὸν Φαραὼ καὶ νὰ ἐξαγάγῃ τὸν λαὸν ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου καὶ νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς Χαναὰν, τὴν ὁποίαν ἐχαρακτήρισεν ὡς γῆν ῥέουσαν μέλι καὶ γάλα. Ὁ Μωϋσῆς ἐδίστασε, θεωρήσας ἑαυτὸν ἀνάξιον τοιαύτης ἀποστολῆς· ὁ Θεὸς ὁμῶς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἐξουσίαν νὰ ποιῇ σημεῖα καὶ θαύματα ἵνα φανῇ ὅτι εἶναι θεόπεμπτος, καὶ ἵνα βεβαιώσῃ αὐτὸν μετέβαλε τὴν μὲν ποιμενικὴν ῥάβδον τοῦ εἰς ὄφιν, καὶ πάλιν μετεποίησεν αὐτὴν εἰς ῥάβδον, τὴν δὲ χεῖρά του ἔκαμε λεπρὰν, καὶ πάλιν ἰάτρευσεν αὐτὴν, καὶ εἶπε νὰ κάμῃ τὰ αὐτὰ ἵνα γείνη πιστευτὴ ἡ θεία ἀποστολή του εἰς Αἴγυπτον. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἰσχυρόφωνος καὶ βραδύγλωσσος, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς βοήθον τὸν εὐγλωττον ἀδελφόν του Ἀαρών.

Ὅτε ἤκουσεν ὁ νέος Φαραὼ παρ' αὐτῶν ἐλθόντων τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, τοῦ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ἔρημον νὰ ἐορτάσωσι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν, ἐσκήληρνε τὰ ἔργα των καὶ ἐκακοποιεῖ αὐτοὺς περισσότερον. Ὁ Μωϋσῆς ἔκαμεν ἐνώπιον τοῦ Φαραὼ τὸ θαῦμα τῆς ῥάβδου· ἀλλ' αὐτὸς, ἐπειδὴ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι μάχοι ἔπραξαν τὸ αὐτὸ, δὲν ἐπείσθη. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἀπέστειλε διὰ τοῦ Μωϋσέως ἐπὶ Φαραὼ δέκα βαρεῖας πληγὰς ἀλλεπαλλήλως εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐξ ὧν δὲν ἔπαθον μόνον οἱ εἰς Γῆν Γεσὲμ οἰκοῦντες Ἑβραῖοι. Καθ' ἐκάστην πληγὴν ὁ Φαραὼ ὑπέσχετο ν' ἀφήσῃ τὸν λαὸν νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλ' ἅμα παρερχομένης ταύτης, μετεμελεῖτο. Αἱ πληγαὶ ἦσαν αὗται. 1, τὰ ὕδατα μετεβλήθησαν εἰς αἷμα· 2, βάτραχοι κατεκάλυψαν ὅλον τὸν τόπον· 3, ἐπῆλθον πανταχόσε σκνίπες· 4, κυνόμυιαι δηκτικαί· 5, θάνατος εἰς τὰ κτήνη μόνον τῶν Αἰγυπτίων· 6, ἔλκη εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα· 7, χάλαζα μετὰ τρικυμίας καὶ πυρός· 8, ἀκρίδες κατατρώγουσαι ὅ,τι ἔμεινεν ἄφθαρτον ἐκ τῆς χαλᾶζης· 9, πυκνότατον σκότος· 10, θάνατος πάντων τῶν πρωτοτόκων ἀνθρώπων καὶ ζώων τῶν Αἰγυπτίων.

Πρὶν ἐπέλθῃ ἡ τελευταία αὕτη πληγὴ, ὁ Μωϋσῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, παρήγγειλεν εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ σφάξῃ ἐκάστη οἰκογένεια, ἢ ἂν ἦναι μικρὰ, μετ' ἄλλης ὁμοῦ, ἐνὸς ἔτους ἄρνιον καὶ νὰ χρίσωσι τὴν φλοιὴν τῶν θυρῶν των μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἁρνίου διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἐξολοθρευτοῦ παντὸς πρωτοτόκου τῶν Αἰγυπτίων ἀγγέλου, νὰ φάγῃ δὲ τὸ ἄρνιον αὐτὸ ὅπτον μετὰ ἄρτου ἄζυμου καὶ νὰ ἦναι ἑτοιμοὶ εἰς ἀναχώρησιν. Αὕτη εἶναι ἡ σύστασις τοῦ ἐβραϊκοῦ πάσχα, τὸ ὅποion ἐορτάζουσι κατ' ἔτος εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐξόδου των ἐξ Αἰγύπτου.

Παρατηρήσεις. Ὅταν εὐσεβὴς λαὸς ταλαιπωρῆται ὑπὸ δουλείαν, ὁ Θεὸς παρίσταται εἰς αὐτὸν βοηθός. Αἱ κακώσεις βασανίζουν μὲν τὸ σῶμα, ἀλλὰ δὲν ἐξολοθρεύουσιν οὔτε τὸν πληθυσμὸν, οὔτε τὴν πίστιν τῶν εἰς θεῖαν Πρόνοιαν ἐλπίζόντων.

Οἱ σκληροκάρδιοι μένουσι διὰ παντὸς τοιοῦτοι πρὸς ὀλεθρὸν των. Εἰς τὰ ἐπερχόμενα δεῖνὰ κατ' αὐτῶν φαίνονται ὅπως οὖν ταπεινούμενοι, ἀλλ' ὅταν ταῦτα παρέρχωνται, αὐτοὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν προτέραν ἀπάνθρωπον φύσιν των, ἐπὶ τέλους ὅμως καταστρέφονται.

§ 23. Ἐξοδος ἐξ Αἰγύπτου (Ἐξ. ΙΔ.—ΙΕ').

Ὁ Φαραὼ τρομάξας ἐκ τῆς δεκάτης πληγῆς ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν τὴν νύκτα καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς, «Ἐξέλθετε πάντες καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ κτήνη σας ἐκ τοῦ λαοῦ μου καὶ ὑπάγετε νὰ λατρεύσητε τὸν Θεὸν σας, εὐλογήσατε δὲ καὶ ἐμὲ» καὶ οἱ Αἰγύπτιοι αὐτοὶ τοὺς ἐβίαζον μάλιστα ν' ἀναχωρήσωσι. Οἱ Ἑβραῖοι, δανεισθέντες παρὰ τῶν Αἰγυπτίων χάριν δῆθεν τῆς ἐορτῆς χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη καὶ κοσμήματα καὶ φορέματα, καὶ παραλαβόντες πάντα τὰ πράγματα αὐτῶν, ἀνεχώρησαν ἐκ Ῥαμμεσῆ, ὄντες περὶ τὰς 600,000 πεζῶν, δηλ. ἀνδρῶν δυναμένων νὰ ὀπλοφορῶσι.

Ἐξελθόντες ἐπῆραν τὴν πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὁδὸν διὰ τῆς ἐρήμου· ὠδήγει δὲ αὐτοὺς ὁ Θεὸς τὴν μὲν ἡμέραν διὰ στύλου νεφέλης, τὴν δὲ νύκτα διὰ στύλου πυρός, καὶ οὕτως ἐφθασαν μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἡ νεφέλη αὕτη ὠδήγει αὐτοὺς καὶ ὕστερον

πανταχοῦ προπορευομένη, προεφύλαττεν αὐτοὺς ὅταν ἐστρατοπέδευον ἀπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου ἱσταμένη ἄνωθεν αὐτῶν, τὴν δὲ νύκτα ἐφώτιζεν αὐτοὺς. Ὅταν ἵστατο ἡ νεφέλη ἐπάνω τῆς σκηνῆς ἐστρατοπέδευον, ὅταν δὲ ὑψοῦτο ἐπανελάμβανον τὴν ὁδοιπορίαν.

Ὁ Φαραὼ, μεταμεληθεὶς διότι ἀφῆκε τοὺς δούλους αὐτοῦ ν' ἀπέλθωσι, κατεδίωξεν αὐτοὺς μεθ' ὅλης τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεώς του, καὶ ἐπλησίασεν εἰς αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἰς Βεελσεφὼν. Ὁ Μωϋσῆς τότε, κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐκτείνας τὴν χειρὰ του ἐπὶ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης, ἐχώρισεν αὐτὰ ἐνθεν καὶ ἐνθεν καὶ οἱ Ἑβραῖοι διηλθον εἰς τὸ πέραν μέρος ἀβρόχοις ποσίν. Ἀμα διαβάντων τῶν Ἑβραίων εἰσῆλθον καὶ οἱ διώκοντες αὐτοὺς Αἰγύπτιοι εἰς τὸ μέσον τῆς χωρισθείσης θαλάσσης, ὁ Μωϋσῆς τότε ἐξέτεινε τὴν χειρὰ του καὶ ἐπανῆλθον τὰ ὕδατα καὶ κατεποντίσθησαν οὕτω οἱ διώκοντες αὐτοὺς Αἰγύπτιοι. Ἐψαλὰν δὲ καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων μετὰ τὴν τοιαύτην διάβασιν των καὶ τὴν παντελῆ καταστροφὴν τῶν διωκτῶν των.

Παρατηρήσεις. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τέλους ἐκτελεῖται, ὅσον καὶ ἂν ἀντισταθῶσι οἱ πονηροὶ ἄνθρωποι. Οἱ ὑπερήφανοι καὶ αὐθάδεις καταβάλλονται ὑπὸ τῆς θείας ὀργῆς καὶ αἰσθάνονται τὴν ἀδυναμίαν των.

Οἱ κόποι τῶν ἀδικουμένων παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν δὲν χάγονται. Οἱ Ἰουδαῖοι λαβόντες ἀνεπιστρεπτὲς τὰ πολυτίμα πράγματα τῶν Αἰγυπτίων, ἀπεζημιώθησαν τρόπον τινὰ διὰ τὴν σκληρὰν δουλείαν των.

Ὁ Θεὸς ὁδηγεῖ καὶ προστατεύει τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ νύκτα καὶ ἡμέραν. Καταστρέφει δὲ πᾶσαν δύναμιν κακοποιῶν, ὥς τοὺς Αἰγυπτίους κατεπόντισεν ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ.

§ 24. Τὸ Μάννα καὶ διαγωγή ἐν ἐρήμῳ.

(Ἐξ. ΙΕ. ΙΣΤ. κλ.).

Ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ πρὸς τὴν ἐρημον Σούρ εἰς τριῶν δὲ ἡμερῶν ὁδὸν δὲν ἀπῆντησαν πηγὴν ὕδατος.

Φθάσαντες εἰς Μερόρην εὗρον ὕδωρ πικρὸν καὶ ἐγόγγυζον διὰ τοῦτο, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ξύλον, ὅπερ ῥίψας εἰς τὴν πηγὴν ἐγλύκανε τὸ ὕδωρ. Ἐκ Μερόρην ἦλθον εἰς Αἰλείμ, ὅπου ἦσαν δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων καὶ ἐβδομήκοντα στελέχη φοινίκων. Μετὰ ταῦτα ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον Σιν, τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν τοῦ δευτέρου μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐξόδου των ἐξ Αἰγύπτου.

Ὅτε ἐξηντλήθησαν αἱ ζωοτροφίαι, τὰς ὁποίας εἶχον πάραι οἱ Ἰσραηλῖται, ἤρχισαν πάλιν νὰ γογγύωσι κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἀαρὼν ἐνθυμούμενοι τὰς τροφὰς τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸ μὲν ἐσπέρας ἀποστέλλει ὄρουγας ἀντὶ κρέατος εἰς τροφήν των, τὴν δὲ ἐπιούσαν τὸ πρωτὶ κατεκάλυψε τὴν γῆν εἶδος σπέρματος κοριάνδου λευκοῦ (μάννα), εὐαρέστου εἰς τὴν γεῦσιν, πίπτοντος οὐρανόθεν· τοῦτο δὲ ἐπίπτεν ἕκτοτε πᾶσαν πρωΐαν πλην τῆς ἡμέρας τοῦ σαββάτου. Ὅταν δὲ ἐστεροῦντο ὕδατος ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπα τὴν ῥάβδον αὐτοῦ εἰς τὴν πέτραν καὶ ἔρρεν ὕδωρ. Ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων χρεῖαν δὲν ἔλαβον, διότι ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη, καθ' ἃ διέτριβον εἰς τὴν ἔρημον, δὲν ἐφθάρησαν ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐξ ἀρχῆς ἐφόρουν (Δευτ. ΚΘ. 5. Νεεμ. Θ. 21).

Ἐν ᾧ δὲ εὐρίσκοντο εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ, προσεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀμαληκιτῶν, φυλῆς νομάδος τῶν μερῶν αὐτῶν. Ὁ Μωϋσῆς διώρισε τότε τὸν Ἰησοῦν Ναυῆ νὰ τοὺς κτυπήσῃ, αὐτὸς δὲ ὕψωσε τὰς χεῖρας καὶ τὴν ῥάβδον ἐπὶ ὄρους πρὸς τὸν Θεὸν καὶ οὕτω κατετροπώθησαν οἱ ἐχθροὶ τῶν αὐτοῦ.

Τὸν Μωϋσῆν συνεβούλευσεν ἔλθων ὁ πενθερός του Ἰθὺρ νὰ διευθετήσῃ τὸν λαὸν καὶ καταμερίσῃ αὐτὸν ὑπὸ ἀρχηγούς καὶ κριτὰς νὰ διοικῶσι καὶ κρίνωσιν αὐτὸν, ὅπερ καὶ ἐποίησεν. Ὑστερον δὲ αὐτὸς ὁ λαὸς ἐξέλεγε τοὺς κριτὰς αὐτοῦ. —

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς προνοεῖ καὶ φροντίζει πάντοτε διὰ τὸν λαόν του, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ταχέως λησμονοῦσι τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ, καὶ παραβλέπουσι τὴν μακροθυμίαν του.

Τὸ σάββατον δὲν κατέπιπτε μάννα, διότι ἡ ἡμέρα αὕτη ἔπρεπε

νὰ δαπανᾶται εἰς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ εἰς ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὴν καλοπέρασιν τοῦ ἀνθρώπου. Παρεκτός δὲ τούτου μία ἡμέρα τὴν ἐβδομάδα ἀναπαύσεως ἀπὸ τῶν συνήθων ἐργασιῶν καὶ εἰς τὴν ὑγίαν εἶναι ὠφέλιμος. Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀγίας ταύτης ἡμέρας εἶναι ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁ μὴ τηρῶν αὐτὴν προσηκόντως καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἀμαρτάνει καὶ τὴν ὑγίαν του καταστρέφει.

Ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ, ὅταν συνοδεύεται καὶ μετὰ τῆς δεούσης εἰς Κύριον προσευχῆς, φέρει τὴν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀπαλλαγὴν καὶ τὴν νίκην.

§ 25. Σινᾶ. Δέκα ἐντολαί. (Ἔξ. ΙΘ. Κ. ΚΑ. ΚΕ. κλ.)

Τὸν τρίτον μῆνα μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἐξ Αἰγύπτου οἱ Ἰσραηλῖται ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον Σινᾶ καὶ ἐστρατοπέδευσαν ἀντικρὺ τοῦ ὄρους Σινᾶ. Ἐκεῖ διέταξεν ὁ Θεὸς νὰ νηστεύσωσι καὶ νὰ ᾔναι καθαροὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ πρωΐ, μέγα καὶ πυκνὸν νέφος ἐκάλυψε τοῦ ὄρους αὐτοῦ τὴν κορυφὴν καὶ ἔγειναν βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ ἠκούσθη μέγιστος ἦχος σάλπιγγος· πᾶς δὲ ὁ λαὸς ἐφοβήθη, ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐξήγαγεν αὐτὸν καὶ τὸν ἔφερε πλησίον εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, τὸ ὁποῖον ἐκαπνίζετο ὅλον «διὰ τὸ καταβεβηκέναι τὸν Θεὸν ἐν πυρὶ ἐπ' αὐτό.» Ὁ Μωϋσῆς, ἀφοῦ παρήγγειλεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ προχωρήσωσιν ὑπεράνω τῶν προπόδων τοῦ ὄρους ἀνέβῃ εἰς αὐτό. Ὁ Θεὸς εἶπεν, ὅτι ἤθελε θανατωθῇ πᾶς παράβατης τῆς προσταγῆς ταύτης. Τότε εἰς τὸν ἀναβάντα Μωϋσῆν, τὸν ὁποῖον ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ ὄρος, εἶπε τὰς δέκα ἐντολάς, τὰς ὁποίας ἐν συνόψει ἐκθέτομεν ἐνταῦθα.

1. Ἐγὼ εἶμαι Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις σὲ ἐξήγαγον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐκ τοῦ τόπου τῆς δουλείας· δὲν θέλεις ἔχει ἄλλους θεοὺς πλὴν ἐμοῦ.

2. Δὲν θέλεις κάμει εἰς τὸν ἑαυτὸν σου εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα ὅσα εἶναι εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ ὅσα εἰς τὴν γῆν κάτω καὶ εἰς τὰ ὕδατα ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

3. Δὲν θέλεις λάβει ἐπὶ ματαίῳ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

4. Ἐνθυμοῦ ν' ἀγιάζης τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων· ἐξ ἡμέρας νὰ ἐργάζησαι καὶ νὰ κάμνης ὅλα σου τὰ ἔργα, τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν ν' ἀναπαύησαι καὶ σὺ καὶ τὰ τέκνά σου καὶ οἱ ὑπηρέται σου καὶ τὰ κτήνη σου· διότι εἰς ἐξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ· διὰ τοῦτο ἡλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

5. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὐτυχῇς καὶ μακροχρόνιος γένης ἐπὶ τῆς γῆς.

6. Οὐ φονεύσεις.

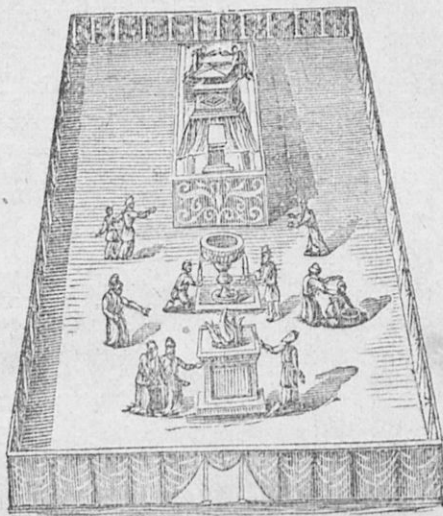
7. Οὐ μοιχεύσεις.

8. Οὐ κλέψεις.

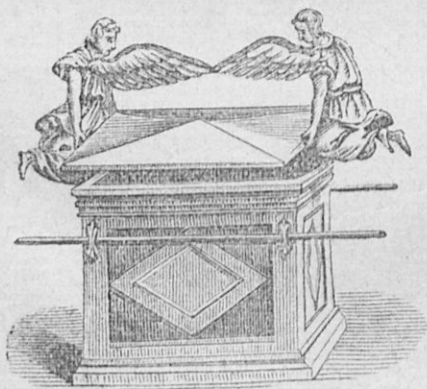
9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῇ.

10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τίποτε, τὸ ὅποῖον εἶναι τοῦ πλησίον σου· οὔτε τὴν οἰκίαν του, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους του, οὔτε τὰ πράγματά του. —

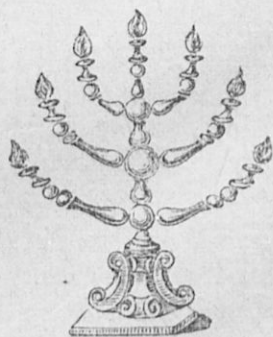
Ἐπειτα ὁ Θεὸς ἐλάλησε πάλιν εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν ν' ἀναβῇ εἰς τὸ ὄρος, νὰ τῷ δώσῃ τὰς λιθίνας πλάκας, εἰς τὰς ὁποίας ἔγραψε τὰς δέκα ἐντολάς, νὰ διδάσκῃ τὸν λαόν. Ἀφῆσας ἐπιστάτην τοῦ λαοῦ τὸν ἀδελφόν του Ἀαρὼν, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος ὁ Μωϋσῆς καὶ ἐκεῖ ἔμενεν, χωρὶς νὰ φάγῃ ἢ νὰ πίνῃ, τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὰς πλάκας τῶν δέκα ἐντολῶν καὶ διάφορα ἄλλα νομοθετήματα καὶ προσέταξεν αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ τὴν σκηνὴν, τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, τὴν τράπεζαν τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως καὶ τὴν χρυσὴν λυχνίαν καὶ ἄλλα ἀφορῶντα εἰς τὰς ἱεροτελεστίας διὰ νὰ τηρῶσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου.

Ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης.

Ἡ ἑπτάρωτος λυχνία.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μωϋσῆς ἡργοποίησεν εἰς τὸ ὄρος, αἱ Ἰσραηλῖται νομίσαντες ὅτι δὲν ἐπιστρέφει, ἠνάγκασαν τὸν Ἀαρὼν καὶ κατασκεύασεν ἐκ τῶν χρυσῶν ἐνωτίων τῶν γυναικῶν καὶ τῶν θυγατέρων των μοσχάριον χρυσοῦν χωνευτὸν (χυτὸν), περὶ τὸ ὅποιον ἐβυσίαζον ὡς θεὸν καὶ ἐχόρευον. Ὁ Μωϋσῆς ἐν τῷ ὄρει ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ

νὰ συγχωρήσῃ τὸν λαόν του, ὅτε ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι ἀντ' αὐτοῦ ἐλάτρευον τὸ μοσχάριον καὶ ὠργίσθη καὶ ἠθέλησε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ. Ὅτε δὲ καταβῆς ὁ Μωϋσῆς εἶδε τὸν μόσχον καὶ τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ λαοῦ, κυριευθεὶς ὑπὸ ἀγανακτήσεως ἔρριψε καὶ ἔσπασε τὰς ὁποίας

Ὁ Μωϋσῆς μὲ τὰς πλάκας τῶν δέκα ἐντολῶν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ.

ἔφερεν εἰς χεῖράς του δύο πλάκας τοῦ νόμου, καὶ λαβὼν τὸ μοσχάριον ἐποίησεν αὐτὸ κόνιν, τὴν ὁποίαν ἔθηκεν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὑπεχρέωσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ πίνωσιν ἐξ αὐτοῦ· κατέσφαξε δὲ διὰ τῶν Λευιτῶν τοὺς πρωταίτιους ἕως τρεῖς χιλιάδας. Ἐγραψε δὲ πάλιν ὁ Θεὸς εἰς δύο ἄλλας πλάκας τὰς αὐτὰς δέκα ἐντολάς, καὶ τὰς ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἀναβάντα πάλιν εἰς τὸ ὄρος ἵνα τὰς φυλάττῃ ὁ λαός· κατέστησε δὲ καὶ τὸν Ἀαρὼν μέγαν ἀρχιερέα τοῦ λαοῦ.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια εἶναι ἄστατος καὶ ἡ πίστις ἐκλείπει, ἂν μὴ στερεώνηται διὰ διηνεκοῦς προσευχῆς καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς γίνεται ἥλιος εἰς τοὺς ἀμαρτάνοντας διὰ τῆς δεήσεως τῶν δικαίων καὶ τῆς μετανοίας.

Αἱ δέκα ἐντολαὶ πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἀπαράβατος κανὼν τῆς διαγωγῆς ἡμῶν, ἂν θέλωμεν νὰ ἦμεθα ἀρεστοὶ εἰς τὸν Θεόν τὸν γράψαντα αὐτάς, εὐτυχεῖς εἰς τὸν παρόντα βίον, καὶ μακάριοι εἰς τὴν μέλλουσαν ἀτελεύτητον ζωὴν.

§ 26. Πλάνη ἐν τῇ ἐρήμῳ.

(Ἀριθ. ΙΓ. ΙΔ. Δευτερ. Α. Ἰησ. Ναυῆ Β. Γ. κλ.)

Προχωροῦντες οἱ Ἰσραηλῖται διὰ τῆς ἐρήμου ἦλθον εἰς Κάδης κατὰ τὴν ἐρημον Φαράν ὅχι μακρὰν τῆς Χαναάν. Ἐντεῦθεν ἀπέστειλεν ὁ Μωϋσῆς, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ, δώδεκα ἐκλεκτοὺς ἄνδρας, ἀνὰ ἓνα ἐξ ἐκάστης φυλῆς, ἵνα μεταβάντες κατασκοπεύσωσι τὴν γῆν Χαναάν. Μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπανελθόντες εἰς Κάδης, διηγήθησαν θαυμάσια πράγματα περὶ τῆς γονιμότητος τῆς γῆς τὴν ὁποίαν ἐζήτησαν, καὶ εἰς δείγμα ἐκόμισαν καὶ ἄλλα προϊόντα καὶ σταφυλὴν, τὴν ὁποίαν μόλις ἐσήκωναν δύο ἄνδρες· ἀλλὰ, ἐξαιρουμένων τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ, οἱ ἄλλοι ἀπεσταλμένοι κατετρόμαξαν ἄλλως τὸν λαόν, διηγούμενοι τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους ἔμελλον ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τὴν Χαναάν. Ἐλεγον ὅτι αἱ πόλεις ἐκεῖ ἔχουσι τείχη μεγάλα καὶ ὄχυρά καὶ οἱ κάτοικοι εἶναι γίγαντες. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεβ ἀντέκρουσαν τοὺς λόγους αὐτῶν, ἀλλ' ὅμως οἱ Ἑβραῖοι δειλιάσαντες ἐζήτησαν νὰ ἐκλέξωσιν ἀρχηγὸν νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Θεός, ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀπιστίαν των, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ, ἀλλ' ἐξιλέωσεν αὐτὸν ὁ Μωϋσῆς διὰ προσευχῆς. Κατεδικάσθη ἐν τοσοῦτῳ παρὰ Κυρίου ὁ λαὸς νὰ πλανᾶται τεσσαράκοντα ἔτη εἰς τὴν ἐρήμον καὶ νὰ μὴ ἀξιωθῇ νὰ ζήσῃ καὶ ἰδῇ τὴν Χαναάν μηδεὶς ἐξ ὧν ἐξῆλθον ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, παρεκτός τοῦ Χάλεβ καὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

Πλυνόμενοι οἱ Ἰουδαῖοι, πολλάκις ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως ἐνθυμούμενοι τὴν Αἴγυπτον. Λευίτης δέ τις, Κορὲ ὀνομαζόμενος, ἐστασίασε μετὰ τῆς συναγωγῆς του κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Μετὰ τοῦ Κορὲ ἦσαν καὶ ὁ Δαθὰν καὶ ὁ Ἀβειρών· ἀλλ' ἐτιμωρήθησαν οὗτοι παρὰ Θεοῦ διὰ τὸ κίνημά των τοῦτο κατὰ τῆς νομίμου ἀρχῆς, ἐσχί-

σθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς μετὰ τοῦ Κορὲ ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐβαρύνθησαν τὸ μάννα καὶ τὰς ταλαιπωρίας καὶ ὀλιγοψυχήσαντες κατελέλουν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ κατὰ τοῦ Μωϋσῆ. Ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς τότε ὄφεις θανατηφόρους. Προσπεσόντες δὲ εἰς τὸν Μωϋσῆν ἔλεγον ὅτι ἡμάρτησαν καὶ ἐζήτουν θερα-
πείαν τοῦ κακοῦ. Ὁ Θεὸς τότε διέταξε τὸν Μωϋσῆν καὶ ἐποίησεν ὄφιν χαλκοῦν καὶ ἔστησεν αὐτὸν εἰς ὑψηλὸν μέ-
ρος· οἱ δακνόμενοι δὲ βλέποντες εἰς αὐτὸν δὲν ἀπέθνησκον.

Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Χαλκοῦς ὄφης.

Πλανηθέντες οὕτω εἰς τὴν ἔρημον τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη, ἐπανῆλθον εἰς Κάδης καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος Ὠρ ὅπου ἀπέθανεν ὁ Ἀαρὼν, 123 ἐτῶν γενόμενος. Ἐλθόν-
τες δὲ εἰς γῆν Μωάβ ἀνεμίχθησαν μετὰ τοὺς Μωαβίτας καὶ περιέπεσαν εἰς εἰδωλολατρείαν, δι' ὃ καὶ ἐτιμωρή-
θησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Χαναὰν ὁ Μωϋσῆς ἐπέ-
τρεψεν εἰς τὰς φυλὰς Γάδ καὶ Ῥουβὴν καὶ τὸ ἥμισυ
τῆς φυλῆς Μανασσῆ νὰ ἐγκατασταθῶσι πρὸς ἀνατολὰς
τοῦ Ἰορδάνου, ἐξαφανίζοντες τοὺς πρῶν κατοίκους, ἵνα
μὴ μὲνῃ ἵχνος εἰδωλολατρείας. Ἀνανεώσας δὲ τὴν δια-

θήκην τοῦ Ἰσραὴλ μὲ τὸν Θεόν, καὶ ἀπαριθμήσας εἰς τὸν λαὸν τὰ πρὸς αὐτὸν εὐεργετήματα τοῦ Θεοῦ, προέ-
τρεψεν αὐτὸν νὰ μένη πιστὸς εἰς τὰς ἐντολάς καὶ τὸν
νόμον· ὕστερον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου
ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ
αὐτοῦ ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς 120 ἐτῶν, δύο μῆνας πρὶν
συμπληρωθῶσι τὰ τεσσαράκοντα ἔτη τῆς ἐν ἐρήμῳ πλά-
νης τῶν Ἰσραηλιτῶν. —

Παρατηρήσεις. Ἐχοντες ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ἀγίας
Γραφάς, δὲν πρέπει νὰ δυσπιστῶμεν περὶ τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν
καὶ ἂν παρυσιάζωνται εἰς ἡμᾶς ἐμπόδια, ὀφείλομεν νὰ ἐπικαλώ-
μεθα τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ προχωρῶμεν, οὐδόλως στρέ-
φοντες τὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ὡς οἱ ὀλιγόπιστοι
Ἰσραηλιταί, οἵτινες εἰς πᾶσαν δυσκολίαν ἤθελον νὰ ἐπιστρέψωσιν
εἰς Αἴγυπτον. Πρέπει ν' ἀκούωμεν τοὺς ἐν πίστει κηρύττοντας τὴν
ἀλήθειαν, καὶ οὐχὶ τοὺς ζητοῦντας ν' ἀποστρέψωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
καλοῦ.

Ὁ ὑψωθεὶς χαλκοὺς ὄφρις ὑπὸ τοῦ Μωϋσεως προδιετύπου τὴν σταυ-
ρῶσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅπως ὅσοι ἔδωκεν εἰς τὸν ὄφιν δὲν ἀ-
πέθνησκον, οὕτω καὶ ὅσοι ἀποβλέπουσιν ἐν πίστει εἰς τὸν Ἐσταυ-
ρωμένον κληρονομοῦσι τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ σώζονται ἀπὸ τοῦ
θανάτου τῆς ἁμαρτίας.

§ 27. Ἰησοῦς Ναυῆ (Ἰησ. Ναυῆ).

Διάδοχος τοῦ Μωϋσῆ ἀνεδείχθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁ Ἰη-
σοῦς τοῦ Ναυῆ. Οὗτος ὠδήγησε τοὺς Ἰσραηλίτας μέχρι
τοῦ Ἰορδάνου· σταθέντων δὲ ἐν τῷ ρεύματι αὐτοῦ τῶν
ιερέων, φερόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, τὰ ὕδατα
τοῦ ποταμοῦ διεχωρίσθησαν καὶ ὁ λαὸς διέβη αὐτὸν ἀ-
βρόχοις ποσίν. Ὁ Ἰησοῦς Ναυῆ διευθύνθη πρὸς τὴν πλι-
σίον τοῦ Ἰορδάνου ὀχυρὰν πόλιν Ἰεριχὼ, ἵνα κυριεύσῃ
αὐτήν. Ἐλαβε δὲ παρὰ Κυρίου ἐντολήν καὶ ἐσάλπισαν
οἱ ἱερεῖς μὲ τὰς σάλπιγγας καὶ περιέφερον τὴν κιβωτὸν
περὶ τὰ τεῖχην, καὶ οὕτως ἐκρημνίσθησαν καὶ ἐκυριεύθη ἡ
Ἰεριχὼ καὶ ἐθανατώθησαν πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῆς,
ἐκτὸς τῆς Ῥαὰβ, γυναικὸς ἣτις εἶχεν ὑποδεχθῆ καὶ προ-
φυλάξει δύο νεανίσκους κατασκόπους, τοὺς ὁποίους εἶχε

στέλλει ὁ Ἰησοῦς Ναυῆ νὰ ἰδῶσι τὴν Ἰεριχὼ καὶ ἐν γένει τὸν τόπον.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Χαναάν ἤνωσαν τὰς δυνάμεις των κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν· μόνοι δὲ οἱ Γαβαωνῖται προσε-

‘Ο Ἰησοῦς Ναυῆ προστάζων τὸν Ἥλιον νὰ σταθῇ.

τέθησαν εἰς τοὺς Ἑβραίους καὶ ὑπηρέτουν αὐτούς. Διὰ τοῦτο πέντε βασιλεῖς ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Γαβαωνιτῶν· ἀλλ’ ὁ Ἰησοῦς Ναυῆ, ἐλθὼν ἐκ Γαλγάλων, ὑπερησπίσθη αὐτούς· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἡμέρα δὲν ἤρκει ἵνα

κατατροπήσῃ ἐντελῶς τοὺς πολεμίους, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαθαὼν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα Αἰλῶν. Οἱ φωστῆρες οὗτοι ἔστησαν μίαν ἡμέραν καὶ οὕτως ἐτελείωσεν ἐπιτυχῶς τὴν μάχην.

Νικητὴς ὁ Ἰησοῦς Ναυῇ τούτων καὶ ἄλλων βασιλέων τῆς Χαναάν, διεμοίρασεν αὐτὴν εἰς τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

Ὁ Ἰησοῦς Ναυῇ κηρύττων τὸν νόμον.

Αἰσθανθεῖς ὁ Ἰησοῦς Ναυῇ προσεγγίζοντα τὸν θάνατόν του, συνεκάλεσεν εἰς Σιλῶ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς δικαστὰς καὶ ἀφ' οὗ ἀπηριθμήσε τὰς εἰς τὸ ἔθνος των εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, συνέβούλευσεν αὐτοὺς νὰ μένωσι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἀπέθανεν 110 ἐτῶν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς φροντίζει πάντοτε νὰ ὑπάρχωσιν οἱ ὀδηγοῦντες τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ ἐπηγγελμένα ἀγαθά. Τοὺς ἐχθροὺς τῶν πιστῶν καταβάλλει ἡ δύναμις τοῦ Κυρίου, ὅταν ἐπικαλῶνται αὐτήν.

Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι οὐδέποτε παύουσι τοῦ νὰ νοουθετῶσι τὸν λαόν· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου των συσταίνουσι τὴν εἰς τὸν Κύριον πίστιν καὶ οὕτως ἀποθνήσκουσιν ἐν εἰρήνῃ, συλλογίζόμενοι ὅτι ἐπραξαν, ὅπως ἠδυνήθησαν, τὸ καθήκον αὐτῶν.

§ 28. Δεββώρα. Γεδεών. Ἀβιμέλεχ. Ἰερφάε.
(Κριτ. Δ. Ε. ΣΤ. Ζ.)

Μετὰ τὸν θάνατον Ἰησοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖται ἐξέλι-
ναν πάλιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τοῦτο, κατὰ

Ὁ Γεδεών κατατροπώνει τοὺς Μαδιανίτας.

θείαν παραχώρησιν, κατεδιώκοντο καὶ πολλάκις ὑπεδου-
λοῦντο ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων βασιλέων, τοὺς ὁποίους δὲν
εἶχον ἔτι ἐντελῶς ἐξαλείψει. Ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ἰαβὴν

ἀπληλευθέρωσεν αὐτοὺς μετὰ εἰκοσαετῇ δουλείαν ἡ Δεβ-
βώρα καὶ ὁ προσκληθεὶς ὑπ' αὐτῆς ὡς στρατηγὸς Βα-
ράκ. Ἡ Δεββώρα ἦτο προφῆτις, καὶ καθημένη ὑπὸ
φοίνικα ἔκρινε τὸν λαὸν, ἐρχόμενον πρὸς αὐτήν.

Τεσσαράκοντα ἔτη ἔκτοτε οἱ Ἑβραῖοι εἶχον εἰρήνην,
ἀλλ' ἁμαρτήσαντες πάλιν, ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ τῶν
Μαδιανιτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς ἡλευθέρωσεν ὁ Γε-
δεὼν, κατὰ θεῖαν εὐσπλαγχνίαν.

Διαταχθεὶς ὁ Γεδεὼν παρ' ἁγγέλου Κυρίου εἰς τὸ ἔρ-
γον τοῦτο, ἐδίστασεν, ἀναλογιζόμενος τὰς μικρὰς του
δυνάμεις· ἀλλ' ὁ ἄγγελος διὰ θαύματος ἔπεισεν αὐτὸν,
καὶ οὕτω συναθροίσας τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἐκλέξας ἐξ
αὐτῶν τριακοσίους μόνον ἀνδρείους μετέβη εἰς καταδίω-
ξιν τῶν Μαδιανιτῶν. Θέσας τοὺς τριακοσίους εἰς τρία
διάφορα μέρη, ὥπλισεν ἕκαστον μὲ σάλπιγγα καὶ λαμ-
πάδα ἐντὸς ὑδρίας ἀνημμένην. Πλησιάζαντες οὕτω εἰς
τοὺς πολεμίους ἐκ τῶν τριῶν μερῶν περὶ τὸ μεσονύκτιον
συνέτριψαν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Γεδεὼν, ἕκαστος τὴν
ὑδρίαν του καὶ ἀνεφάνη αἶφνης ἡ καιομένη λαμπάς, καὶ
αἱ σάλπιγγες δὲ ἤχησαν πανταχόθεν καὶ πάντες ἐφώνα-
ζαν «Ρομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεὼν». Οἱ Μα-
διανῖται ἐκπληκτοὶ ἐφόνευον ἀλλήλους ὡς ἐκ τῆς ἐπελ-
θούσης συγχύσεως, οἱ ζῶντες δὲ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.
Ἐζῆσε δὲ μετὰ τὴν ἥτταν τῶν Μαδιανιτῶν κριτὴς τοῦ
Ἰσραὴλ ὁ Γεδεὼν 40 ἔτη καὶ ἀπέθανεν. Ἐζήτησαν δὲ
οἱ Ἰσραηλῖται ν' ἀναγορεύσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀλλ'
αὐτὸς δὲν ἐδέχθη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεὼν ὁ νόθος υἱὸς του Ἀβι-
μέλεχ ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφούς του, νομίμους υἱούς τοῦ
Γεδεὼν πάντας, ἐκτὸς ἑνὸς, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς
ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του κατοίκων τῆς Συχέμ· ἀλλὰ
μετὰ τρία ἔτη ἐφονεύθη ὑπὸ λίθου, τὸν ὁπατὸν ἔρριψε
γυνὴ τις κατὰ τῆς κεφαλῆς του.

Μετὰ τοῦτο ἔγεινε κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Θολᾶ 23
ἔτη, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Ἰαεὶρ 22 ἔτη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰαεὶρ οἱ Ἰσραηλῖται ὑπέπεσαν πάλιν εἰς εἰδωλολατρείαν καὶ διὰ τοῦτο ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν τυραννίαν τῶν Ἀρμυανιτῶν καὶ τῶν Φιλισταίων. Μετανοήσαντες δὲ ἡλεήθησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἀνήγειρεν εἰς ἐλευθέρωσίν των τὸν Γαλααθίτην ἀρχηγὸν Ἰεφθάε. Προτοῦ δὲ ἀπέλθῃ εἰς τὴν μάχην ὁ Ἰεφθάε, ἔταξε εἰς τὸν Κύριον, ἂν ᾗθελε νικήσῃ, νὰ θυσιάσῃ ὀλοκαύτωμα εἰς αὐτὸν τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ὅστις ᾗθελεν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ οἴκου του νὰ τὸν προῦπαντήσῃ ἐπιστρέφοντα ἐκ τῆς ἐκστρατείας. Ἀφ' οὗ δὲ κατετρόπωσε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐπέστρεψε, ἐφάνη πρώτη ἐξελθοῦσα τοῦ οἴκου του εἰς ἀπάντησίν του μὲ τὺμπανα καὶ χοροὺς ἡ μονογενὴς θυγάτηρ του. Ἰδὼν αὐτὴν διέρρηξε τὰ ἱμάτιά του καὶ ἐλυπήθη σφόδρα, εἶπε δὲ εἰς τὴν θυγατέρα του τὸ τάξιμόν του (εὐχὴν), αὕτη δὲ δὲν ἀντίστη εἰς τὴν θυσίαν της. Ἐζήτησε μόνον καὶ τῇ παρεχωρήθη καιρὸς δύο μηνῶν, καθ' οὓς ἀπελθοῦσα εἰς τὰ ὄρη ἔκλαυσε μὲ τὰς φίλας της τὴν παρθενίαν της. Ἐκτοτὲ αἱ θυγατέρες τῶν Ἰσραηλιτῶν τέσσαρας κατ' ἔτος ἡμέρας συνερχόμεναι ἐθρῆνουν τὴν εἰρημένην κόρην.

Παρατηρήσεις. Λυπηρὸν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ταχέως λησμονοῦσι τὸν Θεόν, καὶ ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὑποπίπτουσιν εἰς δυστυχήματα. Ἡ θεία εὐσπλαγχνία οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἐπιζητῇ αὐτήν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ παιδεύων καὶ πάλιν ἰώμενος. Διὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ σώζει ἐκ τῶν δεινῶν τὸν λαόν του.

Ἡ εὐχὴ (τὸ τάξιμον) τοῦ Ἰεφθάε ἦτο τολμηρὸν καὶ ἐναντίον τοῦ θεοῦ νόμου. Δεικνύει μόνον τὴν πίστιν εἰς ὃ,τι τις ὑπόσχεται καὶ τὴν προθυμίαν νὰ θυσιάσῃ διὰ τοῦτο καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα του, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἄκραν εὐπίθειαν τῆς κόρης.

§ 29. Ῥούθ. (Βιβλ. Ῥούθ.)

Συνέβη εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν Κριτῶν λιμὸς μέγας. Ὁ ἐκ Βηθλεὲμ Ἐλιμέλεχ κατέφυγε τότε εἰς τῶν Μωαβιτῶν τὴν χώραν μετὰ τῆς γυναικὸς του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του. Ἀποθανόντος ἐκεῖ τοῦ Ἐλιμέλεχ, ἔμεινεν ἡ χήρα Νωεμὶν μετὰ τῶν δύο υἱῶν της, οἵτινες ἐνυμφεύθησαν γυναῖκας Μωαβίτιδας, ὁ μὲν

τὴν Ὀρφά, ὃ δὲ τὴν Ῥούθ. Ἀποθανόντων καὶ τῶν δύο υἱῶν ἐκεῖ, ἡ δυστυχὴς Νωεμὶν ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα τῆς· παρηκολούθησε δὲ αὐτὴν ἐπιμόνως ἡ νύμφη τῆς Ῥούθ, εἰποῦσα, Ὁ λαός σου θὰ ᾔῃαι λαός μου καὶ ὁ Θεός σου Θεός μου. Ἀφ' οὗ ᾔλθον εἰς Βηθλεὲμ, ἡ Ῥούθ, ἐπορεύθη, μὲ ἄδειαν τῆς πενθεράς τῆς, νὰ σταχυολογήσῃ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Βοόζ πλουσίου συγγενοῦς τοῦ Ἑλμιέλεχ. Ἐλθὼν ὁ Βοόζ εἰς τὸν ἀγρὸν, διέταξε τοὺς

Ἡ Ῥούθ καὶ ὁ Βοόζ.

θεριστὰς ν' ἀφίνωσιν αὐτὴν νὰ σταχυολογῇ. Αὕτη δὲ ἔπесе καὶ ἐπρόσκύνησε τὸν Βοόζ, διότι κατεδέχθη νὰ φανῇ τόσον εὐνους πρὸς αὐτὴν. Ὁ Βοόζ τῇ εἶπεν, Ἐμαθα ὅτι ἐφέρθης καλὰ πρὸς τὴν πενθεράν σου καὶ εἶθε νὰ σὲ ἀνταμείψῃ ὁ Θεός. Ἔβαλε δὲ αὐτὴν νὰ φάγῃ μὲ τοὺς θεριστάς του, καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς ν' ἀφίνωσιν ἐπίτηδες στάχυα, νὰ συνάξῃ ἀφθονώτερα ἢ Ῥούθ. Ἐλθοῦσα τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν οἰκίαν, διηγήθη εἰς τὴν πενθεράν τῆς τὰ γεγονότα. Αὕτη δὲ τὴν ἐσυμβούλευσε νὰ σταχυολογῇ μόνον εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Βοόζ καὶ ὄχι ἀλλοδαποῦ. Ὁ Βοόζ, γνωρίσας τὸν καλὸν χαρακτῆρα τῆς Ῥούθ, ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῇ αὐτήν. Ἐρωτηθέντες δὲ περὶ τούτου κατὰ τὰ νόμιμα παρ' αὐτοῦ οἱ πρεσβύτεροι

τῆς πόλεως Βηθλεέμ, εἶπον, Εἴθε νὰ εὐλογήσῃ ὁ Κύριος ὡς τὴν Ῥαχὴλ καὶ τὴν Λείαν τὴν εἰσερχομένην εἰς τὸν οἶκόν σου γυναῖκα ταύτην, καὶ νὰ διαφημισθῇ τὸ ὄνομά της εἰς τὴν Βηθλεέμ. Οὕτω λοιπὸν ὁ Βοὸζ ἐνυμφεύθη αὐτὴν καὶ ἐγέννησεν ἑξ αὐτῆς υἱόν, τὸν ὅποιον ὠνόμασεν Ὁβήδ· τοῦτον λαβοῦσα ἡ Νωεμὶν ἀνέθρεψεν. Ὁ Ὁβήδ οὗτος ἔγεινε πατὴρ τοῦ Ἰεσσαί, πατρὸς Δαβὶδ τοῦ βασιλέως.

Παρατηρήσεις. Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἱστορίαν βλέπομεν ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐκτιμᾶται, καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι δύνανται δι' αὐτῆς νὰ λάβωσιν ἀνέλπιστα ἀγαθὰ καὶ ν' ἀξιωθῶσι μεγάλου ὀνόματος.

Πολλοὶ φρόνιμοι ἄνθρωποι προτιμῶσι νὰ λαμβάνωσι γυναῖκας ἐναρέτους, καὶ πτωχαὶ ἂν ᾦναι αὗται.

Ὁ υἱὸς τῆς Ῥοῦθ ἔγεινε πάππος τοῦ βασιλέως Δαβίδ. Ἡ διαγωγή τῆς Ῥοῦθ κατέστησεν αὐτὴν προμήτορα βασιλέως καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἔγεινεν ἀκουστόν.

§ 30. Σαμφών. (Κριτ. ΙΓ. ΙΔ. ΙΕ. ΙΣΤ.)

Οἱ Ἰσραηλῖται ὑποπεσόντες πάλιν εἰς εἰδωλολατρείαν, ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν κατὰβλιψιν τῶν Φιλισταίων ἐπὶ πολὺν χρόνον· ἐλεήσας αὐτοὺς ἐπὶ τέλους ὁ Θεὸς, προσδιώρισεν ἐλευθερωτὴν των τὸν Σαμφών, υἱὸν τοῦ Μανωὲ, ἐκ τῆς φυλῆς Δάν.

Ἄγγελος Θεοῦ προεῖπεν καὶ εἰς τὴν στεῖραν γυναῖκα τοῦ Μανωὲ καὶ εἰς τοῦτον ὅτι θ' ἀποκτήσωσιν υἱόν. Παρήγγειλε δὲ ὡς ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν ὁ μέλλων υἱὸς των νὰ μὴ πίνη οἶνον, νὰ μὴ τρώγῃ κρέας ἀκάθαρτον καὶ νὰ μὴ κόψῃ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Ἐγεινε δὲ ἐκ νεαρᾶς τοῦ ἡλικίας ῥωμαλέος. Ἡμέραν τινὰ κατεξέσχισε λέοντα ἐπιπεσόντα κατ' αὐτοῦ. Ἐντρομοὶ ἔμαθον οἱ Φιλισταῖοι τὰ περὶ τοῦ Σαμφών. Ἐφόνευσε μίαν ἡμέραν τριάκοντα Φιλισταίους· ἄλλοτε συνέλαβε τριακοσίας ἀλώπεκας καὶ, δέσας αὐτάς ἀνὰ δύο ἐκ τῶν οὐρῶν, ἔβαλεν ἀνὰ μέσον τῶν δύο οὐρῶν λαμπάδα καὶ τὰς ἀφῆκε νὰ τρέξωσιν εἰς τὰ σπαρτὰ καὶ τὰ ἄλλα κτήματα τῶν ἀλλοφύλων, τὰ ὅποια οὕτω κατεκάησαν. Οἱ Φιλισταῖοι ἀπήτησαν νὰ

παραδοθῇ εἰς αὐτοὺς παρὰ τῶν ὁμογενῶν τοῦ ὁ Σαμφὼν ὅθεν ἐδόθη εἰς αὐτοὺς δεδεμένος, ἀλλὰ διαρρήξας τὰ δεσμὰ ἐφόνευσε χιλίους ἐξ αὐτῶν μὲ μίαν σιαγόνα ὄνου.

Οἱ Φιλισταῖοι περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν Γάζαν, ὅπου ἔτυχε νὰ ᾔηαι ὁ Σαμφὼν, ἵνα συλλάβωσιν αὐτὸν, ἀλλ' αὐτὸς ἐγερθεὶς περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἐπῆρε τὰς πύλας τῆς πόλεως εἰς τὸν ὄμον τοῦ καὶ τὰς ἀνεβίβασεν εἰς τὸ ὄρος.

Οἱ Φιλισταῖοι ἐφθειραν διὰ χρημάτων μίαν κακὴν γυναῖκα φίλην τοῦ Σαμφὼν, Δαλιδὰ ὀνομαζομένην, ὅπως μάθῃ καὶ φανερώσῃ εἰς αὐτοὺς ποῦ ἔκειτο ἡ δύναμις τοῦ. Ἐξαπατηθεὶς παρ' αὐτῆς ὁ Σαμφὼν, ὡμολόγησεν ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ δύναμις τοῦ ἔκειτο εἰς τὰς τρίγας τῆς κεφαλῆς τοῦ. Αὕτη δὲ, ἀποκοιμίσασα αὐτὸν, ἔβαλε κουρέα καὶ ἐξύρισε τοὺς βοστρύχους τοῦ καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς Φιλισταίους, οἵτινες εὐθὺς τὸν ἐτύφλωσαν καὶ τὸν ἔφεραν εἰς Γάζαν καὶ τὸν ἔδεσαν μὲ χαλκὰς ἀλύσεις καὶ τὸν ἔβαλαν νὰ γυρίξῃ μῦλον εἰς τὴν φυλακὴν. Ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν, αὐξηθείσης τῆς κόμης τοῦ, ἐπανῆλθεν ἡ δύναμις τοῦ. Οἱ Φιλισταῖοι τότε πανηγυρίζοντες εἰς τὸν ναὸν τῶν τὴν ἑορτὴν τοῦ θεοῦ τῶν Δαγῶν, ἔφεραν τὸν Σαμφὼν νὰ τὸν περιγελάσωσι, καὶ τὸν ἔστησαν μεταξὺ δύο στύλων, οἵτινες ὑπεστήριζον ὅλον τὸ οἰκοδόμημα. Ὁ Σαμφὼν ἐπικαλεσθεὶς τότε τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἔρριψε μὲ τὰς χεῖράς τοῦ τοὺς στύλους εἰπὼν, « Ἀποθανέτω ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ». Τὸ οἰκοδόμημα δὲ καταπεσὼν ἐφόνευσε περισσοτέρους ἢ ὅσους ἐθανάτωσεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ὁ Σαμφὼν· 3,000 ἦσαν μόνον εἰς τὸ δῶμα, βλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν Σαμφὼν, καὶ πάντες ἐφονεύθησαν. Ἦτο δὲ ὁ Σαμφὼν 20 ἔτη κριτῆς τοῦ Ἰσραήλ. —

Παρατηρήσεις. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ προσέχῃ μὲ ποίους συναναστρέφεται, καὶ νὰ μὴ προσελκύηται ἀπροσέκτως παρὰ τῶν διεφθαρμένων καὶ ἐπιδούλων, μηδὲ νὰ ἐμπιστευῇται ἄνευ δικαιολογημένης ἀνάγκης τὰ μυστικά τοῦ εἰς ἄλλους, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ τὸν ἐπιβουλεύωνται, ὡς ἡ Δαλιδὰ τὸν Σαμφὼν

Ὁ Σαμφὼν ἔχασε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ καὶ τὴν ζωὴν τοῦ,

διότι υπήρξεν ἀπρόσεκτος εἰς τὴν διαγωγὴν του καὶ τὰς φιλίας του καὶ συναναστροφάς του.

Οἱ Φιλισταῖοι ἐτιμωρήθησαν καὶ διὰ τὴν ἀσεδείαν των καὶ διότι ἤθελαν νὰ ἐμπαίξωσι τυφλὸν καὶ ἀσθενῆ νομιζόμενον ἄνθρωπον.

§ 31. Ἡλὶ. (Α. Βασιλ. Β. Γ. Δ.)

Μετὰ τὸν Σαμψὼν ἔλαβε τὴν ἱερατικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ μέγας ἱερεὺς Ἡλὶ, ὅστις κατῴκει εἰς Σιλῶ. Οὗτος εἶχε δύο υἱοὺς, τὸν Ὁφνὶ καὶ τὸν Φινεές, οἵτινες ἦσαν ἀσεβέστατοι καὶ ἔφερον ἐμπόδια εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ λατρείαν τοῦ Θεοῦ, ἀρπάζοντες τὰ κρέατα τῶν θυμῶν, καταφρονοῦντες τὰς παρατηρήσεις τῶν θυσιαζόντων καὶ ἄλλας αἰσχρότητας πράττοντες. Ὁ Ἡλὶ, περιορισθεὶς εἰς ἀπλᾶς συμβουλὰς πρὸς τὰ τέκνα του, δὲν ἐπαίδευεν αὐτὰ αὐστηρότερον. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν διὰ προφῆτου τὸν ὕλεθρον τοῦ οἴκου του· ὕστερον δὲ καὶ εἰς τὸν νέον Σαμουὴλ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς ὅτι ἤθελε τιμωρῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Ἡλὶ καὶ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ ἐφανέρωσεν εἰς τὸν Ἡλὶ. Καὶ τῷ ὄντι, ἔρχεται μετ' ὀλίγον μηνυτὴς εἰς τὸν Ἡλὶ ἐκ τοῦ πολέμου τῶν Ἰσραηλιτῶν μετὰ τοὺς Φιλισταίους καὶ ἀναγγέλλει εἰς αὐτὸν, ὅτι οἱ δύο τοῦ υἱοὶ ἐφονεύθησαν εἰς τὴν μάχην, ὅτι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, τὴν ὁποίαν εἶχον φέρει μεθ' ἑαυτῶν οἱ υἱοὶ Ἡλὶ, ἐπῆραν οἱ Φιλισταῖοι καὶ πολὺς ἐφονεύθη λαός. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡλὶ ἔπεσεν ἐκ τῆς καθέδρας του εἰς τὰ ὀπίσω, συνέτριψε τὸ νῶτόν του καὶ ἀπέθανεν. Οἱ δὲ Φιλισταῖοι ἔθεσαν τὴν κιβωτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ των Δαγῶν, τὸν ὁποῖον θεὸν των παρίστανον κατὰ τὸ ἥμισυ ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἰχθύν.

Παρατηρήσεις. Δεινῶς τιμωροῦνται σὶ ἀμελοῦντες τὴν ἡθικὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των γονεῖς. Οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν οὐ μόνον νὰ συμβουλεύωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τιμωρῶσι τὰ τέκνα των, ἂν μὴ ὑπακούωσιν εἰς αὐτοὺς.

"Ὅταν παραβλέπωμεν τὰ σφάλματα τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν καὶ δὲν τιμωρῶμεν αὐτοὺς, ἀπ' οὗ δὲν ἀκούουσι συμβουλὰς, γίνονται ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ χειρότεροι." Ὅταν μάλιστα τις ἔχῃ ἀξίωμα,

πρέπει αὐστηρότερος νὰ ᾔηται πρὸς τοὺς οἰκείους του, διὰ νὰ δίδῃ καλὸν παράδειγμα καὶ σεβαστότερος νὰ καθίσταται εἰς τὸ κοινόν, καὶ αὐτοὺς νὰ ὠφελῇ οὕτω.

§ 32. Σαμουήλ. (Λ. Βασιλ. Α.—Ι.)

Ἄννα ἡ γυνὴ τοῦ Ἐλκανᾶ ἦτο στειρὰ καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τοῦτο μεγάλως. Παρεκάλεσε δὲ τὸν Θεὸν νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὴν τέκνον, τὸ ὅποιον καὶ ὑπεσχέθη νὰ ἀφιέρωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεως αὐτῆς καὶ ἔτεκεν αὕτη τὸν Σαμουήλ. Ἐνθυμηθεῖσα δὲ τὴν ὑπόσχεσίν της, ἔφερε τὸ τέκνον της, ἀφ' οὗ τὸ ἀπεγαλλάχτισεν, εἰς Σιλὼ καὶ ἀφιέρωσεν αὐτὸ εἰς τὸν Θεόν, παραδώσασα αὐτὸ εἰς τὸν ἀρχιερέα Ἡλί.

Ὁ νέος Σαμουήλ ἠϋξανε πιστὸς καὶ εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν γινόμενος καὶ δὲν ἐμιμεῖτο τὰς κακὰς πράξεις τῶν υἱῶν τοῦ Ἡλί, διὸ καὶ μέγας προφήτης τοῦ Θεοῦ καὶ κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ ἔγινε.

Γηράσας δὲ ὁ Σαμουήλ, ἀνέθεσε τὴν ἐξουσίαν του εἰς τοὺς δύο τοῦ υἱοῦ Ἰωὴλ καὶ Ἀβιά, ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν ἠὺχαριστεῖτο, διότι αὐτοὶ ἦσαν ἄδικοι καὶ διεφθείροντο διὰ δώρων.

Ὅτε δὲ ὁ Ναβάλ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀμμωνιτῶν εἰσέβαλεν εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ, ὁ λαὸς ἐφοβήθη ἐκ τούτων καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἦλθον πρὸς τὸν γέροντα Σαμουήλ καὶ ἐζήτησαν νὰ τοῖς δώσῃ βασιλέα. Ὁ Σαμουήλ κατ' ἀρχὰς τοὺς ἀπέτρεψεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ πράξῃ ὅ,τι ὁ λαὸς ζητεῖ, κρίων εἰς αὐτοὺς βασιλέα.

Παρατηρήσεις. Οὐδέποτε μένει ἀπαρηγόρητος ὁ ἀπὸ καρδίας συντετριμμένης εἰς τὸν Θεὸν προσευχόμενος.

Οἱ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι δὲν λησμονοῦσι τὰς ὑποσχέσεις αὐτῶν.

Ὁ Σαμουήλ πιστὸς εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐφθάρη ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν υἱῶν τοῦ Ἡλί. Ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια σώζει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς δολερᾶς ἀμαρτίας.

Ὁ Σαμουήλ δὲν ἠθέλησε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὸ πολίτευμα, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν ἄδειαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ πράττῃ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

§ 33. Σαούλ. (Α. Βασιλ. Θ.—ΚΑ.)

Ὁ Σαμουὴλ, ὑπακούσας εἰς τὸν Θεόν, ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας βασιλέα. Ὁ Σαούλ υἱὸς τοῦ Κίς ζητῶν τὰς ἀπολεσθείσας ὄνους τοῦ πατρός του, ἦλθε καὶ εἰς τὸν Σαμουὴλ νὰ ἐξετάσῃ περὶ αὐτῶν. Ὁ Σαμουὴλ ὑπέδεχθη αὐτὸν καὶ τὸν ἔχρισε βασιλέα. Ἦτο δὲ ὁ Σαούλ ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ ἡμερος καὶ ἀπλοῦς. Ὁ Σαμουὴλ ἀνηγόρευσε αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εἰς Μασσηφάθ βασιλέα. Πάντες δὲ ἐφώνησαν τότε. Ζήτηω ὁ βασιλεύς.

Ὁ Σαμουὴλ χρίων τὸν Σαούλ βασιλέα.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σαούλ ἐδείχθη καλὸς καὶ πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους του κατέστρεψεν· ἀλλ' ὕστερον κατέστη ὑπερήφανος καὶ ἀπειθὴς εἰς τὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου. Ἐπρόσταξέ ποτε αὐτὸν ὁ Σαμουὴλ ἐκ Θεοῦ νὰ θανατώσῃ τοὺς Ἀμαληκίτας ὅλους ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ κτήνη των ὅλα. Ὁ Σαούλ ἐπιπεσὼν ἐνίκησε μὲν τοὺτους, ἀλλὰ ἀφῆκε ζῶντα τὸν βασιλέα Ἀγὰγ καὶ τὰ ἐξάιρετα τῶν ποιμνίων καὶ βουκολίων αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Σαμουὴλ, ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὸν, ὅτι θὰ τὸν ἀποβάλῃ τῆς βασιλείας, ἐπειδὴ παρήκουσε τὴν θεῖαν παραγγελίαν. Ἐπεμψε δὲ ὁ Θεὸς τὸν Σα-

Ἡ φιλοποίησις ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μουήλ εἰς Βηθλεὲμ πρὸς τὸν Ἰεσσαί, εἰπὼν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ νὰ ἐκλέξῃ βασιλεῖα διάδοχον τοῦ Σαοὺλ.

Ὁ Σαμουήλ πορεύεται εἰς Βηθλεὲμ πρὸς τὸν Ἰεσσαί· ἐκ τῶν υἱῶν δὲ αὐτοῦ εὐρίσκει ὅτι ὁ μικρότερος, ὁ βόσκων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὰ πρόβατα, Δαβὶδ ὀνομαζόμενος, ἦτο ὁ παρὰ Θεοῦ προσδιωρισμένος διάδοχος τοῦ Σαοὺλ καὶ χρίει αὐτόν. Ἐκτοτε δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἦτο μετὰ τοῦ Δαβίδ.

Πάσχων ὁ Σαοὺλ ἐκ μελαγχολίας, εὕρισκεν ἀνακούφισιν ἐκ τῆς μουσικῆς· συνέστησαν δὲ εἰς αὐτὸν τὸν Δαβίδ ὡς καλὸν κιθαριστὴν· καλέσας δὲ τοῦτον ὁ Σαοὺλ, ὠφελήθη τῷ ὄντι καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὑπερηγάπησεν.

Παρατηρήσεις. Ὅπως εἰς τὸν Σαοὺλ τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλείας ἐδόθη παρὰ Θεοῦ ἀπροσδοκῆτως, οὕτω καὶ εἰς ἡμᾶς πολλάκις δίδονται θεόθεν ἀνέλπιστα ἀγαθὰ· ἀλλ' αἱ βελτιώσεις τῆς καταστάσεως ἡμῶν δὲν πρέπει νὰ μᾶς καθιστῶσιν ὑπερηφάνους καὶ ὑπερόπτας, οὐδὲ ἀπειθεῖς εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ τὰ προστάγματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μάλιστα ταπεινότερους καὶ προθυμότερους εἰς τὸ πράττειν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἦλθεν εἰς τὸν Δαβίδ, ἀφ' οὗ ἀπεβρίφη ὁ Σαοὺλ, ὅστις κατελήφθη ὑπὸ πονηροῦ τότε πνεύματος καὶ ἔπεσεν εἰς μελαγχολίαν. Ὅταν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀφαιρῇται ἐξ ἡμῶν, καταλαμβανόμεθα ὑπὸ μυρίων κακῶν καὶ πράττομεν ἔργα φέροντα ἡμᾶς εἰς ἀπώλειαν.

§ 34. Γολιάθ καὶ Δαβίδ. (Α. Βασιλ. ΙΖ.)

Παρατεταγμένων πρὸς μάχην ὄντων τῶν Φιλισταίων ἀπέναντι τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐπαρουσιάζετο ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰξὺ τῶν δύο στρατοπέδων γίγας τις λεγόμενος Γολιάθ, Φιλισταῖος, προκαλὼν εἰς μονομαχίαν Ἰσραηλίτην πολεμιστὴν, ἵνα διὰ ταύτης κριθῇ ἡ τύχη τοῦ πολέμου. Ὁ Σαοὺλ ὑπεσχέθη τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον καὶ πλούσια δῶρα εἰς ὃν τινα ἤθελεν εὔρεθῇ νὰ ἀντιπολεμήσῃ τὸν Γολιάθ, ἀλλ' εἰς μάτην, οὐδεὶς ἐτόλμα· ὁ δὲ Γολιάθ ἐνέπαιζε τοὺς Ἰσραηλίτας. Ὁ Δαβίδ ἐλθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ φέρῃ τροφίμα εἰς τοὺς ἀδελφούς του ἐδέχθη τὴν πρόκλησιν τοῦ Γολιάθ. Ὁ

Σαούλ τὸν ἀπέτρεπεν ὡς νέον παιδίον, καὶ ἐπομένως ἀνίκανον, ἀλλ' ὁ Δαβὶδ, πεποιθὼς εἰς τὸν Κύριον ἐπέμενε, καὶ λαβὼν μόνον βακτηρίαν, σφενδόνην καὶ πέντε λίθους, οὐδὲν δὲ προφυλακτικὸν ἄλλο ὄπλον, εἶπε πρὸς

Ὁ Δαβὶδ φονεῖ τὸν Γολιάθ.

τὸν Γολιάθ, — Σὺ ἔρχεσαι πρὸς με μὲ ῥομφαίαν καὶ δόρυ καὶ ἀσπίδα, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Σαβαώθ. — Βαλὼν δὲ ἓνα τῶν λίθων εἰς τὴν σφενδόνην ὁ Δαβὶδ τὸν ἐξεσφενδόνισε κατὰ τοῦ Γολιάθ· ὁ λίθος ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἐκτύπησεν αὐτὸν κατὰ μέτωπον καὶ ὁ Γολιάθ ἔπεσε κατὰ γῆς· δραμὼν δὲ ὁ Δαβίδ τοῦ ἐπῆρε τὴν μάχαιραν καὶ ἔκοψε τὴν κεφαλὴν του. Οἱ Φιλισταῖοι ἰδόντες τοῦτο ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο αἱ γυναῖκες ἐξελθοῦσαι τῶν πόλεων τοῦ Ἰσραὴλ, ἔψαλλον ἐνώπιον τοῦ Σαοὺλ διερχομένου λέγουσαι, « Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ καὶ Δαβίδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. » Ὁ Σαοὺλ διὰ τοῦτο ὑπέβλεπεν ἔκτοτε τὸν Δαβίδ· ἐζήτησε μάλιστα ποτε, ὅτε ἐκithάριζεν ἐνώπιον αὐτοῦ, νὰ τὸν φονεύσῃ. Ὁ Ἰωνάθαν ὁμως, ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ, ἡγάπα πολὺ τὸν Δαβίδ καὶ τὸν ἔκρυψε, ἵνα μὴ τὸν φονεύσῃ ὁ πατήρ του Σαοὺλ, τὸν ὁποῖον μάλιστα κατεπράυνε, ἀλλ' οὗτος ὕστερον πάλιν ἐζήτηι νὰ τὸν φονεύσῃ. Ὁ Δαβίδ καταδιωκόμενος οὕτω ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ ἐκρύβη, καὶ ἐν ᾧ ἔτυχεν εὐκαιρία νὰ φονεύσῃ τὸν Σαοὺλ, ἐσεβάσθη αὐτὸν ὡς βασιλέα χριστὸν Κυρίου· τότε δὲ ὁ Σαοὺλ μεταμεληθεὶς ὡμολόγησε τὸ ἄδίκον καὶ προεῖπε τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐχθροῦ του. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀπέθανε καὶ ὁ Σαμουὴλ κρίνας τὸν Ἰσραὴλ 21 ἔτη πρὸ τῆς βασιλείας Σαοὺλ, καὶ ζήσας 98 ἔτη.

Παρατηρήσεις. Ἐὰν ὁ Θεὸς ἦναι μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν. Τοῦτο διδασκόμεθα ἐκ τῆς ἱστορίας ταύτης τοῦ Δαβίδ, ὅστις διὰ τῆς εὐσεβείας του κατέβαλε τὸν Γολιάθ καὶ ἡλευθέρωσε τὴν πατρίδα του. Ὁ δυνατὸς δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται εἰς τὴν δύναμίν του, ὅπως ὁ Γολιάθ, διότι ὁ Κύριος ταπεινῶνει τοὺς ὑπερηφάνους καὶ ἀνυψῶνει τοὺς ταπεινοὺς.

Ὁ φθόνος φέρει πάντοτε κακὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Σαοὺλ ἐπεδούλευσεν ἐκ φθόνου τὴν ζωὴν τοῦ Δαβίδ, ἀλλ' ὁ Δαβίδ ἐσώθη, καὶ ὅτε ἠδύνατο αὐτὸς νὰ φονεύσῃ τὸν ἐχθρόν του Σαοὺλ, ἐσεβάσθη αὐτὸν ὡς χριστὸν Κυρίου, καὶ τοῦτο μᾶς διδάσκει ὅτι ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα πᾶσαν παρὰ Κυρίου καθισταμένην ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν.

§ 35. Βασιλεία Δαβίδ. (Β. Βασιλ. Α—ΙΕ.)

Εἰς τινὰ μάχην πρὸς τοὺς Φιλισταίους ἐφονεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ, αὐτὸς δὲ πληγωθεὶς καὶ φοβηθεὶς μὴ πέσῃ ζῶν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του ἐρρίφθη ἐπὶ

τοῦ ξίφους του καὶ ἐφονεύθη. Μετὰ ταῦτα ἀνεκηρύχθη εἰς Χεβρών ὁ Δαβὶδ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα.

Ὁ Δαβὶδ ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν, διότι ὁ Κύριος ἦτο μετ' αὐτοῦ. Κατέβαλε δὲ τὸν ἀρχιστράτηγον τοῦ Σαοὺλ Ἀβεννήρ, ὅστις εἶχεν ἀναγορεύσει βασιλέα τῶν ἄλλων φυλῶν τὸν υἱὸν τοῦ Σαοὺλ Ἰεβοσθὲ ἡ (Μεμφιβοσθὲ) καὶ οὕτω ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ δηλ. ὅλων τῶν φυλῶν. Κυριεύσας τὴν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἰεβουσαίων Ἱερουσαλήμ, κατέστησεν αὐτὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου του καὶ ὠκοδόμησεν εἰς αὐτὴν ἀνάκτορον· ἔφερε δὲ μετὰ μεγάλης πομπῆς τὴν Κιβωτὸν

Ἡ Κιβωτὸς τῆς διαθήκης φέρεται εἰς Ἱερουσαλήμ.

τῆς διαθήκης εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπεφάσισε νὰ οἰκοδομήσῃ καὶ λαμπρὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τεθῇ αὕτη· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἀπέκειτο νὰ πράξῃ ὁ υἱὸς του (ὁ Σολομών). Ὁ Δαβὶδ διέταξε τὰ τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ μεγαλοπρεπῶς· ἐποίησε δὲ καὶ τοὺς γνωστοὺς ἡμῖν καὶ φέροντας τὸ ὄνομά του ψαλμοὺς πρὸς δοξολογίαν τοῦ Ὑψίστου.

Νικήσας ὁ Δαβὶδ τοὺς Φιλισταίους, Μωαβίτας καὶ Ἀμμωνίτας ἀνύψωσε τὴν βασιλείαν του εἰς τὴν μεγίστην

αὐτῆς δόξαν. Πάντες οἱ λαοὶ ὑπετάγησαν εἰς αὐτὸν ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι τῆς μεγάλης (μεσογείου) θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους Λιβάνου μέχρι τῆς ἀραβικῆς θαλάσσης.

Ἐν τῇ δόξῃ του ὁ Δαβὶδ περιέπεσεν εἰς ἁμαρτήματα, προκαλέσαντα τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐπῆρε τὴν Βηρσαβεὲ, γυναῖκα τοῦ ἀξιωματικοῦ του Οὐρίου, καὶ ἐνήργησε νὰ φονευθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὗτος εἰς τὴν μάχην, ταχθεὶς εἰς τὰς πρώτας τάξεις καὶ ἀβοήθητος ἀφαιεὶς παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Δαβὶδ Ἰωάβ. Ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν Δαβὶδ Νάθαν τὸν προφῆτην νὰ ἐλέγξῃ αὐτὸν διὰ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο. Εἶπε λοιπὸν εἰς αὐτὸν ὁ Νάθαν, ὅτι εἶναι ἄξιος θανάτου διὰ τὸ ἔγκλημα του. Ὁ Δαβὶδ μετεμελήθη καὶ ταπεινωθεὶς εἶπεν, « Ἥμαρτον εἰς τὸν Θεόν » καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἐποίησε τὸν πεντηκοστὸν τοῦ ψαλτηρίου ψαλμὸν, « Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κτλ. » Καὶ συνεχωρήθη μὲν αὐτός, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἀπέθανεν ὁ ἐκ τῆς Βηρσαβεὲ γεννηθεὶς πρωτότοκος υἱὸς του, νήπιον ἔτι. Πλὴν δὲ τούτου καὶ ἄλλα δυστυχήματα ὑπέστη ὁ Δαβὶδ, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω.

Παρατηρήσεις. Ἐν ὅσῳ μὲν ὁ Δαβὶδ ἐτῆρει τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καθήκοντα αὐτοῦ, εὐδακίμονει καὶ ὁ Κύριος ἦτο βοηθὸς του εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ· ἅμα δὲ παρεκκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ὑπεβλήθη εἰς θλίψεις καὶ τιμωρίας.

Ἡ μετάνοια τοῦ Δαβὶδ, γενομένη εὐλικρινδῶς καὶ ἀπὸ καρδίας, ἐπροκάλεσε τὴν μακροθυμίαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος παρασύρεται πολλάκις εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ νικᾶται ὑπὸ τῶν παρουσιαζομένων πειρασμῶν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἔθεσεν εἰς τὴν Κυριακὴν προσευχὴν τὸ αἶτημα, « Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. »

Μόνη ἡ μετάνοια δύναται νὰ μᾶς σώξῃ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ἁμαρτίας καὶ ἡ προσευχὴ νὰ μᾶς προφυλάττῃ ἀπὸ αὐτάς.

§ 36. Ἀβεσσαλώμ. Τέλος τῆς βασιλείας Δαβὶδ.

(Β. Βασιλ. Ε—ΚΔ).

Ἀβεσσαλώμ ὁ υἱὸς τοῦ Δαβὶδ, νέος ὠραιότατος, συνώμοσε κατὰ τοῦ πατρὸς του καὶ προσείλκυσε διὰ τεχνασμάτων πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς ὁπαδοὺς, ἐπιθυμήσας νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν βασιλείαν.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἐκραγαίσης τῆς στάσεως ἐφάνη εἰς αὐτὴν μέτοχος καὶ ὁ σύμβουλος τοῦ Δαβὶδ Ἀρχιτόφελ. Ὁ Δαβὶδ φεύγει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, προσπίπτει εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ,

Ὁ Ἰωάβ φονεύει τὸν Ἀδισσαλώμ.

δεικνύει ἄκραν ταπεινοφροσύνην καὶ ἐπιείκειαν. Διαβὰς δὲ τὸν Ἰορδάνην εὐρίσκει ὑποδοχὴν καὶ πίστιν εἰς τοὺς ἐκεῖ ὑπηκόους του καὶ παρασκευάζεται εἰς πόλεμον πρὸς τὸν ἀποστάτην υἱόν του. Καὶ αὐτὸς μὲν ὁ Δαβὶδ κατὰ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

συμβουλήν τῶν στρατηγῶν του δὲν ἐξῆλθεν εἰς τὴν μάχην, ἀποστείλας δὲ αὐτοὺς παρήγγειλε νὰ φεισθῶσι τοῦ υἱοῦ του Ἀβεσσαλῶμ καὶ νὰ μὴ τύχη καὶ τὸν φονεύσωσι. Νικηθεὶς ὁ Ἀβεσσαλῶμ εἰς τὸ δάσος Ἐφραὶμ ἐτράπη εἰς φυγὴν· ἐν ᾧ δὲ ἔφευγεν ἐπὶ ἡμιόνου, περιεπλάκη ἡ κόμη του εἰς τοὺς κλάδους δένδρου καὶ ἐκρεμάσθη ἐξ αὐτῆς. Ἐκεῖ δὲ οὕτω κρεμάμενον τὸν ἐφόνευσεν ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαβὶδ Ἰωάβ. Κατακόψαντες δὲ αὐτὸν σωρεύουσι σωρὸν λίθων ἐπὶ τοῦ τάφου του. Ὁ Δαβὶδ μαθὼν τοῦ υἱοῦ του τὸν θάνατον θρηνεῖ ἀπαρηγόρητα, φωνάζων, Υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλῶμ, υἱέ μου Ἀβεσσαλῶμ, τίς δώῃ τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ; Ἀβεσσαλῶμ υἱέ μου, υἱέ μου.

Ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰωάβ ὁ Δαβὶδ ἀφίνει τὸν θρῆνον καὶ παρουσιάζεται εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐπιστρέφει εἰς Ἱερουσαλὴμ· κατέβηκε δὲ καὶ ἄλλην στάσιν, τοῦ Σαβεῆ, ἐναντίον του, καὶ οὕτω ἅπας ὁ Ἰσραὴλ ὑπετάγη πάλιν εἰς τὸν νόμιμον βασιλέα αὐτοῦ.

Ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ὁ Δαβὶδ ἐπεθύμησε παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου, νὰ ἀπαριθμῇ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ. Ἐμετρήθησαν ἤδη 500,000 ἄνδρες δυνάμενοι νὰ ὀπλοφορῶσιν εἰς τὴν φυλὴν Ἰούδα, καὶ 800,000 εἰς ἄλλας φυλάς. Ἀλλ' ὁ Θεὸς, πρὶν τελειώσῃ ἡ ἀπαρίθμησις ὧν, στέλλει τὸν προφῆτην Γὰδ πρὸς τὸν Δαβὶδ καὶ διατάττει νὰ ἐκλέξῃ ἐκ τριῶν προταθεισῶν ποινῶν διὰ τὴν ἁμαρτίαν του ταύτην, ὅποιαν ἤθελε, 1), λιμὸν τριετῆ· 2), καταδίωξιν τρίμηνον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του· 3), λοιμὸν τριήμερον. Ὁ Δαβὶδ ἐπρωτίμην νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ προέκρινε τὴν τρίτην ποινήν· ἄρχεται λοιπὸν ὁ λοιμὸς καὶ ἀποθνήσκουσιν ἀπὸ πρῶας μέχρις ἀρίστου 70,000. Ὁ Δαβὶδ ἰδὼν τὸν ἐξολοθρευτὴν ἄγγελον ἐκτείνοντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐκφωνεῖ πρὸς τὸν Θεόν, « Ἐγὼ ἔπραξα τὴν ἀδικίαν, ἐγὼ ἄς τιμωρηθῶ. » Ὁ Θεὸς εἰσακούσας τῆς δεήσεως τοῦ μετανοήσαντος Δαβὶδ, παύει τὸ κακόν· ὁ δὲ ἄγγελος ἔστη

ἐπάνω εἰς τὸ ἀλώνιον Ὁρνᾶ, ὅπου μετὰ ταῦτα ἐκτίσθη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ ὁποίου εἶχεν ὁ Δαβιδ μεγάλην προετοιμασίαν ὑλικοῦ καὶ χρημάτων.

Γηράσας ὁ Δαβιδ ἀναγορεύει βασιλέα τὸν ἐκ τῆς Βηρσαβεὲ δεύτερον υἱόν του Σολομῶντα, τὸν ὅποτον ἐσυμβούλευσε νὰ ᾔηαι πιστὸς εἰς Κύριον τὸν Θεόν. Ὀλίγον δὲ ὕστερον ἀπέθανεν ἐβδομηκοντούτης. Ἐβασίλευσε δὲ ὅλα τεσσαράκοντα ἔτη, ἔχων πρωτεύουσαν ἐπτὰ ἔτη περὶπου τὴν Χεβρών καὶ τριάκοντα τρία τὴν Ἱερουσαλήμ.

Παρατηρήσεις. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμῶμεν ν' ἀποκτῶμεν δι' ἀρπαγῆς ὅ,τι δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἡμῶν ὀφείλομεν νὰ ἡμεθα εὐπειθεῖς καὶ οὐδέποτε ἐπίβουλοι, διότι ἐπιφέρομεν, ὡς ὁ Ἀδεσσαλὼμ, τὸν ὄλεθρόν μας.

Οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν γονεῖς δὲν εἶναι φιλέκδικοι κατὰ τῶν τέκνων αὐτῶν, οὐδὲ κατ' οὐδενὸς ἄλλου· ἀλλ' ὅμως ἡ ἀγάπη καὶ ἡ τρυφερότης αὐτῶν δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ σώσῃ ἀπὸ τὰς χειρας τῆς θείας ὀργῆς τὰ ἀσεβῆ καὶ ἐπίβουλα τέκνα. Θλίβονται δὲ δεινῶς οἱ γονεῖς, ὅταν συμβαίῃ κακὸν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν.

Ἡ μεγάλη δόξα φέρει ἐνίοτε τὸν ἄνθρωπον εἰς ἔργα ἀπαρέσχοντα εἰς τὸν Θεόν.

Ὁ Δαβιδ ἐτιμωρήθη πάλιν, διότι διὰ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ὑπάρχόντων του ἔδειξεν ἑπαρσιν. Ἡ μετάνοιά του ἐπέφερε πάλιν τὸ θεῖον ἔλεος.

§ 37. Σολομών. (Γ. Βασιλ. Α—Ε.)

Ὁ Σολομών ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον Δαβιδ τοῦ πατρὸς του εἰκοσαετῆς περιπόου. Ἐλαβε δὲ γυναῖκα μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Φαραὼ καὶ ἐλθὼν εἰς Γαβαὼν ἐθυσίασεν εἰς τὸν Κύριον.

Ἐρωτηθεὶς δὲ κατ' ὄναρ παρὰ Κυρίου, τί ᾔθελε νὰ χάριση εἰς αὐτόν, ὁ Σολομών ἐζήτησε σοφίαν, καὶ ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτόν καὶ σοφίαν καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν.

Παρευθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του δύο κακῆς διαγωγῆς γυναῖκες ἔδωσαν ἀφορμὴν νὰ δείξῃ τὴν σοφίαν του. Ἐκατέρα αὐτῶν εἶχε παιδίον, ἐν ᾧ δὲ ἐκοιμῶντο εἰς τὸ αὐτὸ οἶκημα, ἐπλάκωσεν ἡ μία τὸ τέκνον της καὶ τὸ ἐθανάτωσε, τὸ ἔβαλε δὲ πλησίον τῆς ἄλλης καὶ ἐπῆρε τὸ παιδίον ταύτης. Τὸ πρῶτον ἐφιλονεῖκουν περὶ τοῦ ζῶντος παιδίου, καὶ ἦλθον εἰς τὸν Σολομῶντα ν' ἀποφασίσῃ.

Ὁ Σολομών διέταξε νὰ σχίσωσι τὸ ζῶν παιδίον καὶ νὰ δώσωσι τὸ ἥμισυ εἰς τὴν μίαν, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ εἰς τὴν ἄλλην. Τότε ἡ μὲν ἀληθὴς μήτηρ τοῦ παιδίου παρεκάλεσε τὸν βασιλέα νὰ δώσῃ τὸ παιδίον εἰς τὴν ἄλλην καὶ νὰ μὴ τὸ φονεύσῃ· ἡ δὲ ἄλλη ἐπροτίμα νὰ τὸ σχίσωσι. Ὁ Σολομών ἐννοήσας ἐκ τούτου ποία εἶναι ἡ ἀληθὴς τοῦ παιδίου μήτηρ, διέταξε καὶ ἐδόθη εἰς ταύτην τὸ παιδίον.

Ἡ περὶ τῶν δύο παίδων κρίσις τοῦ Σολομώντος.

Τὸ ὄνομα τοῦ Σολομώντος ἔγινε σεβαστὸν καὶ φοβερὸν οὐ μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐκτεταμένου βασιλείου του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ περὶ αὐτὸ ἔθνη. Πανταχόθεν ἀπεστέλλοντο εἰς αὐτὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ πλούσια δῶρα· ὅθεν χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν λαόν του εὐτυχοῦντα, ἐπεδείκνυε μεγαλοπρέπειαν ἀνήκουστον ἕως τότε. Ἡ Ἀγία Γραφή λέγει περὶ αὐτοῦ τὰ ἀξιοσημεῖωτα ταῦτα, «Καὶ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν. Καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκὴν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σολομών» (Γ. Βασιλ. Δ.)

Ὁ Σολομών κατεσκεύασε στόλον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκο-

μίσθησαν τοσοῦτοι θησαυροί, ὥστε, κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, τότε εἰς Ἱερουσαλήμ ὁ ἄργυρος καὶ ὁ χρυσὸς ἦσαν τόσον κοινὰ, ὡς οἱ λίθοι, καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Λιβάνου κέδροι, ὡς τὰ κοινότατα τῶν ξύλων.

Παρατηρήσεις. Τὸ παράδειγμα τοῦ Σολομῶντος εἶναι ἀξιωματικόν. — Ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεοῦ σοφίαν, καὶ ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν οὐ μόνον σοφίαν, ἀλλὰ καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν. Ἐν ὧσιν ἔμενε πιστὸς εἰς τὸ, ὅτι ἡ θεόθεν σοφία ὑπεργόρευεν εἰς αὐτὸν εὐδοκίμει καὶ ἔνδοξος ἐγίνετο καὶ οἱ λαοὶ τοῦ εὐδαιμόνου.

Ὁ Θεὸς ἐπακούει τοῦ εὐληκρινῶς προσευχομένου καὶ εὐλογα καὶ ὀφείλημα πράγματα ζητούντος.

Διὰ τῆς θείας σοφίας γνωρίζομεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ διακρινόμεθα εἰς οἰανδήποτε κοινωνικὴν θέσιν εὐρεθώμεν. Ὅθεν ἂς μὴ παύωμεν ζητοῦντες παρὰ τοῦ Θεοῦ σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐν πᾶσι.

§ 38. Οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ. (Γ. Βασιλ. Ε—ΙΑ.)

Ὁ Σολομὼν ἀποκτήσας ἤδη πολὺν ἴδιον πλοῦτον, ἔχων δὲ καὶ τὰς προετοιμασίας τοῦ πατρὸς του Δαβὶδ, ἤρχισε νὰ οἰκοδομῇ εἰς Ἱερουσαλήμ ἐπὶ τοῦ μέρους, τὸ ὅποιον εἶχε δεῖξει εἰς αὐτὸν ὁ πατὴρ του εἰς τὸ ὄρος Ἀμορία, τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ.

Χιλιάδες πολλαὶ ἐργατῶν καὶ ἐπιστατῶν ἡσχοῦντο εἰς προετοιμασίαν τῆς ὕλης καὶ οἰκοδομῆν τοῦ ναοῦ. Τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας του ἔθηκεν ὁ Σολομὼν τὸ θεμέλιον τοῦ ναοῦ, καὶ μετὰ ἑπτὰ καὶ ἡμισυ ἐτῶν ἀδιάκοπον ἐργασίαν ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ ἐν τῷ μέσῳ μεγίστης συρρόης λαοῦ ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ βασιλείου. Μετὰ πομπῆς μετεκόμισαν εἰς αὐτὸν τὴν Κιβωτὸν τῆς διαθήκης, ἣτις περιεῖχε τὰς δύο πλάκας, εἰς ἃς εἶχε γραμμένας ὁ Θεὸς τὰς δέκα ἐντολάς. Ἀφ' οὗ τὴν ἀπέθεσαν οἱ ἱερεῖς εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων καὶ ἐξῆλθον, ἐνεπλήσθη νεφέλης δόξης Κυρίου ὁ ναός. Τότε ὁ Σολομὼν ἠυλόγησε τοὺς συνηθροισμένους ἐκεῖ καὶ γονυπετήσας καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας προσηυχήθη ἐκτενῶς, δεηθεὶς τοῦ Θεοῦ νὰ εὐλογῇ τὸν Ἰσραὴλ καὶ νὰ ἐπακούσῃ τῶν δεήσεων αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ.

Ἄμα δὲ τελειωθείσης τῆς προσευχῆς, κατέβη πῦρ οὐρανόθεν καὶ κατέκαυσε τὰ ὀλοκαυτώματα. Ἐθυσίασε δὲ ὁ Σολομὼν 22,000 βοῶν καὶ 12,000 προβάτων καὶ εἰστίασε τὸν λαὸν καὶ ἐπανηγύρισε τὰ ἐγκαίνια ἑπτὰ ἡμέρας αὐτὸς καὶ ὅλος ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ.

Ἀκούσασα ἡ βασίλισσα Σαβᾶ τὴν φήμην τοῦ Σολομῶντος, ἦλθε πρὸς αὐτὸν φέρουσα πλουσιώτατα δῶρα. Συνδιαλεχθεῖσα δὲ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀκούσασα τὰς σοφὰς ἀποκρίσεις του εἰς τὰ ἐρωτήματά της, καὶ ἰδοῦσα τὰ ἔργα αὐτοῦ εἶπεν, ὅτι ἡ σοφία του ὑπερβαίνει τὴν φήμην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀκούσει περὶ αὐτοῦ.

Ἐμεγαλύνθη δὲ ὁ Σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον. Πολύτιμα δῶρα ἔφερον εἰς αὐτὸν οἱ ἐρχόμενοι ξένοι νὰ τὸν ἰδῶσι.

Παρακτὸς τοῦ ναοῦ, ὁ Σολομὼν ᾠκοδόμησε λαμπρὸν ἀνάκτορον, περιετείχισε πολλὰς πόλεις, ἔκτισε καὶ τὴν περιώνυμον Παλμύραν (Θοεδμὸρ) εἰς τὴν ἔρημον, ἔγραψε δὲ καὶ σοφώτατα καὶ διδακτικώτατα βιβλία.

Ἄλλ' ὁ τόσον εὐσεβὴς καὶ σοφὸς Σολομὼν δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τέλους ν' ἀποφύγῃ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ κόσμου τούτου. Παραδοθεὶς εἰς πολλὰς γυναῖκας ἄλλοφύλους, κατήντησε πρὸς χάριν των νὰ γείνη καὶ αὐτὸς εἰδωλόλατρης, καὶ εἰς ψευδεῖς δὲ θεοὺς θυσιαστήρια ἀνήγειρ, καὶ ἑθυσίαζεν. Ὅθεν ὁ Θεὸς προεῖπε τὴν μετὰ θάνατον τοῦ Σολομῶντος διαίρεσιν τοῦ βασιλείου του, καὶ προσίμια τῆς παρακμῆς ἤρχισαν ζῶντος ἔτι αὐτοῦ, δηλ. ἀποστασίαι καὶ ἐπιβουλαί. Εἶπε δὲ ὁ Θεός, ὅτι χάριν τοῦ Δαβὶδ δὲν θὰ διαρρήξῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Σολομῶντος ζῶντος, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ ὅτι πάλιν χάριν τοῦ Δαβὶδ δὲν θὰ ἀπολέσωσιν οἱ διάδοχοί του τὸ ὄλον τῆς βασιλείας, καὶ οὕτως ἔγεινε. Φαίνεται δὲ ὅτι κατανοήσας ὁ Σολομὼν τὰ ἐπαπειλούμενα δεινὰ, συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ μετενόησεν. Ἄλλ' ὅμως αἱ δοθεῖσαι

προφητεῖαι ἐπληθεύσαν. Ὁ Σολομὼν ἀπέθανεν ἐξη-
κοντούτης βασιλεύσας τεσσαράκοντα ἔτη.

Ἡ βασίλισσα Σαδὼά.

Ὁ Σολομὼν εἶπεν ὡς συμπέρασμα καὶ τέλος τῶν δι-
δασκαλιῶν του, «Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα
ματαιότης. . . Τὸν Θεὸν φοβοῦ καὶ τὰς ἐντολάς αὐ-
τοῦ φύλασσε, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς

θέλει κρίνει πᾶσαν πρᾶξιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀγαθὴν καὶ πονηράν » (Ἑκκλ. ιβ.).

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην ναῶν, δὲν κατοικεῖ, κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον, εἰς χειροποιήτους ναοὺς, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην αὐτῶν, ἵνα, συνερχόμενοι ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, δοξολογῶμεν αὐτόν, ἀκούωμεν εὐλαβῶς τὰς θείας τελετὰς, καὶ ἀνυψῶμεν τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εὐλογεῖ τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τῶν ἐκκλησιῶν, τότε δὲ μᾶλλον εὐπρεπίζονται, ὅταν καὶ οἱ εἰς αὐτὰς συνερχόμενοι ἔχωσι κεκοσμημένην τὴν καρδίαν τῶν μὲ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ. Ὅπως νεφέλη θείας δόξης ἐγέμισε τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος· εἰς τὴν ἐγκαίνια, οὕτω καὶ ἐν δόξῃ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι μεταξὺ ἡμῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ὅπου ἄλλοῦ συναθροιζόμεθα ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Γηράσας ὁ Σολομὼν ἐξέκλινε καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἐγκατέλειπε αὐτόν. Βέβαια, ὅταν ὁ ἄνθρωπος παραδίδωται εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ὁ Θεὸς ἐγκαταλείπει αὐτόν.

§ 39. Διαίρεσις τοῦ βασιλείου. Ῥοβοάμ. Ἱεροβοάμ. (Γ. Βασιλ. ΙΒ. ΙΓ. Β. Παραλ. Ι—ΙΒ.).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος ἡ μὲν φυλὴ τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ῥοβοάμ· αἱ δὲ ἄλλαι δέκα φυλαὶ ἀπειστήσαν ἀπ' αὐτοῦ, διότι δὲν ἐδέχθη ὁ Ῥοβοάμ οὗτος τὰς προτάσεις αὐτῶν περὶ ἐλαττώσεως φόρων, καὶ διότι παρὰ τὴν συμβουλὴν τῶν φρονίμων, αὐθαδῶς ἀπήντησεν εἰς αὐτάς. Ἐτέθησαν δὲ αἱ δέκα φυλαὶ ὑπὸ τὸν δούλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ, καὶ οὕτως ἐγέναν δύο βασίλεια, ἐξ ὧν τὸ μὲν τῶν δύο φυλῶν ὠνομάσθη βασίλειον Ἰούδα, καὶ πρωτεύουσα αὐτοῦ ἔμεινε ἡ Ἱερουσαλὴμ, τὸ δὲ τῶν δέκα φυλῶν ὠνομάσθη βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ ὁποῦ πρωτεύουσα ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἱεροβοάμ ἐγένειεν ἡ Σαμάρεια, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀμβρί, τοῦ ἑκτοῦ μετὰ Ἱεροβοάμ βασιλεύσαντος εἰς τὸ βασίλειον Ἰσραὴλ.

Ὁ Ῥοβοάμ ἠθέλησε νὰ καταπολεμήσῃ τὰς ἀποχωρισθείσας δέκα φυλάς, ἀλλ' ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Σαμαίου ἀπηγόρευσε εἰς αὐτὸν τοῦτο. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ῥοβοάμ περιποιήθη τὴν εἰδωλολατρείαν ἐτιμωρήθη διὰ τοῦ βασιλέως

Αιγύπτου Σουσακείμ, ὅστις ἐξεγερθεὶς ἐναντίον τοῦ Ῥοβοάμ καὶ ἐπιδραμὼν εἰς τὸ βασιλεῖόν του ἤρπασε τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ καὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου.

Ὁ δὲ τοῦ Ἰσραὴλ βασιλεὺς Ἱεροβοάμ, ἵνα μὴ μεταβαίνειν ὁ λαὸς αὐτοῦ καὶ θυσιάζῃ εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν καὶ σχετίζεται μὲ τοὺς ὁμογενεῖς του, ἔστησε χρυσὰς δαμάλεις εἰς Βαιθήλ καὶ εἰς Δάν καὶ ἠνάγκασε τὸν λαόν του νὰ θυσιάζῃ εἰς αὐτάς. Διὰ τὴν ἁμαρτίαν του ταύτην ἐτιμωρήθη παρὰ Θεοῦ διὰ πολλῶν δυστυχημάτων καὶ τῆς ἀρπαγῆς μερῶν τοῦ βασιλείου του παρὰ τοῦ Ἀβιά, διαδόχου τοῦ Ῥοβοάμ.

Οἱ δὲ εὐσεβεῖς Ἱερεῖς καὶ Λευίται, ἀφέντες τὰς εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ πόλεις των, ἤλθον εἰς τὸ τοῦ Ἰούδα καὶ ἄλλοι δέ τινες ἐκ τοῦ λαοῦ τῶν ἀποστατησασῶν δέκα φυλῶν ἔμειναν ὑπὸ τὸν Ῥοβοάμ.

Παρατηρήσεις. Οἱ νέοι ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν νουθεσιῶν τῶν φρονίμων πρεσβυτέρων. Ἡ αὐθάδης ἀπόκρισις τοῦ Ῥοβοάμ διηρέθισε τοὺς λαοὺς του καὶ ἀπεστάτησαν. Ποτὲ ἡ σκληρότης δὲν ἔχει καλὰ ἀποτελέσματα.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀποστατοῦντες ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως καὶ εἰς ἀσέδειαν περιπίπτοντες τιμωροῦνται θεῶθεν. Αἱ ἀποστατήσασαι δέκα φυλαὶ περιέπεσαν εἰς εἰδωλολατρείαν καὶ παρήκουον τοὺς στελλομένους πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν προφῆτας παρὰ τοῦ Θεοῦ ὅθεν τὸ νέον βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ κακῶς ἀπωλέσθη. Τὸ αὐτὸ ἔπαθε καὶ τὸ τοῦ Ἰούδα, ἀλλὰ ἐπληρωθῆναι αὐτοῦ, διότι εὐσεβέστεραι αἱ συγκροτοῦσαι αὐτὸ φυλαὶ ἐστάθησαν. Ὁ Θεὸς παιδεύει δικαίως καὶ πάλιν θεραπεύει ἐν τῇ εὐσπλαχνίᾳ αὐτοῦ τοὺς μετανοοῦντας.

§ 40. Βασιλεῖς Ἰούδα, πάντες ἐξ οἴκου Δαβὶδ (πλὴν τῆς Γοθολίας).

1. Ῥοβοάμ, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Σολομῶντος, ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὰς φυλὰς Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἔτη 17.

2. Ἀβιά ἐνίκησε τὸν Ἱεροβοάμ βασιλέα Ἰσραὴλ καὶ ἐκυρίευσεν τόπους τινὰς αὐτοῦ· ἐβασίλευσε δὲ ἔτη 3.

3. Ἀσά ἐβασίλευσε 40 ἔτη· κατέβαλε τὴν εἰδωλο-

λατρείαν· ἐνίκησε, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ, τὸν Ζαρέ βασιλέα Αἰθιοπῶν, εἰσβαλόντα εἰς τὸ βασίλειόν του μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ. Ὑστερον ὁμως ἡμάρτησε, βαλὼν πεποίθησιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἢ εἰς τὸν Θεόν, διὸ καὶ κατεκρίθη.

4. Ἰωσαφάτ ἐβασίλευσεν ἔτη 25· κατέστρεψε τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ ἀπέστειλε Λευίτας εἰς τὰς πόλεις ν' ἀναγινώσκωσι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Κατέστησε δικαστὰς· ὡχύρωσε τὸ βασίλειόν του καὶ ἐνίκησε τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὸ Μωαβίτας καὶ Ἀμμωνίτας. Οἱ ὑπῆκοοί του προσέφερον δῶρα εἰς τὸν Ἰωσαφάτ ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ ἔγεινεν οὕτω πλούσιος καὶ ἐνδοξος.

Ὁ Βασιλεὺς Ἰωσαφάτ δεχόμενος δῶρα εὐγνωμοσύνης.

5. Ἰωράμ, ἀνάξιος διάδοχος τοῦ Ἰωσαφάτ, ἔλαβε γυναῖκα τὴν Γοθολίαν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ Ἀχαάβ καὶ τῆς Ἰεζάβελ· ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς του, εἰσήγαγε τὴν λατρείαν τοῦ Βάαλ, διὸ προσεβλήθη ὑπὸ νόσου δεινῆς καὶ ἀπέθανε βασιλεύσας ἔτη ἑπτά.

6. Ὁχοζίας ὁ υἱὸς του ἐβασίλευσεν ἐν μόνον ἔτος, διότι ἐπίστευσεν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Βααλμυῖα εἰδώλου· ἐφονεύθη δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰηοῦ, βασιλέως Ἰσραὴλ.

Φόνος τῆς Γοθολίας. Ὁ μικρὸς Ἰωᾶς εἰς τὸν θρόνον.

7. Γοθολία, γυνὴ τοῦ Ἰωράμ, ἀπέκτεινε πάντας τοὺς βασιλικοὺς γόνους καὶ ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν· ἐσώθη δὲ ἀπὸ τοῦ φόνου μόνος ὁ Ἰωᾶς, υἱὸς Ὁχοζίου, βρέφος ὢν· ἡ Γοθολία τέλος ἐφονεύθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀρχιερέως Ἰωδαέ, ἀφ' οὗ ἐβασίλευσεν ἑξ ἔτη, εἰσαγαγοῦσα καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν εἰς τὸ βασιλεῖον.

8. Ἰωᾶς ἐνεθρονίσθη ἑπταετὴς ὑπὸ τοῦ Ἰωδαέ ἀρχιερέως· ἐπεσκεύασε τὸν ναόν· ἀλλ' ὕστερον, θανόντος τοῦ Ἰωδαέ, εἰσήγαγε τὴν εἰδωλολατρείαν· ἀπέθανε δὲ βασιλεύσας ἔτη τριάκοντα καὶ ἑννέα, φονευθεὶς ὑπὸ τῶν δούλων του.

9. Ἀμασίας ὁ υἱὸς του βασιλεύει ἔτη 29, ἐνίκησε τοὺς Ἐδωμίτας, ἡττήθη ὑπὸ Ἰωᾶς βασιλέως Ἰσραὴλ, καταστρέψαντος τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν ναὸν λεηλατήσαντος, καὶ ἡχμαλωτίσθη· ἐλευθερωθεὶς δὲ ἐθανατώθη.

10. Ἀζαρίας (Ὁζίας) ἐβασίλευσε 52 ἔτη. Ἐν ὧσφ ἔζη ὁ προφῆτης Ζαχαρίας καὶ τὸν ἐσυμβούλευε, διέμενεν εὐσεβὴς· ἀνήγειρε τὰ τεῖχη τῆς Ἱερουσαλὴμ· ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς του. Θελήσας δὲ παρὰ τὸν νόμον νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν ναόν, κατέστη λεπρὸς διὰ βίου, διὰ τοῦτο ἐδιοῖκει ἀντ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάθαμ.

11. Ἰωάθαμ, εὐσεβής· ἐβασίλευσε 15 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του· κατέστησε δὲ ὑποτελεῖς τοὺς Ἀρμωνίτας.

12. Ἀχαζ, υἱὸς τοῦ Ἰωάθαμ, ἐβασίλευσε 15 ἔτη· ἦτο εἰδωλολάτρης, καὶ ἔγεινεν ὑποτελὴς τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας Θαλγαθφελλασάρ.

13. Ἐζεκίας ὁ υἱὸς του, εὐσεβής· κατέστρεψε τὴν εἰδωλολατρείαν. Ὁ Σεναχηρεῖμ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων εἰσέβαλεν εἰς τὸ βασίλειόν του, ἀλλ' ἐξηγοράσθη ἡ εἰρήνη παρὰ τοῦ Ἐζεκίου· βασιλεύσας δὲ 29 ἔτη ἀπέθανε.

14. Μανασσῆς, ἀσεβέστατος πάντων· ἐβασίλευσεν ἔτη 55· ἤχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀσσαρδὼν διαδόχου τοῦ Σεναχηρεῖμ καὶ ἤχθη εἰς Βαβυλῶνα· μετενόησεν ὁμῶς καὶ ἐπεκαλέσθη τὸν Κύριον· ὅθεν σωθεὶς ἐπανῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπέθανε μετ' οὐ πολὺ.

15. Ἀμμὼν ἐβασίλευσε δύο ἔτη· ἀνανέωσε τὴν εἰδωλολατρείαν· ἐφονεύθη δὲ ὑπὸ τῶν δούλων του.

16. Ἰωσίας ἐβασίλευσε 31 ἔτη εὐσεβής· κατέλυσε πανταχοῦ τὴν εἰδωλολατρείαν· ἀνεκάνισε τὸν ναόν· ἐφονεύθη ἐν πολέμῳ ὑπὸ Νεχαὺ βασιλέως Αἰγύπτου.

17. Ἰωάχαζ υἱὸς του ἀνέβη τὸν θρόνον· μετὰ τρεῖς μῆνας ἐκθρονίσας αὐτὸν ὁ Νεχαὺ, κατέστησε βασιλεῖα τὸν πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ Ἰωσίου Ἐλιακεῖμ (Ἰωακεῖμ).

18. Ἐλιακεῖμ (ὁ καὶ Ἰωακεῖμ) ἐβασίλευσεν 11 ἔτη· κατέστη ὑποτελὴς τοῦ κυριεύσαντος τὴν Ἱερουσαλὴμ Ναβουχοδονόσορος· ἀπεστάτησεν ὁμῶς δις καὶ ἐφονεύθη.

19. Ἰωαχεῖμ (ὁ καὶ Ἰεχονίας) ἐβασίλευσε τρεῖς μῆνας· ἤχμαλωτίσθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν προκρίτων.

20. Σεδεκίας θεῖος Ἰεχονίου· ἐβασίλευσεν 11 ἔτη· ἀπεστάτησεν ἀπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος. Αἰχμαλωσία Ἰουδαίων, 585 π. Χ.

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα διήρκησεν ἀπὸ Ῥοβοὰμ μέχρι καταλύσεως αὐτοῦ ἔτη 388.

§ 41. Βασιλείς Ἰσραήλ.

1. Ἱεροβοάμ· ἰδρυτὴς τῶν δαμάλων εἰς Βαιθὴλ καὶ ἄν καὶ καταστροφεὺς τῆς ἀληθοῦς λατρείας τοῦ Θεοῦ.

2. Ναβιάδ, ἀσεβὴς ὡς ὁ Ἱεροβοάμ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ἀποστατήσαντος στρατηγοῦ του Βαασά, βασιλεύσας 3 ἔτη.

3. Βαασά, ἐβασίλευσεν ἕως 22 ἔτη· κατέστρεψεν αὐτὸν ὁ ἵππαρχος Ζαμβρί.

4. Ἡλὰ, ἐβασίλευσε δύο ἔτη καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ζαμβρί.

5. Ζαμβρί, ἤρπασε τὴν βασιλείαν ἐπὶ ὀλίγας ἡμέρας· ἐκὴν δὲ μετὰ τοῦ ἀνακτόρου του καταπονηθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἀμβρί.

6. Ἀμβρί ἐκτίσε τὴν Σαμάρειαν καὶ κατέστησεν αὐτὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ.

7. Ἀχαάβ, διεδέχθη τὸν πατέρα του Ἀμβρί· ἐβασίλευσεν 22 ἔτη· ἐφονεύθη. Ὁ προφῆτης Ἡλίου ἠλεγξεν αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του Ἰεζάβελ (σελ. 89).

8. Ὀχοζίας, ἐβασίλευσε 2 ἔτη διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του.

9. Ἰωράμ ἀδελφὸς Ὀχοζία διεδέχθη αὐτόν· ἐνίκησε τοὺς Μωαβίτας καὶ ἐβασίλευσε 12 ἔτη.

10. Ἰηοῦ ἐφόνευσεν τὸν Ἰωράμ καὶ ἐχρίσθη ὑπὸ τοῦ προφήτου Ἐλισσαίῃ βασιλεὺς Ἰσραήλ.

11. Ἰωάχαζ διεδέχθη τὸν πατέρα του Ἰηοῦ· ἐβασίλευσε 17 ἔτη· ἐτῆρει, ὡς ὁ πατὴρ του, μεμιγμένην τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν χρυσῶν δαμάλων.

12. Ἰωᾶς υἱὸς Ἰωάχαζ ἐβασίλευσε 16 ἔτη· ἐνίκησε καὶ κατέβαλε τὸν Ἀζάηλ ἐχθρὸν τοῦ βασιλείου του.

13. Ἱεροβοάμ β' ἐβασίλευσε 41 ἔτη· ἐνουθέτησαν αὐτὸν οἱ προφῆται Ὡσηὲ, Ἀμὼς καὶ Ἰωνᾶς.

14. Ζαχαρίας υἱὸς Ἱεροβοάμ ἐβασίλευσε μετὰ 11 ἐτῶν ἀναρχίαν· ἀλλὰ μετὰ ἕξ μῆνας ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Σελλούμ.

‘Ο Ἰηοῦ φονεύει τὸν Ἰωράμ διὰ βέλους.

15. Σελλοὺμ ἐβασίλευσεν ἓνα μῆνα καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ στρατάρχου Μαναήμ.

16. Μαναήμ (Δ. Βασιλ. ΙΕ΄. 19) ἐβασίλευσε 10 ἔτη· ἔγεινεν ὑποτελὴς τοῦ Φοῦλ βασιλέως Ἀσσυρίων χάριν προστασίας.

17. Φακείας υἱὸς Μαναήμ ἐβασίλευσε 2 ἔτη καὶ ἐδο-
λοφονήθη ὑπὸ τοῦ Φακεέ.

18. Φακεέ, ἐβασίλευσεν 20 ἔτη καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ὡσηέ.

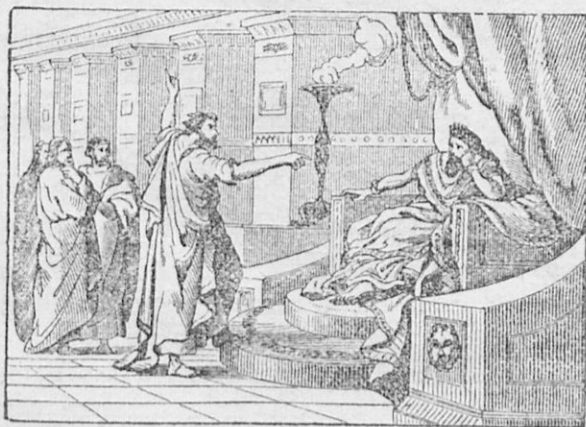
19. Ὡσηέ, μετὰ 9 ἔτη ἀναρχίας, ἀρπάσας τὴν βασιλείαν καὶ βασιλεύσας 9 ἔτη ἡχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Σαλμανασάρ καὶ ἀπήχθη εἰς Ἀσσυρίαν μετὰ πλήθους λαοῦ του, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ θεοσεβὴς Τωβίτ. Οὕτω καταλύεται ἡ βασιλεία Ἰσραὴλ μετὰ 255 ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς, 722 π. Χ.

Τὰ περὶ τῶν βασιλείων τοῦ Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ ἱστοροῦνται κατ’ ἑκτασιν ἐν Γ΄. καὶ Δ΄. Βασιλειῶν καὶ Β΄. Παραλειπομένων.

Ἐκ τῶν εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπαχθέντων ἦσαν καὶ θεοσεβεῖς ἄνδρες, οἵτινες ἐνέσπειραν, ὅπου κατεστάθησαν, τὴν ιδέαν τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Μεσσίου προσδοκίαν. —

§ 42. Ἡλίου. (Γ. καὶ Δ. Βασιλ.).

Εἰς τὸν βασιλέα Ἀχαάβ, εἰσαγαγόντα τὴν εἰδωλολατρεῖαν εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ χάριν τὴν ἀσεβοῦς γυναικὸς τοῦ Ἰεζάβελ, θυγατρὸς βασιλέως Σιδωνος, ἐμφανισθεὶς ὁ προφῆτης τοῦ Θεοῦ Ἡλίου εἶπεν εἰς αὐτὸν ἐκ Θεοῦ, «Τὰ ἔτη ταῦτα δὲν θὰ πέσῃ οὔτε δρόσος, οὔτε βροχή, εἰμὴ διὰ λόγου ἐκ τοῦ στόματός μου.» Εἶτα ἀπῆλθε, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν χειμάρρον Χορράθ, καὶ ἐκεῖ ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς καὶ ἔφερον εἰς τὸν

Ὁ προφῆτης Ἡλίου ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ἀχαάβ.

προφῆτην πρωτὶ καὶ δειλινὸν ἄρτον καὶ κρέας οἱ κόρακες πρὸς τροφήν του, ὕδωρ δὲ ἔπινεν ἐκ τοῦ χειμάρρου. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκ τῆς ἀνυδρίας ἐξηντλήθη ὁ χειμάρρος, μετέβη πάλιν κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς Σαρεπτά τῆς Σιδωνίας. Εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως ταύτης ἀπῆντησε χήραν τινὰ συνάζουσαν ξυλάρια καὶ τῆς ἐζήτησεν ὀλίγον ἄρτον καὶ ὀλίγον ὕδωρ· ἡ γυνὴ ἀπεκρίθη, «Δὲν ἔχω εἰμὴ ὀλίγον ἄλευρον ἐν τῇ ὑδρίᾳ καὶ ὀλίγον ἔλαιον εἰς τὸ ἐλαιοδοχεῖον, καὶ ἀφ' οὗ φάγωμεν μετὰ τῶν τέκνων μου καὶ ταῦτα πλέον θὰ ἀποθάνωμεν.» Μὴ φοβῆσαι,

λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Ἥλιου, οὔτε τὸ ἄλευρον αὐτὸ θὰ ἐκλείψῃ, οὔτε τὸ ἔλαιον θὰ ὀλιγοστεύσῃ, μέχρις οὗ ὁ Θεὸς ἀποστείλῃ βροχὴν, ὅπερ καὶ ἐγένετο, διότι ἔκτοτε ἡ χήρα ἔτρεφεν ἐξ αὐτῶν ἑαυτὴν, τὰ τέκνα τῆς καὶ τὸν προφῆτην ἐν ὧσιν διήρκει ἡ δυστυχία.

Ὁ προφῆτης Ἥλιου καὶ ἡ χήρα εἰς Σαρεπτά.

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανε τὸ τέκνον τῆς. Ὁ Ἥλιου δεηθεὶς τοῦ Κυρίου ἀνέστησεν αὐτό. Τρία ἔτη διήρκεσεν ἡ ἀνομυρία καὶ ὁ λιμός· τότε ὁ Ἥλιου πορεύεται, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν Ἀχαάβ, ὅστις ἰδὼν τὸν προφῆτην λέγει εἰς αὐτόν, Σὺ εἶσαι ὁ διαστρέφων τὸν Ἰσραήλ; Ὁχι ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Ἥλιου, ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, διότι ἀφήσατε τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἀκολουθεῖτε τὸν Βάαλ. Τώρα στείλε καὶ συνάθροισον πρὸς ἐμὲ τοὺς Ἰσραηλίτας πρὸς τὸ Καρμήλιον ὄρος καὶ τοὺς 450 προφῆτας τοῦ Βάαλ, καὶ τοὺς τρεφομένους ὑπὸ τῆς Ἰεζάβελ 400 προφῆτας τοῦ ἄλλου. Ἀφ' οὗ δὲ συνήχθησαν οὗτοι, λέγει ὁ Ἥλιου πρὸς πάντας, Ἐὰν ὁ Κύριος εἶναι ὁ Θεός, ἀκολουθήσατε αὐτόν· ἐὰν δὲ ὁ Βάαλ εἶναι ὁ Θεός, ὑπάγετε ὀπίσω αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ὁ λαὸς ἀπεκρίθη, ὁ Ἥλιου εἶπεν, Ἄς φέρωσι δύο βόας, τὸν μὲν ἐγὼ νὰ θυσιάσωσιν οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, τὸν

δὲ ἄλλον ἐγώ· ὃς τεθῇ δὲ ὁ βοῦς ἐκείνων εἰς τὰ ξύλα χωρὶς πῦρ, καὶ ὁ ἐδικός μου ὁμοίως, εἰς οὐ τινος δὲ θῦμα πέσῃ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, ἐκείνου ὁ Θεὸς εἶναι ἀληθινὸς Θεός. Ἔσπερξεν ὁ λαὸς εἰς τοῦτο. Πρῶτοι ἔσφαζαν τὸ ἑαυτῶν θῦμα οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ καὶ τρέχοντες πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐφώναζον ἀπὸ πρῶτῆ μέχρι μεσημβρίας. Ὁ Ἥλιος ἐμπαίζων αὐτοὺς λέγει, Φωνάζετε δυνατώτερα, διότι ὁ Βάαλ ἢ ὑποθέσεις ἔχει ἢ κοιμᾶται. Τότε ἤρχισαν κράζοντες μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ κατακοπτόμενοι μέχρως αἱματοχυσίας, ἄλλ' εἰς μάτην. Ὁ Ἥλιος τότε λέγει καὶ σφάζουσι τὴν ἰδικὴν του βοῦν, καὶ ποιήσας θυσιαστήριον ἐκ δώδεκα λίθων, ἔθεσε τὴν θυσίαν καὶ εἶπε καὶ ἔχυσαν καὶ νερόν ἐπ' αὐτῆς καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀφ' οὗ δὲ ἔγειναν ὅλα ἔτοιμα, ἐπικαλεῖται ὁ Ἥλιος τὸν Θεὸν καὶ πάραυτα καταπίπτει πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸ χῶμα καὶ τὸ ὕδωρ. Τοῦτο ἰδόντες ὁ λαὸς ἔπεσαν καὶ ἐπροσκύνησαν κράζοντες, Ἀληθὺς Κύριος, αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός. Εἶπε δὲ ὁ Ἥλιος εἰς τὸν λαὸν καὶ συνέλαβον τοὺς ψευδοπροφήτας, τοὺς ὁποίους ἀπαγαγόντες εἰς τὸν χεῖμαρρὸν Κεῖσων ἔσφαζαν αὐτοὺς ἐκεῖ· εἶτα δὲ διὰ προσευχῆς τοῦ Ἥλιου ἔβρεξεν ἀφθόως καὶ ἐδροσίσθη ἡ γῆ. —

Παρατηρήσεις. Τοὺς εὐσεβεῖς ἐλέγχει ὁ Θεὸς διὰ τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ. Πολλάκις οἱ κηρύττοντες τὴν θεῖαν ἀλήθειαν καταδιώκονται παρ' αὐτῶν καὶ κακολογοῦνται, ὥς ὁ Ἥλιος παρὰ τοῦ ἀσεβοῦς Ἀγαάδ. Ὁ Θεὸς φροντίζει πολλάκις ἐκτάκτως περὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. Οὕτως ἔθρεψε τὸν Ἥλιον εἰς τὸν χεῖμαρρὸν, ὅτε συνέδη πείνα, ὁμοίως καὶ εἰς Σαρεπτά.

Ἀπέβλεψε δὲ εἰς τὴν πτωχὴν γῆραν καὶ διὰ τοῦ προφήτου του ἔθρεψε καὶ αὐτήν· τοῦτο δηλοῖ ὅτι ὁ Θεὸς ἀξιώνει τῆς προστασίας αὐτοῦ πάντα καλὸν ἄνθρωπον, οἷαςδὴποτε ἐν τῷ κόσμῳ καταστάσῃ.

Οἱ μὴ λατρεύοντες τὸν ἀληθινὸν Θεὸν μάτην κοπιῶσι καὶ ἡ καταστροφή αὐτῶν πολλάκις καὶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἐπέρχεται. Οὕτω μάτην ἀγωνισθέντες οἱ τοῦ Βάαλ προφῆται κατεστράφησαν, ἐξελεγχθείσης τῆς πλάνης των.

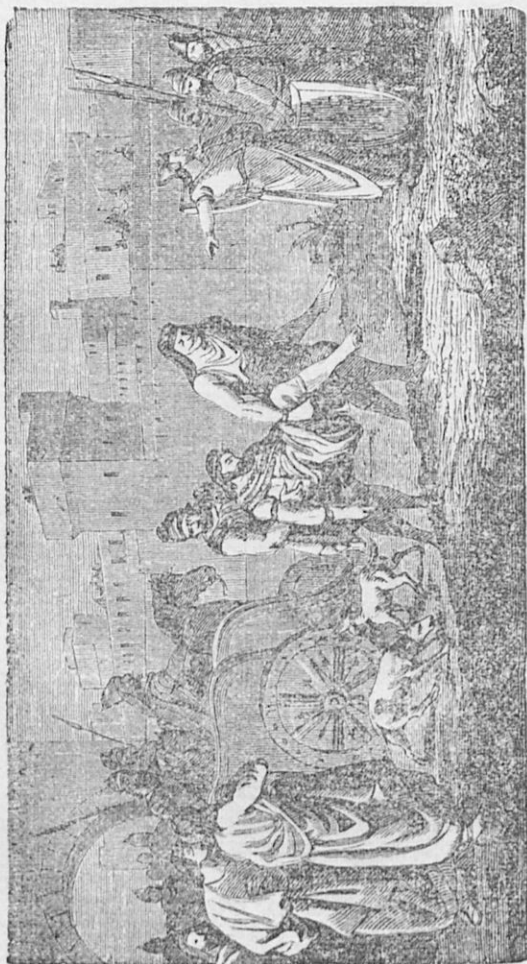
§ 43. Ἄμπελος Ναβουθαί. Ἀνάληψις Ἡλίου.

(Γ'. καὶ Δ'. Βασιλ.)

Ἡ πονηρὰ βασίλισσα Ἰεζάβελ γυνὴ τοῦ Ἀχαάβ, ὀργισθεῖσα κατὰ τοῦ Ἡλίου διὰ τὸν θάνατον τῶν προφητῶν τῆς, ἠβουλήθη νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλ' ὁ προφῆτης φεύγει εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου, ἀφ' οὗ ἔφαγε διὰ προσταγῆς ἀγγέλου τροφήν, ὠδοιπόρησε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας χωρὶς νὰ μεταφάγῃ πλέον. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ ὄρος Χωρὴβ λαμβάνει παρὰ Θεοῦ ἐντολὴν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ μέρη τῆς Δαμασκοῦ νὰ χρῆσθαι βασιλεῖα τῆς μὲν Συρίας τὸν Ἀζαήλ, τοῦ δὲ Ἰσραὴλ τὸν Ἰηοῦ, καὶ προφῆτην διάδοχόν του ν' ἀναδείξῃ τὸν Ἐλισσαιέ. Ἀπελθὼν ὁ Ἡλίου καὶ ἀπαντήσας τὸν Ἐλισσαιέ ἀροτριῶντα ἔρριψεν ἐπάνω του τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ παρευθὺς ἠκολούθησε τὸν Ἡλίου, ἀφ' οὗ ὑπῆγε καὶ ἀπεχαιρέτισε τοὺς γονεῖς του.

Ναβουθαί ὁ Ἰσραηλίτης εἶχεν ἄμπελον· ταύτην ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς Ἀχαάβ ν' ἀποκτήσῃ δι' ἀγορᾶς ἢ δι' ἀνταλλαγῆς, ἐπειδὴ συνώρευε μὲ ἰδίον του κτῆμα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ναβουθαί δὲν ἔστεργε ν' ἀποξενώσῃ τὸ πατρικὸν του κτῆμα, ὁ Ἀχαάβ ἐλυπήθη καιρίως καὶ δὲν ἤθελε μηδὲ νὰ φάγῃ. Ἡ γυνὴ του Ἰεζάβελ μαθοῦσα τὴν αἰτίαν τῆς ἀθυμίας του, ἐνεργεῖ διὰ ψευδομαρτύρων καὶ καταδικάζεται ὡς ὑβριστὴς τάχα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀχαάβ εἰς θάνατον ὁ Ναβουθαί καὶ λιθοβολεῖται. Γνωστοποιεῖ δὲ τότε ἡ κακὴ γυνὴ εἰς τὸν Ἀχαάβ τὸ γεγῆσεν καὶ λέγει εἰς αὐτόν, Ἀνάστα νὰ κληρονομήσῃς τὴν ἄμπελον, διότι ὁ Ναβουθαί καταδικασθεὶς ἐθανάτωθη. Καὶ ὁ μὲν Ἀχαάβ ἔλαβε τὴν ἄμπελον, ὁ δὲ Θεὸς ἀποστέλλει Ἡλίου τὸν προφῆτην πρὸς αὐτόν καὶ τῷ προλέγει τὰ δεινὰ ἐπακόλουθα τοῦ συμβάντος τούτου, καὶ πρὸς τούτοις ὅτι τὸ αἷμά του θὰ λειξωσιν οἱ κύνες ὅπου ἔλειξαν τὸ τοῦ Ναβουθαί, καὶ ὅτι οἱ κύνες θὰ καταφάγωσι τὸ σῶμα τῆς Ἰεζάβελ. Ταῦτα ἐπληρώθησαν

μετ' ὀλίγον καιρόν. Ὁ Ἀγαθὸς πληγωθεὶς ἀπέθανε καὶ οἱ κύνες ἔλειχον τὸ ἐκ τῆς ἀμάξης ῥέον αἷμά του. Τὴν δὲ Ἰεζάβελ ἐπέταξαν ἐκ τοῦ παραθύρου, καὶ μέρος τοῦ

Θάνατος τοῦ Ἀγαθῆς.

σώματός της κατεπατήθη, μέρος δὲ ἔφαγον οἱ κύνες καὶ ἀνεπκνόρθωτος ἐξολοθρευμὸς ἐπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ὅλον τοῦ Ἀγαθῆς.

Συνοδευόμενος ὁ Ἡλιοῦ ὑπὸ τοῦ Ἐλισσαίῃ ἦλθεν εἰς

τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου· ἀπλώσας δὲ τὴν μηλωτὴν τοῦ ἐχώρισε τὰ ὕδατα καὶ διέβη μετὰ τοῦ Ἑλισσαιέ· ἀφ' οὗ δὲ ἐπροχώρησαν εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἦσαν συνομιλοῦντες, αἰφνης ἄρμα πύρινον καὶ ἵπποι πύρινοι ἀνέλαβον τὸν Ἥλιου εἰς τὸν οὐρανόν. —

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς φυλάττει τοὺς δούλους αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καταδιωγμῶν τῶν ἰσχυρῶν, ὡς τὸν Ἥλιου ἀπὸ τῆς Ἰεζάβελ.

Ὁ Ἀχαάβ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐπιθυμήσας τὸ κτήμα τοῦ πλησίον του. Ἡ Ἰεζάβελ παρέβη ἄλλην ἐντολὴν, ἐνεργήσασα νὰ φονεῦσῃ ὁ Ναβουθαί· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀχαάβ καὶ ἡ Ἰεζάβελ δεινῶς διὰ τοῦτο ἐτιμωρήθησαν.

Μὴ ἐπιθυμῆτε μηδέποτε ὅ,τι δὲν εἶναι ἰδικόν σας. Ἡ ἐπιθυμία, κατὰ τὴν ἀγίαν Γραφήν, γεννᾷ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἡ ἁμαρτία φέρει τὸν θάνατον καὶ τὴν αἰώνιον τιμωρίαν.

Οἱ πιστοὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς εὐσεβεῖς διδασκάλους αὐτῶν ἀξιοῦνται χάριτος, ὡς ὁ Ἑλισσαιέ, ὅστις διεδέχθη τὸν Ἥλιου καὶ ἔλαβε θεοῦθεν τὴν χάριν αὐτοῦ.

§ 44. Ἑλισσαιέ. (Δ. Βασιλ.)

Ὁ Ἥλιου ἀναλαμβανόμενος εἰς οὐρανὸν ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἡ μηλωτὴ τοῦ εἰς τὸν Ἑλισσαιέ, ὅστις διαιρέσας δι' αὐτῆς τὰ ρεῖθρα τοῦ Ἰορδάνου καὶ διαβάς ἀβρόχοις ποσὶν, ἦλθεν εἰς Ἱεριχώ, ὅπου μὲ ὀλίγον ἄλας καὶ διὰ προσευχῆς κατέστήσε ὑγιεινὰ τὰ ἕως τότε βλαβερά ὕδατα. Ἐντεῦθεν ἀναβαίνων εἰς Βαιθήλ, ὑβρίσθη καθ' ὁδὸν ὑπὸ παιδῶν λεγόντων εἰς αὐτὸν, Ἀνάβα φαλακρὲ, ἀνάβα φαλακρὲ. Κατηράσθη δὲ αὐτὰ ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐξῆλθον ἐκ τοῦ δάσους δύο ἄρκτοι καὶ κατεσπάραζαν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐξ αὐτῶν.

Ὅτε ὁ Ἰωράμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ὁ Ἰωσαφάτ βασιλεὺς Ἰούδα, καταδιώκοντες ἐκ συμφώνου τὸν Μωσά βασιλέα Μωαβιτῶν, ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἤθελον ἀποθάνει δι' ἑλλειψίν ὕδατος, ὁ Ἑλισσαιέ εἶπεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ὕδωρ θὰ εὑρεθῇ ἄφθονον εἰς τοὺς στρατοὺς των καὶ ὅτι θὰ νικήσωσιν, καὶ οὕτω διὰ τοῦ Ἑλισσαιέ ἔγινε.

Υστερώτερον ὁ αὐτὸς προφῆτης ἀνέστησε νεκρὸν

παιδίον· ἰάτρευσεν τὸν Ναιμὰν ἀρχιστράτηγον τοῦ βασιλείως τῆς Συρίας, πάσχοντα λέπραν· ἐτύφλωσε στρατιώτας ἐλθόντας νὰ τὸν συλλάβωσιν· ἐτιμώρησε διὰ λέπρας τὸν δοῦλόν του Γιεζει, διότι κρυφίως ζητήσας ἔλαβε παρὰ τοῦ Ναιμὰν χρήματα καὶ δῶρα, ὅπερ διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐγνώρισεν ὁ Ἑλισσαιέ.

Ταῦτα καὶ ἄλλα θαύματα ἔπραξεν ὁ πιστὸς εἰς τὸν Κύριον προφήτης οὗτος.

Παρατηρήσεις. Ἡ ὁργὴ τοῦ Κυρίου καταπίπτει καὶ τιμωρεῖ τοὺς καταφρονοῦντας τοὺς ἁγίους αὐτοῦ λειτουργοὺς. Οὕτως ἐτιμωρήθησαν τὰ παιδιὰ τὰ καταγελάσαντα τὸν Ἑλισσαιέ. Ὁφείλομεν τέλειον σέβας εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Θεοῦ, τὸν ἱερὸν κληρον. Οἱ ἀφιερωμένοι εἰδικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου προσεύχονται ὑπὲρ ἡμῶν, διδάσκουσιν ἡμᾶς καὶ τελετουργοῦσι τὰ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν μυστήρια καὶ τὰς τελετάς. Ὁ μὴ σεβόμενος τὸν κληρον καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ μὴ τιμῶν προσηκόντως τοὺς λειτουργοὺς τιμωρεῖται δεινῶς ἐνίστε μὲν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἀφεύκτως δὲ καὶ πάντοτε εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

§ 45. Ἰωνᾶς ὁ προφήτης. (Προφ. Ἰωνᾶ Α. Δ.)

Οἱ κάτοικοι τῆς Νινευί, μεγίστης πόλεως καὶ πρωτεύουσας τῶν Ἀσσυρίων, ἐγένοντο κάκιστοι καὶ ἀσεβέστατοι. Ὁ Θεὸς διέταξε τὸν προφήτην Ἰωνᾶν νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ καὶ κηρύξῃ μετάνοιαν. Ὁ Ἰωνᾶς θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀποστολὴν ταύτην, κατέβη εἰς Ἰόππην καὶ ἐπέβιβάσθη εἰς πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἀπέπλεεν εἰς Θαρσεῖς· ἀλλ' ὁ Θεὸς διήγειρε τρικυμίαν καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευσεν νὰ καταποντισθῇ. Οἱ πλείοντες ἔβαλον κληρὸν νὰ μάθωσι τίς ὁ αἴτιος τοῦ κινδύνου· εὗρέθη δὲ ὡς τοιοῦτος ὁ Ἰωνᾶς, διὸ εἶπε καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ παρευθὺς ἐκόπασεν ἡ τρικυμία· ὁ δὲ Θεὸς προσέταξε κῆτος καὶ κατέπιε τὸν προφήτην, ἔμεινε ζῶν οὗτος εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας καὶ προσήυχετο ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους εἰς τὸν Θεόν. Ἐπειτα τὸ κῆτος ἐξήμεσεν αὐτὸν εἰς τὴν ξηρὰν ἀβλαβῇ. Τότε ὁ Θεὸς λέγει πάλιν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς Νινευί.

Ἐλθὼν λοιπὸν εἰς αὐτὴν κηρύττει, « Μετὰ τρεῖς

ἡμέρας ἡ Νινευὶ θὰ καταστραφῇ. » Οἱ κάτοικοι πάντες καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς των, συναισθανθέντες τὴν ἀπειλὴν τοῦ Θεοῦ, ἤλθαν εἰς μετάνοιαν εἰλικρινῇ καὶ ταπεινώσιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἐλεήσας αὐτοὺς σώζει τὴν πόλιν. Ἀλλ' ὁ Ἰωνᾶς λυπηθεὶς διότι δὲν ἐξετελέσθη ἡ προφητεία του, ἐξῆλθε τῆς πόλεως καὶ ἠσύχαζεν εἰς τι μέρος. Ἐκεῖ ἐφύτρωσε κολοκύνθη καὶ ἐσκίαζεν αὐτόν. Ἀλλ' αἶφνης ξηρανθείσης τῆς κολοκύνθης, ὁ Ἰωνᾶς ἐλυπήθη σφόδρα καὶ ἐπεθύμει ν' ἀποθάνῃ. Τότε εἶπεν εἰς αὐτόν ὁ παρασκευάσας ταῦτα Θεὸς, Σὺ ἐλυπήθης τὴν κολοκύνθην τὴν ὁποίαν δὲν ἐφύτευσας, καὶ ἐγὼ δὲν ἔπρεπε νὰ λυπηθῶ τὴν μεταμεληθεῖσαν μεγάλην πόλιν Νινευί;

Παρατηρήσεις. Ὅταν ἀξιώμεθα θείας κλήσεως, δὲν πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν αὐτήν. Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγωμεν ὁ Κύριος μᾶς εὕρισκε. Καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης εἶναι ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου.

Ὅταν πολλοὶ πάσχουσιν ἕνεκεν ἑνός, οὗτος ἀφείλει, μιμούμενος τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰωνᾶ ἐν τῷ πλοίῳ, νὰ θυσιάσῃ ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας των ἄλλων. Ὡς ἐκπληρώμεν τὸ παρὰ Θεοῦ ἐπιβαλλόμενον εἰς ἡμᾶς καθήκον καὶ ὡς ἀφίνωμεν εἰς τὸν Κύριον τὴν ἐκδοσιν τῆς ἐπιταγτομένης ἡμῖν ὑπηρεσίας.

Πρέπει νὰ ἀκούωμεν τοὺς κήρυκας τῆς μετανόας καὶ οὕτω σωζόμεθα ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης καταστροφῆς των σωμάτων καὶ των ψυχῶν ἡμῶν.

Ἡ τριήμερος διαμονὴ τοῦ Ἰωνᾶ εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους προδιετύπωσε τὴν τριήμερον διαμονὴν εἰς τὸν τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

§ 46. Τωβίτ. (Βιβλ. Τωβίτ.)

Ἐκ των αἰχμαλωτισθέντων ὑπὸ τοῦ καταλύσαντος τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ βασιλείως Ἀσσυρίας Σαλμανασσάρου καὶ εἰς Νινευί ἀπαχθέντων Ἰσραηλιτῶν ἦτο καὶ ὁ γέρων Τωβίτ, ἀνὴρ εὐσεβὴς καὶ φιλάνθρωπος εἰς ἄκρον. Κοιμηθεὶς ποτε ἐκ κόπου ἔξωθεν τῆς οἰκίας του ἐν Νινευί, ἐτυφλώθη ἐκ κόπου πτηνῶν καταπεσούσης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Μὴ δυνάμενος δὲ οὕτω νὰ ἐργάζεται, περιέπεσεν εἰς δυστυχίαν μεγάλην. Ἐνθυμηθεὶς τότε ὅτι συγγενὴς τοῦ τις, ὀνόματι Γαβαήλ, κατοικῶν ἐν Ῥάχοις τῆς Μηδείας, τοῦ ἐχρεώσται δέκα τάλαντα ἀργυρίου,

ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τὸν εὐσεβῆ καὶ ἀγαθὸν υἱὸν τοῦ Τωβίαν, νὰ λάβῃ τὰ ὀφειλόμενα. Φοβηθεὶς δὲ ὁ Τωβίτ μὴ ἀποθάνῃ, ὅπερ καὶ ἐπεθύμει, ἐκάλεσε πλησίον τοῦ τὸν Τωβίαν καὶ πρῶτον συνέστησεν εἰς τὴν ἀγάπην καὶ προστασίαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκά του καὶ μητέρα τοῦ Τωβίου, εἶτα δὲ συνεβούλευσεν αὐτὸν διὰ μακρῶν νὰ ᾔναι εὐσεβὴς καὶ νὰ φυλάττῃ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἀποφασίσας δὲ ὁ Τωβίας νὰ ὑπάγῃ εἰς ἐπιζήτησιν τοῦ ἀργυρίου, εὔρε κατὰ παραγγελίαν τοῦ πατρὸς του ὁδηγόν. Ὁ εὔρεθεις ὁδηγὸς ἦτο ὁ ἄγγελος Κυρίου Ῥαφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁμῶς ὡς ἄνθρωπον ὑπέλαθεν ὁ Τωβίας.

Τωβίου ἀναχώρησις. Εὐλογεῖται ὑπὸ τοῦ πατρὸς του.

Ἀναχωρήσαντες οἱ δύο ἔφθασαν ἐσπέρας εἰς τὸν ποταμὸν Τίγγριν. Ὁ Ῥαφαήλ εἶπεν ἐνταῦθα εἰς τὸν Τωβίαν νὰ συλλάβῃ ἰχθύν τινα καὶ νὰ φυλάττῃ καλῶς τὴν καρδίαν, τὸ ἥπαρ καὶ τὴν χολὴν αὐτοῦ. Ἐλθόντες δὲ εἰς Ῥάγους, κατέλυσαν, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ῥαγουήλ συγγενοῦς τοῦ Τωβίτ.

Ὁ Ῥαγουήλ οὗτος εἶχε θυγατέρα μονογενῆ, ὀνόματι Σάρραν, ἣτις εἶχε λάβει ἀλληλοδιαδόχως ἑπτὰ ἄνδρας, τῶν ὁποίων ἕκαστος ἐφονεύετο τὴν πρώτην τοῦ γάμου του νύκτα ὑπὸ τινος δαιμονίου, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο

Ἀσμοδαῖος. Ὁ ἄγγελος συνεβούλευσε τὸν Τωβίαν νὰ ζήτησῃ γυναῖκα τὴν Σάρραν ταύτην. Ὅτε δὲ ὁ Τωβίας εἶπεν εἰς τὸν Ῥαφαήλ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀσμοδαίου, οὗτος τοῦ παρήγγειλε νὰ ἐνασχολῆται εἰς προσευχὴν τρεῖς πρὸ τοῦ γάμου τοῦ ἡμέρας, καὶ τὴν νύκτα τοῦ γάμου νὰ καύσῃ ἐπὶ ἀνθράκων τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἥπαρ τοῦ ἰχθύος καὶ οὕτως ἡ δύναμις τοῦ δαιμονίου ἤθελε καταπαύσῃ καὶ οὕτως ἔγινε. Τὴν ἐπιούσαν τοῦ γάμου ἐδόξασαν πάντες τὸν Θεόν, ὅτι ἐσώθη ὁ Τωβίας καὶ ἐπανηγύρισαν τοὺς γάμους δεκατέσσαρας ἡμέρας, καλέσαντες καὶ τὸν Ῥαββὰηλ τοὺς αὐτοὺς, ὅστις ἔδωκε καὶ ὅσα εἰς τὸν Τωβίτ ἐχρεώσθησαν.

Ἐπανελθὼν δὲ ὁ Τωβίας μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ τοῦ Ῥαφαήλ εἰς τὸν πατέρα του, ἔχρισε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ μετὰ τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς. Ἀφ' οὗ δὲ ἐώρτασαν ἑπτὰ ἡμέρας, ἐζήτησαν ὕστερον ν' ἀμείψωσι τὸν Ῥαφαήλ διὰ τοὺς κόπους του, ὅθεν ἀπεφασίσθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἡμισυ τῶν ὧν ἔφερεν ἐκ Μηδείας, ἀλλὰ τότε ἐφανερώθη οὗτος ὅτι ἦτο ἄγγελος Κυρίου, τοὺς ἐνουθέτησε καὶ ἀνέβη εἰς οὐρανόν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μετὰ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ βοηθεῖ αὐτοὺς.

Εἰς οὐδεμίαν περίστασιν δὲν πρέπει ν' ἀπιστῶμεν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Τωβίτ, ἂν καὶ μετὰ τὴν εἰδωλολατρῶν κατοικῶν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἔμενεν ὡς πιστὸς εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων του.

Ὁ Τωβίας, εὐσεβὴς ὢν, ὑπήκουσεν εἰς τὸν πατέρα του καὶ ἀνέλαβε μακρονήν ὁδοιπορίαν, ἣτις καὶ αὐτὸν εὐτυχῇ κατέστησε καὶ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Ἄγγελος Κυρίου συνοδεύει πάντα εὐσεβῆ ἄνθρωπον, ὡς τὸν Τωβίαν, καὶ προφυλάττει αὐτὸν ἀπὸ παντὸς κινδύνου.

Ἀπαλαττόμενοι τῶν κινδύνων, πρέπει νὰ δοξολογῶμεν τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ σῶζων.

Τοὺς ὑπηρετοῦντας ἡμᾶς προθυμῶς πρέπει νὰ ἀμείβωμεν.

§ 47. Ἰουδίθ. (Βιβλ. Ἰουδίθ.)

Ὁλοφέρνης ὁ στρατηγὸς τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἐπολιόρκει τὴν πόλιν Βετυλούαν. Οἱ πολιορκούμενοι εἶχον

ἤδη ἀποφασίσει, ἕνεκεν ἐλλειψέως τῶν ἀναγκαίων, νὰ παραδοθῶσι μετὰ πέντε ἡμέρας. Ὑπῆρχε τότε ἐν τῇ πόλει αὐτῇ γυνὴ χήρα ὠραιότατη καὶ εὐσεβὴς, ὀνόματι Ἰουδιθ. Αὕτη ἀπεφάσισε, πιστεύουσα εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ν' ἀπαλλάξῃ τῆς καταστροφῆς τὴν πόλιν καὶ τοὺς συμπολίτας τῆς. Ὅθεν, ἀποβαλὼσα τὰ πένθημα ἐνδύματα, ἐνεδύθη τὴν λαμπροπέραν ἱστολήν της καὶ ἐκάλωπίσθη· προσευχήθεισα δὲ εἰς τὸν Κύριον, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μετὰ μιᾶς ὑπηρετρίας καὶ μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀσσυρίων. Συλληφθεῖσα ἐκεῖ ὑπὸ τῶν φυλάκων, φέρεται εἰς τὸν Ὀλοφέρνην, ὅστις θαυμάσας τὴν γυναῖκα, εἶπε νὰ τὴν εἰσαγάγῃσιν εἰς τὴν σκηνὴν του.

Ἰουδιθ μετὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλοφέρνηος.

Ἐδόθη δὲ παρ' αὐτοῦ, κατ' αἰτησίαν της, ἄδεια νὰ ἐξέρχεται ἀκωλύτως ἐκ τοῦ στρατοπέδου τὴν νύκτα, ἵνα προσεύχεται εἰς τὸν Θεόν της. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Ὀλοφέρνης συμποσιᾶζων ἐκάλεσε καὶ τὴν Ἰουδιθ νὰ παρευρεθῇ ἐκεῖ. Καταβεβαρημένος δὲ ὑπὸ τῆς πολυπρσίας, ἐβυθίσθη εἰς βαθὺν ὕπνον· ὥσαύτως καὶ οἱ φύλακές του. Ἡ Ἰουδιθ τότε, λαβοῦσα τὴν μάχαιράν του, ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἔφερεν αὐτὴν νύκτα, ὅτε ἐσυγχωρεῖτο νὰ ἐξέρχεται τοῦ στρατοπέδου, εἰς τὴν Βετυλούαν

καὶ ἔδειξεν εἰς τοὺς συμπολίτας τῆς ταύτης. Συνελθόντες οὗτοι καὶ ἰδόντες τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλοφέρνηος, ἐδόξασαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀπροσδόκητον σωτηρίαν των.

Τὸ πρῶτ' ἐξελθόντες τῆς πόλεως ἐδίωξαν τὸν κατατρωμασμένον διὰ τὸ γεγονός ἐχθρικὸν στρατὸν καὶ ἐπῆραν ἄπειρα λάφυρα. Ὁ μέγας ἱερεὺς, ἀκούσας τὸ συμβάν, ἔρχεται εἰς Βετυλούαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἰδὼν τὴν Ἰουδίθ λέγει πρὸς αὐτήν, «Σὺ εἶσαι τὸ καύχημα τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῦ γένους ἡμῶν κατάρθωσας αὐτὰ εὐδοκίᾳ τοῦ Θεοῦ, νὰ ᾦσαι εὐλογημένη παρὰ τῷ παντοκράτορι Κυρίῳ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.»

Παρατηρήσεις. Ἐκαστος ὀφείλει, ὡς ἡ Ἰουδίθ, ἐν ὀνόματι καὶ βοηθείᾳ τοῦ Κυρίου, νὰ ἐκτίθεται εἰς πάντα κίνδυνον ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, καὶ ὁ Θεὸς θὰ ᾖ μετ' αὐτοῦ.

Ἡ προσευχὴ εἶναι ἐν πολέμῳ τὸ συντελεστικώτερον ὄπλον κατὰ τῶν ἀδίκων ἐχθρῶν. Ὁ μικρὸς Δαβὶθ ἐφόνησε τὸν γίγαντα Γολιάθ. Ἡ ἀσθενὴς γυνὴ Ἰουδίθ ἀπεκεφάλισε τὸν μέγαν στρατηγὸν Ὀλοφέρνην. Ἐκ τούτου δεικνύεται ὅτι ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται πολλάκις εἰς μεγάλα ἔργα μικροὺς καὶ ἀδυνάτους, τοὺς ὁποίους ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐνισχύει καὶ γίνονται ὄργανα τῆς σωτηρίας πολλῶν.

§ 48. Ἡ εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωσία.

(Δ. Βασιλ. ΙΖ — ΚΕ.)

Εἵπομεν ἄνωτέρω, ὅτι τὸ μὲν βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ κατελύθη τὸ 722 π. Χ. καὶ οἱ αὐτὸ συγκροτοῦντες ὑπέπεσον εἰς δουλείαν. Τὸ δὲ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα διήρκεσε μέχρι τοῦ 585 π. Χ.

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ἐλθὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτε ἐβασίλευεν ὁ Ἰωακείμ, ἐπόρθησεν αὐτήν καὶ ἀπήγαγε τοῦτον δέσμιον εἰς Βαβυλῶνα, ὕστερον δὲ καὶ τὸν διάδοχον αὐτοῦ υἱὸν του Ἰεχονίαν μετὰ τῶν προκρίτων.

Μετὰ ἐννέα ἔτη ἡχμαλώτευσεν καὶ τὸν ἔσχατον τῆς Ἱερουσαλὴμ βασιλέα Σεδεκίαν, καὶ ἔσφαξεν ἐνώπιόν του τοὺς υἱούς του, αὐτὸν δὲ τυφλώσας ἔρριψε διὰ βίου εἰς τὸ ἐν Βαβυλῶνι δεσμοκτήριον. Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ναβουχοδονόσορος Ναβουζαρδάν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἔκασεν τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος

καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλείως, κατέστρεψε τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ κατηδάφισεν αὐτὴν ὀλοκλήρως· ἐσφάγη δὲ ὁ ἄρχιερεὺς, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἐξήκοντα πρόκριτοι παρὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, εἰς τὸν ὅποιον τοὺς ἔφερεν ὁ Ναβουζαρδάν. Ἀπαντα δὲ τὸν λαὸν ἀπήγαγεν εἰς αἰχμαλωσίαν, ἐκτὸς πτωχῶν τινων γεωργῶν καὶ ἐργατῶν, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι κατέφυγον ὕστερον εἰς Αἴγυπτον, λαβόντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸν προφῆτην Ἰερεμίαν, ὅστις δεινοπαθῶς εἶχε θρηνήσῃ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Οἱ εἰς αἰχμαλωσίαν Ἰουδαῖοι δὲν ἠδύναντο νὰ λησμονήσωσι τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ναβουχοδονόσορ μετεχειρίσθη αὐτοὺς ὕστερον φιλανθρώπως, καὶ εἰς τινὰς μάλιστα ἔδωκεν ἀξιώματα· ἀφῆκεν αὐτοὺς νὰ ἔχωσιν ἰδίους κριτὰς τῶν ὑποθέσεων των κατὰ τοὺς νόμους των. Οὗτοι ὁμῶς ἔτρεφον πάντοτε ἐλπίδα, ὅτι, κατὰ τὰς προφητείας, τὰ ὑψωθέντα διὰ τῆς πτώσεως αὐτῶν ἔθνη θὰ κατεστρέφοντο, καὶ αὐτοὶ θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὴν πατρίδα των καὶ θὰ ἀνωκοδόμουν τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. —

Παρατηρήσεις. Τὴν κατάλυσιν τῶν βασιλείων Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ ἔφερε πρῶτον ὁ ἐξ ἀμαρτιῶν εἰς δύο βασιλεία διαμελισμὸς αὐτῶν. Ἡ ἀσέβεια τοῦ λαοῦ, ἐπανειλημμένως εἰς εἰδωλολατρείαν ἐκπίπτοντας, ἐπέφερεν ἐπὶ τέλους καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν. Ὁ Θεὸς δίδει εὐκαιρίας μετανοίας καὶ μακροθυμεῖ. Τὸ παράδειγμα τῆς καταλύσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ δὲν ἐσφραδύνει τὸ τοῦ Ἰούδα· ὅθεν κατελύθη καὶ αὐτὸ καὶ ἀπῆχθησαν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς αἰχμαλωσίαν. Ἡ δυστυχία φέρει πολλάκις τὸν ἄνθρωπον εἰς συναίσθησιν· ὅθεν μετὰ θαυμάσιον ἐνθουσιασμόν τὴν πατρίδα των καὶ εἰς αὐτὴν ἀπέβλεπον.

Ἡ στέρησις τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδος εἶναι τὰ ὀδυνηρότατα τῆς καρδίας βάσανα. Ὅθεν πρέπει νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν εὐσεβοῦντες νὰ φυλάττῃ ἡμᾶς ἀπὸ ταιαύτης σκληρᾶς δοκιμασίας, καὶ νὰ λυτρώνῃ τοὺς ἐν δουλείᾳ ὄντας.

§ 49. Ὁ Δανιὴλ καὶ ἡ Σωσάννα. (Δαν. Α'. καὶ Προσείμ.).

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ διέταξε τὸν ἀρχιευνούχον αὐτοῦ νὰ ἐκλέξῃ ἀμέμπτους καὶ εὐφυεῖς νέους ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθέντων μετὰ τοῦ Ἰωακείμ, βασιλείως Ἰούδα, εὐγενῶν Ἰουδαίων, καὶ νὰ ἐκπαιδεύσωσιν αὐτοὺς

εἰς τὴν σοφίαν τῶν Χαλδαίων καὶ νὰ τοὺς τρέφωσι με-
φραγτὰ τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Μεταξὺ τῶν οὕτω ἐκλεχθέντων ἦσαν καὶ οἱ νέοι τότε
τὴν ἡλικίαν Δανιὴλ, Ἀνανίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ. Ὁ
βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ προσέταξε νὰ τοὺς τρέφωσι
καλῶς καὶ νὰ τοὺς ἐκπαιδεύσωσι κατὰ τὴν σοφίαν τῶν
Χαλδαίων καὶ οὕτω νὰ τοὺς παρουσιάσωσιν εἰς αὐτόν.
Ἄλλ' οὗτοι παρεκάλουν τὸν ἐπιστάτην αὐτῶν νὰ τοὺς
τρέφῃ μὲ ὄσπρια καὶ τὰς ἐπιτετραμμένας παρὰ τοῦ νό-
μου τοῦ Μωϋσέως τροφάς, ὅπερ καὶ κατώρθωσαν. Διέ-
μενον δὲ πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐτήρουν τὰ τῆς
πίστεως αὐτῶν· ἐπέδωκαν δὲ εἰς τὰς σπουδὰς των καὶ
ἀπέκτησαν σοφίαν· ὁ Δανιὴλ μάλιστα καὶ προφητικὸν
χάρισμα παρὰ τοῦ Κυρίου ἔλαβε, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους
ἀνεδεῖχθη· ὠνόμασαν δὲ τὸν μὲν Δανιὴλ Βαλτάσαρ, τοὺς
δὲ τρεῖς ἄλλους παῖδας, Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ.

Οἱ Ἰουδαῖοι, ἂν καὶ αἰχμάλωτοι, ἐκρίνοντο ὅμως κατὰ
τοὺς νόμους αὐτῶν. Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωακείμ, ἐπιστή-
μου Ἰουδαίου, ἔκριναν τὸν λαὸν δύο πρεσβύτεροι, ἄνδρες
πονηροὶ καὶ ὑποκριταί· οὗτοι ἠγάπησαν τὴν γυναῖκα τοῦ
Ἰωακείμ· ἄλλ' αὕτη ἐνάρετος οὖσα ἔμενε τιμία καὶ πι-
στὴ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Οἱ κριταὶ οὗτοι πρὸς ἐκδί-
κην τὴν ἐσυκοφάντησαν ὡς τάχα ἄτιμον. Προσαχθεῖσα
δὲ καὶ κριθεῖσα κατὰ τὴν πιστευθεῖσαν συκοφαντίαν,
κατεδικάσθη εἰς θάνατον, κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋ-
σέως· ἐν ᾧ δὲ ἐφέρετο νὰ θανατωθῇ, κράζει ὁ νέος Δα-
νιὴλ, «Εἶμαι καθαρὸς ἀπὸ τοῦ αἵματος ταύτης»· κατέ-
κρινε δὲ τὸν λαὸν διότι ἐπίστευσεν εἰς τοὺς συκοφάντας.
Ὁ λαὸς τότε ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου ὁ Δα-
νιὴλ ἀπέδειξε καθαρῶτατα τὴν γενομένην ἐπιβουλήν·
διότι ἐξετάσας χωριστὰ ἕκαστον τῶν δύο ψευδομαρτύ-
ρων ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἦσαν σύμφωνοι εἰς τὴν κατηγο-
ρίαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, εὐρεθέντες εἰς ἀντίφασιν. Ὅθεν
ἡ μὲν ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς Σωσάννα ἀθωωθείσα ἀπε-
λύθη πρὸς χαρὰν τῶν γονέων, τοῦ ἀνδρός καὶ τῶν οἰκείων

της, οἵτινες ἐδόξασαν τὸν Θεόν, διότι ἐσώθη ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ ζωὴ τῆς Σωσάννης, οἱ δὲ δύο παράνομοι καὶ ἐπίβουλοι ἐκεῖνοι ἄνδρες καταδικασθέντες ἐθανάτωθησαν. —

Παρατηρήσεις. Οὐδεμία ἐξ ἀνθρώπων περιποίησις καὶ τιμὴ πρέπει ν' ἀπαλλοτριώνη ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πίστεως ἡμῶν.

Πρέπει νὰ ἡμεθα ἐγκρατεῖς εἰς ὅλα, ὡς ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς παῖδες, προτιμήσαντες νὰ τρώγωσιν ὀσπρία, κατὰ τὸν νόμον τῶν πατέρων των, καὶ οὐχὶ φαγητὰ ἀπηγορευμένα ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ὁ πιστὸς καὶ εὐσεβὴς ἄνθρωπος καὶ ἐαυτὸν καὶ ἄλλους σώζει ἐκ τῶν κακῶν, ὡς ὁ Δανιὴλ τὴν Σωσάνναν.

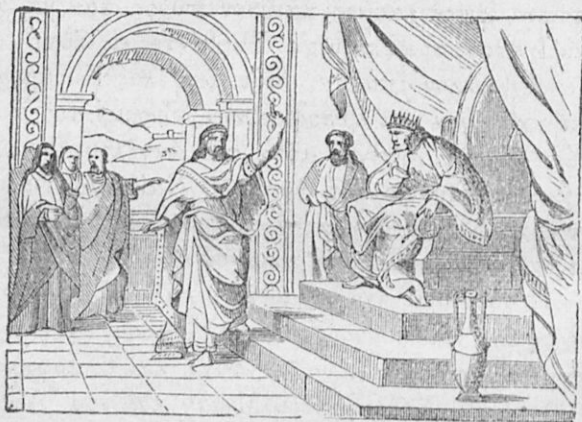
Οἱ ἐπίβουλοι καὶ συκοφάνται ἐξελέγχονται καὶ τιμωροῦνται καὶ οἱ ἀθῶοι σώζονται ἀπὸ τῆς ἀδίκου ποινῆς. Ὅσως ἱκανοποιεῖται ἡ ἀρετὴ καὶ χαρὰ γίνεται εἰς τοὺς οἰκείους τῶν ἀθῶων.

§ 50. Ἐνύπνιον τοῦ Ναβουχοδονόσορος.

(Δαν. κεφ. Β.)

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ εἶδεν ἐνύπνιον, τὸ ὁποῖον τόσον τὸν ἐτάραξεν, ὥστε ὅτε ἐξύπνησεν δὲν τὸ ἐνθυμεῖτο πλέον. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς τῶν μύθων καὶ τῶν σοφῶν ἠδυνήθη, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ νὰ μάντεύσῃ τί ἐνύπνιον εἶδε καὶ τί ἐσήμαινεν, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς φονεύσῃ πάντας. Τότε ὁ Δανιὴλ ἐμήνυσεν εἰς τὸν βασιλεῖα νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν καιρὸν διὰ νὰ εἴπῃ καὶ ἐξηγήσῃ τὸ ἐνύπνιον· προσευχθεὶς ὁ Δανιὴλ, καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι παῖδες ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Ναβουχοδονόσορα καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν, «Ἐνυπνιάσθης, βασιλεῦ, καὶ εἶδες εἰκόνα ὑψηλὴν, ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν χρυσοῦν, τὸ στῆθος καὶ τοὺς βραχίονας ἀργυροῦς, τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς μηρούς χαλκίους, τὰς κνήμας σιδηρεῖς καὶ τῶν ποδῶν μέρος σιδηροῦν καὶ μέρος ὀσπράκινον. Αἰφνιδίως δὲ ἐκόπη ἀφ' ἐαυτοῦ, χωρὶς ἐνεργείας χειρῶν, λίθος ἐκ τοῦ ὄρους καὶ κτυπήσας τὴν εἰκόνα μετέβαλεν αὐτὴν εἰς κόνιν, ἥτις ἐχάθη. Ὁ λίθος δὲ οὗτος κατέστη ὄρος μέγα, τὸ ὁποῖον ἐσκέπασεν ὅλην τὴν γῆν.» Ὁ Δανιὴλ ὕστερον ἐξηγήσατο τὸ ἐνύπνιον, προφητεύσας ὅτι διὰ τῶν διαφόρων ὕλων ἐδηλοῦντο διάφορα βασίλεια καὶ ἡ τύχη αὐτῶν, καὶ ἐξηγήσεν αὐτὰ περὶ δὲ τοῦ λίθου εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀνα-

στήση βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ, ἥτις θὰ καταλύσῃ ὅλας τὰς βασιλείας τῆς γῆς καὶ θὰ μένῃ εἰς τοὺς αἰῶνας, (ἐννόει δὲ ὁ Δανιὴλ τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ). Ὁ Ναβουχοδονόσορ εἶπε τότε εἰς τὸν Δανιὴλ, Ὁ Θεός σου εἶναι Θεὸς θεῶν καὶ κύριος βασιλέων ἀποκαλύπτων μυστήρια. Ὑψωσε δὲ τὸν Δανιὴλ εἰς μέγα ἀξίωμα· διώρισε δὲ, κατ' αἰτησίαν του, καὶ τοὺς τρεῖς παῖδας εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ ἔγεινεν ὁ Δανιὴλ μέγας καὶ πολὺς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως.

Ὁ Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορος

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς σοφίζει τὸν πιστὸν αὐτοῦ καὶ γίνεται οὗτος αἴτιος νὰ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου.

Ἡ προσευχὴ πρέπει νὰ προηγήται παντὸς ἔργου. Οἱ τρεῖς παῖδες προσευχήθησαν ὑπὲρ τοῦ φίλου αὐτῶν Δανιὴλ. Ὁ Θεὸς ἀκούει τὴν δέησιν τῶν δικαίων. Ὅθεν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ προσευχώμεθα καὶ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Κυρίου καὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἀνδρας νὰ παρκαλῶμεν νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ ἡμῶν, διότι πολὺ ἰσχύει τοῦ δικαίου ἡ δέησις.

Ἡ εὐσέβεια πολλάκις ἀνταμείβεται καὶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον. Ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες ἔλαβον μεγάλα ἀξιώματα παρὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, ὅστις μάλιστα ἀν καὶ εἰδωλολάτρης, ἀνεγνώρισε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

§ 51. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ.

(Δαν. κεφ. Γ.)

Ὅλιγον καιρὸν μετὰ ταῦτα ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐποίησεν

εἰκόνα χρυσῇν ὑπερμεγέθη, ἔστησεν αὐτὴν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Βαβυλῶνος Δειρὰν καὶ προσέταξεν ὅλους, ἵνα, ἅμα δοθέντος σημείου διὰ φωνῆς σάλπιγγος καὶ ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων, πέσωσι καὶ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα αὐτήν. Οἱ τρεῖς παῖδες φίλοι τοῦ Δανιὴλ, Ἀνανίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ, δὲν ἠθέλησαν νὰ προσκυνήσωσι τὸ εἶδωλον τοῦτο, ἐπειδὴ ἀντίβαιναν εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ἢ τοιαύτη πρᾶξις. Ἐπειδὴ δὲ ἐπέμενον μὴ θέλοντες νὰ παρανομήσωσιν, ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ καύσωσιν ἐπταπλασίως κάμινον πυρὸς καὶ νὰ ρίψωσιν εἰς αὐτὴν τοὺς τρεῖς παῖδας. Ῥιφθέντες εἰς αὐτὴν οἱ παῖδες οὐδὲν κακὸν ἔπαθον, διότι ἄγγελος Κυρίου κατέβη εἰς τὴν κάμινον καὶ ἐμπόδιζε τὴν δύναμιν τοῦ πυρὸς νὰ βλάβῃ αὐτοὺς, οἵτινες μετὰ τοῦ ἀγγέλου ἐν τῷ μέσῳ τῆς καμίνου ὕμνουν τὸν Θεόν. Ὁ Ναβουχοδονόσορ ἰδὼν εἰς τὴν κάμινον τέσσαρας ἀντὶ τριῶν καὶ φοβηθεὶς, διέταξε νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς καμίνου οἱ τρεῖς παῖδες· ἐξῆλθον καὶ οὔτε θριξ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἦτο βεβλαμμένη, οὔτε ὀσμήν τοῦ πυρὸς εἶχον. Ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐκπεπληγμένος προσέταξε νὰ μὴ τύχη καὶ βλασφημήσῃ τις τὸν Θεὸν τοῦ Σεδράχ, τοῦ Μισάχ καὶ τοῦ Ἀβδεναγῶ, ἄλλως θὰ τιμωρηθῇ. Ἐτίμησε δὲ εἰς Βαβυλῶνα τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν Θεὸν τρεῖς παῖδας, ἀνυψώσας αὐτοὺς εἰς ἀξιώματα μεγάληα παρὰ τῷ λαῷ αὐτῶν.

Παρατηρήσεις. Οὐδεμία τιμωρία καὶ βία πρέπει νὰ μᾶς φοβίξῃ καὶ νὰ ἀρνώμεθα ἐκ τοῦ τοιούτου φόβου τὴν ἀληθινὴν πίστιν. Μυριάδες μαρτύρων ὑπέστησαν ἀπείρους βασάνους ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως καὶ ἀπολαύουσιν ἤδη αἰωνίας μακαριοτήτος.

Ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μὲ τοὺς πιστοὺς εἰς αὐτόν. Ὅπως οἱ τρεῖς παῖδες ἔμειναν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς, οὕτω καὶ πᾶς χριστιανός, ἑτοίμος εἰς θάνατον ὑπὲρ τῆς ἀγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, ἀπαλλάττεται τοῦ αἰωνίου πυρὸς τῆς κολάσεως καὶ ἀγάλλεται ἐν οὐρανοῖς μετὰ τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

§ 52. Ἔτερον ἐνύπνιον τοῦ Ναβουχοδονόσορος.

(Δαν. κεφ. Δ.)

Μετά τινα καιρὸν εἶδεν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τὸ ἐξῆς

ὄραμα. Δένδρον ἐν τῷ μέσῳ τῆς γῆς εἶδε πεφυτευμένον· ἡ κορυφή του ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ· οἱ κλάδοι του ἐξετείνοντο μέχρι τῶν ἐσχάτιων τοῦ κόσμου· ἐκ τοῦ καρποῦ ἐτρέφοντο πολλὰ ζῶα· εἰς τοὺς κλάδους του ἐφώλευον τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὴν σκιάν του κατώκουν θηρία τοῦ ἀγροῦ. Ἄγγελος δὲ ἐξ οὐρανοῦ φωνάζει, Νὰ κοπῇ τὸ δένδρον καὶ νὰ διασκορπισθῶσι τὰ φύλλα καὶ οἱ καρποὶ αὐτοῦ, νὰ ἀφεθῇ δὲ μόνον ἡ ρίζα, καὶ νὰ ἀλυσσοδεθῇ ὁ διὰ τοῦ δένδρου ἐννοούμενος, ἀφ' οὗ μεταβληθῇ ἡ φύσις αὐτοῦ εἰς θηρίον, ἕως οὗ παρέλθωσιν ἑπτὰ καιροί. Οὐδεὶς ἠδυνήθη πάλιν νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἐνύπνιον τοῦτο τοῦ βασιλέως παρεκτός τοῦ Δανιήλ, ὅστις ἐξήγησεν αὐτὸ ὅπως καὶ συνέβη ὕστερον. Εἶπε λοιπὸν εἰς τὸν Ναβουχοδονόσορα, Σὺ, βασιλεῦ, θὰ διωχθῇς ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ κατοικήσῃς μετ' ἄγρια θηρία, ἕως οὗ μετὰ ἔτη γνωρίσῃς ὅτι τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ εἶναι ὅλαι αἱ βασιλεῖαι καὶ τὰς δίδει εἰς ὃν τινα εὐαρεστήται.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη τοῦ Δανιήλ ἐπαλήθευσεν οὕτω. Μετὰ ἓν ἔτος ἐν ᾧ περιεπάτει ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς τὸν ναὸν τῆς βασιλείας του, εἶπε «Δὲν εἶναι αὕτη ἡ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς κατοικίαν τῆς βασιλείας μου μετὰ τὴν δυνάμιν μου καὶ εἰς τὴν λάμπιν τῆς δόξης μου;» Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα, γίνεται ἐμμανὴς καὶ νομίζει ὅτι μετεβλήθη εἰς θηρίον. Οἱ ἄνθρωποι τότε τὸν ἐδίωξαν καὶ ἔζη μετὰ τῶν θηρίων τρεφόμενος ὡς ἐκεῖνα. Ἀλλ' ὅτε ἤλθεν ὁ διωρισμένος καιρὸς, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐδοξολόγησε τὸν Θεόν. Τότε ἐπανέρχεται εἰς ἑαυτὸν, καὶ λαβὼν τὴν προτέραν μορφήν του, βασιλεύει πάλιν.

Παρατηρήσεις. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος φθάσῃ εἰς τὸ ἑπακρον τῆς εὐδαιμονίας καὶ λησμονῇ ὅτι πᾶν ἀγαθὸν θεόθεν ἔρχεται, ἐπικείται εἰς αὐτὸν βαραῖα συμφορὰ καὶ ἔρχεται αὕτη, ἂν μὴ προλάβῃ τις αὐτὴν διὰ ταπεινώσεως ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τῶν ὅλων. Ἄν ἀφήσῃ τις τὴν ἁμαρτίαν νὰ κυριεύσῃ αὐτὸν, ἀποθηριωθῇ ἡ καρδιά του, μισεῖται καὶ διώκεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ μόνον διὰ τῆς

μετανοίας δύναται πάλιν νὰ ἀξιωθῇ συγχωρήσεως, νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν προτέραν ἐν Κυρίῳ θέσιν του, καὶ νὰ γείνη ὠφέλιμος εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἄλλους.

§ 53. Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάικον τῶν λεόντων.

(Δαν. Ε.)

Συμπόσιον Βαλτάσαρ.

Τὸν Ναβουχοδονόσορα, βασιλεύσαντα 45 ἔτη, διαδέχεται ὁ υἱὸς του Βαλτάσαρ. Ἐν ᾧ οὗτος εἶχε μέγα

συνπόσιον, εἶδεν εἰς τὸν τοῖχον χεῖρα γράφουσιν λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν ἐκαταλάμβανε· ἐτρόμαξε δὲ ἐκ τῆς θέας τῆς χειρός. Ἐκ τῶν κληθέντων σοφῶν καὶ μάγων οὐδεὶς ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ τὰ γραφέντα. Μόνος ὁ Δανιὴλ ἐξήγησε ταῦτα εἰπὼν εἰς τὸν Βαλτάσαρ, ὅτι ἡ βασιλεία του θά περιέλθῃ εἰς τοὺς Μήδους καὶ τοὺς Πέρσας. Καὶ τῷ ὄντι τὴν αὐτὴν νύκτα ἐκυριεύθη ἡ Βαβυλῶν, ἐφονεύθη ὁ Βαλτάσαρ, καὶ Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν τῆς Βαβυλῶνος. Αἱ γραφεῖσαι λέξεις ἦσαν αὗται «Μανὴ θεκελ φάρες.»

Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων.

Ὁ νέος βασιλεὺς ὕψωσεν ἐν τιμῇ καὶ ἀξιώματι τὸν Δανιὴλ, διὸ καὶ ἐφθόουν καὶ ἐπεβούλευον αὐτὸν οἱ μεγιστᾶνες διὰ τὸ ἀξίωμα του. Γνωρίζοντες οὗτοι ὅτι ὁ Δανιὴλ προσήχετο τρεῖς τῆς ἡμέρας βλέπων πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ, συνεβούλευσαν τὸν βασιλέα Δαρεῖον καὶ προσέταξε νὰ μὴ ζητήσῃ τις ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας παρ' ἄλλου τίποτε, εἰμὴ μόνον παρὰ τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ παραβάτης τῆς διαταγῆς ταύτης νὰ ριφθῇ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Ὁ Δανιὴλ παρακούσας εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην ὡς ἀσεβῇ, ἐξηκολούθει νὰ προσεύχεται εἰς τὸν Θεὸν ὡς καὶ πρότερον. Καταδοθεὶς δὲ εἰς τὸν βασιλέα, ἐρρίφθη

εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων, ὡς παραβάτης τῆς προσταγῆς του. Ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη διὰ τὸ συμβῆναι τοῦτο, καὶ ἐκοιμήθη χωρὶς νὰ δειπνήσῃ, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων. Τὸ πρῶτ' ἦλθεν ὁ βασιλεὺς νὰ ἰδῇ αὐτοπροσώπως τί ἀπέγεινεν ὁ ἀγαπητὸς εἰς αὐτὸν Δανιήλ. Ἰδὼν δὲ σῶον αὐτόν, διέταξε πάντας νὰ σέβωνται τὸν Θεὸν τοῦ Δανιήλ, καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον τοὺς διαβαλόντας αὐτὸν μεγιστᾶνας, τοὺς ὁποίους εὐθὺς κατεσπάραζαν οἱ λέοντες.

Οὕτω δὲ ὁ Δανιήλ ἐξηκολούθει ἔχων μέγα ἀξίωμα ἐπὶ τοῦ βασιλείως τούτου καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ. Κατέστρεψε δὲ καὶ τὸν ψευδοθεὸν Βῆλ καὶ τὸ τέμενος αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινε μέγαν τινὰ δράκοντα, τὸν ὅποιον ἐσέβοντο ὡς θεὸν οἱ Βαβυλώνιοι.

Προφητεύσας δὲ σαφέστατα τὰ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου καὶ προσδιορίσας μάλιστα καὶ τὸν καιρὸν αὐτῆς, ἐτελεύτησε γέρον ὁ Δανιήλ καὶ πιστὸς εἰς τὸν Κύριον.

Παρατηρήσεις. Δὲν λείπουσιν οὐδέποτε οἱ ἐπιβουλευόντες τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς ἱεροὺς ἄνδρας· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μετ' αὐτούς. Εἰς πάντα διωγμὸν πρέπει ν' ἀφιερώμεθα εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἀπόδωκεν νὰ ὁμολογῶμεν τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, μηδὲν φοβούμενοι τὰς παρὰ ἀνθρώπων ἀσεβῶν ἀπειλὰς, μηδ' αὐτὸν τὸν θάνατον. Ὁ Θεὸς οὕτως οὐ μόνον σώζει ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ προάγει ἡμᾶς εἰς δόξαν ἀληθῆ καὶ ἀμείβει ἡμᾶς καὶ μετὰ θάνατον.

§ 54. Τέλος τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων.

(Ἑσδρας Α'. κτλ.)

Κῦρος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, ἐξουσιᾶσας τὸ βασίλειον τῶν Μήδων καὶ τῶν Χαλδαίων, ἔγινε κύριος καὶ τῆς Βαβυλώνος. Ἐκήρυξε δὲ εἰς ὅλον τὸ κράτος του τὰ ἐξῆς, «Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις μοι ἔδωκε πᾶσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, με διέταξε νὰ οἰκοδομήσω ναὸν αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ· ὅστις λοιπὸν θέλῃ ἐκ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἅς ὑπάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ.» Εὐθὺς περὶ τὰς 50,000 Ἰουδαίων, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἐκ τῆς

γενεᾶς τοῦ Δαβὶδ καταγομένου Ζοροβάβελ καὶ τοῦ ἀρχιερέως Ἰησοῦ, ἐπανῆλθον εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες μετ' ἑαυτῶν τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ ναοῦ, τὰ ὅποια ἀπέδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Κύριος· εὗρον δὲ αὐτὴν ἔρημον καὶ κατεστραμμένην.

Ἐπανελθόντες εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτῶν οἱ Ἰουδαῖοι ἤρχισαν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Κυρίου οἱ ἔμποροι τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδωνος ἐχορήγουν τὸ ἀναγκαῖον ὑλικὸν καὶ τὸ ἔργον ἐπροχώρει. Ἀλλ' οἱ Σαμαρεῖται, λαὸς ἀνέμικτος ἐκ τῶν παλαιῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ Ἀσσυρίων ἀποίκων, τοὺς ὁποίους εἶχε στείλει ὁ Σαλμανάσαρ, παρενέβαλον ἅπειρα ἐμπόδια, συκοφαντοῦντες εἰς τὸν διάδοχόν τοῦ Κυρίου Καμβύσην τοὺς Ἰουδαίους ὡς λαὸν ἀχάριστον καὶ ἐπαναστατικόν. Ὁ Καμβύσης, ἀκούσας τοὺς λόγους τῶν, ἠκύρωσε τὸ διάταγμα τοῦ πατρὸς τοῦ Κυρίου· ἀλλ' ὁ μετ' αὐτὸν βασιλεύσας Δαρείος ἔδωκεν ἄδειαν νὰ οἰκοδομηθῇ ὁ ναὸς, καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἐπροστάτευσαν τὰ προνόμια τῶν Ἰουδαίων. Ὁ ναὸς ἐτελείωσε διὰ τῆς προτροπῆς τῶν προφητῶν Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου εἴκοσι ἔτη μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίης. Τὰ ἐγκαίνια δὲ αὐτοῦ ἐγέναν μετὰ πολλῆς κατανύξεως καὶ χαρᾶς. Νεεμίας δὲ ὁ Ἰουδαῖος, ὁ οἰνόχρος τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου (Ἀρθασασθᾶ), ἔλαβεν ἄδειαν παρ' αὐτοῦ καὶ ἐλθὼν ἐκοδόμησε τὰ τεῖχη τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ διωργάνωσε τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἑσδρας, ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς, ἀνέγνωσε πολλάκις εἰς τὸν λαόν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὤμοσαν ὅλοι νὰ φυλάξωσι τὸν νόμον αὐτόν. Οἱ Σαμαρεῖται δὲ ἐξηκολούθουν ἀντιπολιτευόμενοι πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἐδύσαν δὲ καὶ ναὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζίν. Δὲν ὑπῆρχε δὲ οὐδεμία πλέον σχέσις μετὰξὺ τούτων καὶ ἐκείνων (οὐ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις).

Παρατηρήσεις. Καθὼς ἡ ὁρμὴ τοῦ ὕδατος, οὕτω καὶ ἡ καρδιά τῶν βασιλέων στρέφεται παρὰ τοῦ Θεοῦ ὅπου ἂν θέλῃ, λέγει ὁ Σολομών. Καὶ αὐτοὶ οἱ ζῶντες ξένοι τῆς ἀληθινῆς θρησκείας, λαμβά-

νουςιν, ὡς ὁ Κύριος, πεποιθήσεις περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ καὶ ἐκπληροῦσι τὰ προσδωρισμένα παρ' αὐτοῦ. Οὕτως ὁ ἐθνικός Κύριος δίδει ἀδειαν εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ οἰκοδομήσωσι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ.

Τὰ ἐκ φθόνου παρεμβλλόμενα ἐμπόδια δὲν κατισχύουσιν ἐπὶ τέλους ν' ἀνατρέψωσι τὰ εὐσεβῆ ἔργα. Οἱ Σαμαρεῖται δὲν ἐπέτυχον νὰ ἐμποδίσωσι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἀν καὶ πρὸς ὥραν ἡ διαβολὴ αὐτῶν ἔφερε μακρὰν ἀναβολήν.

§ 56. Ἑσθήρ. (Βιβλ. Ἑσθήρ.)

Ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν πολλοὶ εἰς τοὺς ξένους τόπους, ὅπου εἶχον ἀπαχθῆ ἐπὶ τῶν αἰχμαλωσιῶν οἱ γονεῖς αὐτῶν καὶ ἐκεῖ ἐτυρανοῦντο, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἡ ἀρετὴ τῶν εὐσεβεστέρων ἐβραβεύετο, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐξῆς ἱστορίας δεικνύεται.

Ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης, ὁ μακρόχειρ, πλείστων χωρῶν ἐξουσιαστὴς γεγόμενος, ἔκαμε μέγα συμπόσιον ἐν Σούσοις εἰς τοὺς προύχοντας τοῦ κράτους του, τὸ ὅποιον πολλὰς ἡμέρας διήρκεσε. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν, χάριν ἐπιδείξεως, ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ μὲ ὅλα τῆς τὰ στολίσματα εὐτρεπισμένη ἡ βασίλισσα γυνὴ του Ἀστίν. Αὕτη ὅμως δὲν κατεδέχθη νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ συμπόσιον· ὅθεν ὁ Ἀρταξέρξης διὰ τὴν παρακλήν τῆς ἀπέβαλεν αὐτήν. Ἐξέλεξε δὲ ἐξ ὅλων τῶν κορασίων ὡς νέαν γυναῖκα του τὴν ὡραιοτάτην κόρην τοῦ βασιλείου· αὕτη δὲ ἦτο ἡ Ἰουδαία Ἑσθήρ, τὴν ὁποίαν, ὀρφανὴν, εἶχεν ἀναθρέφει κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμὴν θεὸς τῆς Μαρδοχαίου.

Ὁ Μαρδοχαῖος ἐρχόμενος πᾶσαν ἡμέραν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως ὅπου εἶχεν ὑπηρεσίαν, ἔμαθεν ὅτι δύο εὐνοῦχοι ἐσκέπτοντο νὰ φονεύσωσι τὸν Ἀρταξέρξην καὶ ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτὸν τὴν συνωμοσίαν διὰ τῆς Ἑσθήρ· ἐξετάσας δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀνακαλύψας τὴν ἀλήθειαν τῆς καταγγελίας ἐθανάτωσε τοὺς εὐνούχους. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐγράφη εἰς τὰ χρονικά τῆς βασιλείας.

Πρῶτον ἄρχοντα εἶχεν ἀναδείξει ὁ Ἀρταξέρξης ἄνδρα

τινὰ ὀνομαζόμενον Ἀμάν, καὶ τοῦτον ἐχρεώστουν νὰ προσκυνῶσι πάντες κατὰ βασιλικὴν διαταγὴν. Ὁ Μαρδοχαῖος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν προσκυνήσῃ, διότι τοῦτο ἀντέβαινε εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐκ τούτου ὀργισθεὶς ὁ Ἀμάν ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλους τοὺς εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἀρταξέρξου εὕρισκομένους Ἰσραηλίτας. Κατέπεισε δὲ διὰ ψευδολογιῶν τὸν βασιλέα καὶ ἐδόθη προσταγὴ νὰ φονευθῶσιν εἰς ῥῆτὴν ἡμέραν ὅλοι οἱ Ἰσραηλίται.

Ἐσθῆρ καὶ Ἀρταξέρξης.

Μαθὼν ὁ Μαρδοχαῖος τὴν ἀπόφασιν ταύτην, εἰδοποιεῖ τὴν Ἐσθῆρ νὰ παρακαλέσῃ τὸν βασιλέα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ γένους της. Πληροφορηθεὶς παρὰ ταύτης ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἡ τοιαύτη διαταγὴ ἐξεδόθη ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀμάν, τὸν μὲν Μαρδοχαῖον, ἀνακαλύψας μάλιστα ἐκ τῶν ἀρχείων, ὅτι ἦτο ὁ σῶσας αὐτὸν ἀπὸ τῆς συνωμοσίας τῶν δύο εὐνούχων, ἐτίμησεν ἐπαξίως καὶ ἀνύψωσεν εἰς μέγα ἀξίωμα, τὸν δὲ Ἀμάν διέταξε νὰ κρεμάσωσιν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀποφασίσει ὁ πονηρὸς οὗτος ἄρχων νὰ κρεμάσῃ τὸν Μαρδοχαῖον. Οὕτως ἡ Ἐσθῆρ ἐγείνειν αἰτία τῆς σωτηρίας τῶν ὁμογενῶν της.

Παρατηρήσεις. Ἕνεκα τῆς παρακοῆς της ἡ Ἀστὶν ἔχασε τὴν

βασιλικήν δόξαν της, ἡ δὲ πτωχὴ καὶ ταπεινὴ Ἑσθὴρ ὑφούται· καὶ γίνεται αἰτία τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ της ἀπὸ τῆς ἀδίκου σφαγῆς.

§ 56. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν
διαδόχων του. Μακκαβαῖοι (Μακ. Β.)

Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, ἀφ' οὗ ὑπέταξε τὴν Συρίαν μετὰ τὴν ἐν Ἰσσοῦ μάχην ὑπῆγε καὶ εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἰσελθὼν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετὰ πομπῆς εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν, ἀπέδειξε σέβας πρὸς τὰ ἱερά καὶ τὸν μέγαν ἀρχιερέα καὶ ἐχάρισεν, ὡς λέγεται, εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοὺς φόρους κατὰ πᾶν ἑβδομον ἔτος (σαββατικὸν ἔτος).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἰουδαία ἀπετέλεσε μέρος τοῦ κράτους τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος.

Ὁ διάδοχος αὐτοῦ, Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος, ἐν ἔτει 283 π. Χ. κατὰ συμβουλήν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ τότε ὄντος Ἀθηναίου Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, διέταξε καὶ μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ὑπὸ 72 Ἰουδαίων ἑρμηνευτῶν ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Ἡ μετάφρασις αὕτη, τὴν ὁποίαν μόνην παραδέχεται ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα.

Ἡ Ἰουδαία διετετέλεσεν οὕτως ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου σχεδὸν ἓνα αἰῶνα. Ἐπειτα περιήλθεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Συρίας Ἀντίοχον τὸν Γ'.

Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Σέλευκος ὁ Δ'. ἠθέλησε νὰ συλῇ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰς Ἱερουσαλήμ τὸν στρατηγὸν του Ἡλίοδωρον, ἀλλ' ἀπεκρούσθη οὗτος ὑπ' ἀγγέλου διὰ πυρίνης ῥομφαίας ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ οὕτω ἐπέστρεψεν ἄπρακτος.

Ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Σελεύκου, Ἀντίοχου τοῦ Δ' (τοῦ Ἐπιφανοῦς), ἤρξατο φονικωτάτη καταδίωξις. Ὁκοδόμησεν οὗτος ἀκρόπολιν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐμπόδισε τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐκτελῶσι τὰ τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως καὶ ἵδρυσεν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ναοῦ ἄγαλμα τοῦ Διὸς· οἱ δὲ θέλοντες νὰ τηρῶσι τὸν νόμον ἐβασανίζοντο. Πολ-

λοι εὐσεβεῖς προετίμων νὰ θανατώνωνται παρὰ νὰ παρα-
βαιῶσι τὰ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων των. Ὁ Ἐλεάζ-
αρος, ἐνενηκοντούτης γέρων εὐσεβῆς, ἀναγκαζόμενος νὰ
φύγῃ παρὰ τὸν νόμον κρέας χοίρινον, προετίμησε νὰ βα-
σανισθῇ καὶ ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ μιαιοφαγήσῃ καὶ νὰ
δώσῃ παράδειγμα ἀπιστίας εἰς τοὺς νεωτέρους. Ἀπέ-
θανε λοιπὸν μάρτυς ὑπὲρ τῆς πίστεώς του.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἐλεαζάρου ἐμιμήθη ἡ Σολομονὴ
μετὰ τῶν ἑπτὰ υἱῶν της. Ἀφ' οὗ ἐφόνευσαν τοὺς ἕξ
ἀλλεπαλλήλως, διότι ἐπέμεναν εἰς τὴν πίστιν των, ἤρ-
χισαν νὰ κολακεύωσι τὸν τελευταῖον καὶ νὰ ὑπόσχωνται
εἰς αὐτὸν πλῆλ᾽, ἀλλ' ἡ γηραιὰ μήτηρ του λέγει εἰς
αὐτὸν, « Ἐγὼ σ' ἐκυοφόρησα, σ' ἐγέννησα καὶ σ' ἐβύζαξα,
λυπήσου με καὶ μὴ στερῆς νὰ παρεκτραπῇς, μηδὲ νὰ
φοβηθῇς τὸν θάνατον· ἀπόβλεπε εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐκεῖ-
νος θὰ σὲ ἀνταμείψῃ. » Ἐνθαρρύνθεις ὁ νέος ὑπέστη τρο-
μερὸν μαρτύριον καὶ ἐθανατώθη· ὕστερον δὲ ἐθανατώθη
ὁμοίως καὶ ἡ εὐσεβὴς γυνὴ, μήτηρ αὐτῶν. Ὀνομάσθη-
σαν δὲ οἱ ἑπτὰ οὗτοι Μακκαβαῖοι.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἐλεάζαρος καὶ ἡ εὐσεβὴς γυνὴ καὶ τὰ τέκνα
της διδάσκουσιν ἡμᾶς νὰ καταφρονῶμεν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μας
ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως καὶ τῆς ἀληθείας τῆς ὁρθοδόξου πίστεως.
Ὅλος ὁ χορὸς τῶν ἁγίων μαρτύρων, τοὺς ὁποίους ἡ ἀγία ἡμῶν
Ἐκκλησία γεραίρει, ἔχυσαν τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς πίστεως εἰς Χρι-
στὸν, δι' ὃ καὶ ἡξιώθησαν ἀμαράντων στεφάνων ἐν οὐρανῷ. Ὁ
ὑπὲρ πίστεως θάνατος εἶναι γλυκύτερος τῆς ἀγοραζομένης ζωῆς δι'
ἀποστασίας ἀπὸ τῆς θρησκείας. —

§ 57. Ματταθίας. (Μακκαβ. Α.)

Ματταθίας ὁ ἱερεὺς, βλέπων τὰ δαινὰ ὅσα ἔπασχεν
ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ παρὰ τῶν ἀσεβῶν βασιλέων, ἀνεχώρη-
σεν, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔπραζαν, ἐξ Ἱερουσαλὴμ
καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος Μωδεὶν. Οὗτος εἶχε πέντε υἱοὺς,
Ἰωάννην, Σίμωνα, Ἰούδαν τὸν Μακκαβαῖον, Ἐλεάζ-
αρον καὶ Ἰωνάθαν.

Μετ' οὗ πολὺ ἀπεσταλμένοι τοῦ βασιλέως ἦλθον εἰς

Μωδεῖν διὰ νὰ καταστρέψωσι τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ μὲν Ματθαίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ διέμειναν πιστοὶ εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων των, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων ἐγκατέλιπε τὸ θυσιαστήριον τοῦ Κυρίου, ἐνδίδον εἰς τὴν βίαν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ματθαίας ἐξ ἀγανακτήσεως ἐφόνευσεν ὄχι μόνον Ἰουδαῖον ἐλθόντα εἰς Μωδεῖν νὰ θυσιάσῃ κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ βασιλέως δημοσίως εἰς τὰ εἶδωλα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ βασιλέως τὸν καταναγκάζοντα αὐτὸν νὰ θυσιάσῃ· κατέστρεψε δὲ καὶ τὸν βωμόν. Ἀνέκραξε δὲ τότε ὁ Ματθαίας, « Πᾶς ὁ ζηλῶν

Τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ματθαίου.

τὸν νόμον καὶ ἰστῶν διαθήκην ἐξελθέτω ὀπίσω μου, » καὶ ἔφυγε μετὰ τῶν υἱῶν του εἰς τὰ ὄρη. Πολλοὶ συναχθέντες, ἵνα ἐνωθῶσι μετ' αὐτοῦ, προσεβλήθησαν παρὰ τῶν βασιλικῶν ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου, διότι προετίμησαν νὰ κατασφαγῶσι παρ' αὐτῶν παρὰ νὰ βεβηλώσωσι τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου ἀντιπολεμοῦντες. Ἐλυπήθη δὲ παλὺ ὁ Ματθαίας διὰ τὸ συμβῆν τοῦτο, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ πολεμῶσιν εἰς τὸ ἐξῆς καὶ τὸ σάββατον ἐν ἀνάγκῃ.

Οἱ περὶ τὸν Ματθαίαν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπληθύνοντο· διὰ τοῦ μικροῦ δὲ αὐτοῦ στρατοῦ ἠδυνήθη νὰ τιμωρήσῃ

τοὺς παραβάτας τοῦ θεοῦ νόμου καὶ νὰ καταστρέψῃ τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων.

Προϋδὼν τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ὁ Ματθαθίας, συνεβούλευσε τοὺς περισσῶτας οἰκείους νὰ τηρῶσι τὸν νόμον καὶ νὰ θυσιάζωνται ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀφοῦ δὲ συνέστησε τὸν μὲν υἱὸν του Σίμωνα ὡς διάδοχόν του καὶ σύμβουλον τοῦ λαοῦ, τὸν δὲ ἄλλον υἱὸν του Ἰούδαν, τὸν ἐπικληθέντα Μακκαβαῖον, ὡς ὁδηγὸν τοῦ λαοῦ εἰς τὰς μάχας, ἀπεβίωσε.

Παρατηρήσεις. Ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίου θρησκείας ζήλος τοῦ Ματθαίου ἦτο μέγας. Εἰς μόνος ἄνθρωπος εὐσεβῆς δύναται διὰ τοῦ παρδείγματος αὐτοῦ πολλοὺς νὰ κρατύνῃ εἰς τὴν εὐσέβειαν.

Καὶ ἀποθνήσκων ὁ Ματθαθίας οὐδὲν ἄλλο ἐσυλλογίσθη εἰμὴ νὰ στερεώσῃ τὰ τέκνα του εἰς τὴν πίστιν καὶ νὰ καθοδηγήσῃ αὐτὰ εἰς ἐξακολούθησιν τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγώνων του. Ὅ,τι καὶ ἂν ἔχωμεν φθιρέται, μόνῃ ἡ πίστις παραμένει, καὶ δι' αὐτῆς ἀξιούμεθα τῆς αἰωνίου μακαριότητος καὶ κατασχύνομεν τὰς τῶν ἀσεβῶν βουλάς.

§ 58. Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος. (Μακκαβ. Α.)

Ὁ ἀνδρεῖος Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος μετὰ τῶν συναθροισθέντων περὶ αὐτὸν ἐδίωξε πανταχόθεν τοὺς ἀπίστους, κατασφάζων ὅχι μόνον αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρνησιθρήσκους Ἰουδαίους. Ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρεύσῃ πάντας τοὺς Ἰουδαίους. Ὅθεν ἀπέστειλε τὸν συγγενῆ του Λυσίαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον κατ' αὐτῶν. Συνάξας οὗτος 40 χιλ. πεζῶν καὶ 7,000 ἱππέων, ἔθεσεν αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς στρατηγοὺς Πτολεμαῖον, Γοργίαν καὶ Νικάνορα. Ὁ Ἰούδας ἐπολέμησε τούτους ὅλους μὲ 3,000 μόνον πολεμιστὰς καὶ διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ κατετρόπωσεν αὐτούς.

Τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος ἐκστρατεύει αὐτὸς ὁ Λυσίας μετὰ 60 χιλ. πεζικοῦ καὶ 5,000 ἱππικοῦ. Τὴν τρομερὰν δὲ ταύτην δύναμιν νικήσας ὁ Ἰούδας μετὰ 10,000 ἰδικῶν του ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Γενόμενος δὲ κύριος τῆς πόλεως Ἱερουσαλὴμ, περιέζωσεν εἰς τὸ φρούριον τοὺς κατέχοντα· αὐτὸ Σύρους. Ἐπισκευάσας δὲ τὸν ναὸν ἐνεκαίνισε τὸ

νέοδμητον θυσιαστήριον, ἀπείρου λαοῦ εἰς τὰ ἐγκαίνια συρρεύσαντος, καὶ συνέστησεν ἑτησίαν ἑορτὴν εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐγκαίνιων τούτων. Τὰ γείτονα ἔθνη, μαθόντα ταῦτα καὶ ὅτι ὠχυρώθη πάλιν ἡ Ἱερουσαλὴμ, ἐφοβήθη-

Θάνατος Ἰούδα Μακκαδαίου.

σαν, διότι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀνελάμβανε δύναμιν· ὅθεν ἤρχισαν ἐχθροπραξίας κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Ἰούδας κτυπήσας αὐτὰ τὰ περιώρισε καὶ τὰ κατέβαλε. Μαθὼν τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ Ἀντίοχος, ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ

ὁ ἴδιος κατὰ τῶν Ἰουδαίων. Ἐν ᾧ δ' ἔπασχε δεινῶς ὑπὸ πόνων τῶν ἐντοσθίων του, ἐπέβη εἰς τὴν ἄμαξάν του καὶ ἐν ᾧ ἤρχετο δρομαίως ἔπεσεν ἐκ ταύτης· ὑπὸ πόνων δὲ καὶ λύπης καταληφθεὶς ἀπέθανεν ὀδυνηρότατα. Πρὶν δὲ ἀποθάνῃ ἠυχήθη εἰς τὸν Θεόν, ἂν τὸν σώσῃ ἀπὸ τῆς ἀσθενείας του, νὰ ἐπανορθώσῃ ὅσα κακὰ καὶ ζημίας ἔπραξε, νὰ καταστήσῃ ἐλευθέρους τοὺς Ἰουδαίους καὶ νὰ γείνῃ καὶ αὐτὸς ὁμόθησκος με' αὐτούς· ἀλλὰ κατ' οὐδὲν ὠφέλησαν αὐτὸν αἱ τοιαῦται πρὸς ἰδιοτέλειαν μᾶλλον γενόμεναι εὐχαί.

Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀντίοχος ὁ Εὐπάτωρ, ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ μηδὲν κατορθώσας, ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ εἰρήνην καὶ νὰ ὑποσχεθῇ εἰς αὐτοὺς ἐλευθερίαν θρησκείας. Ἀλλ' ἡ εἰρήνη αὕτη δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ· διότι ὁ Ἰούδας ἠθέλησε νὰ διώξῃ ἐκ τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών ἀκροπόλεως τὴν τοῦ ἐχθροῦ φρουράν καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτήν· τότε ὁ νέος βασιλεὺς μετὰ 100,000 πεζῶν καὶ 20,000 ἰππέων καὶ 32 ἐλεφάντων ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Ἰούδα· διὰ τὸ δυσανάλογον δὲ τῶν δυνάμεων ἐνίκησεν αὐτὸν καὶ κατέλαβε τὴν Ἱερουσαλὴμ, παραχωρήσας δικαιώματά τινα εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ Ἰουδαίους.

Ὁ διάδοχος τοῦ Εὐπάτορος, Δημήτριος ὁ Σωτὴρ, ἀνενέωσε τὰς ἐχθροπραξίας, ἀλλ' ὅμως δις ἠττήθη· ὅστερον δὲ ἀπέστειλε μετὰ πολλοῦ στρατοῦ τὸν στρατηγόν του Βακχίδην. Οἱ μετὰ τοῦ Ἰούδα δειλιάσαντες διεσκορπίσθησαν, αὐτὸς δὲ μείνας μετὰ ὀλιγίστων μόνον ἐπολέμησεν, ἀλλ' εἰς τὴν μάχην ταύτην ἔπεσεν ὁ γενναῖος Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος. Ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἔκραζον θρηνοῦντες, «Πῶς ἔπεσε δυνατὸς σώζων τὸν Ἰσραήλ.»

Παρατηρήσεις. Ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶναι ὄπλον ἀκαταμάχητον.

Ὁ Ἰούδας, νικήσας τὸν ἐχθρόν, εὐθὺς ἐπεχειρίσθη νὰ οἰκοδομήσῃ νέον θυσιαστήριον εἰς τὸν Θεόν. Ὁ ἀληθὺς εὐσεβὴς οὐδέποτε λησμονεῖ τὸν Θεόν. Ὁ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος θάνατος εἶναι ἔνδοξος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οὕτω πίπτοντος εὐλογεῖται παρὰ πάντων.

Τρομερὸς εἶναι καὶ ἐπώδυνος ὁ θάνατος τοῦ ἁμαρτωλοῦ· ὁδυνηρότατον ἦτο τὸ τέλος τοῦ ἀσεβοῦς Ἀντιόχου, διώκτου τῶν Ἰουδαίων. Δὲν ὠφέλησεν αὐτὸν ἡ ἐν τῇ ἀγωνίᾳ ἀπόφασις τοῦ νὰ μεταβληθῇ. Ἐζήτησεν οὕτω νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ζωὴν, ἀλλ' εἰς μᾶτην ἀπέθανεν ἄθλιος.

§ 59. Ἰωνάθαν, Σίμων, Ἰωάννης Ὑρκανός.

(Μακκαβ. Α.)

Μετὰ τὸν ἥρωϊκὸν θάνατον τοῦ Ἰούδα, ἔγεινε στρατηγὸς τῶν Ἰουδαίων Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός του· πολλάκις δὲ νικήσας οὗτος τὸν Βακχίδην, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ συνομολογήσῃ μετ' αὐτοῦ εἰρήνην καὶ ν' ἀπέλθῃ ἐκ τῆς χώρας τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Ἰωνάθαν ἐζήτησε τὴν ἀνανέωσιν τῆς φιλίας τῶν Ῥωμαίων, τὴν ὁποίαν εἶχε ζητήσει πρῶτον ὁ Ἰούδας· ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας περίεργον ἐπιστολὴν, ὑπενθυμίζων τὴν φιλίαν καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῶν μὲ τοὺς Ἰουδαίους (ἰδ. Μακκαβ. Α, κεφ. ιβ) τέλος δὲ ἐδόλοφονήθη ὑπὸ Τρύφωνος στρατηγοῦ εἰς Πτολεμαίδα δι' ἀπάτης.

Τὸν Ἰωνάθαν διεδέχθη Σίμων ὁ ἀδελφός του, ὅστις, νικήσας τοὺς πολεμίους καὶ ἐκδιώξας αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Σιών, διῆγεν ἐν εἰρήνῃ· συνωμολόγησε δὲ καὶ συμμαχίαν μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Ἐξαπατήσας ὁμως αὐτὸν ὁ Πτολεμαῖος ὁ διοικητὴς τῆς Ἱερικῶ νὰ ἔλθῃ εἰς Ἱερικῶ, ἐδόλοφονήσεν αὐτὸν καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς Ματταθίαν καὶ Ἰούδαν.

Τοῦτον διεδέχθη ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης, ὁ ὀνομασθεὶς Ὑρκανός, διότι καθυπέταξε τοὺς Ὑρκανούς. Ἀπήλλαξεν οὕτως τὴν Ἰουδαίαν ὅλως ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Σύρων· κυριεύσας δὲ καὶ τὴν Σαμάρειαν κατέστρεψεν αὐτήν. Βιώσας δὲ εὐδαιμόνως καὶ ἄριστα διοικήσας ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη 31.

Τοῦτον διεδέχθη ὁ υἱός του Ἀριστόβουλος, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλέλλην ἕνεκα τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας εὐνοίας του. Οὗτος ὠνομάσθη βασιλεὺς, πρῶτος διάδημα φορέσας μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς Βαβυλώνης.

Πιστεύσας εἰς συκοφαντίας ἐθανάτωσεν ἕνα τῶν ἀδελφῶν του τὸν Ἀντίγονον, ὃν ὑπερηγάπα. Εἶχε δὲ φυλακίσει καὶ τὴν μητέρα του καὶ ἀφήσει αὐτὴν ν' ἀποθάνῃ ἐξ ἀσιτίας, διότι εἶχεν αὕτη λάβει τὴν ἀρχὴν κατὰ θέλησιν τοῦ Ὑρκανοῦ. Καθυπέταξε δὲ τὴν Ἰουραϊάν καὶ ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ παραδεχθῶσι τὸν Ἰουδαϊκὸν νόμον· βασιλεύσας δὲ ἕν ἔτος ἀπέθανεν ὑπὸ φρίκης καὶ λύπης, συνιδὼν ὅτι ἀδίκως ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του.

Τὸν Ἀριστόβουλον διεδέχθη ὁ ἀδελφός του Ἰωαννέας, ὅστις ὠνομάσθη καὶ Ἀλεξάνδρος, σκληρὸς τοὺς τρόπους, ἀλλὰ καὶ νικητὴς γενόμενος γειτονικῶν λαῶν. Ἀποθανόντος τούτου, ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ γυνὴ του Ἀλεξάνδρα, ἥτις καὶ Σαλώμη ὠνομάζετο.

Παρατηρήσεις. Εἰς πάντα τὰ θλιβερά γεγονότα ὁ πιστὸς πρέπει ν' ἀνερυνᾷ μήπως αὐτὰ ἐξ ἀμαρτιῶν προέρχονται ἢ πρὸς δοκιμασίαν. Ὡσαύτως δὲ τὴν ἀππλλαγὴν ἀπὸ τῶν θλίψεων καὶ τῶν καταδιωγμῶν πρέπει νὰ ἀποδίδῃ τις εἰς τὴν θείαν εὐσπλαγχνίαν.

§ 60. Ὑρκανὸς Β'. Ἡρώδης.

Ἀποθανούσης τῆς Ἀλεξάνδρας, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τῆς Ὑρκανὸς Β'. ἐγένεεν ἤδη μέγας ἀρχιερεὺς, καὶ ὑποστηριζόμενός ὑπὸ τῶν Φαρισαίων ἀνεδείχθη καὶ βασιλεὺς. Ὁ δεύτερος υἱὸς τῆς Ἀλεξάνδρας Ἀριστόβουλος, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἤδη συνεννοεῖτο μὲ τοὺς ἀντιπάλους τῶν Φαρισαίων Σαδδουκαίους, ὅπλισθεις ἔλαβε τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα τοῦ ἀδελφοῦ του Ὑρκανοῦ, ὅστις εὐχαριστήθη νὰ ζῇ ἀναπαυτικῶς, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην. Εἶχε δὲ κατορθώσει ὁ Ὑρκανὸς νὰ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸν Πομπήϊον ὅστις προσέβαλε τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὑρκανὸν εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν. Ὁ Ἀριστόβουλος μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν κατέφυγεν εἰς τὸν ναόν, ἀλλὰ μετὰ τριῶν μηνῶν ἀντίστασιν ὑπετάγησαν. Ὁ Ὑρκανὸς κατεστάθη πάλιν παρὰ τοῦ Πομπήϊου ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον ἀπέστειλε μετὰ τῶν δύο υἱῶν του δέσμιον εἰς Ῥώμην. Ὁ Ὑρκανὸς εἶχεν ὑπουργὸν τὸν Ἰδου-

μαῖον Ἀντίπατρον, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς Ἡρώδης προήχθη βαθυμηδὸν βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ Ὑρκανοῦ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων.

Πάντες οἱ τοῦ Ἡρώδου ἐχθροὶ ἀπηνῶς ἐθανατώθησαν παρ' αὐτοῦ καὶ ἐσυλήθη ὁ νάος. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀριστοβούλου Ἀντίγονος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ Ἀντωνίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου δέσμιος. Οὗτος ἦτο ὁ τελευταῖος τῶν ἡγεμόνων ἐκ τοῦ γένους τῶν Μακκαβαίων, οἵτινες ἐπὶ 120 ἔτη, ἔχοντες ἐκ διαδοχῆς ἕκαστος τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως καὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους των καὶ τῆς πίστεώς των ἐνδόξως.

Ὁ Ἡρώδης ὡς ἐκ ξένης τῶν Ἰουδαίων φυλῆς δὲν ἠδύνατο, κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, νὰ ᾔηται βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Ἰνα καταβάλῃ δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀντίδρασιν, ἔγεινε σκληρὸς καὶ αἰμοδόρος· ἔσφαξε πάντα σχεδὸν τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων καὶ ὕστερον ἐθανάτωσε τὸν Ὑρκανὸν, τὸν πενθερόν του Ἀριστόβουλον, τὴν πενθεράν του Ἀλεξάνδραν καὶ τὴν γυναῖκά του Μαριάμνην, καὶ μετὰ τούτους ἐθανάτωσε τοὺς ἐκ τῆς Μαριάμνης δύο υἱούς του Ἀριστόβουλον καὶ Ἀλέξανδρον· πέντε δὲ ἡμέρας πρὶν ἀποθάνῃ διέταξε καὶ ἐθανάτωσαν τὸν μεγαλειότερον τῶν υἱῶν του Ἀντίπατρον. Οὕτω, βασιλεύσαντος ὑποτελῶς εἰς τοὺς Ῥωμαίους τοῦ μὴ Ἰουδαίου Ἡρώδου, ἐξέλιπον οἱ ἐξ Ἰούδα ἄρχοντες καὶ ἡγγικεν ἤδη ὁ χρόνος τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου, κατὰ τὴν περὶ τούτου προφητείαν τοῦ Ἰακώβ. (Σελ. 43 § 19).

Παρατηρήσεις. Ὁ μὴ φοβούμενος τὸν Θεόν, οὐδεμίαν ἀγάπην δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι θηρίον ἀνήμερον καὶ αἰμοδόρον. Ὁ ἄθλιος Ἡρώδης ἐφόνευσε τοὺς οἰκείους του, τὰ τέκνα του αὐτὰ, νομίζων ὅτι οὕτω κραταιοῦται εἰς τὴν ἀρχήν. Ἡ φιλαρχία καὶ ἡ φιλοδοξία τυφλώνει καὶ ἀποθηριώνει τὸν ἀνθρώπον καὶ ἐξαλείφει ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν συμπάθειαν, πᾶσαν φιλανθρωπίαν.

ΙΕΡΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων.

§ 1. Ὁ Εὐαγγελισμός. (Λουκ. Δ.)

Ὅτε ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν Ἡρώδης ὁ μέγας, ὑπῆρχεν ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἔχων γυναῖκα ὀνομαζομένην Ἐλισάβετ. Ἀμφότεροι οὗτοι κατήγοντο ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀαρών· ἦσαν δὲ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς, ἀλλὰ δὲν εἶχαν τέκνα, ἐπειδὴ ἡ Ἐλισάβετ ἦτο στείρα καὶ ἦσαν ἤδη καὶ οἱ δύο προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν.

Μίαν ἡμέραν, ἐν ᾗ ὁ Ζαχαρίας ἐθυμιάζεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ καὶ τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς του καὶ ἡ γυνὴ του θὰ γεννήσῃ υἱὸν καὶ νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸν Ἰωάννην, καὶ ὅτι θὰ ἦναι ὁ υἱὸς του αὐτὸς μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καὶ πλήρης ἁγίου Πνεύματος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ζαχαρίας, εἶπε, πῶς θὰ γνωρίσῃ ὅτι τὰ εἰρημένα θὰ γείνωσιν, ὁ ἄγγελος εἶπεν εἰς αὐτὸν, ὅτι θὰ μένη ἄφωνος μέχρι τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐπαγγελθέντων εἰς αὐτόν. Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ζαχαρίας κατέστη ἄφωνος· ὠμίλησε δὲ ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του, ὅτε ἐπρόκειτο πῶς νὰ ὀνομασθῇ. Ὀνομάσθη δὲ Ἰωάννης.

Μετὰ μῆνας δὲ ἕξ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Γαβριὴλ εἰς τὸν Ζαχαρίαν, ὁ αὐτὸς ἄγγελος Γαβριὴλ ἐμφαίνεται εἰς παρθένον ὀνομαζομένην Μαρίαν καὶ κατοικοῦσαν εἰς τὴν πόλιν Ναζαρέτ, ἀρράβωνισμένην Ἰωσήφ τὸν τέκτονα· καὶ καταγομένην, ὡς καὶ ὁ μνηστήρ αὐτῆς, ἐκ τοῦ γένους

τοῦ Δαβίδ, καὶ λέγει πρὸς αὐτήν, « Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. »

Ὁ Εὐαγγελισμὸς.

Ἡ Παρθένος ἀκούσασα τὸν χαιρετισμὸν τοῦ ἀγγέλου ἐταράχθῃ, καὶ ἠπόρει· αὐτὸς δὲ λέγει τότε πρὸς αὐτήν, « Μὴ φοβοῦ, Μαριὰμ, διότι εὗρες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἰδοὺ θὰ συλλάβῃς καὶ θὰ γεννήσῃς υἱόν, καὶ θὰ ὀνομάσῃς αὐτὸν Ἰησοῦν. Οὗτος θὰ ᾔνῃ μέγας καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς Ὑψίστου, καὶ θὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν Κύριος ὁ Θεός

τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρός σου καὶ θά βασιλεύσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας.» Ἡ παρθένος εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς δύναται νὰ γείνη τοῦτο ἀφ' οὗ εἶμαι ἀνύπανδρος; Ὁ ἄγγελος ἀποκριθεὶς εἶπεν εἰς αὐτὴν Πνεῦμα ἅγιον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ σέ καὶ δύναμις τοῦ Ὑψίστου θὰ σ' ἐπισκιάσῃ, διὰ τοῦτο τὸ γεννηθήσόμενον ἐκ σοῦ ἅγιον τέκνον θὰ κληθῇ υἱὸς Θεοῦ. Τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν Θεόν. Εἶπε δὲ τότε ἡ παρθένος, Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, ἃς γείνη κατὰ τὸν λόγον σου· καὶ οὕτως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος. Οὕτω συνέλαβεν ἡ παρθένος τὸν Ἰησοῦν· ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐξήγγησε κατ' ὄναρ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν μνηστῆρα αὐτῆς Ἰωσήφ, καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ μὴ φοβηθῇ νὰ παραλάβῃ αὐτὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν του.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ζαχαρίας καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἦσαν εὐσεβεῖς, ἀλλ' ὅμως διὰ τὴν ἀτεκνίαν των ἐλυποῦντο. Ἐκ τοῦτου δηλονότι δὲν εἶναι ἀμέτοχοι οἰκιακῆς λύπης καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐνίοτε, ἀλλ' ὅμως ὀφείλομεν καὶ εἰς τὰς θλίψεις νὰ ζητῶμεν παρὰ Θεοῦ παρηγορίαν.

Ἐκ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας διασκόμεθα πρὸς πολλοὺς ἄλλους καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην. Ἀξιοθεῖσα τοσαύτης τιμῆς οὐδόλως ὑπερηφανεύθη, ἀλλὰ ταπεινῶς εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Ἀξιωματικὸς εἶναι ἔτι ἡ πίστις αὐτῆς· ἐπίστευσεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος καὶ ἡβχήθη νὰ γείνη τὸ εἰς αὐτὴν εὐαγγελισθέν. Ἐχουσα τοιαύτην εὐσέθειαν ἔγεινε τῷ ὄντι εὐλογημένη μεταξὺ ὅλων τῶν γυναικῶν καὶ μακαρία.

Ἰστέον ὅτι ἡ Θεοτόκος ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἀννης, ἐγεννήθη δὲ ἔξ' ἐπαγγελίας, δηλαδὴ ἐν ᾧ ἡ ἁγία Ἄννα ἦτο στείρα ὁ Θεὸς ὅμως ἐπακούσας τῆς δεήσεως αὐτῆς ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τέκνον τὴν παναγίαν παρθένον, τὴν ὁποίαν τριετὴ ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ναόν. Τὸ γεγονός τοῦτο τῆς εἰσόδου τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν ναὸν εορτάζει· ἡ ἁγία Ἐκκλησία ἡμῶν τὴν 21 Νοεμβρίου.

§ 2. Γέννησις τοῦ Σωτῆρος. (Λουκ. Β').

Ὅτε ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ ἡ παρθένος Μαρία, ἐξῆλθε διάταγμα παρὰ τοῦ ἐξουσιάζοντος τότε καὶ τὴν Ἰουδαίαν αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Καίσαρος Αὐγούστου ν' ἀπογραφῶσιν ὅλοι οἱ ὑπήκοοί του, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν του πόλιν. Ὁ Ἰωσήφ, ὢν, ὡς καὶ ἡ παρ-

θένος Μαρία, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα καὶ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβίδ, ἦλθε μετ' αὐτῆς ἐκ Ναζαρέτ εἰς Βηθλεὲμ, ὅπου ὁ προπάτωρ αὐτῶν Δαβὶδ εἶχε γεννηθῆ, ἵνα κατα-

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ.

γραφῶσιν. Ἐν ᾧ δὲ ἦσαν ἐνταῦθα, ἐπληρώθη ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ ἡ ἁγία παρθένος καὶ ἐγέννησε τὸν Χριστόν· τὸν ἔβλεπε δὲ εἰς φάτνην, ἐπεὶ δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τόπος εὐκαιρὸς εἰς τὸ κατάλυμα.

Ἄμα γεννηθέντος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐφάνη αἰφνιδίως ἄγγελος Κυρίου εἰς τοὺς πλησίον ἐκεῖ ἀγραυλοῦντας ποιμένας, καὶ λάμπς Κυρίου περιεκύκλωσεν αὐτούς· εἶπε δὲ εἰς αὐτούς ὁ ἄγγελος, Ἐρχομαι νὰ σᾶς εὐαγγελίσω μεγάλην χαρὰν, ἥτις θὰ μεταδοθῇ εἰς ὅλον τὸν λαόν· ἐγεννήθη σήμερον εἰς Βηθλεὲμ σωτὴρ, ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος· θὰ εὑρητε αὐτὸν ἐσπαργανωμένον εἰς τὴν φάτνην. Πάραυτα δὲ ἤκουσαν ἀγγέλων στρατιὰν αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων, « Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. » Ἐλθόντες δὲ οἱ ποιμένες εἰς Βηθλεὲμ ἀνεῦρον τὴν παρθένον καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος εἰς τὴν φάτνην, ὅπως εἶχεν εἰς αὐτοὺς ἀγγελθῇ.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἐν τῇ φάτνῃ ἀπόθεσις τοῦ γεννηθέντος Κυρίου τῶν ὅλων διδάσκει ἡμᾶς τὴν ἄκραν αὐτοῦ συγκατάβασιν ὅλον τοῦ τὸν κατόπιν ἐπὶ τῆς γῆς βίον διήλθεν ἐν μεγάλῃ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἄνευ ἐπιδείξεως. Τὸ ἔργον τοῦ ἦτο ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ἀπλοὶ καὶ ταπεινοὶ ποιμένες ἀξιοῦνται οὐρανὸν εὐαγγελίας καὶ πιστεύουσιν εἰς αὐτήν. Οὐδεμία ἡδύνατο νὰ ᾔνοι εἰς τὴν γῆν πλέον χαρμόσυτος ἀγγελία ἢ ἡ γέννησις τοῦ λυτρωτοῦ αὐτῆς ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας. Ἠγγέλθη δὲ αὕτη οὐχὶ εἰς πλουσίους καὶ ἰσχυροὺς, ἀλλ' εἰς ἐκείνους τῶν ὁποίων ἡ καρδιά ἦτο ἐτοίμη ν' ἀκούσῃ τοιοῦτον νέον καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτό.

§ 3. Περιτομή. Ὑπαπαντή. (Λουκ. Β.)

Προσκύνησις τῶν μάγων.

(Ματθ. Β.)

Τὴν ὀγδόην μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἡμέραν περιετμήθη τὸ παιδίον κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, καὶ ὠνομάσθη Ἰησοῦς, ὅπως ὁ ἄγγελος εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὴν αἰπαρθένον Θεοτόκον.

Τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ μετέβη ἡ ἀγία παρθένος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ ἀφιερῶσιν αὐτὸν ὡς πρωτότοκον, κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον, εἰς τὸν Θεὸν καὶ προσφέρῃ τὰ νενομισμένα δῶρα, ζευγὸς τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν. Ἄμα

εἰσελθούσης τῆς παναγίας παρθένου εἰς τὸν ναὸν μετὰ τοῦ παιδίου, ὁ εὐλαβὴς καὶ δίκαιος πρεσβύτερος Συμεὼν, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο ἀποκεκαλυμμένος ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου, ὅτι δὲν ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ πρὶν ἰδῇ τὸν Χριστὸν Κυρίου, λαβὼν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς ἀγκάλας του, εὐλόγησε τὸν Θεὸν ὅτι εἶδε τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐζήτησε ν' ἀποθάνῃ πλέον. Προεῖπε δὲ εἰς τὴν παρθένον, ὅτι θὰ διαπεράσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς ῥομφαία, (ἐννοῶν τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου). Καὶ προφῆτις δέ τις

Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων.

Ἄννα θυγάτηρ Φανουὴλ χήρα, ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα, διατρίβουσα ἐξ εὐλαβείας πάντοτε εἰς τὸν ναόν, ἐκήρυξε καὶ αὕτη τὰ περὶ τοῦ Κυρίου καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τοὺς σωτηρίαν περιμένοντας.

Μάγοι δὲ (δηλαδὴ σοφοὶ καὶ ἱερεῖς τῶν Μήδων καὶ Περσῶν) ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐξ ἀνατολῶν ζητοῦντες τὸν νεωστὶ τεχθέντα βασιλέα τῶν Ἰουδαίων, λέγοντες ὅτι εἶδον τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἦλθον νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης καὶ ὅλη ἡ Ἱερουσαλὴμ ἐταράχθη ἐκ τῶν λόγων τῶν μάγων· ἠρώτησε δὲ ὁ Ἡρώδης τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Μαθὼν δὲ παρ' αὐτῶν ὅτι

εἰς Βηθλεὲμ, εἶπεν εἰς τοὺς μάγους, ἄφ' οὗ εὗρωσι τὸ παιδίον νὰ εἰδοποιήσωσι καὶ αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ· εἶχεν ὁμῶς σκοπὸν νὰ θανατώσῃ αὐτό.

Οἱ μάγοι ὁδηγηθέντες πάλιν εἰς Βηθλεὲμ ὑπὸ τοῦ ἀστέρος, ἕως οὗ ἐστάθη ὑπεράνω τοῦ τόπου ὅπου ἦτο ὁ Ἰησοῦς, ἦλθον καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτὸν καὶ προσήνεγκαν εἰς αὐτὸν δῶρα, χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν. Τὴν ἐπιούσαν δὲ νύκτα εἰδοποιηθέντες κατ' ὄναρ παρ' ἄγγελου νὰ μὴ ἐπανεέλθωσι πρὸς τὸν Ἡρώδην, ἀνεχώρησαν εἰς τὸν τόπον των δι' ἄλλης ὁδοῦ, -

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς, καίτοι μὴ ἔχων περιτομῆς ἀνάγκην ὅμως ἐξεπλήρωσε τὸν νόμον.

Ὅπως ὁ Συμεὼν, οὕτως ἂς προσπαθῶμεν καὶ ἡμεῖς δι' εὐσεβοῦς βίου νὰ βλέπωμεν καὶ ὑπαδεχώμεθα τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ παντὸς τοῦ κόσμου πρὶν ἢ ἀποθάνωμεν ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν.

Ἄσπῃρ ὠδήγησε τοὺς μάγους εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ Ἰησοῦ. Θεία ἔλ-
λαμψις ὠδήγει καὶ τὸν χριστιανὸν εἰς τὴν ἀληθῆ ἐπίγνωσιν τοῦ Κυ-
ρίου. Ἄγγελος κυρίου ὠδήγησεν αὐτοὺς νὰ μὴ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὸν Ἡρώδην. Ἄς παρακαλῶμεν ἔκτενως τὸν Ὑψίστον Θεὸν ἵνα καθο-
δηγῇ ἡμᾶς εἰς τὴν πρέπουσαν ὁδόν, καὶ ἂς ἀποφεύγωμεν τὴν ὁ-
δὸν τῆς ἀμαρτίας, εἰς ἣν ἤμεθα πρὶν ἢ γνωρίσωμεν καὶ προσέλ-
θωμεν εἰς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν.

§ 4. Φυγὴ εἰς Αἴγυπτον. Παιδικὴ ἡλικία τοῦ Ἰησοῦ. (Μαθ. Β. Λουκ. Β.)

Ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ μάγοι, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται εἰς τὸν Ἰωσήφ κατ' ὄναρ καὶ λέγει εἰς αὐτὸν νὰ πάρῃ τὴν Μαριάμ καὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ νὰ φύγῃ εἰς Αἴγυπτον, διότι ὁ Ἡρώδης ἤθελε ζητήσῃ νὰ φονεύσῃ τὸ παιδίον. Οὕτως ἀνεχώρησαν διὰ νυκτὸς εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων καὶ θυμωθεὶς ἀπέστειλε καὶ ἐθανάτωσαν ὅλα τὰ εἰς Βηθλεὲμ καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς παιδιὰ, ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, πιστεύσας ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ἤθελε φονευθῇ καὶ ὁ Ἰησοῦς.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ὁ ἄγγελος διατάσσει κατ' ὄναρ πάλιν τὸν εἰς Αἴγυπτον Ἰωσήφ νὰ παραλάβῃ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν

πατρίδα του, καὶ οὕτως ἔπραξεν. Ἐπανελθὼν οὕτως ὁ Ἰωσήφ ἐκατοίκησεν εἰς Ναζαρέτ. Ἐν ᾧ δὲ ἦτο δωδεκαετῆς ἔτι ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπως συνειθίζον κατ' ἔτος, νὰ ἑορτάσωσιν εἰς τὸν ναὸν τὸ πάσχα. Μετὰ τὴν ἑορτὴν ἀνεχώρησαν ἡ ἀγία παρθένος Μαρία, καὶ ὁ Ἰωσήφ, νομίζοντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο εἰς τὴν συνοδίαν μὲ συγγενεῖς των ἄλλους. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸν εὔρον τὸ ἑσπέρας, ἐπέστρεψαν τὴν ἐπιούσαν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὔρον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν ναὸν καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ἱεροδιδασκάλων, ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτοὺς εἰς τὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Γραφῶν. Ἐθαύμαζον δὲ πάντες διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ. Ἡ δὲ μήτηρ του λέγει εἰς αὐτόν. Τί ἐποίησας οὕτως; ἡμεῖς σ' ἐζητούσαμεν ὀδυνώμενοι. Αὐτὸς δὲ εἶπε, Δὲν ἤξεύρετε ὅτι πρέπει νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὰ τοῦ πατρός μου; Ὑστερον δὲ μετέβη μετ' αὐτῶν εἰς Ναζαρέτ καὶ ἦτο ὑποτασσόμενος εἰς αὐτοὺς, καὶ ἐπρόκοπτεν εἰς σοφίαν καὶ ἡλικίαν καὶ χάριν παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀπάνθρωπος διαγωγή τοῦ Ἡρώδου δεικνύει καθαρώς εἰς τί φέρει τὸν ἄνθρωπον ἡ φιλαρχία· καὶ ὅμως οὐδὲ ἐκ τοιούτων μέτρων ὠφελεῖται, ἀλλὰ καταισχύνεται ἐπὶ τέλους καὶ κακῶς καὶ αἰωνίως ἀπόλλυται ὁ τὴν κακίαν ταύτην ἔχων. Ἡ σωτηρία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς σφαγῆς τοῦ Ἡρώδου ἔστω εἰς σημεῖον, ὅτι ὁ Θεὸς φροντίζει νὰ φυλάττῃ σώαν τὴν ἀγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς.

Ἡ ἐν τῷ ναῷ διατριβὴ τοῦ Ἰησοῦ διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἐκ παιδικῆς ἡλικίας πρέπει ν' ἀσχολώμεθα εἰς τὴν ἀκρόασιν καὶ τὴν μελέτην τοῦ ἁγίου αὐτοῦ λόγου. Μανθάνομεν ἔτι ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς τοὺς γονεῖς ἡμῶν, καὶ νὰ αὐξάνωμεν εἰς χάριν παρὰ Θεῷ, φυλάττοντες τὰ θεῖα αὐτοῦ παραγγέλματα.

§ 5. Κήρυγμα Ἰωάννου, Βάπτισις τοῦ

Σωτῆρος. Πειρασμός.

(Μαθ. Γ. Μάρκ. Α. Λουκ. Γ. Ἰωάν. Α.)

Ἀνδρωθεὶς ὁ Ἰωάννης ὁ υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου, ἦλθεν εἰς τὰ πέριξ τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ εἰς τὴν ἔρημον τῆς

Ἰουδαίας, καὶ ἤρχισε νὰ κηρύττῃ βάπτισμα μετανοίας λέγων, «Μετανοεῖτε, διότι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.» Ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ δὲ καὶ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς περιχώρου τοῦ Ἰορδάνου ἤρχοντο πολλοὶ καὶ ἐβαπτίζοντο παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας των. Συνεβούλευε δὲ πάντας νὰ κάμνωσι καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας των, λέγων, ὅτι πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καλὸν καρπὸν ἐκκόπτεται καὶ βάλλεται εἰς τὸ πῦρ. Ἐπειδὴ δὲ τινες διελογίζοντο μήπως εἶναι αὐτὸς ὁ περιμενόμενος Μεσσίας, ὁ Ἰωάννης ἐκήρυξεν, ὅτι κατόπιν του ἔρχεται ὁ μέλλων νὰ βαπτίσῃ αὐτοὺς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἐφόρει δὲ ὁ Ἰωάννης τρίχινον φόρεμα καὶ ἦτο ἐξωσμένος ζώνην δερματίνην· ἔτρωγε δὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

Τότε ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην ἵνα βαπτισθῇ παρ' αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάννης ἐμπόδιζε τὸν Ἰησοῦν λέγων, «Ἐγὼ ἔχω χρεῖαν νὰ βαπτισθῶ παρὰ σοῦ.» Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, «Ἄφες ἄρτι, διότι πρόπον εἶναι εἰς ἡμᾶς νὰ ἐκπληρώσωμεν πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίνει αὐτὸν ὁ Ἰωάννης. Βαπτισθεὶς οὕτως ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἰδοὺ ἤνοιξαν οἱ οὐρανοὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἶδεν ὁ Ἰωάννης τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡς περιστέρην καὶ ἐρχόμενον ἐπάνω εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἠκούσθη δὲ καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα.»

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐφέρθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἵνα πειρασθῇ ὑπὸ τοῦ διαβόλου, νηστεύσας δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ὥστερον ἐπέειπεν. Τότε προσελθὼν πρὸς αὐτὸν ὁ πειράζων εἶπε, «Ἄν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ νὰ γείνωσιν ἄρτοι οἱ λίθαι οὗτοι,» ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπε «Γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.» Τότε ἀναβιβάζει αὐτὸν ὁ διάβολος ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ναοῦ

εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λέγει εἰς αὐτὸν, « Ἄν εἶσαι υἱὸς Θεοῦ, ρίψου κάτω, διότι εἶναι γεγραμμένον, ὅτι θὰ διατάξῃ τοὺς ἀγγέλους του νὰ σὲ λάβωσιν εἰς χεῖράς των, ἵνα μὴ προσκόψῃς εἰς λίθον τὸν πόδα σου. » Ἄλλ' εἶναι γεγραμμένον, λέγει ὁ Ἰησοῦς, καὶ νὰ μὴ ἐκπειράξῃς Κύριον τὸν Θεόν σου. Τελευταῖον ἀνάγει τὸν Ἰησοῦν εἰς ὄρος ὑψηλὸν καὶ δεικνύων ἐκεῖθεν ὅλας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν λέγει, « Θὰ σοι δώσω ταῦτα πάντα, ἂν πεσὼν προσκυνήσῃς με. » Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς εἰς αὐτὸν Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, διότι εἶναι γεγραμμένον, « Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. » Τότε ἀφίνει αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἐλθόντες ἄγγελοι Κυρίου ὑπηρετοῦν τὸν Ἰησοῦν. —

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαθηάνομεν ὅτι πρῶτιστον καθήκον ἡμῶν εἶναι ἡ μετάνοια, ἵνα γείνωμεν ἄξιοι τῆς ἐγγιζούσης βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἀξιομίμητος εἶναι ἡ περὶ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν τροφὴν ἀπλότης τοῦ τιμίου Προδρόμου Ὁ πολυτελεὴς ἱματισμὸς καὶ ἡ τρυφή εἶναι σημεῖα κενοδοξίας καὶ ἐμπόδια εἰς εὐσεβή κατὰ Θεὸν βίον.

Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρώμεν πάντα τὰ τοῦ Θεοῦ νόμου.

Μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἅς ἀντιστεκώμεθα διὰ τῆς θείας χάριτος εἰς πάντα πειρασμὸν, ἵνα οὕτω φεύγῃ ἀφ' ἡμῶν ἐπὶ τέλους. Πᾶς ὁ ὑπηρετῶν τὴν ἀμαρτίαν δὲν δύναται νὰ νομισθῇ ὅτι προσκυνεῖ Κύριον τὸν Θεὸν καὶ αὐτὸν μόνον λατρεύει. Ὅταν τυχὸν εὐρεθώμεν εἰς πειρασμὸν, ἅς λέγωμεν, ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπεν, Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ.

§ 6. Μαρτυρία Ἰωάννου περὶ Χριστοῦ. Πρῶτοι μαθηταί του, καὶ πρῶτον θαῦμα. (Ἰω Α. Β.)

Οἱ Ἱερεῖς καὶ Λευῖται ἀπέστειλαν ἐξ Ἱεροσολύμων νὰ ἐρωτήσωσι τὸν Ἰωάννην τίς ἦτο. Ὁ Ἰωάννης ὠμολόγησεν ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὁ προπαρασκευαστὴς τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ· εἶπε δὲ ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἤδη μεταξύ των. Τὴν ἐπαύριον ἰδὼν ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν λέγει, « Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἵρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου » καὶ ἐβεβαίωσε, ὅτι

αὐτὸς εἶναι ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Δύο ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰωάννου ἠκολούθησαν τότε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔμειναν παρ' αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Εἰς τούτων ἦτο ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σίμωνος Πέτρου Ἀνδρέας. Τὸ ἐσπέρας εὐρὼν ὁ Ἀνδρέας Σίμωνα τὸν ἀδελφόν του, λέγει εἰς αὐτὸν «Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν» καὶ φέρει αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις παρατηρήσας τὸν Σίμωνα λέγει, Σὺ εἶσαι ὁ Σίμων ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωνᾶ, εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ὀνομάζῃσαι Πέτρος. Τὴν ἐπιούσαν ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκει τὸν Φίλιππον καὶ τῷ λέγει «Ἀκολουθεῖ μοι.» Ὁ Φίλιππος ὑπήκουσεν. Εὐρὼν δὲ ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ τῷ λέγει, «Ὁν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὐρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.» Ὁ Ναθαναὴλ ἔρχεται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν λέγει, «Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, εἰς τὸν ὅποιον δὲν ὑπάρχει δόλος.» Ὁ Ναθαναὴλ λέγει «Πόθεν με γνωρίζεις;» Ὁ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται, Πρὶν σὲ καλέσῃ ὁ Φίλιππος σὲ εἶδα ὄντα ὑπὸ τὴν συκῇν. Τότε ὁ Ναθαναὴλ λέγει, «Διδάσκαλε, σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ,» Ὁ Χριστὸς δ' ἐπρόσθεσεν, «Πιστεύεις δι' ὃ, τι σοὶ εἶπον· θὰ ἴδῃς ὅμως μεγαλειτέρα πράγματα. Βεβαίως σᾶς λέγω ὅτι ἀπὸ τοῦδε θὰ ἴδῃτε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,» Οὗτοι λοιπὸν ἦσαν οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔγεινε γάμος ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὸν ὅποιον ἦτο καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ· προσεκλήθη δὲ εἰς αὐτὸν καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του. Ἐπειδὴ δὲ ἐτελείωσεν ὁ οἶνος καὶ ἡ πανάχραντος αὐτοῦ μήτηρ παρετήρησε τοῦτο, τὸ ἀνήγγειλεν ἐπ' ἐλπίδι ἀναπληρώσεως εἰς τὸν Ἰησοῦν· παρήγγειλε δὲ εἰς τοὺς ἐν τῷ γάμῳ διακονοῦντας νὰ πράξωσι καθὼς τοῖς εἶπη ὁ Κύριος ἡμῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς μετέβαλε τότε ἕξ μεγάλας ὑδρίας πλήρεις ὕδατος εἰς οἶνον ἐξαίρετον. Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

δι' οὗ ἐφανερώσε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. —

Γάμος ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ θυσιαστὴς ἀμνὸς καὶ διὰ τοῦ τιμίου αἵματος αὐτοῦ ἐξηγοράσθη ἡ σωτηρία ἡμῶν. (Α. Πέτρ. Α. 18—19).

Ὁ ἄδολος Ναθαναὴλ ἐν τῇ καθαρᾷ αὐτοῦ καρδίᾳ ἀνεγνώρισε τὸν Ἰησοῦν ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡ καθαρὰ καὶ ἡγιασμένη καρδιά δὲν ἀρνίει οὐδένα δισταγμὸν εἰς τὴν πρὸς τὸν σωτῆρα πίστιν.

Διὰ τῆς παρουσίας του ὁ Κύριος εἰς τὸν γάμον καὶ τοῦ θαύματος του ἡγίασε τὸ μυστήριον τοῦτο, θεόθεν συσταθέν. Τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν διδάσκει ἡμᾶς τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν τῆς ἀγίας αὐτοῦ μητρὸς, ἣτις, γνωρίζουσα τὴν καταγωγὴν τοῦ υἱοῦ της, ἦτο πεπεισμένη ὅτι ἡδύνατο νὰ θαυματοουργήσῃ. Πολὺ βεβαίως ἡὐχαριστήθη ἡ πανάμωμος Παρθένος, ὅτι ὁ υἱὸς παρέσχε διὰ θαύματος οἶνον εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν γάμων, συμφώνως πρὸς τὴν παρατήρησιν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν της. Ἡ συμβουλή τῆς Παρθένου πρὸς τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐν τῷ γάμῳ νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἀρμόζει καὶ εἰς ἡμᾶς. Ὁ ὑπακούων εἰς τὸν Κύριον ἀπολαμβάνει τὴν θεραπείαν τῶν ἐλλείψεων του, μάλιστα τῶν πνευματικῶν.

Ἐν ταῖς ἀθώαις καὶ νομίμοις διασκεδάσεσιν ἡμῶν δυνάμεθα εὐσεβῶς νὰ ἐπικαλωμεθα τὴν ἀόρατον παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Τὸ παράδειγμά του δὲ μᾶς διδάσκει νὰ πληρῶμεν τὰς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων.

§ 7. Οἱ πωληταὶ διώκονται τοῦ ναοῦ. Ὁ Νικόδημος.
(Ἰω. Γ. Λουκ. Γ. Ματθ. ΙΔ)

Πλησιάζοντος ἤδη τοῦ Πάσχα, ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς

Ἱεροσόλυμα· ἐκεῖ δὲ εὐρών εἰς τὸ ἱερόν τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς ἀργυραμοιβοὺς, ἐδίωξεν αὐτοὺς ἐκείθεν λέγων, «Μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.» Οἱ Ἰουδαῖοι εἶπον εἰς αὐτόν τότε, τί σημεῖον (τῆς ἐξουσίας σου) δεικνύεις ποιῶν ταῦτα; Ὁ Ἰησοῦς δὲ ἀπεκρίθη, «Καταστρέψατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας θὰ τὸν ἐγείρω» (ἐννοῶν τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ τὴν τριήμερόν του ἀνάστασιν).

Μεταξὺ δὲ τῶν Φαρισαίων ὑπῆρχέ τις ὀνόματι Νικόδημος, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων, ὅστις ἐλθὼν νύκτα πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ εἰπόντος, Ἐὰν μὴ γεννηθῇ τις ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅπως δὲ ὁ Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτω χρειάζεται νὰ ὑψωθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇ πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν· διότι οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπολεσθῇ, ἀλλὰ λάβῃ ζωὴν αἰώνιον.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς Ἰουδαίαν καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζε διὰ τῶν μαθητῶν του πολλοὺς. Καὶ πάλιν ἐνταῦθα ὁ Ἰωάννης ὁ πρόδρομος τοῦ Κυρίου, γενομένης συζητήσεως περὶ τοῦ βαπτίσματος, ἐμαρτύρησε περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπὼν ὅτι, ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον, ὁ δὲ ἀπειθὼν εἰς τὸν υἱόν, δὲν θὰ ἴδῃ αἰώνιον ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει εἰς αὐτόν.

Τὸν Ἰωάννην δὲ τοῦτον κατέκλεισεν ἤδη ὁ Ἡρώδης εἰς τὴν φυλακὴν, διότι ἤλεγξεν αὐτόν διὰ τὸν παράνομον γάμον του λαβόντος ὡς γυναῖκα Ἡρωδιάδα τὴν σύζυγον Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ δι' ὅσα ἔπραξε πονηρά. Μετ' ὀλίγον δὲ καιρὸν ἀποκεφάλισεν αὐτόν ὁ Ἡρώδης δι' ἐνεργείας τῆς Ἡρωδιάδος, τῆς παρανόμου ταύτης γυναικὸς του.

Περὶ τοῦ Ἰωάννου εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, οὐδεὶς ἐγεννήθη ἐκ τῶν ἀνθρώπων μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ἐπρόσθεσεν ὁμῶς, ὅτι ὁ μικρότερος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἶναι μείζων αὐτοῦ. —

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀποβολὴ ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῶν πωλοῦντων καὶ τῶν ἀγοραζόντων διδάσκει ἡμᾶς νὰ ἀποβάλλωμεν ἐκ τῶν καρδιῶν ἡμῶν, εἰσερχόμενοι εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν, αἰσθανόμενοι ὅτι ἐνός ἐστι χρεία — τῆς ἀκροάσεως τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀπὸ καθαρᾶς καρδίας προσευχῆς. Ὡς παρακαλῶμεν δὲ τὸν Κύριον, ἵνα, ὅπως τὸν ναόν, οὕτω καθαρῶς καὶ τὰς καρδίας ἡμῶν ἀπὸ παντὸς πονηροῦ αἰσθημάτων.

Ἰνα μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ὁρεῖλομεν, ὡς συνεβούλευσεν ὁ Ἰωάννης, νὰ πιστεῦσωμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ.

Ὁ Ἰωάννης κηρύττων τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐλέγχων τὴν παρανομίαν ὑπέστη διωγμούς καὶ θάνατον. Οὕτω ποιοῦσιν οἱ πιστῶς τὸν Κύριον δουλεύοντες.

§ 8. Ἡ Σαμαρεῖτις. Ὁ Ἰησοῦς εἰς Ναζαρέτ.

(Ἰω. Δ, Λουκ. Δ, Μάρκ. ΣΤ.)

Ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐφυλακίσθη, ἀνεχώρησεν ἐξ Ἰουδαίας ἵνα ἔλθῃ εἰς Γαλιλαίαν. Διερχόμενος δὲ διὰ τῆς Σαμαρείας καὶ ὦν κεκοπιакῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐκάθησε παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, πλησίον ὃν τῆς πόλεως Συχάρ. Ἐρχεται δὲ γυνή τις Σαμαρεῖτις ν' ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ εἶχον ἀπέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ν' ἀγοράσωσι τροφάς. Ὁ Ἰησοῦς, ἵνα λάβῃ ἀφορμὴν νὰ τὴν διδάξῃ τι πρὸς σωτηρίαν τῆς, ἐζήτησε παρ' αὐτῆς ὕδωρ νὰ πῖν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οὐδεμίαν ἐπιμιξίαν εἶχον ἐπὶ πολλοῦ μὲ τοὺς Σαμαρείτας, ἡ γυνὴ ἠπόρησε πῶς ὁ Ἰησοῦς ἐζήτησεν ὕδωρ παρ' αὐτῆς, Ἰουδαῖος ὢν. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτὴν, ὅτι αὐτὸς ἔχει ὕδωρ ζῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅστις πῖν δὲν διψᾷ εἰς τὸν αἰῶνα, δηλαδὴ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ἡ γυνὴ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐκ τοῦ ζῶντος τούτου ὕδατος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλαβεν ἐκ τούτου ἀφορμὴν νὰ ἐξελέγξῃ τὴν παράνομον καὶ ἀμαρτωλὴν διαγωγὴν αὐτῆς καὶ οὕτω νὰ τὴν διδάξῃ. Εἶπε δὲ εἰς αὐτὴν ἐπ' ἄλλοις, ὅτι

πρέπει νὰ προσκυνῇται ὁ Θεὸς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ ἐπειδὴ αὕτη εἶπεν, ὅτι ὁ περιμενόμενος Μεσσίας θὰ διδάξῃ τὰ περὶ τούτων, ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὴν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας. Ἐν τοσοῦτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐκ τῆς πόλεως· ἡ δὲ Σαμαρεῖτις ἀφείσα τὴν ὑδρίαν της ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει εἰς τοὺς κατοίκους τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ· οὗτοι δὲ ἐξῆλθον πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ εἶπαν εἰς αὐτόν νὰ φάγῃ, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησεν· ἐπειδὴ δὲ ἠπόρουν, τοῖς λέγει, « Φαγητόν μου εἶναι νὰ ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ νὰ τελειώσω τὸ ἔργον αὐτοῦ. »

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις.

Ἐκ τῶν Σαμαρειτῶν δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἐκ τῆς μαρτυρίας τῆς γυναικὸς, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτόν καὶ ἔμεινε δύο ἡμέρας, καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ πολλοὶ περισσότεροι ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Ἐλθὼν δὲ ὕστερον εἰς Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ἐδίδασκε τὸν λαὸν ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου, ἐξηγῶν τὸν νόμον καὶ ἐφαρμόζων εἰς ἑαυτόν τὰς προφητείας. Κατ' ἀρχὰς ἐθαύμαζον οἱ Ναζωραῖοι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἔπειτα ὁμῶς, ἐπειδὴ τοὺς ἠλεγξε διὰ τὰς περὶ τῆς φαινομένης εὐτελοῦς καταγωγῆς αὐτοῦ ἀπορίας των, ἐθυμώθησαν

καὶ ἐζήτησαν νὰ τὸν κρημνίσωσιν ἐκ τοῦ ὄρους, ἀλλ' αὐτὸς διέβη διὰ μέσου αὐτῶν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Καπερναοῦμ, ὅπου ἐξηκολούθει διδάσκων ἐν ταῖς Σάββασι.

Παρατηρήσεις. Ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐλθὼν ἵνα καλέσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν Κύριος ἡμῶν κατηξίωσε τῆς ἑαυτοῦ διδασκαλίας τὴν Σαμαρείτιδα. Ὅπως δὲ αὕτη, οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ πρέπει νὰ ζητῶμεν παρὰ τοῦ Κυρίου ζῶν ὕδωρ, δηλαδὴ τὸ ζωοποιὸν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποτον μόνον δύνανται νὰ σβύσῃ τὴν δίψαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν εἰς ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἀς προσκυνῶμεν δὲ τὸν Θεὸν ὅχι μόνον δι' ἐξωτερικῶν σημείων, ἀλλὰ καὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ.

Οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ φυλάσσοντες αὐτὸν ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς Ναζωραίους, οἵτινες ἐζήτησαν νὰ κρημνίσωσι τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ ὄρους.

§ 9. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τὸν υἱὸν τοῦ βασιλικοῦ καὶ ἄλλους.

(Ἰω. Δ. Μάρκ. Α. Ματθ. Δ. Λουκ. Ε, Σ'.)

Μεταβαίνων ὁ Ἰησοῦς, ὡς εἵπομεν, ἐκ Σαμαρείας εἰς Γαλιλαίαν, ἦλθεν ἐκ δευτέρου εἰς Κανᾶ. Ἐκεῖ ἐλθὼν βασιλικὸς τις ἀνὴρ, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἀσθενοῦντα υἱὸν τοῦ εἰς Καπερναοῦμ· ὁ δὲ Ἰησοῦς χωρὶς νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ τὸν ἰάτρευσεν, εἰπὼν εἰς τὸν πατέρα, πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ. Ἐπίστευσε δὲ οὗτος εἰς τὸν λόγον, τὸν ὅποτον εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ μετέβη εἰς τὸν οἶκόν του, ὅπου εὗρε σωθέντα τὸν υἱὸν του.

Ἰσταμένος δὲ τότε ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ εἶδε δύο ἀλιευτικὰ πλοῖα· ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν, τὸ τοῦ Πέτρου, ἐδίδασκεν ἐξ αὐτοῦ τὸν παρεστῶτα εἰς τὴν ξηρὰν λαόν· ὕστερον δὲ εἶπεν εἰς τοὺς ἀλιεῖς νὰ ρίψωσι τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν, αὐτοὶ δὲ εἶπον, Ἀν καὶ εἰς μάτην ἐκοπιάσαμεν ὅλην τὴν νύκτα, ἀλλ' ὅμως ἄς γείνη ὁ λόγος σου· ρίψαντες οὕτω τὰ δίκτυα ἐπιάσαν ἄπειρον πλῆθος ἰχθύων. Εἰς τοὺς φοβηθέντας δὲ ἀλιεῖς Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ τὸν σύντροφόν των Πέτρον εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε, ἀκόλουθήσατέ με καὶ θὰ σᾶς κάμω εἰς τὸ ἐξῆς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Οὗτοι

δὲ ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἔλθων εἰς Καπερναοὺμ ἐθεράπευσέ τινα δαιμονιζόμενον καὶ τὴν πενθεράν τοῦ Πέτρου, δεινῶς ἀσθενοῦσαν, καὶ ἓνα λεπρὸν.

Ἐξελθὼν ὕστερον ἐκάλεσε τὸν τελώνην Λευὶ (Ματθαῖον), ὅστις ἀφήσας τὸ κατὰστημά του καὶ ὅλα ἠκολούθησε πᾶραυτα τὸν Ἰησοῦν· ὁ δὲ Ἰησοῦς κατέλυσε καὶ ἔφαγεν εἰς τὴν οἰκίαν τούτου. Οἱ δὲ γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ἐμέμφοντο τὸν Χριστὸν, διότι συναναστρέφεται καὶ τρώγει μετὰ ἁμαρτωλοῦς καὶ τελώνας· ὁ Ἰησοῦς ὁμῶς εἶπεν, ὅτι ἤλθε νὰ καλέσῃ οὐχὶ τοὺς δικαίους, ἀλλὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

Οἱ γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι διερεθιζόμενοι, διότι ὅλος ὁ λαὸς ἔτρεχεν εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ οὐχὶ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, παρετήρουν τὰς πράξεις του. Οὕτως ἰδόντες ὅτι οἱ μαθηταὶ του ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου διαβαίνοντες διὰ τῶν σπαρτῶν ἐπῆραν καὶ ἔτριβον στάχυα, εἶπον ὅτι παρέβαινον τὸν νόμον. Ὁ Ἰησοῦς τοῖς εἶπεν, ὅτι αὐτὸς εἶναι κύριος καὶ τοῦ σαββάτου, καὶ διὰ διαφορῶν ἐρωτήσεων ἐσύγχυζε τὴν σοφίαν αὐτῶν. Ἄλλο δὲ σάββατον ἐθεράπευσεν ἄνθρωπον ξηρὰν ἔχοντα τὴν χεῖρά του, διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς φαρισαίους, ὅτι τὰ ἔργα τῆς φιλανθρωπίας δύνανται καὶ τὸ σάββατον νὰ γίνωνται. Οὗτοι δὲ παροργισθέντες διεβουλεύθησαν μετ' ἄλλων νὰ φονεύσωσιν αὐτόν.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἕσις τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλικοῦ διδάσκει ἡμᾶς ὅτι, ὅπως ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρὼν, οὕτω καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ πανταχοῦ φθάνει τὸν μετὰ πίστει εἰσκαλούμενον αὐτήν.

Τὸ κήρυγμα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ σαγηνεύει τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τοῦ πελάγους τῶν ἁμαρτιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον καταποντίζονται.

Ὁ Ματθαῖος, ἂν καὶ τελώνης, ἀφῆκε τὰ πάντα καὶ ἠκολούθησε τὸν Χριστόν. Οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ δύναται νὰ ἦναι ἀντάξιον τῆς σωτηρίας· χάριν αὐτῆς πᾶσα οἰαδήποτε θυσία εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμικτος.

Ὁ ἁμαρτωλὸς εὕρισκει παρηγορίαν εἰς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὅτι ἁμαρτωλοῦς ἦλθε νὰ καλέσῃ εἰς μετάνοιαν.

Τὸ ἀγαθοεργεῖν δὲν εἶναι ἀπληγορευμένον νὰ γίνηται καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναπαύσεως.

§ 10. Ὁ 38 ἔτη παράλυτος θεραπεύεται. (Ἰω. Ε.)

Οὔσης ἐορτῆς τῶν Ἰουδαίων, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, ὅπου ὑπῆρχεν εἰς τὴν προβατικὴν λεγομένην πύλην κολυμβήθρα, ἥ ἐπιλεγομένη ἐβραϊστὶ Βηθεσδὰ (δηλαδὴ οἶκος ἐλέους), ἔχουσα πέντε στοὰς εἰς τὰς ὁποίας κατέκειντο πολὺ πλῆθος ἀσθενούντων τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, οἱ ὅποιοι περιέμενον τὴν κίνησιν τοῦ ὕδατος· διότι ἄγγελος κατέβαινε κατὰ καιρὸν καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ πρῶτος μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ἐμβὰς ὑγιὴς ἐγίνετο. Ἦτο δέ τις ἐκεῖ ἀσθενῶν τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ἐν σάββατον κατακείμενον, καὶ γνωρίσας ὅτι πολὺν ἤδη καιρὸν ἔμενεν ἐκεῖ, τὸν ἠρώτησεν ἂν θέλῃ νὰ γείνη ὑγιής. Ὁ ἀσθενῶν ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν ἔχει ἄνθρωπον νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν προλαμβάνουσιν ἄλλοι. Ὁ Ἰησοῦς τότε λέγει πρὸς αὐτὸν, «Ἐγείραι, λάβε τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει.» Εὐθὺς δὲ ἰάθη ὁ πάσχων, καὶ σηκώσας τὸν κράββατόν του περιπάτει. Οἱ Ἰουδαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ὅτι σάββατον μεταφέρει τὸν κράββατόν του, εἶπον εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν εἶναι συγκεχωρημένον τοῦτο. Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Ὁ ἰατρεύσας με μὲ διέταξε. Ἠρώτησαν δὲ αὐτόν, τίς τὸν διέταξεν, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζε ν' ἀποκριθῇ. Μετὰ ταῦτα εὕρισκε αὐτόν ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγει, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἀμάρτανε ἵνα μὴ σοὶ συμβῇ τι χειρότερον. Τότε ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἰάτρευσεν αὐτόν, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν διὰ τοῦτο ν' ἀποκτείνωσι τὸν Ἰησοῦν, ποιούντα ταῦτα τὸ σάββατον, καὶ μάλιστα διότι ἔλεγε πατέρα του τὸν Θεόν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς ἰατρεύσας τὸν ἀσθενῆ τοῦτον, εἶπεν εἰς αὐτόν, «Μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ σοὶ τι χειρόν γένηται.» Ἡ ἁμαρτία εἶναι τῷ ὄντι ἡ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν καὶ ὅλων τῶν θλίψεων. Ἀκολουθοῦντες δὲ τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος, χρεώ-

στούμεν, ὅταν ἀπαλλατώμεθα νόσου ἢ ἄλλου δυστυχήματος, νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ περιπίπτωμεν εἰς ἁμαρτίαν, διὰ νὰ μὴ πάθωμεν ὑστερον τὰ χειρότερα, καὶ ἀπολέσωμεν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ὅπερ εἶναι τὸ πάντων χειρίστον.

Πᾶσα ἡ γῆ ὁμοιάζει μὲ τὴν εἰς τὴν προβατικὴν πύλην κολυμβήθραν, εἶναι νοσοκομεῖον πλήρες νοσούντων τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν. Ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς οὕτω πάσχοντας παρέχει μέσα θεραπείας τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου, τὸ ὁποῖον, εὐπρόσδεκτον γενόμενον, φέρει μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν, ἧτις εἶναι ἡ τοιούτων ψυχικῶν νόσων μόνη θεραπεία. Ὁ Κύριος εἶναι ἰατρός τῶν ψυχῶν, ὅταν εἰλικρινῶς λέγωμεν, Κύριε, θέλω νὰ γείνω ὑγιής.

§ 11. Διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

(Μαθ. Ε, ΣΤ. Λουκ. ΣΤ.)

Διαβὰς ὁ Ἰησοῦς τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, ἧτις ἐλέγετο καὶ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος νὰ προσευχηθῇ καὶ ἐκεῖ διενυκτέρευεν. Ὅτε δὲ ἐξημέρωσεν, ἐξέλεξεν ἐκ τῶν μαθητῶν του δώδεκα τοὺς ὁποίους ὠνόμασε καὶ ἀποστόλους, τοὺς ἐξῆς, Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφόν του, τοὺς δύο ἀδελφοὺς Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην, Βαρθολομαῖον (ὅστις καὶ Ναθαναὴλ ἐλέγετο), Φίλιππον, Ματθαῖον, Θωμᾶν, Ἰακώβον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλφαίου, Σίμωνα, Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην.

Καταβὰς δὲ μετ' αὐτῶν εἰς πεδινὸν τόπον, ἐστάθη καὶ ὠμίλησε πρὸς τὸν συνελθόντα πολὺν λαὸν μακρὸν λόγον, βλέπων πρὸς τοὺς μαθητάς του.

Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ μακαρίζονται οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, οἱ πενθοῦντες, οἱ πρχεῖς, οἱ ἀδικούμενοι, οἱ ἐλεήμονες, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, οἱ εἰρηνοποιοί, οἱ διὰ τὴν δικαιοσύνην δεδιωγμένοι, οἱ ὀνειδιζόμενοι καὶ οἱ κακολογούμενοι διὰ τὸν Κύριον. Ἐπειτα νοθετοῦνται παρ' αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ του νὰ γείνωσι παράδειγμα εὐσεβείας εἰς τὸν κόσμον· ἐξηγεῖται ὁ ἠθικὸς νόμος τοῦ Μωϋσέως· συσταίνεται ἡ συγχώρησις πρὸς ἀδικούντας ἡμᾶς· ἀπαγορεύονται τὰ ἄνευ αἰτίας διαζύγια, οἱ ὅρκοι, αἱ ἐκδικήσεις· συσταίνεται ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πρὸς τοὺς μισοῦν-

τας ἡμᾶς ἀγάπη καὶ ἡ ἀπόδοσις καλοῦ ἀντὶ κακοῦ, καὶ πρὸς τοῦτοις τὸ νὰ μὴ γίνηται ἡ ἐλεημοσύνη πρὸς ἐπίδειξιν, ἀλλὰ μυστικῶς. Εἶτα διδάσκει ὁ Κύριος πῶς νὰ προσευχώμεθα καὶ δίδει τύπον προσευχῆς τὸ Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς κτλ. Διδάσκει πῶς πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἀληθὴς νηστεία. Ἀπαγορεύει τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν μεγάλην σπουδὴν καὶ τὴν μέριμναν πρὸς τὰς τροφὰς καὶ τὰ ἐνδύματα, καὶ λέγει ὅτι πρὸ πάντων πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τότε οὐδὲν θὰ μᾶς λείπῃ. Ἐμποδίζει τὴν κατάκρισιν καὶ λέγει, ὅσα ἂν θέλωμεν νὰ ποιῶσιν εἰς ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, νὰ ποιῶμεν καὶ ἡμεῖς ὁμοίως, νὰ μὴ ἀμαρτάνωμεν μηδὲ κατὰ διάνοιαν· νὰ προσέχωμεν ἀπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ νὰ θεμελιῶμεν τὴν διαγωγὴν ἡμῶν εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν λόγων αὐτοῦ, ἵνα ἀσάλευτοι εἰς αὐτὸν μένωμεν. Πάντες δὲ ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον ταύτην διδαχὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν μὲ τὴν ὁποίαν ἐδίδασκε. —

Παρατηρήσεις. Ὁ ἀξιοθαύμαστος καὶ ὑπεράνθρωπος ὁμιλία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρέπει νὰ ᾔηται εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα τὴν ἐκυτοῦ σωτηρίαν ὁ ἀπαράβατος κανὼν τῆς διαγωγῆς του. Ὡς ἐπικαλούμεθα νυχθημερὸν τὴν θεῖαν δύναμιν νὰ ἐνισχύσῃ ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἐννοήσωμεν τὰς θείας αὐτὰς ἀληθείας καὶ πράττωμεν αὐτάς. Οὕτω δυνάμεθα νὰ γείνωμεν μακάριοι, ἀξιούμενοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

§ 12. Διάφορα θαύματα.

(Ματθ. Ζ. Λουκ. Ε, Ζ. Η'. Μάρκ. Α, Β, Γ.)

Ὅτε κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄρους ὁ Ἰησοῦς ἰατρῆυσε λεπρὸν εἰπόντα, Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαι νὰ μὲ καθαρίσῃς.

Ἦλθεν ἔπειτα ὁ Κύριος εἰς Καπερναοὺμ· ἐκεῖ δὲ ἑκατόνταρχός τις παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἰατρεύσῃ τὸν ὑπηρέτην του δεινῶς πάσχοντα ἐκ παραλυσίας. Οὗτος ὁ ἑκατόνταρχος εἶχεν οἰκοδομήσει καὶ συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες διὰ τοῦτο παρεκάλουν τὸν Ἰησοῦν ν' ἀκούσῃ τὴν παράκλησιν αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Θὰ

ἔλθω νὰ τὸν θαραπεύσω, ἀλλ' ὁ ἐκατόνταρχος ἐπανέλαβε, Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἀλλ' εἰπὲ λόγον καὶ θὰ ἰατρευθῇ ὁ ἄνθρωπός μου. Καὶ ἐγὼ ἔχω στρατιώτας καὶ κάμνουσιν ὅπως διατάξω αὐτούς. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐδὲ εἰς τὸν Ἰσραὴλ εὗρον τοσαύτην πίστιν· εἰς δὲ τὸν ἐκατόνταρχον εἶπε, Πήγαινε καὶ ἄς σοι γείνη καθὼς ἐπίστευσας, καὶ ἴαθη ὁ πάσχων ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως Ναὶν μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ πολλοῦ λαοῦ, ἐξεκομίζετο ἐκ τῆς πόλεως αὐτῆς νεκρὸς, υἱὸς μονογενῆς χήρας. Ἰδὼν ταύτην ὁ Ἰησοῦς τὴν εὐσπλαγχνίσθη καὶ εἶπε, Μὴ κλαῖε, καὶ ἀνέστησε τὸν νεανίσκον καὶ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν μητέρα του. Κατέλαβε δὲ φόβος ὅλους τοὺς παρόντας καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν εἰπόντες, ὅτι μέγας προφήτης ἠγέρθη εἰς τὸν Ἰσραὴλ.

Φαρισαῖος δὲ τις παρεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν νὰ φάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του μετ' αὐτοῦ. Γυνὴ δὲ τις ἀμαρτωλὴ, ἔλθοῦσα ἐκεῖ, ἤλειψε μὲ μύρον τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ κλαίονσα ἔβρεχεν αὐτοὺς μὲ τὰ δάκρυά της, καὶ ἐσπόγγιζεν αὐτοὺς μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της.

Ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὴν μετάνοιαν αὐτῆς τῇ εἶπεν, Ἀφένονται σοι αἱ ἀμαρτίαι σου· οἱ δὲ παρακαθήμενοι διελογίζοντο λέγοντες, « Τίς εἶναι οὗτος ὅστις καὶ ἀμαρτίας συγχωρεῖ! » Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσεν, ὕπαγε εἰς εἰρήνην.

Ἐξηκολούθει δὲ ὁ Ἰησοῦς διοδεύων εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας, κηρύττων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Παρηκολούθουν δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ γυναῖκες τινες τὰς ὁποίας εἶχε θεραπεύσει ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ Μαγδαλινὴ, ἐκ τῆς ὁποίας εἶχεν ἐκβάλλει ἑπτὰ δαιμόνια, καὶ Ἰωάννα γυνὴ τοῦ Χουζᾶ ἐπιτρόπου τοῦ Ἡρώδου, καὶ ἡ Σωσάνα καὶ ἄλλαι πολλαί, αἱ ὁποῖαι διηκόνουν αὐτὸν ἐξ ἰδίων των.

Παρατηρήσεις. Ὁ εκατόντοχος δίδει εἰς ἡμᾶς πολλὰ καὶ καλὰ παραδείγματα, οἷον ἐπιμελείας καὶ φροντίδος διὰ τοὺς ὑπηρέτας· ἀγαθοεργίας πρὸς τοὺς ἄλλους (ὠκοδόμησε συναγωγὴν διὰ τοὺς Ἰουδαίους) καὶ ταπεινώσεως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τελείας πίστεως.

Τὰ περὶ τῆς ἀμαρτωλῆς γυναικὸς διδάσκουσιν ἡμᾶς, ὅτι ἡ μετάνοια σώζει τὸν ἄνθρωπον. Εἴθε, ὡς αἱ θεραπευθεῖσαι γυναῖκες, ν' ἀκολουθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὸν Κύριον, ποιοῦντες τὸ θέλημα αὐτοῦ.

§ 13. Ἰασις παραλυτικοῦ.

(Μάρκ. Β, Λουκ. Ε, Ματθ. Θ.)

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἦτο εἰς τὴν Καπερναοὺμ διδάσκων εἰς τινὰ οἰκίαν καὶ θεραπεύων ἀσθενεῖς, παρόντων πολλῶν ἐκ τῶν φαρισαίων καὶ γραμματέων, ἔφερον ἓνα παράλυτον κατακείμενον ἐπὶ κλίνης διὰ νὰ θεραπεύσῃ αὐτόν.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν συνηθροισμένων νὰ ἀκούσωσι τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰσαγάγῃσι τὸν παράλυτον διὰ τῆς θύρας, ἀνέβησαν εἰς τὸ δῶμα καὶ σηκώσαντες μέρος τῆς στέγης κατεβίβασαν αὐτόν διὰ σχοινίων μετὰ τῆς κλίνης τοῦ ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν εἰς τὸν παράλυτον, «Ἐχε θάρρος, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.» Ἀκούσαντες οἱ παρόντες φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς τὸν λόγον τοῦτον, διελογίζοντο ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ὅτι τάχα βλασφημεῖ. Γνωρίζων δὲ ὁ Ἰησοῦς τί διεννοοῦντο, λέγει εἰς αὐτοὺς, Διὰ τί διαλογίζεσθε πονηρὰ εἰς τὰς καρδίας σας; Τί εἶναι εὐκολώτερον νὰ εἴπη τις εἰς τὸν πάσχοντα, συγχωροῦνται αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ ἔγειραι καὶ περιπάτει; Διὰ νὰ γνωρίσητε δὲ, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας (τότε λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν), Σοὶ λέγω. «Ἐγειραι, ἄρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει.» ὁ δὲ παραλυτικὸς λαβὼν τὸν κράββατόν του ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, οἵτινες ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ ἐροβήθησαν, λέγοντες, Ποτὲ τοιοῦτο γεγονός δὲν εἶδαμεν.

Παρατηρήσεις. Παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τοὺς μετὰ

πίστεως προσερχομένους· πρῶτον δὲ συγχωρεῖ τὰς ἁμαρτίας τοῦ πᾶσχοντος, αἵτινες εἶναι ἡ πηγή ὅλων τῶν κακουχιῶν μας ψυχικῶν τε καὶ σωματικῶν.

Ὁ Ἰησοῦς, διὰ τῆς δεδομένης παρ' αὐτοῦ συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν, δεικνύει τὴν θεότητα αὐτοῦ. Ὁ παραλυτικὸς δὲν ἐζήτησεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν πίστιν του, ἔδωκεν ὅ,τι περισσότερον εἰς αὐτὸν ἦτο ἀναγκαῖον, δηλαδὴ τὴν ἴασιν τῆς ψυχῆς του, καὶ ὕστερον ἐθεράπευσε τὴν σωματικὴν του ἀσθένειαν.

§ 14. Παραβολὴ σπορέως.

(Ματθ. ΙΓ'. Μάρκ. Δ, Λουκ. ΙΙ.)

Παρά τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος ἤρχισεν ὁ Ἰησοῦς νὰ διδάσκη καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν πολὺς κόσμος, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἔμβῃ εἰς πλοῖον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ διδάσκη, ὅλοι δὲ ἔμειναν εἰς τὴν ξηρὰν ἀκούοντες· ἐδίδασκε δὲ αὐτοὺς διὰ παραβολῶν, ἐξ ὧν εἶναι καὶ ἡ ἐξῆς·

Γεωργὸς τις ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν νὰ σπείρῃ τὸν σπὸρόν του. Ἐν ᾧ δ' ἔσπειρε, μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη καὶ κατέφαγον αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· μέρος δὲ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς πέτρας, καὶ φυτρῶσαν ἐξηράνθη, μὴ ὑπαρχούσης ἐκεῖ ὑγρασίας· μέρος ἔπεσε μετὰ τῶν ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι φυτρώσασαι ἀναμιξ μετ' αὐτοῦ τὸ ἐπνίξαν· μέρος δὲ ἔπεσεν εἰς γόνιμον γῆν καὶ φυτρώσαν ἔδωκε καρπὸν ἄλλο μὲν τριάκοντα, ἄλλο δ' ἐξήκοντα καὶ ἄλλο ἑκατόν.

Οἱ Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠρώτησαν αὐτὸν, τί σημαίνει ἡ παραβολὴ αὕτη· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐξήγησεν αὐτὴν οὕτω· Ὁ μὲν σπόρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁδὸς δὲ, ὅπου ὁ σπόρος ἔπεσεν, εἶναι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὴ ἐννοοῦντες αὐτόν· ἔπειτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ ἄρπάζει αὐτὸν ἐκ τῶν καρδιῶν των, διὰ νὰ μὴ πιστεῦσωσι καὶ σωθῶσι. Πέτραι δὲ εἶναι οἱ ἀκούοντες καὶ μετὰ χαρᾶς δεχόμενοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ προσωρινῶς πιστεύοντες εἰς αὐτόν, ὅταν δὲ ἔλθῃ πειρασμὸς δὲν διατηροῦσι τὸν θεῖον λόγον, ἐπεὶ δὲ δὲν ῥιζώνεται ἐν αὐτοῖς. Ἀκανθαὶ δὲ εἶναι αἱ βιωτικαὶ μέριμναι καὶ αἱ φροντίδες, αἵτινες, φυόμεναι καὶ αὐξά-

νουςαι εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀκούοντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, πνίγουσιν αὐτὸν καὶ δὲν καρποφορεῖ. Γῆ δὲ ἀγαθὴ εἶναι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐννοοῦντες αὐτὸν καὶ κρατοῦντες αὐτὸν εἰς τὰς καρδίας των, καὶ οὕτω μὲ ὑπομονὴν καρποφορεῖ οὗτος καρποὺς ἀρετῆς. —

Παρατηρήσεις. Ἄς παρασκευάσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θεοῦ λόγου, ἵνα καρπορήσῃ εἰς πίστιν καὶ καλὰ ἔργα

Ἄς ἀποδιώκωμεν πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν διὰ νὰ μὴ πνίγῃ εἰς τὰς καρδίας μας τὴν θεῖαν διδασκαλίαν.

Ἄς ἀποκρούωμεν πάντα πειρασμόν, διὰ νὰ ριζώνηται εἰς ἡμᾶς ὁ σπόρος τῶν θεῶν ἐντολῶν εἰς σωτηρίαν ἡμῶν. Ὅθεν ὀφείλομεν πρῶτον νὰ ἀκούωμεν προθύμως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· δεύτερον, νὰ καταλαμβάνωμεν αὐτόν· τρίτον νὰ δεχώμεθα αὐτόν μὲ τελείαν πίστιν, καὶ τέταρτον νὰ τηρῶμεν αὐτόν, ἵνα οὕτω καρποφορῇ.

§ 15. Κατάπαυσις τρικυμίας. Ἰάσις δαιμονιζομένων.

(Ματθ. Η, Μάρκ. Δ. Ε. Λουκ. Η.)

Ἐν ᾧ διέπλεεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, ἀπεκοιμήθη καὶ παρευθεὶς ἠγέρθη τρικυμία καὶ ἐκινδύνεον. Οἱ μαθηταὶ φοβηθέντες ἐξύπνισαν τὸν Ἰησοῦν· ἐγερθεὶς δὲ διέταξε τὸν ἄνεμον καὶ ἐκόπασε. Διαβάντες δὲ τὴν λίμνην, ἀπέβησαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν. Ἐκεῖ ἦσαν δύο δαιμονιζόμενοι, ἐξ ὧν ὁ εἰς καὶ τὰς ἀλύσεις συνέτριβε. Καὶ οἱ δύο δὲ ἐξηγηριάζοντο κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο διὰ τοῦτο νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν. Ἰδόντες οὗτοι τὸν Ἰησοῦν ἔκραζον «Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἦλθες ἐδῶ νὰ μᾶς βασανίσῃς; »

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἠρώτησε τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν, Πῶς ὀνομάζεσαι; Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη Λεγεὼν (δηλαδὴ τάγμα), διότι εἴμεθα πολλοί. Τότε ὁ Ἰησοῦς προσέταξε τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα νὰ ἐξέλθωσιν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὰ ν' ἀπέλθωσιν εἰς ἀγέλην δισχισμένων περίπου χοίρων, ἥτις ἔβασκεν ἐκεῖ που. Παρευθεὶς δὲ οἱ χοῖροι, ἅμα εἰσῆλθον εἰς αὐτοὺς οἱ δαίμονες, ὁρμήσαντες εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κατακρημνισθέντες ἐπνίγη-

σαν. Οἱ χοιροβοσκοὶ ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνήγγειλαν τὰ γεγονότα ταῦτα· οἱ δὲ πολῖται ἐξελθόντες παρέκλεσαν τὸν Ἰησοῦν νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ τόπου τῶν.

Παρατηρήσεις. Εἰς πάντα κίνδυνον πρέπει νὰ προστρέχωμεν εἰς τὸν Κύριον ἵνα σώζῃ ἡμᾶς. Ἐγένετο ὅ,τι ὁ προσητής Δαβὶδ εἶπε (ψαλ. 106), «Καὶ ἐπέταξε τῇ καταιγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὐραν, καὶ εἰσήγαγεν τὰ κύματα αὐτῆς.»

Δύνανται ὅχι μόνον ἐν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ δαιμόνια νὰ κατέχωσι τὸν ἄνθρωπον, ὅταν δὲν ᾖται ὠπλισμένος μὲ πίστιν διὰ τὴν ἀποκρούσῃ αὐτά. Ὁ πράττων μίαν ἁμαρτίαν καὶ πολλὰς εἶναι ἱκανὸς νὰ πράξῃ. Ὁ πνευματικῶς ὑπὸ τοῦ διαδόλου κατεχόμενος συντρίβει τὸ κράτος τοῦ λογικοῦ του καὶ παρὰδίδεται εἰς τὰς ὁρμὰς τῶν παθῶν του πρὸς βλάβην ἑαυτοῦ καὶ ἄλλων. Μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς τοιαύτης νόσου τὸν ἄνθρωπον. «Ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίβει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.» (Ῥωμ. ΙΣΤ', 20).

§ 16. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰαείρου καὶ ἡ αἱμορροῦσα.

(Ματθ. Θ. Λουκ. Η.)

Ἐν ᾧ ἐδίδασκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἀρχισυνάγωγός τις ὀνομαζόμενος Ἰάειρος, τοῦ ὁποίου ἡ μονογενὴς δωδεκαετής θυγάτηρ ἔπνεε τὰ λοιπῶτα. Περὶ οὗτος εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρέκλεσεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, νὰ ἐπιθέσῃ τὴν χειρὰ του ἐπὶ τὴν κινδυνεύουσαν θυγατέρα του καὶ ἰαθῇ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἀκολουθοῦντος καὶ πλήθους λαοῦ, γυνή τις, πάσχουσα αἱμορροῖαν ἀνίατον, προσελθοῦσα ἐπίασε τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου τοῦ Ἰησοῦ καὶ εὐθὺς ἰάθη. Ὁ Ἰησοῦς τότε ἠρώτησε, «Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἐπειδὴ ἐκατάλαβα ὅτι δύναμις ἐξῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ.» Τότε ἡ γυνὴ παρουσιασθεῖσα προσέπεσεν εἰς αὐτὸν καὶ εἶπεν ὅτι ἰάθη. Ὁ Ἰησοῦς λέγει εἰς αὐτήν, Ἐχε θάρρος, θύγατερ, ἡ πίστις σου σ' ἔσωσε, ὕπαγε εἰς εἰρήνην. Ἐν ᾧ δὲ ἐλάλει, ἔρχεται τις καὶ λέγει εἰς τὸν ἀρχισυνάγωγον, ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἀπέθανε καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῇ τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτὸν, Μὴ φοβοῦ μόνον πίστευε καὶ ἡ θυγάτηρ σου θὰ σωθῇ. Φθάσας δὲ εἰς τὴν οἰκίαν,

εἶπεν εἰς τοὺς γονεῖς τῆς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κλαίετε, δὲν ἀπέθανεν ἡ θυγάτηρ σας, ἀλλὰ κοιμᾶται. Οἱ παρόντες δὲ κατεγέλων τοῦ Ἰησοῦ, βλέποντες ὅτι ἦτο πραγματικῶς νεκρά. Τότε ὁ Ἰησοῦς, ἀφ' οὗ ἐξέβαλεν ὅλους ἔξω, ἐκτὸς τῶν γονέων καὶ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου, ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν νεκρὰν καὶ εἶπεν, « Ἡ παῖς, ἐγείρου » καὶ παρευθὺς ἀνέστη. Κατεπλάγησαν δὲ οἱ οἱ γονεῖς αὐτῆς διὰ τοῦτο· ὁ δὲ Ἰησοῦς παρήγγειλε νὰ μὴ εἴπωσιν εἰς οὐδένα τὸ γεγονός.

Ἐν ᾧ δὲ ἀνεχώρει ἐκεῖθεν ἰάτρευσε δύο τυφλοὺς πιστεύσαντας εἰς αὐτὸν, καὶ ἓνα δαιμονιζόμενον κωφὸν καὶ ἄλλαλον. —

Παρατηρήσεις. Ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς τῆς αἰμώροιαν πασχούσης εἶναι παραδειγματική. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῆς εὐηρεστήθη καὶ διὰ λόγου νὰ παρηγορήσῃ αὐτὴν καὶ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι μόνῃ ἡ τοιαύτη πίστις σώζει.

Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὅπως ἀγάπη καὶ ἔλεος. Ἐσηκώθη εὐθὺς ἅμα προκειμένου νὰ πράξῃ τι ἀγαθόν. Ὁ θάνατος εἶναι γλυκὺς ὕπνος εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Κυρίου. Ὅπως τὴν νέαν ταύτην, οὕτω θὰ ἀναστήσῃ καὶ ἡμᾶς τὴν τελευταίαν ἡμέραν. Εὐτυχεῖς δὲ, ἂν μετὰ τὴν ἀνάστασιν ταύτην ἔχωμεν νὰ παρατηρήσωμεν εἰς τὸν ἀδέκαστον τότε κριτὴν ἡμῶν ἔργα ἅζια τῆς αἰωνίου ζωῆς, μὲ τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐφοδιασθῶμεν ἐν ὧν ζῶμεν, διότι ἐν τῇ ᾧδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια.

§ 17. Ἀποστολὴ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων.

(Ματθ. Ι. ΙΗ'. Μάρκ. ΣΤ', Λουκ. Θ.)

Προσκαλέσας ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητάς του, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἐξουσίαν κατὰ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων καὶ δύναμιν νὰ θεραπεύωσι πᾶσαν νόσον. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ κηρύττωσιν ὅτι ἐπλησίασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, καὶ νὰ μὴ φέρωσι μαζύ των καθ' ὁδὸν μήτε χρήματα, μήτε πῆραν, μήτε ἄρτον, μήτε διπλᾶ φορέματα, ἀλλὰ μόνον ῥάβδον. Ἐλεγε δὲ εἰς αὐτοὺς μεταξὺ πολλῶν σωτηρίων συμβουλῶν καὶ τὰ ἐξῆς· — Ὅπου ἤθελον σᾶς δεχθῆ, νὰ μένητε, καὶ ὅπου δὲν ἤθελον σᾶς δεχθῆ καὶ δὲν ἤθελον ἀκούει τὸ κήρυγμά σας, νὰ φεύγητε ἐκεῖθεν τινάζοντες καὶ τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν σας. Σᾶς

στέλλω ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων καὶ ἔστε προσεκτι-
κοὶ καὶ ἀκέραιοι. Θὰ σᾶς καταδιώξωσι καὶ θὰ σᾶς παρα-
δώσωσιν εἰς ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς· θὰ ὑποφέρητε ἐνε-
κεν ἐμοῦ· Μὴ φοβηθῆτε τοὺς φονεύοντάς τὸ σῶμα, μὴ
δυναμένους δὲ νὰ φονεύσωσι τὴν ψυχὴν. Ὅστις ὁμολο-
γήσῃ ἐμὲ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, θὰ ὁμολογήσω καὶ γὼ
αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
καὶ ὅστις μὲ ἀρνηθῇ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, θ' ἀρνηθῶ
καὶ ἐγὼ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ ἐν οὐρανοῖς πατρὸς μου.

Ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του ἢ τὴν μητέρα του ἢ
τὰ τέκνα του πλείοτερον ἢ ἐμὲ, δὲν εἶναι ἄξιός ἐμοῦ·
ὁμοίως δὲ καὶ ὅστις δὲν ἀποφασίζει νὰ πάθῃ ὑπὲρ ἐμοῦ.
Ὅστις δέχεται ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὅστις δέχεται
ἐμὲ, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. Ὅ,τι δὲ πράξῃ τις
καλὸν χάριν ἐμοῦ, θὰ λάβῃ τὴν ἀνταπόδοσιν.

Ἄλλοτε δὲ εἶπεν εἰς αὐτοὺς, Ὅσα ἂν δέσητε ἐπὶ τῆς
γῆς, θὰ ἦναι δεδεμένα καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ὅσα
ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ ἦναι λελυμένα καὶ εἰς τοὺς
οὐρανοὺς. Εἶτα ἐπρόσθεσε, Καὶ πάλιν σᾶς λέγω, ἐὰν δύο
ἐξ ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγ-
ματος, τὸ ὁποῖον ἤθελον ζητήσῃ, θὰ γείνη εἰς αὐτοὺς
παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· διότι ὅπου
εἶναι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἴ-
μαι καὶ ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Παρατηρήσεις. Οἱ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου ἀκόμη κηρύττουσιν
εἰς ἡμᾶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, τὰ συγγράμ-
ματα τῶν ἁγίων Πατέρων, οἱ ψυχωφελεῖς λόγοι τῶν κηρύκων τοῦ
θεοῦ λόγου, εἶναι οἷον ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου. Ὁ βουλούμενος νὰ
σῶθῃ, πᾶσαν στιγμὴν δύναται νὰ ὀφελῇται ἐκ τοῦ κηρύγματος αὐ-
τῶν. Ὅπου συνερχόμεθα ἐν πίστει καὶ εὐλαθείᾳ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς εἶναι ἐκεῖ μετὰ ἡμῶν ἀοράτως.

— οὐκ νότ ρίε § 18. Οἱ 5000 τραπέντες.

— οὐδ' ἴσως (Matth. 10: 14. Μαρκ. 16: 7. Λουκ. 9: 45. 10: 13.)

Ἀπελθόντες οἱ ἀπόστολοι ἐκῆρυξαν εἰς τοὺς λαοὺς
μετάνοιαν, ἐξέβαλον δαιμόνια καὶ πολλοὺς ἀρρώστους
ἐθεράπευσαν.

— οὐκ νότ ρίε § 18. Οἱ 5000 τραπέντες.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης τὴν φήμην τοῦ Ἰησοῦ, ἐνόμισεν ὅτι ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀποκεφαλίσαι.

Ἐπανελθόντες δὲ οἱ ἀπόστολοι εἶπον εἰς τὸν Ἰησοῦν ὅσα ἔπραξαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Τότε λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, « Ἐλθετε κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον ν' ἀναπαυθῇτε ὀλίγον. » διότι πλείστοι ἐπήγαιναν καὶ ἤρχοντο καὶ δὲν εἶχαν διὰ τοῦτο εὐκαιρίαν μηδὲ νὰ φάγωσιν.

Οὕτω λοιπὸν ἀπῆλθον μετὰ τοῦ Ἰησοῦ εἰς ἔρημον τόπον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως Βηθσαιδᾶ, πέραν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ἀλλ' ὅμως καὶ ἐδῶ πολλοὶ ἐξ ὧν τῶν πόλεων συνέδραμον πεζοί. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὸν λαόν, εὐσπλαγχνίσθη αὐτὸν καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκη. Περιδὲ τὸ δειλινὸν εἶπον εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταί του, Ἀπόλυσον τὸν λαόν διὰ ν' ἀπέλθωσι καὶ ἀγοράσωσιν ἄρτους, Ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Δότε εἰς αὐτοὺς σεῖς νὰ φάγωσιν.

Οἱ μαθηταί εἶπον, Πῶς εἶναι δυνατόν ν' ἀγοράσωμεν ἄρτους διὰ τοσούτους ἀνθρώπους; Ὁ Φίλιππος δὲ εἶπεν ὅτι οὐδὲ διακοσίων δηναρίων ἄρτοι ἐξαρκοῦσιν. Εἶτα ἠρώτησεν ὁ Ἰησοῦς « Πόσους ἄρτους ἔχετε; » Ὁ Ἀνδρέας ἀπεκρίθη, Εἶναι ἐδῶ παιδίον ἔχον πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε τότε νὰ καθήσωσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κατὰ κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα καὶ ἀνὰ ἑκατόν. Λαβὼν δὲ τοὺς ἄρτους καὶ εὐλογήσας ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ μοιράσωσιν εἰς τοὺς καθημένους, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον πάντες, ὄντες πέντε χιλιάδες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, συνέθροισαν τὰ περισσεύματα καὶ ἐγένισαν δώδεκα κοφίνια. Ἰδόντες οἱ ἄνθρωποι τὸ θαῦμα τοῦτο, ἔλεγον, Οὗτος εἶναι ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἐννοήσας δὲ ὅτι ἔμελλον νὰ τὸν ἀνακηρύξωσι βασιλέα, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος μόνος νὰ προσευχηθῇ.

Παρατηρήσεις. Τὸν Ἰησοῦν ὀφείλομεν ν' ἀκολουθοῦμεν πάντοτε κατὰ πνεῦμα, καὶ οὐδέποτε πρέπει νὰ παύωμεν ἀναγινώσκοντες τὸν λόγον αὐτοῦ. Εὐσπλάγχως δέχεται τὸν προσερχόμενον καὶ

ζωογονεῖ καὶ τρέφει τοὺς παινῶντας, καὶ ποτίζει τοὺς διψῶντας με πνευματικὴν τροφήν.

Πάντες ἔχομεν ἀνάγκην τῆς Θείας καὶ νοερᾶς τροφῆς, διότι ὅπως ἡ ὕλική τροφή εἶναι ἀναπόφευκτος εἰς διατήρησιν τῆς ζωῆς, οὕτω καὶ ἡ ἐκ τοῦ Θεοῦ λόγου πνευματικὴ τροφή εἶναι ἀναπόφευκτος εἰς συντήρησιν τῆς πίστεως ἡμῶν. Αὐξάνει δὲ αὕτη καὶ πολλαπλασιάζεται καὶ ἀρχοῦσα καθίσταται διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

§ 19. Περιπατεῖ ὁ Πέτρος ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

Γυνὴ Χαναναία.

(Ματθ. ΙΔ, ΙΕ. Μάρκ. ΣΤ, Ζ, Ἰωάν. ΣΤ.)

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀναχωρήσει μόνος εἰς τὸ ὄρος, οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐπιβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἔπλεον εἰς τὴν λίμνην· ἔγεινε δὲ ἡδὴ σκότος καὶ ἤρχισε νὰ πνέῃ σφοδρὸς ἄνεμος καὶ νὰ γίνηται θαλασσοταραχή. Ἐν ᾧ δὲ ἦσαν οἱ μαθηταὶ μετὰ τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, εἶδον τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ πλησιάζοντα εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐφοβήθησαν, νομίσαντες ὅτι εἶναι φάντασμα. Ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτοὺς τότε, Εἶμαι ἐγὼ, μὴ φοβεῖσθε. Ὁ Πέτρος λέγει, «Ἄν ἦσαι σὺ, Κύριε, πρόσταξόν με νὰ ἔλθω πρὸς σὲ ἐπὶ τῶν ὑδάτων.» Ὁ Ἰησοῦς τῷ λέγει· «Ἐλθέ.» Τότε καταβὰς ὁ Πέτρος ἀπὸ τοῦ πλοίου περιεπάτει εἰς τὴν θάλασσαν ἐρχόμενος πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Φοβηθεὶς ὁμῶς ἐκ τοῦ ἀνέμου καὶ ἀρχίσας νὰ καταποντίζεται ἐφώναξε, «Κύριε, σῶσόν με.» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπλώσας τὴν χειρὰ του ἐπιάσεν αὐτὸν καὶ εἶπεν, «ὦ ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;» Ἀφ' οὗ δὲ ἐμβῆκαν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος καὶ ἔγεινε γαλήνη καὶ ἦλθον εἰς τὴν ξηράν. Οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ἰδόντες ταῦτα ἐπροσκύνησαν τὸν Κύριον λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶσαι.

Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος. Ἐξελθοῦσα δ' ἐκεῖ γυνὴ Χαναναία ἔκραζε λέγουσα, «Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με, διότι ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.» Ὁ Ἰησοῦς λέγει εἰς

αὐτὴν, ὥς μὴ Ἰουδαίαν οὔσαν, « Δὲν εἶναι καλὸν νὰ λάβῃ τις τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του καὶ νὰ ῥίπτῃ αὐτὸν εἰς τὰ κυνάρια. » Ἐκείνη ἀπεκρίθη, Ναί, Κύριε, ἀλλὰ καὶ τὰ κυνάρια τρώγουσι τὰ ψυχία τῶν παιδῶν τῶν κυρίων τῶν πίπτοντα ἐκ τῆς τραπέζης. » Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἡ θυγάτηρ αὐτῆς.

Ἐπιστρέψας δὲ ἐκεῖθεν καὶ διαβὰς τὴν λίμνην, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκάθητο ἐκεῖ. Ἐθεράπευσε δὲ ἐνταῦθα πολλοὺς τυφλοὺς, χωλοὺς, κυλλοὺς, κωφοὺς καὶ ἄλλους πάσχοντας. Ἐθρεψε δὲ πάλιν τὸν λαόν, τετρακισχιλίους ἄνδρας χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, μὲ ἐπτὰ ἄρτους καὶ ὀλίγα ὀψάρια· καὶ ἐπερίσσευσαν ἐπτὰ σπυρίδες πλήρεις.

Παρατηρήσεις. Ὡς τοῦ Πέτρου οὕτω καὶ πολλῶν χριστιανῶν ἡ πίστις κλονίζεται ἐνίοτε, ὅταν μάλιστα εἰς κινδύνους περιπίπτουσιν. Εἰς τοιαύτην περίστασιν πρέπει πρὸς σωτηρίαν νὰ κράζωμεν, Κύριε, σῶσόν με.

Ἡ διαγωγή τῆς Χαναναίας ἐμψυχώνει τὸν ταπεινὸς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἐπιζητοῦντα ἁμαρτωλόν. Ἡ μεγάλη αὐτῆς πίστις ἀποδεικνύει ὅτι δύναται νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι φαινόμενοι εἰς τοὺς ἄλλους ἄθλιοι καὶ ἀνάξιοι θεοῦ ἐλέους, ἀλλ' ὅμως ἔχοντες περισσotέραν πίστιν ἄλλων ἀξιῶνται τῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου καὶ τῆς εἰσακούσεως αὐτῶν. Ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἔπαυσεν ἱκετεύουσα, ὅπερ διδάσκει ἡμᾶς νὰ προσκατεσθῶμεν εἰς τὴν προσευχὴν καὶ οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι θὰ εἴπῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Κύριος, « Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις, » ἂν τὸ ζητούμενον ᾖναι συμφέρον εἰς τὴν σωτηρίαν ἡμῶν.

§ 20. Μεταμόρφωσις.

(Ματθ. ΙΣΤ, ΙΖ, ΙΗ. Μάρκ. ΙΙ, Θ, Λουκ. Θ.)

Ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθσαϊδὰ ἐθεράπευσε τυφλὸν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Ἐξελθὼν δὲ μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα καθ' ὁδὸν αὐτοὺς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶμαι; Αὐτοὶ δὲ εἶπον, οἱ μὲν σε νομίζουσιν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. Λέγει τότε ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, Σεῖς δὲ τίνα με λέγετε; Ἀποκριθεὶς ὁ Σί-

μων Πέτρος, εἶπε, Σὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν, Μακάριος εἶσαι, Σίμων, υἱὲ τοῦ Ἰωνᾶ, διότι τοῦτο δέν σοι τὸ ἀπεκάλυψε σὰρξ καὶ αἷμα, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Παρήγγειλε δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ μὴ εἰπωσιν εἰς κανένα, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστὸς. Ἀπὸ τότε δὲ ἤρχισεν ὁ Ἰησοῦς νὰ προλέγῃ εἰς αὐτοὺς, ὅτι πρέπει ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ νὰ πάθῃ πολλὰ ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ὅτι μέλλει νὰ θανατωθῇ καὶ ν' ἀναστῇ τὴν τρίτην ἡμέραν. Ἐνουθέτησε δὲ αὐτοὺς νὰ ἔχωσιν αὐταπάρνησιν καὶ νὰ ἦναι ἑτοιμοὶ νὰ πάθωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, προσθέσας ἐπ' ἄλλοις καὶ ὅτι, Τί ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰάν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἢ τί δύναται νὰ δώσῃ ὁ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

Μεθ' ἡμέρας δ' ἑξ, παραλαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ἀναβιβάζει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν νὰ προσευχηθῇ, καὶ μετεμορφώθῃ ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπόν του ὡς ὁ ἥλιος καὶ τὰ φορέματά του ἔγειναν λευκά ὡς τὸ φῶς· καὶ ἰδοὺ ἐφάνησαν συλλαλοῦντες μετ' αὐτόν ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἠλίας. Ὁ Πέτρος τότε λέγει εἰς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, καλὸν εἶναι νὰ μείνωμεν ἐδῶ· εἰάν θέλῃς, ἃς ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, μίαν διὰ σέ, καὶ μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν, καὶ μίαν διὰ τὸν Ἠλίαν. Ἐν ᾧ δὲ ἐλάλει ἔτι, ἰδοὺ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκέιασεν αὐτοὺς καὶ φωνὴ ἐξ αὐτῆς λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠῤῥόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Ἀκούσαντες δὲ αἱ μαθηταὶ ἔπεσαν κατὰ πρόσωπον καὶ ἐφοβήθησαν πολὺ, ὑψώσαντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν δὲν εἶδαν ἄλλον εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Ἐν ᾧ δὲ κατέβαινον ἀπὸ τοῦ ὄρους, εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς νὰ μὴ εἰπωσιν εἰς οὐδένα ὅσα εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

Παρατηρήσεις. Καλὸν ἐνόμισεν ὁ Πέτρος νὰ μένῃ πάντοτε ἐκεῖ

ὅπου εἶδε τὸν Κύριον ἐν δόξῃ μεταμορφωθέντα· ἀλλὰ πόσον καλλίτερον εἶναι ἂν ἀξιοθῶμεν διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν καλῶν ἔργων νὰ εἰμεθα μετὰ τοῦ Κυρίου εἰς τὰς ἐπουρανίους μονάς ὅπου, καθεμένου ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, θὰ βλέπωμεν τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ ὅχι μόνον τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἡλίου, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν χορείαν τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων ἀνδρῶν, προφητῶν, ἀποστόλων, ὁσίων, μαρτύρων καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς οὐρανίας δόξης ἡξιωμένων.

Ἡ ἐπανειλημμένη οὐρανόθεν μαρτυρία, ὅτι αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἀγαπητός, ὃς ἀδξήσῃ τὴν πίστιν ἡμῶν, ἵνα καταξιοθῶμεν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ καὶ τῆς οὐρανίου βασιλείας μέτοχοι γείνωμεν.

§ 21. Οἱ 70 Ἀπόστολοι. (Λουκ. Θ, Ι. Μαρκ. Θ. Ματθ. ΙΖ)

Οὐδεὶς ἀναμάρτητος. (Ἰω. Η.)

Καταβάς ἀπὸ τοῦ ὄρους τὴν ἐξῆς ἡμέραν ἐθεράπευσε μονογενῆ υἱὸν τινος σεληνιάζοντον, τὸν ὅποιον δὲν εἶχον δυνηθῇ νὰ θεραπεύσωσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Εἶπε δὲ εἰς αὐτοὺς ἐρωτήσαντας, διατὶ δὲν ἡδυνήθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὸν πάσχοντα; ὅτι διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν δὲν ἡδυνήθησαν, προσθήσας ὅτι, Ὁ ἔχων πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως καὶ τὰ ὄρη δύναται νὰ μετατοπίσῃ, καὶ ὅτι τοῦτο τὸ γένος (τῶν δαιμονίων δηλαδὴ) οὐκ ἐκπορεύεται εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἄλλους ἐβδόμηκοντα μαθητάς καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, ὅπου ἔμελλε καὶ αὐτὸς νὰ ἔλθῃ· ἐφωδίασε δὲ αὐτοὺς μὲ τὰς αὐτὰς νοουθεσίας, τὰς ὁποίας εἶπε καὶ ὅτε ἀπέστειλε τοὺς δώδεκα. Ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναοὺμ μετὰ τῶν μαθητῶν τοῦ προσῆλθον οἱ συλλέγοντες τοὺς φόρους καὶ εἶπον εἰς τὸν Πέτρον, Ὁ διδάσκαλός σας δὲν πληροῦνει φόρους; λέγει ὁ Πέτρος, Ναί. Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει εἰς τὸν Πέτρον, Πήγαινε εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον καὶ ἀνοιξον τὸ πρῶτον ὀψάριον ὅπερ θὰ πιᾶσῃς καὶ θὰ εὕρῃς στατῆρα (νόμισμα), δὸς λοιπὸν αὐτὸν εἰς τοὺς ζητοῦντας φόρον καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ σέ.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἠρώτησαν οἱ μαθηταὶ τὸν Ἰη-

σοῦν, Ποῖος εἶναι μεγαλείτερος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν; Ὁ Ἰησοῦς προσκαλέσας παιδίον εἶπεν, Ἐὰν μὴ γένητε ὡς τὰ παιδιά (δηλαδὴ ἄπλοῖ καὶ ταπεινόφρονες), δὲν θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Μεταβὰς δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅπου ἐτελεῖτο ἡ ἐορτὴ τῆς σκηνοπηγίας,¹ ἐπειράζετο ὑπὸ τῶν γραμματέων καὶ τῶν φαρισαίων, οἱ ὅποιοι, ἵνα λάβωσι καὶ ἀφορμὴν κατηγορίας, ἔφεραν γυναῖκα πράξασαν ἔγκλημα τιμωρούμενον, κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, διὰ λιθοβολίας. Εἶπον δὲ εἰς τὸν Ἰησοῦν, Σὺ τί λέγεις περὶ τούτου; Ἐπειδὴ δὲ ἐπέμενον, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῆς βαλέτω. Οἱ παρόντες δὲ ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς των, ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἕως οὗ δὲν ἔμεινεν οὐδεὶς. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν γυναῖκα, Πήγαινε καὶ μὴ ἀμάρτανε πλέον.—

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα, ὅτι χρειάζεται τελεία πίστις ἵνα ἦναί τις μαθητὴς καὶ ὁπαδὸς τοῦ Κυρίου· διὰ δὲ τῆς τοιαύτης πίστεως πολλὰ κατορθοῦνται καὶ δυνάμεθα νὰ ἐκρίνωμεν ἀπὸ τῆς καρδίας ἡμῶν τὴν νόσον τῆς ἀμαρτίας.

Ὅτι ἀγογγύστως ὀφείλομεν νὰ ὑπακούωμεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος.

Ὅτι οἱ ταπεινόφρονες καὶ ἄπλοῖ καὶ ἀθῶοι ὡς τὰ παιδιά εἰσέρχονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν

Ὅτι ἅπαντες εἴμεθα ἀμαρτωλοὶ, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ὑπερηφάνως καὶ φαρισαϊκῶς νὰ κατακρίνωμεν τοὺς ἄλλους· ὀφείλομεν δὲ μᾶλλον νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ φέρῃ καὶ αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς εἰς τελείαν μετάνοιαν.

§ 22. Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός. (Ἰω. θ.)

Ἐν ᾧ δὲ περιήρχετο ὁ Ἰησοῦς, εἶδε τινα τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Οἱ μαθηταὶ τοῦ δὲ τὸν ἠρώτησαν, ἂν αὐτὸς ὁ τυφλὸς ἤμαρτεν ἢ οἱ γονεῖς τοῦ καὶ ἐγεννήθη τοιοῦτος. Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Οὔτε οὗτος ἤμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς τοῦ, ἀλλ' ἐγεννήθη τυφλός ἵνα φανερωθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ

(1) Ἴδε § 4 τοῦ ἐπιμέτρου.

ἔκαμε πηλόν, με τὸν ὅποιον ἔχρισε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ νὰ νιφθῇ. Τοῦτο πράξας ὁ τυφλὸς ἦλθε βλέπων. Οἱ ἰδόντες δὲ αὐτόν καὶ γνωρίζοντες ὅτι ἐκ γενετῆς ἦτο τυφλὸς τὸν προσήγαγον εἰς τοὺς φαρισαίους, καὶ διηγήθη εἰς αὐτοὺς πῶς ἠνοιχθήσαν οἱ ὀφθαλμοί του. Ἐλεγον δὲ ἐκ τῶν φαρισαίων τινὲς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι ἄνθρωπος παρὰ Θεοῦ, ἐπειδὴ δὲν φυλάττει τὸ σάββατον. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Καὶ πῶς δύναται ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος τοιαῦτα νὰ πράττῃ; Ὁ δὲ ἰαθεὶς τυφλὸς ἔλεγεν, ὅτι ὁ θεραπεύσας αὐτόν εἶναι προφήτης. Ἐξήταζον δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς γονεῖς τοῦ πρώην τυφλοῦ καὶ περὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, αὐτοὶ δὲ εἶπον, Αὐτὸς ἔχει ἡλικίαν, αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ὁργισθέντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐδίωξαν τὸν θεραπευθέντα, τὸν ὅποιον ἀπαντήσας ὁ Ἰησοῦς τῷ λέγει, Πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; καὶ ἐκεῖνος εἶπε, Καὶ τίς εἶναι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον βλέπεις καὶ ὁμιλεῖ μετὰ σοῦ. Ὁ τυφλὸς ἀπεκρίθη, Πιστεύω, Κύριε, καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτόν. —

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ἡμεῖς οἱ ἐν ἁμαρτίαις βεβυθισμένοι χρεῖα νὰ παρακαλῶμεν τὸν Κύριον ν' ἀνοίξῃ διὰ τῆς θείας αὐτοῦ χάριτος τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἵνα ἴδωμεν τὴν πρὸς αὐτὸν ὁδόν, καὶ νὰ διαθέσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν νὰ ἀγαπήσωμεν καὶ ὁδεύσωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ὁδόν· ἅς ὁμολογήσωμεν δὲ αὐτόν, ὅχι μόνον με λόγους, ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων· οὕτω δὲ ἴναι, κατὰ τὸν προφητάνакта ψαλμῶδόν, «ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὧτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν» (ψαλ. 35).

§ 23. Ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης. (Λουκ. Ι.)

Νομικὸς τις ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, εἶπε, Διδάσκαλε, τί ὀφείλω νὰ πράξω ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Τί εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸν νόμον; πῶς ἀναγινώσκεις εἰς αὐτόν; καὶ ἐκεῖνος εἶπεν, «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος

σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.» Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· οὕτω ποιεῖ καὶ σὺ καὶ θὰ ζήσης (δηλ. θὰ κληρονομήσης τὴν αἰώνιον ζωὴν). Ὁ δὲ νομικὸς, θέλων νὰ δικαιώσῃ ἑαυτὸν, εἶπε. Καὶ τίς εἶναι ὁ πλησίον μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη διὰ τῆς ἐξῆς παραβολῆς. « Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ καθ' ὁδὸν περιέπεσεν εἰς ληστὰς οἱ ὅποιοι γυμνώσαντες αὐτὸν τὸν κατεπλήγωσαν καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἡμίθανῇ ἀνεχώρησαν. Κατὰ τύχην δὲ διέβαινεν ἐκεῖθεν ἱερεὺς τις, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν ἐπέρασεν ἀπέναντί του χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν, ὁμοίως δὲ διέβαινε καὶ τις Λευίτης, ἀλλ' οὗτος ἐλθὼν πρὸς τὸν πληγωμένον καὶ ἰδὼν τὴν κατάστασίν του, ἀνεχώρησε. Διαβαίνων ἐκεῖθεν καὶ Σαμαρεΐτης τις, καὶ ἰδὼν τὴν κατάστασιν τοῦ παθόντος τὸν εὐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν ἔδεσε τὰς πληγὰς του, ἐπιχύσας ἔλαιον καὶ οἶνον ἐπ' αὐτάς. Ἐπειτα τὸν ἔβαλε ἐπάνω εἰς τὸ ζῶν του καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸ πανδοχεῖον καὶ τὸν περιποιήθη· τὴν δὲ ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἀναχωρῶν ἔδωκε δύο δηνάρια εἰς τὸν ξενοδόχον καὶ τῷ εἶπεν, Ἐπιμελήσου τὸν ἄνθρωπον τοῦτον καὶ ὅσα ἐξοδεύσης περισσότερα δι' αὐτὸν ἐγὼ θὰ σοὶ τὰ πληρώσω ὅταν ἐπιστρέψω.» Τίς λοιπὸν τῶν τριῶν τούτων σοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι πλησίον τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; Ὁ δὲ νομικὸς ἀπεκρίθη, ἐκεῖνος ὅστις τὸν ἠλέησε. Διαιπὼν, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, πορεύου καὶ σὺ καὶ ποιεῖ ὁμοίως.

Παρατηρήσεις. Σπουδαῖον καὶ ὠφέλιμον εἶναι νὰ ἐξατάζωμεν πάντες τί πρέπει νὰ ποιῶμεν ἵνα κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Μανθάνομεν ἔτι, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, ἔχων μέγιστα ἀνάγκην τοῦ ἐλέους καὶ τῆς περιθάλψεως ἡμῶν, εἶναι ὁ πλησίον ἡμῶν, ἀδιάφορον ἂν ᾖ ἢ αἰεὶ ὁμόφυλος μὲ ἡμᾶς ἢ ὄχι. Ὁφείλομεν δὲ νὰ βοηθῶμεν ὁλικῶς καὶ πνευματικῶς τοὺς τοιοῦτους μὲ πρόθυμίαν.

§ 24. Ὁ Ἄσωτος υἱός. (Λουκ. ΙΕ.)

Εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ τὴν ἐξῆς παραβολὴν, ἵνα δείξῃ

ὅτι ὁ μετανοῶν ἀμαρτωλὸς εἶναι εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεόν.

Ἀνθρωπὸς τις εἶχε δύο υἱούς, ἐξ ὧν ὁ νεώτερος ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς του τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς κληρονομίας του. Ὁ δὲ πατὴρ διένειμεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν του. Οὗτος δὲ ὁ νεώτερος λαβὼν τὸ μερίδιόν του ἀνεχώρησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς μακρυνὸν τόπον, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὸν πλοῦτόν του ζῶν ἁσώτως. Ἀφ'

Ὁ ἁσώτος υἱός.

οὗ δὲ κατεδαπάνησεν ὅλα, συνέβη ἐκεῖ μεγάλη πείνα καὶ αὐτὸς μὴ ἔχων νὰ φάγῃ ἔγεινε δούλος εἰς τινὰ τῶν πολιτῶν, ὅστις τὸν ἀπέστειλεν εἰς τοὺς ἀγρούς του νὰ βόσκη χοίρους. Ἐπεθύμει δὲ ὁ ἁσώτος πεινῶν νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν του μὲ τὰ ζυλοκέρατα, τὰ ὅποια οἱ χοῖροι ἔτρωγον, ἀλλ' οὐδεὶς τοῦ ἔδιδε. Συνελθὼν τότε εἰς ἑαυτὸν, εἶπε, Πόσοι ὑπηρεταὶ τοῦ πατρὸς μου εὐποροῦσιν ἄρτου καὶ ἐγὼ λιμῶτω. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν πατέρα του καὶ νὰ προσπέσῃ εἰς τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐπιστρέφοντα δὲ εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ὁ πατὴρ καὶ εὐσπλαγχνισθεὶς ἔτρεξε καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὸν τράχηλόν του τὸν κατεφίλησε. Τότε εἶπεν ὁ υἱός, Πάτερ, ἦ-

μικρον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ὀνομασθῶ υἱός σου, κατὰστησόν με ὡς ἓνα τῶν δούλων σου. Ὁ δὲ πατὴρ λέγει εἰς τοὺς δούλους του, Φέρετε τὴν πρώτην στολὴν καὶ ἐνδύσατέ τον, καὶ δότε δακτυλίδιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας του, σπάζατε δὲ καὶ τὸν μύσχον τὸν σιτευτὸν νὰ φάγωμεν καὶ νὰ εὐφρανθῶμεν, διότι οὗτος ὁ υἱός μου ἦτο νεκρὸς καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὗρέθη. Ἐν ᾧ δὲ ἤρχισαν οὕτω νὰ εὐφραίνωνται, ἔρχεται ὁ πρεσβύτερος υἱὸς ἐκ τοῦ ἀγροῦ. Ἀκούσας δὲ τὰς εὐθυμίας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς του καὶ πληροφορηθεὶς παρὰ τινος τῶν δούλων τὰ γενόμενα καὶ ἀγανακτήσας, δὲν ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του. Τότε ἐξελθὼν ὁ πατὴρ του τὸν παρεκάλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον· αὐτὸς δὲ εἶπεν, Ἐγὼ σὲ δουλεύω τόσα ἔτη καὶ οὐδέποτε παρέβην προσταγὴν σου, καὶ ὅμως οὐδέποτε μοὶ ἔδωκας ἔριφον διὰ νὰ εὐφρανθῶ μετὰ τῶν φίλων μου· τώρα δὲ ὅτε ἦλθεν ὁ κατασωτεύσας τὸν πλουτὸν σου υἱός σου, ἔσφαξας χάριν αὐτοῦ τὸν μύσχον τὸν σιτευτὸν. Ὁ δὲ πατὴρ εἶπεν εἰς αὐτόν, Σὺ τέκνον, εἶσαι πάντοτε μετ' ἐμοῦ καὶ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά μου ἰδικά σου εἶναι, ἔπρεπε δὲ νὰ εὐφρανθῇς καὶ σὺ καὶ νὰ χαρῇς, ἐπειδὴ ὁ ἀδελφός σου ἦτο νεκρὸς καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὗρέθη.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸν φέρει εἰς ἁμαρτίας, καὶ αἱ ἁμαρτίαι εἰς δυστυχήματα μέγιστα.

Εὐτυχής εἶναι ἐκεῖνος ὅστις, συνερχόμενος εἰς ἑαυτὸν, ἐνθυμεῖται τὸ πλοῦσιον ἔλεος καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ δι' εἰλικρινοῦς μετανοίας πρὸς αὐτόν.

Ὁ Θεὸς δέχεται πάντα ἐγκαρδίως μετανοοῦντα καὶ προσπίπτοντα εἰς τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καθὼς δὲ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀλλαχοῦ, μεγάλη γίνεται χαρὰ εἰς τὸν οὐρανὸν, ὅταν εἰς ἁμαρτωλὸς μετανοῇ. Οὐδέποτε ὁ Θεὸς ἀποβάλλει τὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ πάντα εὐμενῶς τὸν δέχεται.

§ 25. Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος. (Λουκ. ΙΣΤ.)

Καὶ ἄλλην διδασκτικὴν περὶ φιλάνθρωπίας παραβολὴν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, τὴν ἐξῆς.

Ἦτο ποτε ἄνθρωπός τις πλούσιος, καὶ ἐνεδύετο πορφύραν καὶ βύσσον, καὶ ἔζη καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Ἦτο δὲ καὶ πτωχός τις ὀνομαζόμενος Λάζαρος, ὁ ὁποῖος ἐκείτο ἐμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ πλουσίου καταπληγωμένος καὶ ἐπεθύμει νὰ χορτασθῇ μὲ τὰς ψίχας, αἱ ὁποῖαι ἐπιπτον ἐκ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· οἱ δὲ κύνες ἤρχοντο καὶ ἔλειχον τὰς πληγὰς του. Συνέβη δὲ νὰ ἀποθάνῃ ὁ πτωχὸς καὶ τὸν ἔφεραν οἱ ἄγγελοι εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ἄδῃ εὐρισκόμενος ὁ πλούσιος εἰς τὰ βάσανα ἀτενίσας εἶδε τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρὰν, καὶ τὸν Λάζαρον εἰς τοὺς κόλπους του, καὶ κράζας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ! ἐλέησόν με, καὶ πέμψον τὸν Λάζαρον, νὰ βρέξῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του εἰς τὸ ὕδωρ καὶ νὰ δροσίσῃ τὴν γλῶσσάν μου, διότι καταβασανίζομαι μέσα εἰς ταύτην τὴν φλόγα. Ὁ δὲ Ἀβραάμ εἶπεν εἰς αὐτὸν, Τέκνον, ἐνθυμοῦ ὅτι σὺ ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, ὁ δὲ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ, καὶ τώρα αὐτὸς μὲν εὐφραίνεται, σὺ δὲ βασανίζεσαι· ἔτι δὲ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν εἶναι μέγα χάσμα, καὶ δὲν δύνανται οἱ θέλοντες νὰ περάσωσιν ἀπ' ἐδῶ εἰς ὑμᾶς, οὐδὲ ἀπὸ μέρους ὑμῶν εἰς ἡμᾶς. Τότε εἶπεν ὁ πλούσιος, Παρακαλῶ σε λοιπὸν, ὦ πάτερ, νὰ στείλῃς τὸν Λάζαρον εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, διότι ἔχω καὶ ἄλλους πέντε ἀδελφούς, νὰ εἴπῃ εἰς αὐτοὺς ταῦτα, ἵνα μὴ ἔλθωσι καὶ ἐκεῖνοι εἰς τοῦτον τὸν τόπον τῆς βασάνου. Καὶ ὁ Ἀβραάμ εἶπεν, Ἐχουσι τὸν Μωϋσῆν καὶ τοὺς προφῆτας καὶ ἅς ἀκούσωσιν αὐτούς. Ὁ δὲ πλούσιος εἶπεν, Οὐχὶ πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν πορευθῇ εἰς αὐτούς, θὰ μετανοήσωσιν. Ὁ δὲ Ἀβραάμ εἶπεν, Ἐὰν δὲν ἀκούωσι τὸν Μωϋσῆν καὶ τοὺς προφῆτας, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ τῶν νεκρῶν ἀναστῇ, θὰ πεισθῶσιν. —

Παρατηρήσεις. Διδασκόμεθα ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι εἰς τὸν ἄδην δὲν γίνεται μετάνοια. Ἐχοντες δὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ φωτισθῶμεν εἰς τὰ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, δὲν δυνάμεθα εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν νὰ προτείνωμεν ἀπολογία. Ἄν μὴ φυλάττω-

μεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ μᾶς ὠφελήσῃ. Ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου διδασκόμεθα καὶ τὴν ἐπὶ κλησιν τῶν ἀγίων εἰς βοήθειάν μας, καὶ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν μεσιτείαν τῶν πρὸς τὸν Κύριον τῆς δόξης, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἵστανται.

§ 26. Οἱ δέκα λεπροί. (Λουκ. ΙΖ.)

Ἐρχόμενος ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ διαβαίνων διὰ μέσου τῆς Σαμαρείας καὶ τῆς Γαλιλαίας, ἐν ᾧ εἰσῆρχετο εἰς τινὰ κώμην, ἀπήντησαν αὐτὸν δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἵτινες ἐστάθησαν μακρόθεν φωνάζοντες, Ἰησοῦ ἐπιστάτα ἐλέησον ἡμᾶς. Ἰδὼν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς τοῖς εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ἐπιδείξατε τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τοὺς ἱερεῖς. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύοντο εἰς τοὺς ἱερεῖς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν, ὅτι ἰάθη, ἐπέστρεψε δοξάζων μεγαλοφώνως τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσε κατὰ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ εὐχαριστῶν αὐτόν. Ἦτο δὲ ὁ ἐπιστρέψας οὗτος Σαμαρεῖτης. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν οὕτως εὐγνωμονοῦντα εἶπε, Δὲν ἐκαθαρίσθησαν καὶ οἱ δέκα; ποῦ εἶναι λοιπὸν οἱ ἐννέα; δὲν εὐρέθησαν νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ νὰ δοξάσωσι τὸν Θεόν, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ ἄλλογενής; Εἶπε δὲ εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστάς πορεύου· ἡ πίστις σου σέ ἔσωσε.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν δέκα λεπρῶν διδασκόμεθα ἃ. Νὰ ἐπιζητῶμεν παρὰ τοῦ Κυρίου νὰ καθαρῶνται ἡμᾶς ἐκ τῆς σαπρᾶς καὶ λεπρώδους ἀθηνείας τῆς ἁμαρτίας, καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σαμαρείτου, νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεὸν θεραπευόμενοι.

β. Νὰ ἡμεθα εὐγνωμονοῦντες εἰς τοὺς εὐεργετοῦντας ἡμᾶς.

γ. Ὅτι πολλὰκις ἄνθρωποι νομιζόμενοι ἁμαρτωλοὶ, φέρονται ἀρεστότερον εἰς τὸν Κύριον ἢ οἱ νομιζόμενοι εὐσεβεῖς καὶ πιστοί.

Σημ. Ὁ Ἰησοῦς παρέπεμψε τοὺς λεπροὺς εἰς τοὺς ἱερεῖς. Οὗτοι δὲ πιστεύσαντες, ἀπῆλθον εἰς εὐρεσιν τῶν ἱερέων, καὶ μετὰ τὸ πορεύεσθαι.

Ὁφείλον δὲ νὰ δεῖξωσιν ἑαυτοὺς καθαρούς εἰς τοὺς ἱερεῖς, διότι κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, δὲν ἐπενέμετο ἄλλως εἰς αὐτοὺς μήτε θυσίαν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸ ἱερόν, μήτε μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ν' ἀναμιχθῶσιν ἄνευ ἀδείας τῶν ἱερέων, διδομένης μετὰ τὴν ἴασιν.

Ὅπως οἱ λεπροὶ ἀποκλείοντα τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, οὕτω καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, μένοντες ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, εἶναι ἀποκεκλεισμένοι τῆς ἐν οὐρανῷ κοινωνίας τῶν καθαρῶν καὶ ἀγίων.

§ 27. Ὁ τελώνης καὶ ὁ φαρισαῖος. (Λουκ. III.)

Εὐλογία τῶν μικρῶν παίδων.

(Ματθ. ΙΘ. Μάρκ. Ι. Λουκ. ΙΙΙ.)

Ἐπειδὴ τινες πεπεισμένοι εἰς ἑαυτοὺς ὅτι εἶναι δι-

Εὐλογία μικρῶν παιδίων.

καὶ οἱ καταφρονοῦσι τοὺς ἄλλους, ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοιούτους τὴν παραβολὴν ταύτην. «Ἄνθρωποι

θησαν εἰς τὸ ἱερὸν νὰ προσευχηθῶσιν, ὁ εἰς ἧτο φαρισαῖος, ὁ δὲ ἄλλος τελώνης. Καὶ ὁ μὲν φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν προσηύχετο ταῦτα, Θεέ μου, σέ εὐχαριστῶ, ὅτι δὲν εἰμι καὶ ἐγὼ καθὼς εἶναι οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὲς τῆς ἐβδομάδος καὶ δίδω τὸ δέκατον ἐξ ὧν, ὅσα ἀποκτῶ. Ὁ δὲ τελώνης ἐξ ἐναντίας ἐστάθη μακρόθεν, καὶ δὲν ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του νὰ ὑψώσῃ πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἀλλ' ἐκτύπα τὸ στήθος του καὶ ἔλεγεν, Ὁ Θεὸς ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν.» Ἀφ' οὗ ἐτελείωσε ταύτην τὴν παραβολὴν ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σᾶς λέγω, ὅτι οὗτος ὁ τελώνης κατέβη εἰς τὸν οἶκόν του δεικναιώμενος, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ φαρισαῖος· διότι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινὸς ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Προσέφερον δὲ τινες εἰς τὸν Ἰησοῦν μικρὰ παιδιὰ ἵνα τὰ εὐλογήσῃ, οἱ δὲ μαθηταὶ του ὠνειδίζον τοὺς φέροντας. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀγανακτήσας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀφετε τὰ παιδιὰ νὰ ἔρχονται πρὸς με καὶ μὴ τὰ ἐμποδίζητε, διότι τῶν τοιούτων εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· βεβαίως σᾶς λέγω, ὅτι ὅστις δὲν δεχθῇ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, δὲν θὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἔπειτα τὰ ἐνηγαλίσθη καὶ τὰ ὑψόγησε, βαλὼν τὴν χεῖρά του ἐπ' αὐτά.

Παρατηρήσεις. Ἡ ὑπερηφανία καὶ ἡ ὑπεροψία καταστρέφει ὅσας καὶ ἂν ἔχωμεν ἀρετάς. Δύναται τις νὰ τηρῇ κατ' ἐπίδειξιν τὰ τοῦ νόμου· ἂν ὅμως δὲν ἔχῃ ἀληθινὴν εὐσέδειαν εἰς τὴν καρδίαν του οὐδὲν κατορθώνει. Ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ συναίσθησις τῆς ἀνάγκης, ἡ εὐκρινὴς μετάνοια ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον εὐπρόσδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τὸν βλέποντα εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας, καὶ οὐκ εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς ἐπιδείξεις.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἠγάπησαν τὰ τέκνα τῶν γονέων εἶναι διὰ παντὸς μέσου νὰ φέρωσι τὰ τέκνα πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ νὰ ἐπικαλῶνται ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἐξουσίαν του. Τοιούτων παιδίων εὐσεβῶν εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ παντὸς χριστιανοῦ, ὅστις ἔχει τὴν ἀθωότητα τῶν μικρῶν παιδίων.

§ 28. Ὁ πλούσιος νεανίσκος.

(Ματθ. ΙΘ. Μάρκ. Ι. Λουκ. ΙΗ.)

Ἀπήντησε καθ' ὁδὸν τὸν Ἰησοῦν νεανίσκος πλούσιος, ὅστις ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, καὶ γονατίσας ἔμπροσθέν του, εἶπε, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς εἶναι ἀγαθὸς εἰμὴ εἰς ὁ Θεός. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Καὶ ὁ νεανίσκος εἶπεν εἰς αὐτὸν, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ταύτας, οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ὁ δὲ νεανίσκος εἶπε, Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα ἐκ νεότητός μου, τί ἄλλο μοὶ λείπει; Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτὸν, Ἐὰν θέλῃς νὰ γείνης τέλειος, ὑπάγε πώλησον τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ δός τα εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ ἔχῃς θησαυροὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἔπειτα δὲ ἔλθε καὶ ἀκολούθει μοι. Ἀφ' οὗ ἤκουσε τοῦτον τὸν λόγον ὁ νεανίσκος, ἔγεινε κατηφὴς καὶ ἀνεχώρησε λυπούμενος, ἐπειδὴ ἦτο πλούσιος καὶ εἶχε πολλὰ κτήματα. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Τῇ ἀληθείᾳ σᾶς λέγω ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ εἰσέλθῃ πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Εὐκολώτερον εἶναι νὰ διέλθῃ κάμηλος διὰ τῆς τρύπας τῆς βελόνης, παρὰ νὰ εἰσέλθῃ πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐξεπλήττοντο διὰ ταῦτα καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Καὶ τίς δύναται νὰ σωθῇ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις εἶναι δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ.

Παρατηρήσεις. Ὁ θέλων νὰ σωθῇ δὲν ἔχει νὰ ἐπινοήσῃ τί νὰ πράξῃ· εἶναι ὠρισμένον τοῦτο — νὰ τηρῇ τὰς ἐντολάς, πιστεύων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὰ πλούτη εἶναι εὐλογία, ἂν γίνεταί καλὴ χρῆσις αὐτῶν, ἄλλως εἶναι ἐπικίνδυνα καὶ ἐξολοθρευτικὰ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

§ 29. Ὁ Ζακχαῖος. (Λουκ. ΙΘ.)

Εἰς τὴν πόλιν Ἱεριχὼ ἦτό τις ἄνθρωπος πλούσιος καὶ ἀρχιτελώνης, ὀνομαζόμενος Ζακχαῖος. Οὗτος ἐζήτει νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν, δὲν ἠδύνατο ὅμως ἐξ αἰτίας τοῦ πλήθους, διότι ἦτο μικρὸς κατὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος. Ὅθεν ἔτρεξε καὶ ἀνέβη εἰς μίαν συκομωρέαν, ἵνα δυνηθῇ νὰ τὸν ἴδῃ ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ περάσῃ ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν ὁ Ἰησοῦς εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, εἶδε τὸν Ζακχαῖον καὶ τῷ εἶπε, Ζακχαῖε, κατάβα ταχέως, ἐπειδὴ σήμερον πρέπει νὰ μείνω εἰς τὸν οἶκόν σου. Ὁ δὲ Ζακχαῖος κατέβη εὐθὺς καὶ τὸν ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς· ὅσοι δὲ εἶδον τὸν Ἰησοῦν ἐγόγγυζον λέγοντες, Ἦλθε νὰ μείνῃ εἰς τὸν οἶκον ἀνδρὸς ἀμαρτωλοῦ. Ὁ δὲ Ζακχαῖος σταθεὶς εἶπεν, Ἴδου, κύριε, δίδω τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων μου εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ, ἂν τινα ἡδίκησά τι, τὸ ἀποδίδω τετραπλοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Σήμερον σωτηρία εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἔγεινε, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ εἶναι, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸ ἀπολωλός.

Παρατηρήσεις. Ὁ Κύριος ἡμῶν παρέχει εἰς τὸν αἰτοῦντα ὀλίγον πολλὰς τὰς εὐλογίας αὐτοῦ· οὕτω διότι ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ μόνον αὐτὸν ὁ Ζακχαῖος, ἤξιώσεν ὁ Κύριος νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ νὰ συμπάγῃ μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ σώσῃ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Ἡ μετάνοια τοῦ Ζακχαῖου, εἰλικρινὴς καὶ πραγματικὴ ὄσαυ, ἐπροκάλεσε τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου του. Καὶ πλούσιος λοιπὸν καὶ τελώνης δύνανται νὰ σωθῶσιν, ὑποδεχόμενοι ἐν πίστει καὶ πνεύματι τὸν Κύριον ἡμῶν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν, καὶ εἰλικρινῶς μετανοοῦντες καὶ ἀποδίδοντες ἂν τυχὸν ἔχωσιν τι ἡρπαγμένον. —

§ 30. Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. (Ἰωάν. ΙΑ.)

Ἦτο εἰς τὴν Βηθανίαν ἀσθενὴς τις ὀνόματι Λάζαρος, ὅστις εἶχε δύο ἀδελφάς, τῶν ὁποίων ἡ μὲν μία ὀνομαζέτο Μαρία, ἡ δὲ ἄλλη Μάρθα. Ταῦτα δὲ τὰ τρία ἀδελφὰ ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς. Ἀφ' οὗ δὲ ἠσθένησεν ὁ Λάζαρος, αἱ ἀδελφαὶ του ἐμήνυσαν τοῦτο τὸ γεγονὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἐστὶ πρὸς

θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. Καὶ τότε μὲν δὲν ὑπῆγεν, ἀλλ' ἔμεινε δύο ἡμέρας. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπε πρὸς τοὺς μα-

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.

θητάς του, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν ἐκοιμήθη, ἀλλὰ ὑπάγω νὰ ἐξυπνίσω αὐτόν· οἱ δὲ μαθηταὶ του ἀπεκρίθησαν, Κύριε, ἂν ἐκοιμήθη, θὰ σωθῇ. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῖς εἶπεν, Ὁ Λάζαρος ἀπέθανεν· ἄς ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν. Ἦλθε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν, καὶ εὔρε τὸν Λάζαρον

τέσσαρας ἤδη ἡμέρας κείμενον εἰς τὸν τάφον. Ἐρχομένου δὲ τοῦ Ἰησοῦ, ἡ μὲν Μάρθα ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του, ἡ δὲ Μαρία ἐκάθητο εἰς τὸν οἶκον. Ἰδοῦσα δὲ τὸν Ἰησοῦν ἡ Μάρθα εἶπε, Κύριε, ἂν ἦσο ἐδῶ δὲν θὰ ἀπέθνησκεν ὁ ἀδελφός μου· ἀλλὰ καὶ τώρα ἤξεύρω, ὅτι ὅσα ζητήσης παρὰ Θεοῦ σοὶ τὰ δίδει. Ἀπήλθε δὲ καὶ ἐκάλεσε καὶ τὴν ἀδελφὴν της τὴν Μαρίαν, ἥτις ἐλθοῦσα ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, τὰ αὐτὰ λέγουσα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν καὶ αὐτὴν καὶ τοὺς ἄλλους κλαίοντας, ἐστενοχωρήθη πολὺ καὶ συγκινηθεὶς εἶπε, Ποῦ τὸν ἐβάλετε; Καὶ ἐκεῖνοι ἀπεκρίθησαν, Κύριε, ἔρχου καὶ εἶδε, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐδάκρυσεν. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν τάφον, ἐπρόσταξε νὰ ἀνοίξωσιν αὐτὸν, αἶροντες τὸν λίθον· καὶ τότε μὲν ἐπεκαλέσθη ὁ Ἰησοῦς τὸν οὐράνιον τοῦ πατέρα, ἔπειτα δὲ ἔκραξε μεγάλη τῇ φωνῇ, Λάζαρε δεῦρο ἔξω· καὶ ὁ Λάζαρος ἐξῆλθε τοῦ τάφου. Τοῦτο ἰδόντες πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν· τινὲς ὁμῶς ἐξ αὐτῶν ὑπῆγαν εἰς τοὺς φαρισαίους καὶ ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς· οὗτοι δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς συνήγαγον συνέδριον καὶ ἀπεφάσισαν νὰ συλλάβωσιν αὐτὸν, καὶ ἐπειδὴ ἤκουσαν ὅτι πολὺς ὄχλος συρρέει νὰ ἰδῇ τὸν Λάζαρον ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ φονεύσωσι καὶ τὸν Λάζαρον.

Παράτηρήσεις. Εὐδαίμονες εἶναι αἱ οἰκογένειαι εἰς τὰς ὁποίας ἐπικρατεῖ ἡ τοῦ Θεοῦ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν κερδαίνει τις διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν ἀγαθοεργιῶν.

Δὲν ἐξαιροῦνται τῶν ἀσθενειῶν καὶ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοὶ οἱ παρὰ τοῦ Κυρίου ἀγαπώμενοι, ἀλλ' ἡ ἐλπίς αὐτῶν γίνεται εἰς αὐτοὺς λίαν παρηγορὸς. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον νὰ φυλάξῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοιούτων θλίψεων, ἀλλὰ νὰ σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν νόσων τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μελλούσης ὁργῆς.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου δεικνύει, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι κυρίως τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου· αὐτὸς εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις. Ὅπως δὲ ὁ Λάζαρος, οὕτω πάντες τὴν ἐσχάτην ἡμέραν θ' ἀκούσωμεν τῆς φωνῆς τοῦ Χριστοῦ. Ἐρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀκούοντες ζήσονται, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως." (Ἰω. Ε. 28, 29).

§ 31. Περὶ τῶν δύο λεπτῶν τῆς χήρας.

(Μάρκ. ΙΒ. Λουκ. ΚΔ.)

Παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων. (Ματθ. ΚΕ.)

Καθήμενος ὁ Ἰησοῦς ἀπέναντι τοῦ εἰς τὸν ναὸν γαζοφυλακίου, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ βουλόμενοι ἔβαλον δῶρα, ἔβλεπεν ὅτι οἱ πολὺ πλούσιοι ἔβαλον πολλὰ. Ἐν τούτοις εἶδε καὶ μίαν χήραν πτωχὴν ἣ ὁποία ἔβαλεν ἐκεῖ δύο λεπτά. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του, Τῇ ἀληθείᾳ, ἡ χήρα αὕτη ἔβαλεν εἰς τὸ γαζοφυλακίον περισσότερον πάντων τῶν ἄλλων· ἐπειδὴ πάντες μὲν οἱ ἄλλοι ἔβαλον ἐκ τοῦ περισσεύματός των εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματός της ἔβαλεν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε.

Θέλων ὁ Ἰησοῦς νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὦσι πάντοτε προητοιμασμένοι διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν, εἶπε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἐξῆς παραβολὴν. Θὰ ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μετὰ δέκα παρθένας, αἱ ὁποῖαι λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας των (φανούς) ἐξῆλθον πρὸς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου, ἐκ τούτων δὲ αἱ μὲν πέντε ἦσαν μωραὶ, αἱ δὲ πέντε φρόνιμοι· καὶ αἱ μὲν μωραὶ ἔλαβον τὰς λαμπάδας, δὲν ἔλαβον ὅμως μετ' ἑαυτῶν καὶ ἔλαιον ὥς αἱ φρόνιμοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐβράδυνεν ὁ νυμφίος, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκοιμῶντο. Μετὰ δὲ ταῦτα, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἠκούσθη φωνή, Ἴδου ἔρχεται ὁ νυμφίος, ἐξέλθετε εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν ὅλαι αἱ παρθένοι καὶ ἠτοίμασαν τὰς λαμπάδας των, καὶ αἱ μὲν μωραὶ εἶπον πρὸς τὰς φρονίμους, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου σας, διότι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται· αἱ δὲ φρόνιμοι ἀπεκρίθησαν, Μήπως τὸ ἔλαιον δὲν ἀρμίστη καὶ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ σας, ὑπάγετε μᾶλλον εἰς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε δι' ἑαυτάς. Καὶ αὗται μὲν ἀπῆλθον ν' ἀγοράσωσιν· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ μὲν ἑτοιμοὶ παρθένοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα· αἱ δὲ λοιπαὶ ἦλθον μετὰ ταῦτα, καὶ ἔλεγον, Κύριε, Κύριε, ἀνοιξὸν ἡμῖν· ὁ δὲ

νυμφίος εἶπε, δὲν σᾶς γνωρίζω. Προσέχετε λοιπὸν πάν-
τες, διότι δὲν γνωρίζετε οὔτε τὴν ἡμέραν, οὔτε τὴν ὥ-
ραν, καθ' ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. —

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς πάντοτε παρατηρεῖ καὶ ἐκτιμᾷ τὰς
ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἐχόντων χρεῖαν τῆς βοηθείας ἡμῶν
συνδρομὰς. Βέβαια δὲ αἱ ἐκ τοῦ ὑστερήματος διδόμεναι ἔχουσι
πλείονα ἀξίαν παρ' αὐτῶ.

• Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ γάμος ἡ
κοινωνία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἐκαστος δὲ πρέπει νὰ παρα-
σκευάζεται δι' αὐτὴν ἐν ὅσῳ ζῇ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς γνωρίζει οὔτε
τὴν ἡμέραν, οὔτε τὴν ὥραν τῆς τελευτῆς του, οἱ ἀπαρασκευάστοι
ἀποθνήσκοντες ἀποκλείονται τῆς οὐρανοῦ βασιλείας. Καὶ ἀλλαχοῦ
(Λουκ. ΙΒ. 36) εἶπεν ὁ Κύριος «ἑστῶσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζω-
σμέναι καὶ οἱ λύχνοι καίόμενοι.»

Ἡ θύρα τοῦ ἐλέους θὰ κλεισθῇ, καὶ οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας θὰ
μὲνωσιν ἔξω. Ἡ ἡμέρα τῆς χάριτος ἔχει τὰ ὅριά της, καὶ εἰς τοὺς
μὴ ὀφελουμένους ἔξ' αὐτῆς δὲν μένει ἄλλο εἶμῃ, κατὰ τὸν Ἀπό-
στολον, «ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα » (Ἰούδ στίχ. 13).

§ 32. Παραβολὴ τῶν τάλαντων. (Ματθ. ΚΕ.)

Ἀνθρωπὸς τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς δούλους του,
καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰ κεφάλαιά του. Καὶ εἰς ἄλ-
λον μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, εἰς ἄλλον δὲ δύο, καὶ
εἰς ἄλλον ἓν, κατὰ τὴν ἰκανότητα ἐκάστου· εἶπε δὲ εἰς
αὐτοὺς νὰ τὰ ἐμπορευθῶσιν ἕως οὗ ἐπιστρέψῃ. Καὶ ὁ
μὲν λαβὼν τὰ πέντε τάλαντα, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λαβὼν
τὰ δύο, ἐργασθέντες κατὰ τὴν παραγγελίαν, ἐδιπλασία-
σαν αὐτὰ, ὁ λαβὼν δὲ τὸ ἓν τάλαντον τὸ ἔθαψεν εἰς τὴν
γῆν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπέστρεψεν ὁ κύριος, ἐπρόσταξε νὰ κρᾶ-
ξωσι τοὺς δούλους ἐκείνους διὰ νὰ ἴδῃ πόσα ἐκέρδησεν
ἐκαστος αὐτῶν διὰ τῆς ἐπιμελείας του. Καὶ πρῶτον μὲν
ἦλθεν ὁ λαβὼν τὰ πέντε τάλαντα φέρων καὶ ἄλλα πέντε
εἰς κέρδος. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτὸν, Εὖγε δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἔγεινες πιστὸς, ἐπὶ πολ-
λῶν θὰ σε καταστήσω, γενοῦ μέτοχος τῆς χαρᾶς τοῦ
κυρίου σου. Ἐπειτα δὲ ἦλθεν ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν
καὶ ἔφερεν ἄλλα δύο εἰς κέρδος. Καὶ ὁ Κύριος εἶπε καὶ
εἰς τοῦτον ὅ,τι καὶ εἰς τὸν πρῶτον. Τελευταῖον δὲ ἦλθε

καὶ ὁ λαβὼν τὸ ἐν τάλαντον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Κύριε, ἰδοὺ ἔχεις πάλιν τὸ ἐν τάλαντόν σου. Ἐγὼ ἤξεύρων ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος σκληρὸς, θερίζων ὅπου δὲν ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν δὲν διεσκόρπισας, ἐκρυψα τὸ τάλαντον εἰς τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἔχεις τὸ ἰδικόν σου. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτὸν, Δοῦλε πονηρὲ καὶ ὀκνηρέ! ἐκ τοῦ ἰδίου σου στόματος σὲ καταδικάζω· ἀφ' οὗ ἤξευρες ὅτι εἶμαι σκληρὸς ἄνθρωπος, καὶ θερίζω ὅπου δὲν ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅπου δὲν διεσκόρπισα, ἔπρεπε νὰ βάλῃς τὸ ἀργύριόν μου εἰς τοὺς τραπεζίτας καὶ ἐγὼ ἐρχόμενος θὰ τὸ ἐλάμβανα παρ' αὐτῶν μετὰ τόκου. Καὶ εὐθὺς ἐπρόσταξε τοὺς περιεστῶτας, λέγων, Λάβετε ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε αὐτὸ εἰς τὸν ἔχοντα τὰ δέκα τάλαντα· ἐπεὶ δὲ εἰς πάντα ἔχοντα δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ· καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου θὰ ᾔηται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. —

Παρατηρήσεις. Οἱ ὑπηρέται τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι πάντες μὲ ἴσα προτερήματα πεποικισμένοι. "Εκαστος δὲ ὀφείλει νὰ χρησιμοποιοῇ τὴν ἱκανότητά του καὶ νὰ ἐπαυξάνῃ αὐτὴν εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Θεοῦ. "Εκαστος δὲ θὰ κριθῇ ἀναλόγως τῆς τοιαύτης βελτιώσεως αὐτοῦ. Πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ νομίζουσι βαρέα τὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου καὶ ἐπομένως σκληρὸν αὐτὸν δεσπότην, ἀπαιτοῦντα ὅσα δὲν πρέπει. Θὰ κριθῶσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ὅχι μόνον διότι ἐπραξαν κακόν, ὅσοι δηλαδὴ δὲν ἐπραξαν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διότι ἡμέλησαν νὰ πράξωσι τὸ ἀγαθόν. Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει "Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν."

Οἱ καταστρέφοντες διὰ καταχρήσεων τὰς παρὰ Θεοῦ δεδομένας εὐγενεῖς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος δυνάμεις καὶ οὔτε αὐτοὺς οὕτως ὠφελοῦντες ἡθικῶς, οὔτε τοὺς ἄλλους, θὰ κατακριθῶσι καὶ θὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ὅπου θὰ ᾔηται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

§ 33. Ἑσχάτη ἡμέρα τῆς κρίσεως. (Ματθ. ΚΕ.)

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς κρίσεως περιέγραψεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὡς ἐξῆς. Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ ὅλοι οἱ ἄγγελοι

μετ' αὐτοῦ, τότε θὰ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς δόξης του καὶ θὰ συναθροισθῶσιν ἔμπροσθέν του πάντα τὰ ἔθνη, καὶ θὰ τοὺς χωρίσῃ ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς χωρίζει ὁ ποιμὴν τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια, καὶ θὰ βάλῃ τὰ μὲν πρόβατα πρὸς τὰ δεξιὰ του, τὰ δ' ἐρίφια πρὸς τὰ ἀριστερά του· τότε θὰ εἰπῇ ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκείνους οἵτινες εἶναι ἐκ δεξιῶν, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· διότι ἐπέινασα καὶ μοι ἐδώσατε νὰ φάγω· ἐδίψησα, καὶ ἐδώσατέ μοι νὰ πῶ· ξένος ἤμην καὶ μ' ἐδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας· γυμνὸς ἤμην καὶ μ' ἐνεδύσατε· ἡσθένησα καὶ μ' ἐπισκέφθητε· ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. Ἐκεῖνοι δὲ θὰ εἰπῶσι πρὸς αὐτὸν, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ σ' ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ σ' ἐποτίσαμεν; πότε σε εἶδομεν ξένον καὶ σ' ἐδέχθημεν; ἢ γυμνὸν καὶ σ' ἐνεδύσαμεν; πότε σε εἶδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ὁ βασιλεὺς θὰ ἀποκριθῇ, Τῇ ἀληθείᾳ σᾶς λέγω ὅτι ὅσα ἐπράξατε εἰς ἓνα ἐκ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, εἰς ἐμέ τὰ ἐπράξατε. Ἐπειτα δὲ θὰ εἰπῇ καὶ εἰς ἐκείνους οἵτινες εἶναι ἐξ ἀριστερῶν. Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· διότι ἐπέινασα καὶ δέν μοι ἐδώσατε νὰ φάγω· ἐδίψησα καὶ δέν μοι ἐδώσατε νὰ πῶ· ξένος ἤμην καὶ δέν μ' ἐδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας· γυμνὸς ἤμην καὶ δέν μ' ἐνεδύσατε· ἀσθενὴς ἤμην καὶ ἐν φυλακῇ καὶ δέν μ' ἐπεσκέφθητε. Αὐτοὶ δὲ θὰ ἀποκριθῶσι, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ δέν σε ὑπηρέτησαμεν; Καὶ ὁ βασιλεὺς θὰ ἀποκριθῇ, Ὅσα δὲν ἐπράξατε εἰς ἓνα τῶν ἀδελφῶν μου τούτων τῶν ἐλαχίστων, δέν τὰ ἐπράξατε οὐδὲ εἰς ἐμέ. Καὶ οὕτως οἱ μὲν ἐξ ἀριστερῶν θὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, οἱ δὲ δίκαιοι, εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Παρατηρήσεις. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀνωτέρω καθαρᾶς καὶ

ἀπλῆς περιγραφῆς τῆς τρομερᾶς ἡμέρας τῆς κρίσεως, ἕκαστος βεβαίως ἐξετάζων ἑαυτὸν ἐννοεῖ μετὰ ποίων θὰ συγκαταριθμηθῇ. Αἱ πράξεις του δύνανται νὰ τὸν ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν ἀπάντησιν, ἡ διαγωγή του πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὀνομάζει ἀδελφούς του.

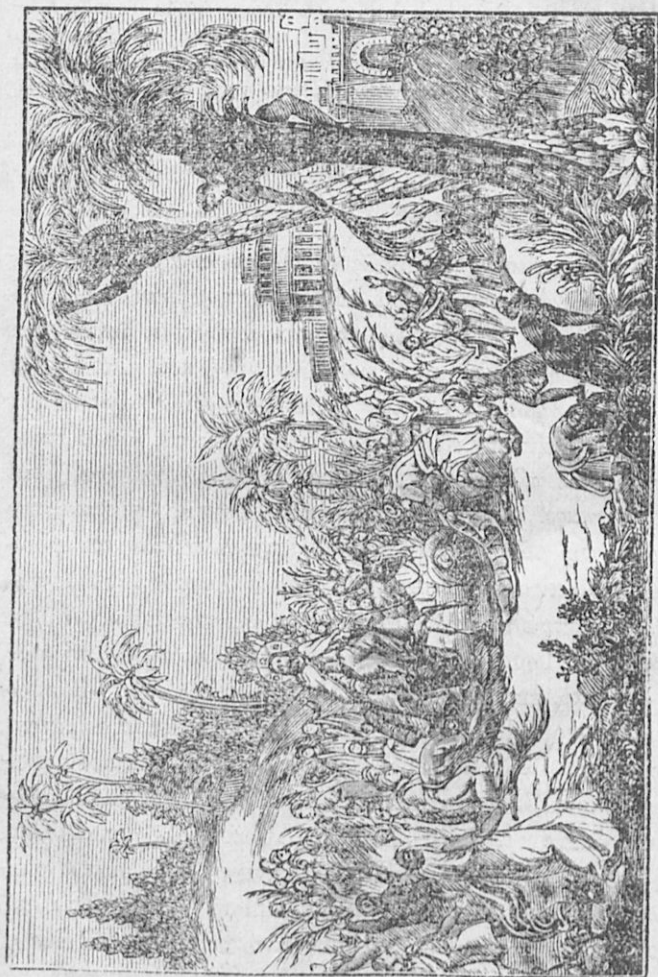
Ἐκαστος ἡμῶν βλέπων πτωχοὺς ἐστερημένους, πάσχοντας, βλέπει ἀδελφούς τοῦ Κυρίου, καὶ πρὸς Κύριον ποιεῖ ὅ,τι πρὸς αὐτοὺς πράττει.

§ 34. Εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ.

(Ματθ. ΚΑ. Μάρκ. ΙΑ. Λουκ. ΙΘ. Ἰω. ΙΒ.)

Ὅτε ἐπλησίασεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσαλήμ ἐγγιζόντος τοῦ Πάσχα, ἀπέστειλε δύο μαθητάς του, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ἡμῶν, καὶ εὐθὺς θὰ εὑρητε ἐκεῖ μίαν ὄνον δεμένην, καὶ ἓνα πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσατέ τα καὶ φέρετέ τα ἐδῶ· ἂν δέ σας εἴπῃ τίς τι, εἴπατε εἰς αὐτὸν, ὁ Κύριος τὰ χρειάζεται, καὶ εὐθὺς θὰ τ' ἀφήσῃ. Ἐπορεύθησαν οἱ μαθηταί, καὶ ἔπραξαν κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Ἰησοῦ, ἔφεραν τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἔβαλαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἐνδύματά των καὶ ἐπεκάθισεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς. Ὁ δὲ πολλὸς λαὸς ἔστρωσαν τὰ ἱμάτιά των εἰς τὴν ὁδόν, δι' ἧς διεβαινεν ὁ Ἰησοῦς, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλαδιά ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωναν αὐτὰ εἰς τὴν ὁδόν. Τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ ἐπακολουθοῦν πλῆθος ἔκραζε λέγον, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις! Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων ἔλεγον εἰς τὸν Ἰησοῦν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοὺς μαθητάς σου, ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι θὰ φωνάξωσιν. Εἰσελθόντος οὕτω τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη ὅλη ἡ πόλις καὶ ἔλεγε, Τίς εἶναι οὗτος; Τὸ δὲ πλῆθος ἔκραζεν, Οὗτος εἶναι ὁ Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Ἀφ' οὗ δὲ ἐμβῆκεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, οἱ παῖδες ἔκραζον. Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ! Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πειραχθέντες, εἶπον εἰς τὸν Ἰησοῦν, Ἀκούεις τί λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ναί· ἀλλ' οὐδέποτε

ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; (ψαλμ. Η, 2). Ἐδίωξε δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ

Ἐξοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα.

τοὺς πωλοῦντας εἰς αὐτὸ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων, Εἶ-
ναι γεγραμμένον, ὁ οἶκός μου εἶναι οἶκος προσευχῆς, καὶ
σεῖς ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν (Ἰεζ. Ζ. 11). —

Παρατηρήσεις. Ἀνωτέρω εἶδομεν ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον
ἐτίμησαν οἱ συνοδοιπόροι καὶ ὁπαδοὶ στρώνοντες τὰ φορέματα αὐ-

τῶν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ κλάδους δένδρων. Ἡμεῖς ἀντὶ τούτων θυνάμεθα νὰ περιποιηθῶμεν τὸν Ἰησοῦν ποιούντες τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἀποδεικνύοντες οὕτω τὴν δόξαν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως καὶ σωτηρίας ἡμῶν.

Τὴν εἴσοδον ταύτην ἐορτάζει ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία τῇ Κυριακῇ τῶν Βατίων.

Ὅπως οἱ δύο ἀπόστολοι υπῆκουσαν εἰς τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου καὶ ἔφεραν τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῶν τὰ παρεχώρησεν, οὕτως ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ υπακούωμεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προθύμως νὰ παραχωρῶμεν ὅ,τι πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν συντελεῖ.

Ὅλοι ἡμεθα τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὀφείλομεν νὰ ὑμῶμεν τὸν Σωτῆρα, οὐχὶ μόνον νοερώς, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ χεῖλη, ὅπως τὰ παιδία ἔφαλλον «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ.» Ἵνα γαίην δὲ ἡ καρδία ἡμῶν ὄντως ναὸς Θεοῦ, πρέπει νὰ καθαρίζωμεν αὐτὴν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ (Β. Κορινθ. ζ, 1).

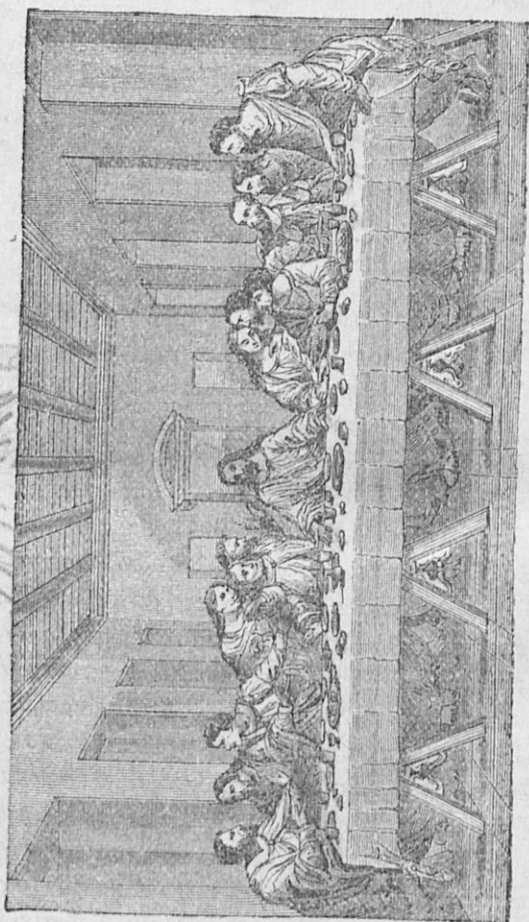
§ 35. Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

(Μαθ. ΚΣΤ. Μάρκ. ΙΔ. Λουκ. ΚΒ. Ἰω. ΙΓ. καὶ Α. Κορινθ. ΙΑ.)

Ὅτε ἐπλησίαζεν ἡ ἐορτὴ τῶν ἁζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα, ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην ἵνα ἐτοιμάσωσιν αὐτό. Ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἐκάθησε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι μετ' αὐτοῦ καὶ ἐδείπνησε μετ' αὐτῶν τὸν τελευταῖον δεῖπνον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τότε δὲ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, Ἐπιθυμῶ ἐπεθύμησα νὰ φάγω τοῦτο τὸ πάσχα μετ' ὑμῶν πρὸ τοῦ νὰ πάθω. Σὰς λέγω δὲ ὅτι δὲν θὰ φάγω πλέον ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ἐγερθεὶς δὲ ἤρχισε νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του καὶ νὰ τοὺς σπογγίζῃ. Τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς εἰς ὑπόδειγμα καὶ διδασκαλείαν τῆς ταπεινοφροσύνης. Ἐπειτα καθήσας πάλιν εἰς τὴν τράπεζαν, ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκοψεν αὐτὸν καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἶπε, Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον, τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ἐπειτα ἔλαβε καὶ τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του, εἰπὼν, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου,

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφρεσιν ἀμαρτιῶν, τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

Ὁ μυστικὸς δείπνος.

Παρατηρήσεις. Διὰ τοῦ ἱεροῦ νιπτῆρος διδασκόμεθα τὴν ταπεινοφροσύνην. Ὡς αἰσθανοῦμεν βαθέως εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τὸ παράδειγμα τοῦ πάντων δεσπότης, συγκαταδάντος ἵνα νίψῃ τοὺς πόδας τῶν ἐαυτοῦ μαθητῶν.

Ἐν τῷ μυστικῷ δείπνῳ συνεστάθη παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὸ πανάγιον τῆς Μεταλήψεως μυστήριον. Δι' αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἡγιασμένου ἄρτου καὶ ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἡγιασμένου οἴνου, μεταλαμβάνομεν αὐτοῦ τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χρι-

στοῦ, εἰς ἄρσιν ἀμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Πρέπει δὲ νὰ πιστεύωμεν ὅτι μεταβάλλονται πραγματικῶς ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἱερουργούντος ἐπίκλησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ μεταποιῶνται εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ σῶμα καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πιστεύοντες ἀδιστάκτως εἰς τοῦτο, ἃς ἐννοήσωμεν πῶς πρέπει νὰ ἡμεθα παρσκευασμένοι ὅταν προσερχώμεθα εἰς τὴν ἁγίαν κοινωνίαν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε, «Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ.» Ὁ δὲ ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλλει, «Δοκιμαζέτω ἄνθρωπος ἑαυτόν. . . ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρίμα ἑαυτὸ ἐσθίει καὶ πίνει.»

§ 36. Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα.

(Μαθ. ΚΣΤ, ΚΖ. Μάρκ. ΙΔ, Λουκ. ΚΒ. Ἰω. ΙΓ—ΙΗ.)

Εἰς ἐκ τῶν δώδεκα μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμβῆκεν ὁ Σατανᾶς, εἶχε συμφωνήσει μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τριάκοντα ἀργύρια, ἵνα παραδώσῃ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς χεῖρας τῶν, χωρὶς νὰ καταλάβῃ ὁ λαός. Τὸν σκοπὸν τοῦτον τοῦ Ἰούδα γνωρίζων ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν ἐν τῷ δεῖπνῳ, ἄφ' οὗ ἐνίψε τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων, Βέβαια σὰς λέγω ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν θὰ με παραδώσῃ. Ἀκούσαντες τοῦτο οἱ μαθηταὶ ἐβλέπον εἰς ἀλλήλους, ἀποροῦντες περὶ τίνος τὸ λέγει· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης τὸν ὁποῖον ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς ἐκάθητο εἰς τὸ πλευρόν του, ἔνευσε πρὸς αὐτὸν ὁ Πέτρος διὰ νὰ ἐρωτήσῃ ποῖος εἶναι ἐκεῖνος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν Ἰωάννην, πεσόντα εἰς τὸ στῆθος του καὶ ἐρωτήσαντα μυστικῶς, Εἰς ὅποιον ἐγὼ βάψας εἰς τὸν ζωμὸν τὸ ψωμίον δώσω, ἐκεῖνος εἶναι, καὶ ἐμβάψας ψωμίον τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην, λέγων συγχρόνως πρὸς αὐτόν, Ὅ,τι θὰ κάμῃς, κάμε το τὸ ταχύτερον, τὸ ὁποῖον ἀκούσαντές τινες ἐνόμισαν ὅτι τοῦ λέγει ν' ἀγοράσῃ τ' ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἑορτὴν, ἐπειδὴ εἶχε τὰ κοινὰ χρήματα, ἢ νὰ δώσῃ τι εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ὁ δὲ Ἰούδας λαβὼν τὸ ψωμίον, εὐθὺς ἐξῆλθε.

Μετὰ τὸν δεῖπνον, ὅτε ἦτο ἤδη νύξ, ὁ Ἰησοῦς συνωμίλησε μὲ τοὺς μαθητάς του· συμβουλευσας δὲ καὶ παραγορήσας αὐτοὺς καὶ εὐξάμενος ὑπὲρ αὐτῶν, ἐξῆλθε μετ'

αὐτῶν πέραν τοῦ γειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦτο κῆπος. Ὁ Ἰούδας ἤξευρε τὸν κῆπον τοῦτον, διότι πολλάκις ἤρχετο ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του. —

Ἀφ' οὗ ἦλθεν ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς μαθητάς του, Μείνατε ἐνταῦθα, ἕως οὗ ὑπάγω νὰ προσευχηθῶ· ἔλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ παραμερίσας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Περίλυπος εἶναι ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου, μείνατε ἐδῶ καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ· καὶ παραμερίσας ὀλίγον ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ εἶπε, Πάτερ εἰ δυνατόν, ἅς παρέλθῃ ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν ἅς γείνη τὸ θέλημά σου καὶ ὅχι τὸ ἰδικόν μου· τοῦτο δὲ εἶπεν ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου. Ἐφάνη δὲ ἄγγελος καὶ τὸν ἐνίσχυσεν. Ὁ Ἰησοῦς κατήντησεν εἰς μεγάλην ἀγωνίαν, ὥστε ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ἔγεινεν ὡς θρόμβοι αἵματος καὶ ἔπιπτον εἰς τὴν γῆν. Ἐπειτα δὲ ἐλθὼν εἰς τοὺς μαθητάς του εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί κοιμᾶσθε; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ πέσητε εἰς πειρασμόν. Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἦλθεν ὁ Ἰούδας μὲ πολλοὺς στρατιώτας καὶ δούλους τῶν ἀρχιερέων, φέροντας μαχαίρας καὶ φανούς καὶ λαμπάδας, καὶ ὁ Ἰούδας (ἐπειδὴ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς σημεῖον, ὅτι ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἤθελε φιλήσει εἶναι ὁ Ἰησοῦς), πλησιάσας πρὸς τὸν Ἰησοῦν, εἶπε, Χαῖρε διδάσκαλε, καὶ τὸν ἐφίλησεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Φίλε, διὰ τί ἦλθες; Ἰούδα μὲ φίλημα παραδίδεις τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ δὲ στρατιῶται συνέλαβον αὐτόν. Ὁ Πέτρος εἴλκυσε τότε τὴν μάχαιράν του καὶ ἔκοψε τὸ δεξιὸν ὠτίον τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως, ὀνομαζομένου Μάλχου· καὶ τὸ μὲν ὠτίον τοῦ Μάλχου ἑθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, πρὸς δὲ τὸν Πέτρον εἶπε, Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην, διότι ὅσοι σύρῳσι μάχαιραν ἐναντίον ἄλλου, διὰ μαχαίρας ἀπολοῦνται.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἰούδας μετενόησε καὶ ἐπέστρεψεν ὀπίσω τὰ τριάκοντα ἀργύρια εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς λέγων, Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἁθῶν· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀπε-

κρίθησαν, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄφει· ὁ Ἰούδας τότε ἀπελπισθεὶς ὑπῆγε καὶ ἐκρεμάσθη· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἠγόρασαν μὲ τὰ ἐπιστραφέντα χρήματα ἀγρὸν κεραμέως ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς ταφὴν τῶν ξένων· ὠνομάσθη δὲ ὁ ἀγρὸς οὗτος ἀγρὸς αἵματος, διότι διὰ τῶν χρημάτων τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἐπροδόθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὰ δοθέντα χρήματα ἦτο ἀγορὰ αἵματος. —

Παρατηρήσεις. Τὸ φρικτὸν κακούργημα τοῦ Ἰούδα ἔστω εἰς ἡμᾶς πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ἂν καὶ ὀνομαζόμεθα χριστιανοί, δηλ. ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐξομοιούμεθα μὲ τὸν προδότην, ὅταν παραδιδώμεθα εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ διὰ τῶν ἔργων ἡμῶν προδίδωμεν τρόπον τινὰ τὸν Χριστὸν, ἁμαρτάνοντες χάριν νομιζομένων ἡδονῶν, πολλάκις μικρῶν. Ὅπως εἰς τὸν Ἰούδαν, οὕτω καὶ εἰς πάντα μὴ ὀπλισμένον διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς προτευχῆς ἐμβάλλει ὁ διάβολος πονηροὺς στοχασμοὺς. Ὁ Ἰούδας μεταμεληθεὶς ἐπέστρεψε τὸ ἀργύριον καὶ ἐκρεμάσθη (πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεθήσεται· Ἰωδ. Κ. 15). Ὅταν παρέλθῃ ἡ ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἡδονή, ἡ συνειδήσις μᾶς δεικνύει τὴν φρίκην αὐτῆς καὶ μᾶς φέρει εἰς ἀπελπίαν.

Οἱ μὴ γρηγοροῦντες καὶ μὴ προσέχοντες εἰς τὴν διαγωγὴν αὐτῶν περιπίπτουσιν εἰς πειρασμόν. Ὁ διάβολος καιροφυλακτεῖ καὶ ὅταν εὕρῃ τὸν ἄνθρωπον ῥαθυμοῦντα, ἀρπάζει αὐτόν.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἃς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι πᾶσαν ἀποστολὴν ἁγίαν πρέπει νὰ ἐκπληρώμεν, ὅσον δυσχερὲς καὶ φρικαλέα φαίνεται, Πρέπει νὰ λέγωμεν, Ὑψίστη Θεέ, γεννηθῆτω τὸ θέλημά σου, ἐνίσχυσον ἡμᾶς νὰ ὑπομείνωμεν διὰ σέ.

§ 37. Ἀρνήσις τοῦ Πέτρου.

(Ματθ. ΚΣΤ. Μάρκ. ΙΔ. Λουκ. ΚΒ. Ἰω. ΙΔ.)

Μετὰ τὸν δεῖπνον εἶχεν εἶπει ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητάς του πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα· Ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ θὰ σκανδαλισθῆτε πάντες ἐν ἐμοί. Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη, Ἄν καὶ πάντες σκανδαλισθῶσιν ἐν σοί, ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ σκανδαλισθῶ ποτε, ἔτοιμος εἶμαι νὰ υπάγω μετὰ σοῦ καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Τῇ ἀληθείᾳ σοὶ λέγω, σήμερον κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα, πρὶν φωνήσῃ ὁ ἀλέκτωρ δις, σὺ θὰ με ἀρνηθῇς τρίς. Εἶτα ὑπεσχέθη εἰς τοὺς μαθητάς ὅτι θὰ στείλῃ εἰς αὐτοὺς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἀπὸ τοῦ ὁποῦν οἱ ἐκ τῆς καρδίας αὐτῶν

ρεύεται. Ὅτε δὲ παρέδωκεν ὁ Ἰούδας τὸν Ἰησοῦν, οἱ μὲν ἄλλοι μαθηταί, ἐκτὸς τοῦ Πέτρου καὶ Ἰωάννου τὸν ἀφῆκαν καὶ ἔφυγαν, καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης, ὢν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, εἰσῆλθε μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ δὲ Πέτρος τὸν ἠκολούθει μακρόθεν ἕως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὅπου οἱ δοῦλοι εἶχον ἀνθρακίαν καὶ ἐθερμαίνοντο· πλησιάσας δὲ ἐκάθητο καὶ αὐτὸς μετ' αὐτῶν. Ἐκεῖ δ' ἐξητάζετο μήπως καὶ αὐτὸς εἶναι ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, αὐτὸς δὲ ἠρνήθη τρίς τοῦτο, τὴν τελευταίαν μάλιστα φωνὴν ἤρχισε νὰ καταράται καὶ νὰ ὀμνύῃ, λέγων, Δὲν γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὅποιον λέγετε. Καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς ἔλεγε ταῦτα, ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ τὸ δεύτερον, καὶ ὁ Ἰησοῦς στραφείς, ἠτένισε πρὸς τὸν Πέτρον· ὁ δὲ Πέτρος ἐνθυμηθεὶς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὅστις τῷ εἶπε, πρὶν ἢ φωνήσῃ ὁ ἀλέκτωρ δις, σὺ θὰ μὲ ἀπαρνηθῇς τρίς, ἐξῆλθεν ἔξω καὶ ἐκλαυσε πικρῶς.

Παρατηρήσεις. Τοῦ Πέτρου ἡ διαγωγὴ δεικνύει τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μᾶλλον εὐσεβῶν, ὅταν ἀφίνωνται· εἰς τὰς ἰδίας τῶν δυνάμεις.

Φαίνεται δὲ συγχρόνως καὶ ἡ δύναμις τῆς μετανοίας. Τοῦ Πέτρου ἡ μετάνοια ἐγένετο εὐπρόσδεκτος, διότι ἦτο εἰλικρινής. Τὰ πικρά τοῦ δάκρυα ἐξέπλυναν τὸ σφάλμα του. Ἡ ἀληθὴς μετάνοια τοιαύτη πρέπει νὰ ᾔηται. Ὁ Πέτρος ἔκτοτε ἔμεινε τῷ ὄντι πιστὸς εἰς τὸν Κύριον. Ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας καὶ ἐθανατώθη διὰ τὴν εἰς τὸν Ἰησοῦν σταθερὰν πίστιν του.

Ἄς μάθωμεν ὅτι μόνον διὰ τῆς θείας βοήθειας δύναται ν' ἀντισταθῇ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν πειρασμόν. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν τὸ τοῦ Ἀποστόλου, Ὁ νομίζων ὅτι στέκει, ἄς προσέξῃ μὴ πέσῃ (Α. Κορινθ. 1, 12).

§ 38. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν ἀρχιερέων.

(Ματθ. ΖΣΤ, ΚΖ· Μάρκ. ΙΔ. Λουκ. ΚΒ, ΚΓ. Ἰω. ΙΗ, ΙΘ.)

Οἱ συλλαβόντες τὸν Ἰησοῦν τὸν ἔδησαν καὶ τὸν ἔφεραν πρῶτον εἰς τὸν Ἀνναν τὸν πρῶτον ἀρχιερέα, πενθερὸν δὲ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἀρχιερέως κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο Καϊάφα. Ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἀννας περὶ τῶν μαθητῶν του καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας του· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγὼ παρῆρσά ἐλάλησα εἰς τὸν κόσμον, ἐρώτησον τοὺς

ἀκροατάς μου, διότι οὗτοι ἤξεύρουσι τί ἔλεγον εἰς αὐ-
τούς. Ἀφ' οὗ δὲ εἶπε ταῦτα, εἰς τῶν ὑπηρετῶν τὸν ἑρ-
ράπισεν, εἰπὼν, Οὕτως ἀποκρίνεσαι εἰς τὸν ἀρχιερέα ;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ἄν κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον
περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις ; Μετὰ δὲ
ταῦτα ἀπέστειλεν ὁ Ἄννας τὸν Ἰησοῦν δεμένον εἰς τὸν
τοῦ ἔτους ἐκείνου ἀρχιερέα Καϊάφαν, ὅπου συνήχθησαν
ὅλοι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ· ἐζή-
τουν δὲ ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως τὸν θα-
νατώσωσι καὶ δὲν εὔρον, ἂν καὶ πολλοὶ ἦλθον ψευδο-
μάρτυρες. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες
νὰ μαρτυρήσωσι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ εἶπον, Ἡμεῖς ἠκούσα-
μεν ὅτι εἶπεν, ἐγὼ δύναμαι νὰ κρημνίσω τὸν ναὸν τοῦ
Θεοῦ καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ τὸν οἰκοδομήσω πάλιν.
Τότε ἐσηκώθη ὁ ἀρχιερεὺς καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, Δὲν
ἀποκρίνεσαι τίποτε εἰς ὅσα σοὶ καταμαρτυροῦσιν οὗτοι ;
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν, Ἐξορίζω σε
κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος νὰ εἴπῃς εἰς ἡμᾶς ἂν σὺ ᾔσαι
ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Σὺ
εἶπας· πλὴν σὰς βεβαιῶ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἴδῃτε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀρχιερεὺς, ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του
καὶ εἶπεν, Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρειάν ἔχομεν μαρτύ-
ρων ; Καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους εἶπε, Τώρα ἠκούσατε τὴν
βλασφημίαν, τί στοχάζεσθε ; ἐκεῖνοι δὲ εἶπον, Ἐνοχος
θανάτου εἶναι. Καὶ μετὰ τοῦτο οἱ κρατοῦντες αὐτὸν τοῦ
ἔκαμαν μυρίους ἐμπαιγμοὺς, ἄλλοι μὲν τὸν ἔπτυνον καὶ
τὸν ἐρράπιζον εἰς τὸ πρόσωπον, ἄλλοι δὲ ἐσκέπαζον τὸ
πρόσωπόν του καὶ τὸν ἐκτύπων, λέγοντες, Προφήτε-
σον, Χριστὲ, τίς εἶναι ὁ κτυπήσας σε ; -

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς ἤχθη ἤδη, κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ
Ψαλμοῦ, ὡς πρόσβατον ἐπὶ σφαγὴν, καὶ ὡς ὁ ἄμνός ἐναντίον τοῦ
κείροντος ἄφρονος (Ν). Ὁ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν εἰς τὸ ἐκούσιον
πάθος ἐλθὼν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως ὡμολό-
γησε τὴν ἀληθείαν περὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
ἐρχομένου ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

θελε καταδικασθῇ εἰς θάνατον "Οταν νομίμως καλώμεθα, ὀφείλαμεν νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν, οὐδόλως τὰς συνεπείας αὐτῆς συλλογιζόμενοι.

Τὰ πάθη τοῦ Ἰησοῦ ἃς φέρωσιν ἡμᾶς εἰς συναίσθησιν, ὅτι ταῦτα ὑπέστη χάριν τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

§ 39. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου.

(Ἰω. ΙΗ. Λουκ. ΚΓ. Ματθ. ΚΖ. Μάρκ. ΙΕ.)

"Οτε δὲ ἐξημέρωσεν, ἔφεραν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ συνέδριον, ὅπου ἦσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, καὶ τὸν ἠρώτησαν, Σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Σεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἐπειτα εἶπον πάντες, Τί ἐτι ἔχομεν χρεῖαν μαρτυρίας, ἀφ' οὗ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματός σου; καὶ εὐθὺς τὸν ἔφεραν εἰς τὸν Πόντιον Πιλάτον, τὸν Ῥωμαῖον ἡγεμόνα αὐτῶν. Ὁ δὲ Πιλάτος τοὺς ἠρώτησε, Τίνα κατηγορίαν ἔχετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἄν δὲν ἦτο οὗτος κακοποιὸς, βέβαια δὲν σοι τὸν παρεδίδομεν. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε, Λάβετε σεῖς αὐτὸν καὶ κρίνατέ τον κατὰ τὸν νόμον σας; καὶ αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν, Δὲν μας εἶναι συγχεχωρημένον νὰ καταδικάσωμεν εἰς θάνατον οὐδὲ ἓνα. Ἀφ' οὗ εἶπον αὐτὰ, ὁ Πιλάτος ἐμβῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ἀφ' ἑαυτοῦ σου λέγεις τοῦτο, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε, Μήπως εἰμαι ἐγὼ Ἰουδαῖος; Τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε εἰς ἐμέ, τί λοιπὸν ἔπραξας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἡ βασιλεία μου δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· ἐπειδὴ, ἂν ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, οἱ ὑπηρέται μου ἤθελον πολεμήσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε, Λοιπὸν εἶσαι βασιλεὺς; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Σὺ λέγεις ὅτι εἰμαι βασιλεὺς· ἐγὼ πρὸς τοῦτο ἐγεννήθην καὶ ἦλθον εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅστις εἶναι ἐκ τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνος ὑπακούει εἰς τὴν φωνὴν μου. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε, Τί εἶναι ἀλήθεια;

Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ εἶπεν, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω εἰς αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐπέμενον ἰσχυρότερα λέγοντες, ὅτι διεγείρει τὸν λαὸν εἰς ἀποστασίαν, διδάσκων εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν, ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀκούσας Γαλιλαίαν, ῥώπτησεν ἂν ἦναι Γαλιλαῖος ὁ Ἰησοῦς, καὶ μαθὼν ὅτι ἦτο ἐκ τῆς ἐπικρατείας τοῦ Ἡρώδου, ὄντος τετράρχου τῆς Γαλιλαίας, τὸν ἔστειλε πρὸς αὐτόν, ὅστις διὰ τὰς ἐορτὰς ἦτο εἰς Ἱερουσαλήμ.

Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη· διότι, ἀκούων πάντοτε πολλὰ περὶ αὐτοῦ, ἐπεθύμει νὰ τὸν ἴδῃ· ἐπρότεινε δὲ εἰς αὐτόν πολλὰς ἐρωτήσεις, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἴστατο σιωπῶν, καὶ δὲν ἀπεκρίθη οὐδὲ ἓνα λόγον· οἱ δὲ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἴσταντο ἐκεῖ καὶ τὸν κατηγοροῦν σφοδρῶς. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ᾔθελε ν' ἀποκριθῇ, ὁ Ἡρώδης ἵνα τὸν περιπαίξῃ, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἐνέδυσαν λαμπρὸν φόρεμα (ὡς βασιλέα τάχα τῶν Ἰουδαίων), καὶ οὕτω τὸν ἔστειλεν ὀπίσω εἰς τὸν Πιλάτον.

Παρατηρήσεις. Ὁ Πιλάτος, ἂν καὶ ἔθνικος, ἐξῆλεγ' ἐκ τῆς παρατηρήσεώς του τὴν κακὸς βουλὴν διάθεσιν τῶν Ἰουδαίων. Πολύλαχίς συμβαίνει τὰς παρεκτροπὰς τῶν νομιζομένων πιστῶν εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἐξελέγχῃ ἡ τῶν ἀπίστων καλλιτέρα ἐνίοτε διαγωγή. Ἀξιομίμητος εἶναι πάλιν ἡ παρόρρησία τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Πιλάτου. Πόσον ἀμαρτάνομεν ὅταν ἐρωτώμενοι ἢ ἐξεταζόμενοι συστελλώμεθα νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν, διότι ἴσως συλλογίζόμεθα, ὅτι δύναται αὕτη ἡ ἡμᾶς μικρὸν νὰ βλάψῃ ἢ τοὺς μισοῦμένους τυχὸν παρ' ἡμῶν νὰ ὠφελήσῃ.

§ 40. Καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ.

(Ματθ. ΚΖ. Λουκ. ΚΓ. Ἰω. ΙΗ, ΙΘ.)

Μετὰ δὲ ταῦτα προσκαλέσας ὁ Πιλάτος τοὺς ἄρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπεν, ὅτι δὲν εὐρίσκει νὰ ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς τι ἄξιον θανάτου· καὶ ἐπειδὴ συνείθιζεν ὁ ἡγεμὼν κατὰ τὴν ἐορτὴν ν' ἀπολύῃ ἓνα κατὰδικον, ὃν τινα ᾔθελεν ὁ λαὸς, καὶ τότε εἶχεν ἓνα κατὰδικον, ληστὴν διαβόητον, ὀνομαζόμενον Βαραββᾶν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τίνα θέλετε νὰ σᾶς ἀπολύσω, Βαραβ-

ἔαν ἡ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Καὶ ὅλον τὸ πλη-
 θος ἔκραζεν, Λῆρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραβ-
 ῶν. Καὶ ὁ Πιλάτος τοὺς ἠρώτησε, Τί νὰ κάμω λοιπὸν
 τὸν Ἰησοῦν; Καὶ πάντες ἀπεκρίθησαν, Σταυρωθήτω. Ἐν
 τούτοις ἔστειλε καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Πιλάτου πρὸς αὐτὸν, λέ-
 γουσα, Νὰ μὴ ἔχῃς νὰ κάμῃς μὲ τὸν δίκαιον τοῦτον,
 διότι πολλὰ ἔπαθον εἰς τὸ ὄνειρόν μου δι' αὐτόν· ὅθεν ὁ
 Πιλάτος εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους περὶ τοῦ Ἰησοῦ, Καὶ
 τί κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐπέμενον μεγαλο-
 φώνως κράζοντες, Σταυρωθήτω, σταυρωθήτω. Ὅθεν
 ἀναγκασθεὶς ὁ Πιλάτος τὸν μὲν Βαραβῶν ἀπέλυσε, τὸν δὲ
 Ἰησοῦν ἐμαστίγωσεν. Ἐπειτα ἤρχισαν νὰ τὸν περιπαί-
 ζωσιν οἱ στρατιῶται, τὸν ἐνέδυσαν κοκκίνην χλαμύδα
 καὶ τὸν ἐστεφάνωσαν μὲ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν καὶ τῷ ἔ-
 δωκαν κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα· γονατίσαντες δὲ ἔμπροσθέν
 του, ἔλεγον περιπαίζοντές τον, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
 Ἰουδαίων! καὶ ἐμπτύσαντες αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλα-
 μον ἀπὸ τὴν χεῖρά του καὶ ἔτυπτον αὐτόν εἰς τὴν κε-
 φαλήν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐξῆλθεν ἔξω πάλιν καὶ εἶπεν, ὅτι
 δὲν εὐρίσκει οὐδὲν πταῖσμα εἰς αὐτόν. Ἐξῆλθε δὲ καὶ
 ὁ Ἰησοῦς, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυ-
 ροῦν ἱμάτιον· λέγει δὲ ὁ Πιλάτος, Ἴδου ὁ ἄνθρωπος.
 Ἄλλ' οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται των ἐφώναζαν ὅλοι
 ὁμοῦ, Σταύρωσον! σταύρωσον αὐτόν! Καὶ ὁ Πιλάτος
 εἶπε, Λάβετε αὐτόν σεῖς καὶ σταυρώσατέ τον, ἐπειδὴ
 ἐγὼ δὲν εὐρίσκω καμμίαν αἰτίαν εἰς αὐτόν· οἱ δὲ Ἰου-
 δαῖοι ἀπεκρίθησαν, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν καὶ κατὰ τὸν
 νόμον ἡμῶν πρέπει ν' ἀποθάνῃ, διότι ἔκαμε τὸν ἑαυτόν
 τοῦ υἱὸν Θεοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀκούσας τοῦτο ἐφοβήθη,
 καὶ εἰσελθὼν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Πόθεν εἶσαι σύ; Ὁ
 Ἰησοῦς δὲν ἀπεκρίθη, ὁ δὲ Πιλάτος τῷ εἶπεν, Εἰς ἐμὲ
 δὲν λαλεῖς; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι ἐξουσίαν ἔχω νὰ σὲ σταυ-
 ρώσω καὶ ἐξουσίαν ἔχω νὰ σὲ ἀπολύσω; Καὶ ὁ Ἰησοῦς
 εἶπε, Δὲν εἶχες τινα ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ, ἂν μὴ σοι ᾔτο
 δεδομένον ἄνωθεν. Καὶ ἐκ τούτου ὁ Πιλάτος ἐζητεῖ νὰ

τὸν ἀπολύσῃ· ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, δὲν εἶσαι φίλος τοῦ Καίσαρος· ἐπειδὴ ὅστις λέγει ἑαυτὸν βασιλέα, ἀντιφέρεται εἰς τὸν Καίσαρα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πιλάτος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ δεῖξας τὸν Ἰησοῦν, εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σας. Αὐτοὶ δὲ ἐφώναζον, Ἄρον! Ἄρον! σταύρωσον αὐτόν· ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε, Τὸν βασιλέα σας νὰ σταυρώσω; οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀπεκρίθησαν, Δὲν ἔχομεν βασιλέα, εἰμὴ Καίσαρα. Τότε ὁ Πιλάτος βλέπων ὅτι οὐδὲν ὤφειλε, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἐνίψε τὰς χεῖράς του ἔμπροσθεν τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῶος εἰμαι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου, ὑμεῖς ὀφείσθε. Καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἀπεκρίθη, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν! Καὶ τότε ὁ Πιλάτος παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ σταυρωθῇ.

Παρατηρήσεις. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπροτίμησαν ν' ἀπολυθῇ ὁ κακοῦργος Βαραββᾶς καὶ νὰ θανατωθῇ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Οὕτω πᾶς ἁμαρτωλὸς καὶ κακὸς ἄνθρωπος προτιμᾷ τὴν κακίαν παρὰ τὴν ἀρετήν. Ὁ Ἰησοῦς ὑπομείνας ἐμπαιγμοὺς καὶ κακώσεις μετὰ πραότητος καὶ ὑπομονῆς παρέχει εἰς ἡμᾶς παράδειγμα θεοῦ. Ὁσᾶκις ἡ διὰ λόγου ἢ καὶ ἄλλως προσβαλλώμεθα, ἐνθυμούμενοι τὸν Ἰησοῦν πρέπει νὰ μὴ ἐπιζητῶμεν ἐκδίκησιν, ἀλλὰ μάλιστα νὰ συγχωρῶμεν τοὺς βλάπτοντας ἡμᾶς.

Ἀπειληθεὶς ὁ Πιλάτος παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ σταυρωθῆναι, νομίσας ὅτι ἔπραξεν ὅ,τι ἡδυνήθη ἵνα τὸν ἀπολύσῃ καὶ θεωρήσας πλεόν ἑαυτὸν ἀθῶον. Οὕτω πράττουσιν οἱ δειλοὶ καὶ οἱ πράττοντες ἀδικίαν ἐπὶ τέλους, ἵνα στερεῶνται εἰς τὴν ἐξουσίαν. Τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὀρθὸν πρέπει νὰ πράττῃ ὁ ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ φοβῆται ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελε πάθει διὰ τοῦτο. Ὁ Πιλάτος διὰ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ χαρακτήρός του ἔγεινε συνένοχος μὲ τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνέλαβον ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ τὰ τέκνα των τὸν ἀδικὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι μετ' οὐ πολλὰ ἔτη (78 μ. Χ.) ἡ Ἱερουσαλὴμ καὶ ὁ ναὸς κατεστράφησαν· πλεόν τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου Ἰουδαίων ἀπωλέσθησαν· χιλιάδες ἀπέθανον ἐκ πείνης καὶ ἄλλοι διὰ σφαγῆς· τὸ αἷμά των ἔρρεεν ὡς ποταμὸς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἐσταυρώθησαν τοσοῦτοι, ὥστε, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Ἰώσηπον, οὔτε τόπος ἦτο πλεόν διὰ σταυροῦς, οὔτε σταυροὶ διὰ τοὺς Ἰουδαίους. Καὶ μέχρι δὲ τῆς σήμερον ἡμέρας διεσπαρμένοι πανταχοῦ τῆς γῆς πᾶσχουσιν. Ἐῖθε νὰ προσέλθωσι δι' εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ πίστεως εἰς τὴν πίστιν Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἡδίκησαν οἱ προπάτορές των.

§ 41. Σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ.

(Μάρκ. ΙΕ. Ἰω. ΙΘ. Λουκ. ΚΓ. Ματθ. ΚΖ.)

Ἀφ' οὗ ἔλαβον οἱ στρατιῶται τὸν Ἰησοῦν, τὸν ἐξέ-
δυσαν τὴν χλαμύδα καὶ τὸν ἐνέδυσαν τὰ ἱμάτιά του,
καὶ ἐπιθέντες τὸν σταυρὸν εἰς τοὺς ὤμους τὸν ἔφερον εἰς
τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Ἠκολούθει δὲ πλῆθος πολὺ,
καὶ εὐσεβεῖς τινες γυναῖκες κλαίουσαι καὶ θρηνοῦσαι.
Καθ' ὁδὸν δὲ εὗρον Σίμωνά τινα Κυρηνάϊον, καὶ τὸν
ἐβίασαν νὰ σηκώσῃ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ

Ὁ Ἰησοῦς φέρων τὸν σταυρὸν του.

ἔφθασαν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, Ἑβραϊστὶ δὲ
Γολγοθᾶ, πρῶτον ἔδωκαν εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ πῇ ὄζος
μεμιγμένον μὲ χολήν, ὃ δὲ Ἰησοῦς τὸ ἐδοκίμασε μὲν, δὲν
ἠθέλησεν ὁμῶς νὰ τὸ πῇ· ἔπειτα τὸν ἐσταύρωσαν, ἡμέ-
ραν παρασκευήν. Ἐσταύρωσαν δὲ καὶ δύο κακούργους
παρ' αὐτῷ, τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ
δὲ Ἰησοῦς πάσχων, ἐδέετο λέγων· «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς,
οὐ γὰρ ἴδασι τί ποιοῦσιν.» Ἐπάνω δὲ εἰς τὸν σταυρὸν
ἔθηκαν τὴν ἐπιγραφὴν, «Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Ναζω-
ραῖος ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.» Τῶν συσταυρωθέντων
δὲ κακούργων ὁ μὲν εἰς ἐβλασφήμει, λέγων, Ἀν ἦσαι σὺ

ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἕτερος ἐπέπληττε τὸν οὕτω βλασφημήσαντα ληστὴν, λέγων, Δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεόν, ἐν ᾧ καὶ σὺ τὰ αὐτὰ ὑποφέρεις; καὶ ἡμεῖς μὲν πάσχομεν δικαίως, διότι ἀπολαμβάνομεν ἄξια τῶν ἔργων μας, οὗτος δὲ οὐδὲν ἐποίησε· καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἔλεγε, Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν, Βεβαίως λέγω σοι, ὅτι σήμερον θὰ ἦσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἀφ' οὗ δὲ τὸν ἐσταύρωσαν οἱ στρατιῶται, ἐμοίρασαν τὰ φορέματά του μεταξὺ τῶν καὶ εἰς τὸν χιτῶνά του ἔβαλον κλῆρον, καὶ οὕτως ἐπληρώθη ἡ περὶ τούτου προφητεία (Ψαλ. ΚΑ' 18).—

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκρεμάσθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ἐσταυρώθη ἄρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Ὁ ἀνεξίκακος Κύριος παρεκάλεσεν ἐν μέσῳ τῶν πόνων καὶ τῶν ὀδυνῶν τοῦ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ὑπὲρ τῶν βασανιζόντων καὶ ἐμπαιζόντων αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν.»

Ἡ μετάνοια τοῦ ληστοῦ δεικνύει εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σωτηρίους καρποὺς αὐτῆς· ἃς λέγωμεν δὲ πάντες μετ' αὐτοῦ, Μνήσθητι ἡμῶν, Κύριε, ἐν τῇ αἰωνίᾳ βασιλείᾳ σου.

Εἴθε ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου νὰ ᾔνῃ καὶ δι' ἡμᾶς, οἵτινες δὲν γνωρίζομεν τί πράττομεν, ὁσημέραι ἁμαρτάνοντες καὶ μὴ ἐκτιμῶντες τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τὰ φρικτὰ ταῦτα πάθη καὶ τὸ σκληρὸν αὐτὸν θάνατον ὑπομείναντα.

Ἡ κακία ἐτύφλωνε τοὺς Ἰουδαίους καὶ δὲν ἐγνωρίζον τί πράττουσι. Καὶ ἡμεῖς πολλάκις, τυφλωνόμενοι ὑπὸ τοῦ διαβόλου, παραγνωρίζομεν τὸν Κύριον καὶ τὸν ἅγιον αὐτοῦ λόγον, πράττοντες κακίας, αἱ ὁποῖαι ἐξισοῦνται μὲ τὰς τῶν βασανισάντων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ Ἰουδαίων.

§ 42. Τελευτὴ τοῦ Ἰησοῦ.

(Λουκ. ΚΓ. Ματθ. ΚΖ. Μάρκ. Ἰω. ΙΘ)

Ἰσταντο παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ ἀγία παρθένος καὶ θεοτόκος μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἄλλαι γυναῖκες καὶ ὁ Ἰωάννης, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν μητέρα του καὶ τὸν Ἰωάννην, πρὸς μὲν τὴν μητέρα του εἶπε, Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου· πρὸς δὲ τὸν Ἰωάννην εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου! Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς

ὥρας τὴν ἔλαβεν ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὅτε δ' ἔγεινε μεσημβρία, μέγα σκότος ἐκάλυψεν ὅλην τὴν γῆν, ἐπικρατῆσαν τρεῖς ὥρας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφώνησεν ὁ Ἰησοῦς, Θεέ μου! Θεέ μου! ἵνα τί με ἐγκατέλιπες! Μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν εἶπε, Διψῶ· δραμῶν δέ τις τῶν ἐκεῖ ἱσταμένων καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους τὸν ἔβαλεν εἰς κάλαμον καὶ ἐπότιζεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τετέλεσται! Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνευμά μου, καὶ οὕτω κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐξέπνευσε. Καὶ ἰδοὺ εὐθὺς ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ εἰς δύο μέρη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, ἡ γῆ ἐσεισθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεῖα ἠνοίχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν καὶ ἐνεφανίσθησαν εἰς πολλούς. Ταῦτα ἰδὼν ὁ ἐκατόνταρχος καὶ οἱ παρεστῶτες ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἔλεγον, Ἀληθὺς Θεοῦ υἱὸς ἦτο οὗτος.

Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ δύο κακοῦργοι ἦτο παραμονὴ τοῦ σαββάτου τοῦ πάσχα, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ ἡ κυρία ἡμέρα τοῦ πάσχα. Διὰ νὰ μὴ μείνωσι λοιπὸν τὰ σώματα ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον οἱ Ἰουδαῖοι νὰ συντρίψωσι τὰ σκέλη τῶν ἐσταυρωμένων ἵν' ἀποθάνωσι καὶ νὰ καταβιβάσωσι τὰ σώματά των ἀπὸ τὸν σταυρὸν νὰ τὰ θάψωσι. Καὶ ὁ μὲν Πιλάτος ἔδωκε τὴν προσταγὴν, οἱ δὲ στρατιῶται τῶν μὲν ἄλλων δύο συνέτριψαν τὰ σκέλη, τοῦ δὲ Ἰησοῦ οὐχί· διότι ἦτο ἤδη ἀποθαιμένος. Εἰς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐκέντησε τὴν πλευρὰν τοῦ Ἰησοῦ μὲ λόγχην, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

Παρατηρήσεις. Οὔτε ὁ κίνδυνος οὔτε τὸ σπαραξικάρδιον τοῦ θεάματος οὔτε οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδίζοντων ἠδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν πανάχραντον Παρθένον καὶ Θεοτόκον ἀπὸ τοῦ νὰ παρασταθῇ, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, εἰς τὰ πάθη καὶ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Παράδειγμα εὐγενές ζήλου καὶ εὐλαβείας.

Ἰδοὺ ἐκπληρουμένη καὶ ἡ τοῦ θεοδόχου Συμεῶνος προφητεία, διέρχεται τὴν ἁγίαν καρδίαν τῆς Παρθένου ῥομφαία.

Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν τῇ μέσῳ τῶν πόνων καὶ τῶν ὀδυνῶν του ἡτέ-

νισε συμπαθῶς πρὸς τὴν ἁγίαν αὐτοῦ μητέρα, καὶ ὡς φιλόστοργον τέκνον ἐφρόντισε περὶ αὐτῆς, καὶ ἐσύστησεν αὐτὴν εἰς τὸν ἡγαπημένον του μαθητὴν, ὅστις ἡξιώθη τῆς μεγίστης τιμῆς νὰ παραλάβῃ εἰς τὰ ἴδια τὴν ἀειπάρθενον καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο τοῦ Κυρίου ἡμῶν διδάσκει ἡμᾶς νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς καὶ νὰ φροντίζωμεν περὶ αὐτῶν φιλοστόργως, εἰς οἵανδήποτε καὶ ἂν εὕρισκώμεθα κατάστασιν, μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς, καὶ ἀποθνήσκοντες δὲ νὰ δίδωμεν τοῖς οἰκείοις καὶ φίλοις τὰς δεούσας ὑπὲρ τῶν γονέων ἡμῶν παραγγελίας.

Ὅ,τι οἱ προφῆται προεῖπον, ὅ,τι προδιδετυπώθη, πᾶν ὅ,τι ἀπητεῖτο εἰς ἐξιλέωσιν τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κόσμου ἐνώπιον τῆς θείας δικαιοσύνης ἐτελείωσεν ἤδη· ὅθεν ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπε, — Τετέλεσται· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν.

Κατὰ παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν ὁ ἐκατόνταρχος ὠνομάζετο Λογγίνος· ἀγιάσαντος δὲ τελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ τῇ 16 Ὀκτωβρίου.

§ 43. Ἀποκαθήλωσις καὶ ταφή τοῦ Ἰησοῦ.

(Ματθ. ΚΖ. Μάρκ. ΙΕ. Λουκ. ΚΓ. Ἰω. ΙΘ.)

Περὶ τὸ ἐσπέρας τῆς παρασκευῆς ἦλθε πρὸς τὸν Πιλάτον ἄνθρωπος τις ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὀνομαζόμενος Ἰωσήφ· ἦτο δὲ πλούσιος καὶ βουλευτὴς ἐπίσημος, καὶ δὲν εἶχε συγκατανεῦσαι οὔτε εἰς τὴν βουλήν, οὔτε εἰς τὴν πράξιν τῶν ἄλλων κατὰ τοῦ Χριστοῦ, διότι ἦτο δίκαιος καὶ ἀγαθὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Οὗτος λοιπὸν ἐλθὼν εἰς τὸν Πιλάτον, ἐζήτησε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπροσκάλεσε τὸν ἐκατόνταρχον καὶ τὸν ἠρώτησε, ἂν ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἤδη ἐκπνεύσει. Πληροφορηθεὶς δὲ παρ' αὐτοῦ ὅτι ἀπέθανεν, ἐπρόσταξε νὰ δοθῇ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ὅτε δὲ ἐνύκτωσεν, ἦλθεν ὁ Ἰωσήφ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ σινδόνιον καθαρὸν, ὅπως τυλίξῃ μετ' αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ Νικοδήμους, ἀνὴρ ἐκ τῶν φαρισαίων, ὅστις πρὸ τριῶν ἐτῶν εἶχε συνομιλήσει μετὰ τοῦ Ἰησοῦ· εἶχε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης σχεδὸν ἐκατὸν λίτρας. Οὗτοι οἱ δύο ἀποκαθήλωσαν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ τὸ ἤλειψαν μετὰ τὰ πολύτιμα μῦρα καὶ τὸ περιετύλιξαν μετὰ τὸ σινδόνιον. Ἐκεῖ δὲ πλησίον ἦτο κῆπος τοῦ

Ἰωσήφ, καὶ ἐν αὐτῷ μνημεῖον λαζευτὸν, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασεν ὁ Ἰωσήφ δι' ἑαυτὸν, καὶ δὲν εἶχεν ἐνταφιασθῇ εἰς αὐτὸ ἄλλος· εἰς αὐτὸ τὸ μνημεῖον ἔθεσαν τὸ σῶμα

Ἀποκαθίλωσις καὶ παρασκευὴ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ Κυρίου.

τοῦ Ἰησοῦ, καὶ κυλίσαντες ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου μέγαν λίθον ἀνεχώρησαν. Ἦσαν δὲ εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Ἰησοῦ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου, αἵτινες ἐκάθηντο ἀπέναντι τοῦ τάφου καὶ ἔθεώρουν ποῦ τίθεται τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Τὴν δὲ ἐπαύριον ἐλθόντες ὁμοῦ πρὸς τὸν Πιλάτον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἐνεθυμήθημεν ὅτι ὁ πλάνος ἐκεῖνος ζῶν ἔτι, εἶπε, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι· ὅθεν πρόσταξον νὰ φυλαχθῇ ὁ τάφος ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήπως ἔλθωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ τὴν νύκτα καὶ κλέψωσι τὸ σῶμά του, καὶ ἔπειτα εἰπώσιν εἰς τὸν λαόν ὅτι ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη, Ἐχετε φύλακας, ὑπάγετε καὶ ἀσφαλίσατε τὸν τάφον, καθὼς ἠξέυρετε. Ἐκεῖνοι δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαν παρευθὺς τὸ μνημεῖον καὶ ἐσφράχισαν τὸν λίθον, καὶ κατέστησεν εἰς φύλαξιν στρατιώτας.

Παρατηρήσεις. Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν θανὼν ἀφῆρεσε πᾶν ἐμπόδιον εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· Ἐκτοτε ὁ τάφος τῶν πιστῶν εἶναι ἀναπαυτήριον τοῦ σώματος μέχρι τῆς ἀναστάσεως κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, χωρὶς ἐπίδειξιν, εἶναι μαθηταὶ καὶ πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις γινώσκει τὰς καρδίας αὐτῶν. Ὡς δὲ οὗτος καὶ ὁ ἕτερος μυστικὸς μαθητὴς αὐτοῦ, ὁ Νικόδημος, ἃς περιποιηθῶμεν νοερώς τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, πράττοντες ὅ,τι ἀρεστόν εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διδασκαλίαν.

Πολλάκις δὲ διὰ τῆς διαγωγῆς ἡμῶν προσβάλλομεν τὸν παθόντα ὑπὲρ ἡμῶν Σωτῆρα, ὡς οἱ σταυρώσαντες αὐτόν. Ἐθε διὰ τῆς γνησίας καὶ εὐαγγελικῆς θλίψεως ἐξιλεώσωμεν αὐτόν, καὶ διὰ τῶν δακρύων τῆς μετανοίας πλύνωμεν τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας ἐργαζόμεθα διὰ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἄν μὴ διάγωμεν, ὅπως αὐτὸς μᾶς συμβουλεύει, καὶ ἀποθάνωμεν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, εἰς μάτην ἦλθε δι' ἡμᾶς εἰς τὸν κόσμον καὶ ἔπαθεν.

§ 44. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. ΚΗ. Μάρκ. ΙΣΤ. Λουκ. ΚΔ. Ἰω. Κ.)

Τὴν μετὰ τὸ σάββατον ἡμέραν, ὀρθρου βαθέως, ἦλθον αἱ γυναῖκες εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ, φέρουσαι ἀρώματα· καὶ ἰδοὺ γίνεται σεισμὸς μέγας· ἄγγελος δὲ Κυρίου κατέβη ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ· ἡ δὲ ὄψις αὐτοῦ ἦτο ὡς ἡ ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμά του λευκὸν ὡς

ἡ χιών· οἱ στρατιῶται ἐκπλαγέντες ἔπεσαν κατὰ γῆς
ὡς νεκροί.

Ἡ Ἀνάστασις.

Ὁ δὲ ἄγγελος λέγει πρὸς τὰς γυναῖκας, Μὴ φοβεῖ-
σθε! Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν, τὸν ἐσταυρωμέ-
νον; ἡγέρθη, δὲν εἶναι ἐδῶ· ἔλθετε καὶ ἴδετε τὸν τόπον

ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος. Ὑπάγετε λοιπὸν ταχέως καὶ ἀναγγεῖλατε τὴν ἔγερσίν του εἰς τοὺς μαθητάς του.

Τότε ἀπῆλθον αἱ γυναῖκες ἐκ τοῦ μνημείου μετὰ φό-
βου ἅμα δὲ καὶ χαρᾶς μεγάλης καὶ ἔτρεξαν εἰς τὴν πό-
λιν ν' ἀναγγεῖλωσιν εἰς τοὺς μαθητάς τὴν ἀνάστασιν
τοῦ Κυρίου. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύοντο ἐκεῖσε, τὰς συνήντησεν
ὁ Κύριος καὶ εἶπεν εἰς αὐτάς, Χαίρεται· αὐταὶ δὲ προσ-
ελθοῦσαι ἐνηγκαλίσθησαν τοὺς πόδας του καὶ τὸν ἐπροσ-
κύνησαν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ φοβεῖσθε, ἀλλ' ὑπά-
γετε καὶ εἰπατε εἰς τοὺς ἀδελφούς μου νὰ ὑπάγωσιν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ ἐκεῖ θὰ μὲ ἴδωσι. Καὶ αἱ μὲν γυ-
ναῖκες ἐπορεύοντο νὰ δώσωσι τὴν εἶδσιν εἰς τοὺς μα-
θητάς, τῶν δὲ στρατιωτῶν τινες ἦλθον εἰς τὴν πόλιν
καὶ ἀνήγγειλαν ὅλα τὰ γενόμενα εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, οἵ-
τινες συναθροισθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἔκαμαν
συμβούλιον καὶ ἔδωκαν ἀργύρια ἱκανὰ εἰς τοὺς στρατιώ-
τας καὶ τοὺς ἐρμήνευσαν λέγοντες, Εἰπατε ὅτι, ἐν ᾧ
ἡμεῖς ἐκοιμώμεθα, ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν νύκτα
καὶ ἔκλεψαν αὐτόν. Οἱ δὲ στρατιῶται λαβόντες τ' ἀρ-
γύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν.

Τὸ ἐσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἣτις ἦτο ἡ πρώτη
τῆς ἐβδομάδος (δηλ. ἡ Κυριακὴ καθ' ἡμέραν), ἐν ᾧ ἦσαν
συνηθροισμένοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ αἱ θύραι ἦσαν
κεκλεισμέναι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ στάθεις ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν.
Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐτρόμαξαν, νομίσαντες ὅτι βλέπουσι φάν-
τασμα. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Διὰ τί εἴθε
τεταραγμένοι; καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν εἰς
τὰς καρδίας ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μου,
ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμαι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι
πνεῦμα δὲν ἔχει σὰρκα καὶ ὀστά, καθὼς βλέπετε ὅτι
ἐγὼ ἔχω. Καὶ ἄφ' οὗ εἶπε ταῦτα, ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὰς
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐκ τῆς χα-
ρᾶς τῶν διότι εἶδον τὸν Κύριον, δὲν ἐπίστευον ἔτι καὶ
ἐθαύμαζον· εἶπε δὲ τότε ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς. Ἐχετέ

τι φαγώσιμον ἔνταῦθα; Καὶ ἐκεῖνοι τῷ ἔδωκαν μέρος ἰχθύος ὅπου καὶ μέλι, ὁ δὲ Ἰησοῦς λαβὼν ἔφαγεν ἐμπροσθεν αὐτῶν. Ἐπειτα ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τὰς Γραφὰς καὶ διήνοιξε τὸν νοῦν των εἰς τὸ νὰ τὰς καταλαμβάνωσι· παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ μείνωσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἕως νὰ στείλῃ εἰς αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐπειτα πάλιν τοῖς εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ὁ πατήρ μου ἔστειλεν ἐμὲ, οὕτω καὶ ἐγὼ στέλλω ὑμᾶς. Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐνεφύσησε καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς, Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον, καὶ ἂν τινων συγχωρήσητε τὰς ἁμαρτίας, θὰ ᾖναι συγκεχωρημένοι, ἂν δὲ μὴ τὰς συγχωρήσητε, ἄσυγχώρητοι θὰ ᾖναι. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔγεινεν ἄφαντος ἀπ' αὐτῶν. Οὕτω λοιπὸν ὁ Κύριος αὐθημερὸν ἐπιστοποίησε τὴν ἀνάστασίν του εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ μεγάλη ἡμέρα τῶν ἐλπίδων τῆς πίστεως ἡμῶν, ἡ ἀναγέννησις τοῦ κόσμου. Ἐν τῇ ἀναστάσει φαίνεται ἡ ἀλήθεια τῆς θείας ὑποσχέσεως. «Οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν» (Ψαλ. 15). «Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο» (ἀ. Κορινθ. 1Ε). Ἐθε καὶ ἡμεῖς ν' ἀποθάνωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ, «ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καὶνότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ῥωμ. ΣΤ). Καὶ οὕτω «ὁ ἑγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ἡμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ἡμῖν» (Ῥωμ. Η.).

§ 45. Ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ.

(Ἰω. Κ. Ματθ. ΚΗ'. Μάρκ. ΙΣΤ.).

Ὅτε ἐφάνη ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητὰς, ὁ Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, εἰς ὧν καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν δώδεκα, δὲν εὐρέθη ἐκεῖ· οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ ἔλεγον ἔπειτα πρὸς αὐτὸν, Εἶδομεν τὸν Κύριον. Καὶ ὁ Θωμᾶς εἶπεν, Ἐὰν μὴ ἴδω εἰς τὰς χεῖράς του τὸ σημεῖον τῶν καρφίων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν καρφίων, καὶ τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευράν του, δὲν θὰ πιστεύσω. Μετὰ ὅκτῳ ἔκτοτε ἡμέρας, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ὅπου συνήθως συνηθοῦζοντο, ἦτο δὲ καὶ ὁ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν,

καὶ εἶχον τὰς θύρας κεκλεισμένας, ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν· ἔπειτα εἶπε πρὸς τὸν Θωμᾶν, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ἐδῶ καὶ εἶδε τὰς χεῖράς μου καὶ βάλε τὴν χεῖρά σου εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. Καὶ ὁ Θωμᾶς εἶπεν, ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου! Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐπειδὴ μὲ εἶδες, Θωμᾶ, ἐπίστευσας, μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύοντες.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ εἰπωσιν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου ἤθελον τὸν ἰδεῖ, κατὰ τὴν παραγγελίαν του ἦλθον οὗτοι εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συνήχθησαν εἰς τὸ ὄρος. Ἐκεῖ ἦλθε καὶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπροσκύνησαν, τινὲς ὁμῶς ἐδίστασαν. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτοὺς, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· ὑπάγετε λοιπὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, κηρύττετε τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλην τὴν κτίσιν καὶ διδάξατε ὅλα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ λέγετε πρὸς αὐτὰ, ὅτι πρέπει νὰ φυλάττωσι πάντα, ὅσα σᾶς παρήγγειλα, καὶ ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς θὰ σωθῇ, ὁ δὲ ἄπιστῆσας θὰ κατακριθῇ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἶμαι μὲ ὑμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Παρατηρήσεις. Ἡμεῖς γινόμεθα ἀπιστότεροι τοῦ Θωμᾶ, ἂν μὴ πιστεύωμεν εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐξαγγελλόμενον ἡμῖν διὰ τῶν κηρύκων αὐτοῦ καὶ θεοπνεύστως ἐγγραφέντα καὶ περιελθόντα εἰς ἡμᾶς. Συναισθνόμενοι τὴν ἀπιστίαν ἡμῶν, ἃς προσπέσωμεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου ἡμῶν κρίζοντες, ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Δὲν ἔχομεν τὰς αἰσθητάς εἰς τοὺς ὕλικούς ὀφθαλμούς ἀποδείξεις, αἵτινες ἐκ συγκαταβάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐδόθησαν εἰς τὸν Θωμᾶν, ἀλλ' ἃς ἀρκεσθῶμεν ὅτι οἱ Ἀπόστολοι εἶναι οἱ διορισθέντες μάρτυρες πάντων τούτων τῶν γεγονότων καὶ οἵτινες λέγουσιν εἰς ἡμᾶς, «Ὁ ἐωράκαμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, ὁ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς ἀπαγγέλλομεν ἡμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν» (Α. Ἰωάν. 1—3). Ἀς ἀποδεχθῶμεν μετ' εὐχαριστίας τὴν πειστικωτάτην ταύτην μαρτυρίαν, ἵνα ἀκούσωμεν παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν τὸ, «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.» Πιστεύοντες δὲ εἰς Κύριον, εἰς ὃν ἐβαπτίσθημεν, καὶ φυλάττοντες τὰς παραγγελίας αὐτοῦ θὰ

σωθῶμεν, καὶ ὁ Κύριος θὰ ἦναι μὲ ἡμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ κληρονόμοι τῆς αἰωνίου βασιλείας τῶν οὐρανῶν θὰ γείνωμεν.

Οἱ ἀπιστοῦντες καὶ ἄπιστοι θνήσκοντες θέλουσι καταδικασθῇ, καὶ ἡ καταδίκη αὐτῶν θὰ ἦναι ἀτελεύτητος, διότι εἰς τὸν ἄδην δὲν ὤφειλε ἡ μετάνοια.

§ 46. Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Λουκ. ΚΔ. Πράξ. Α.)

Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἔγερσίν του ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας διδάσκων τοὺς μαθητάς του τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ νὰ προσμένωσιν ἐκεῖ, ἕως ὅτου νὰ πληρωθῇ ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἤκουσαν ἐκ τοῦ στόματός του. Εἶπε δὲ εἰς αὐτούς, Ὁ μὲν Ἰωάννης ἐβάπτιζε μόνον μὲ ὕδωρ, ὑμεῖς δὲ θὰ βαπτισθῆτε μετ' ὀλίγον ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἐκεῖνοι δὲ συνελθόντες τὸν ἡρώτων, Κύριε, εἰπέ μας, ἂν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστᾷς τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Δὲν ἀνήκει εἰς σὰς νὰ γνωρίζετε τοὺς χρόνους ἢ καιροὺς, τοὺς ὁποίους ὁ πατὴρ ἔθεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Σεῖς ὁμῶς θὰ λάβητε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς σὰς, καὶ θὰ γείνητε μάρτυρές μου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς τὴν Σαμάρειαν καὶ ἕως τὰ ἔσχατα μέρη τῆς γῆς.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἔφερεν ἔξω τῆς πόλεως ἕως εἰς Βηθανίαν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἐνθα εὐλογῶν αὐτοὺς ἐχωρίσθη ἀπ' αὐτῶν· διότι, ὁρῶντων τῶν Ἀποστόλων, ὑψώθη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ νεφέλῃ τὸν ὑπεδέχθη ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὸν ἔχασαν ἀπ' ἔμπροσθέν των. Ἀναβὰς δὲ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς του Θεοῦ. Καὶ ἐν ᾧ ἔβλεπον εἰς τὸν οὐρανόν, τοῦ Ἰησοῦ ἀνερχομένου, ἰδοὺ παρεστάθησαν εἰς αὐτοὺς δύο ἄνδρες μὲ λευκὰ ἐνδύματα καὶ εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί στέκεσθε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς

τὸν οὐρανὸν, θὰ ἔλθῃ ποτὲ οὕτω, καθὼς τὸν εἶδατε ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψαν οἱ μαθηταὶ περιχαρεῖς ἀπὸ τοῦ ὅρους τῶν Ἑλαιῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἦσαν διὰ παντὸς εἰς τὸ ἱερόν, αἰνούντες καὶ εὐλογούντες τὸν Θεόν.

Ἐλθόντες ὕστερον οἱ ἑνδεκα μαθηταὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν, ὅπου ἦσαν καταμένοντες, καὶ προσεκαρτέρουν ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ δεήσει ὁμοῦ μὲ τὰς γυναῖκας καὶ μὲ τὴν ἀειπάρθενον Μαρίαν, καὶ μακαρίαν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σκεπτόμενοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ ἐκλογῆς ἄλλου ἀποστόλου ἀντὶ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου (ἦσαν δ' ἐκεῖ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι ὀνόματα), ἔφερον εἰς τὸ μέσον δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὅστις ἐπωνομάσθη Ἰουστὸς, καὶ τὸν Μαθθίαν, καὶ προσευξάμενοι εἶπον, Σὺ Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα, τὸν ὁποῖον σὺ ἐξέλεξας, ἵνα λάβῃ τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς. Καὶ ἔβαλον τοὺς κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν. Καὶ οὕτως ὁ Μαθθίας συνηριθμήθη μὲ τοὺς ἑνδεκα Ἀποστόλους, καὶ ἔγεινεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν πάλιν δώδεκα.

Παρατηρήσεις. Ἄς ἐπικαλώμεθα τὸν Κύριον ἵνα διὰ τοῦ ὑποσχεθέντος εἰς τοὺς ἀγίους αὐτοῦ Ἀποστόλους ἀγίου Πνεύματος ἀγιαζῇ ἡμᾶς καὶ φωτίξῃ ἡμᾶς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Μὲ πίστιν, ἀγάπην καὶ ἐλπίδα ἃς ἀκολουθήσωμεν τὸν Κύριον ἀναλαμβανόμενον εἰς οὐρανούς· ἃς ἦναι αἱ καρδίαι μας ἐκεῖ μετ' αὐτοῦ καὶ ἃς προσδοκῶμεν τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν «ἐν ἀγίαις ἀνατropaῖς καὶ εὐσεβείαις, σπουδάζοντες ἵνα ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῶμεν ἐν εἰρήνῃ» (Β. Πέτρ. γ.).

§ 47. Ἐπιφοίτησις τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους. (Πράξ. Β.)

Ὅτε συνεπληρώθη ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἥτις ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρους Σινᾶ νομοθεσίας, ἦσαν ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τῷ

αὐτὸ συνηγμένοι· αἰφνιδίως δ' ἔγεινεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤχος ὡς νὰ ἤρχετο ἀνέμου πνοὴ βιαία, καὶ ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον, ὅπου ἦσαν καθήμενοι, καὶ ἐφάνησαν εἰς αὐτοὺς διαμεριζόμεναι ὡς γλώσσαι πυρὲς, αἱ ὅποται ἐκάθησαν ἐπὶ ἓνα ἕκαστον αὐτόν. Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι ξένας γλώσσας, καθὼς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐχάριζεν εἰς αὐτοὺς νὰ λαλῶσι.

Ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, κατῴκουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῆς γῆς. Ἀφ' οὗ δὲ ἔγεινεν αὐτὴ ἡ φωνή, συνηθροίσθη πλῆθος πολὺ καὶ ἐξέστησαν· ἐπειδὴ εἰς ἕκαστος ἤκουε τοὺς Ἀποστόλους ὅτι ὠμίλουν τὴν ἰδίαν του διάλεκτον, καὶ θαυμάζοντες ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Οὗτοι πάντες οἱ λαλοῦντες δὲν εἶναι Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς τοὺς ἀκούομεν ἕκαστος μὲ τὴν ἰδίαν μητρικὴν μας διάλεκτον νὰ ὁμιλῶσι; Ἀποροῦντες δὲ ἠρώτων ἀλλήλους, Τί εἶναι τοῦτο; ἀκούομεν αὐτοὺς νὰ λέγωσι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ μὲ τὰς ἡμετέρας γλώσσας. Τινὲς δὲ περιέπαιζον τοὺς Ἀποστόλους λέγοντες, Βέβαια εἶναι μεθυσμένοι οὗτοι. Ὁ δὲ Πέτρος ὁμοῦ μὲ τοὺς ἑνδεκά σταθεὶς ὠμίλησε μεγαλοφώνως καὶ ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἦσαν μεθυσμένοι, ἀλλ' ὅτι

τοῦτο εἶναι τὸ εἰρημένον ἀπὸ τοῦ προφήτου Ἰωὴλ « Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα κτλ. » Οἱ δὲ ἀκούσαντες εἶπον πρὸς τὸν Πέτρον καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; καὶ ὁ Πέτρος εἶπε, Μετανοήσατε καὶ βαπτισθῆτε ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ θὰ λάβητε τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ καθ' ἡμέραν δὲ ἠΰξανεν ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστευόντων. Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες συνήρχοντο εἰς τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.

Παρατηρήσεις. Ἀναληφθεῖς εἰς οὐρανοὺς ὁ Κύριος ἡμῶν, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὅπως ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς τὸ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον ἅγιον Πνεῦμα, ἐν ᾧ πάντες εὐρίσκοντο ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἑαυτῶν διδασκάλου.

Ὅτως οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι διὰ τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος συνέστησαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἐκήρυξαν τὸ ἅγιον αὐτοῦ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἐγένοντο ἐξ ἀλιέων ἰχθύων, ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν, ὅτι ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ θὰ δώσῃ Πνεῦμα ἅγιον εἰς τοὺς αἰτοῦντας αὐτόν. (Λουκ. ΙΑ, 13). Ὅθεν ἀδιαλείπτως πρέπει νὰ παρακαλῶμεν τὸν Ὑψιστον Θεὸν νὰ φωτίξῃ ἡμᾶς διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸ νὰ κατανοῶμεν καὶ ἐκτελῶμεν τὸ θέλημα αὐτοῦ. Ἄς παρακαλῶμεν ἵνα αὐτὸ σκηνώσῃ ἐν ἡμῖν καὶ καθαρῇ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος καὶ σώσῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

§ 48. Διάκονοι. Ἐπιστροφὴ τοῦ Παύλου.

(Πράξ. ΣΤ, Ζ, Η, Θ καὶ Ι. Φιλιππησ. Γ.)

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ θείου κηρύγματος τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων ἠΰξανεν ὁσημέραι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἐξέλεξαν οὗτοι μετ' αὐτῆς ἑπτὰ διακόνους νὰ βοηθῶσιν αὐτοὺς πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν των, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὸ κήρυγμα. Κατεδιώκοντο δὲ πάντες ἕκτοτε, καὶ εἰς μαρτύρια καὶ θάνατον ὑπεβάλλοντο. Ὅθεν καὶ πρῶτος τῶν ἑπτὰ διακόνων, ὁ Στέφανος, ἐλιθοβολήθη παρὰ τῶν σκληροτραχήλων Ἰουδαίων καὶ ἀπέθανε, πρῶτος μάρτυς μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γενόμενος.

Τρομερὸς διώκτης τῶν χριστιανῶν ὑπῆρχε τότε νέος τις λεγόμενος Σαῦλος, φαρισαῖος σοφώτατος εἰς τὰς γραφάς. Ἐν ᾧ δὲ ἤρχετο οὗτος εἰς Δαμασκὸν μὲ ἐπιστολὰς τοῦ ἀρχιερέως ἵνα συλλάβῃ καὶ φυλακίσῃ τοὺς χριστιανούς, εἶδεν ὑπερβολικόν τι φῶς τὸ ὁποῖον τὸν ἐτύφλωσε, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν πρὸς αὐτόν, Σαοῦλ, Σαοῦλ, τί με διώκεις; ἐγὼ εἶμιχί ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον σὺ διώκεις, εἶναι σκληρόν νὰ λακτίζῃς εἰς κέντρα. Ὁ Σαοῦλ ἔντρομος ἐπίστευσεν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἀφ' οὗ δὲ ἦλθε χειραγωγούμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ ἄλλων εἰς Δαμασκὸν, ἀπέστειλεν ὁ Κύριος ἡμῶν ἅγιον ἄνδρα, τὸν Ἀνανίαν, καὶ ἐβάπτισε τὸν Σαῦλον καὶ ἐθεράπευσε τοὺς τυφλωθέντας ὀφθαλμούς του. Ἐκτοτε ὁ Σαῦλος, ὀνομασθεὶς ἔπειτα Παῦλος, ἔγινε μέγας ἀπόστολος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὰ ἔθνη καὶ προφορικῶς καὶ δι' ἐπιστολῶν, ἔκαμε δὲ καὶ πολλὰ θαύματα. —

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μαθαίνομεν, ὅτι ὁ Κύριος δύναται τὰς πλέον σκληρὰς καὶ ἀσεβεῖς καρδίας εἰς σκεύη ἐκλογῆς αὐτοῦ νὰ κατασκευάσῃ. Ὅθεν δὲν πρέπει ν' ἀπελπίζωμεθα ὅταν βλέπωμεν ἀμειλίκτους διώκτας τῆς ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν καὶ καταστήσῃ αὐτοὺς θερμούς ὑποστηρικτάς.

Οἱ πολεμοῦντες τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, ἡ ἀπ' εὐθείας ἡ πλαγίως, ἅς μάθωσιν ὅτι πρὸς κέντρα λακτίζουσι. Πολέμιοι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ ὅσοι τῶν χριστιανῶν διὰ τῆς ἀμικρωλῆς καὶ σκανδαλώδους διαγωγῆς αὐτῶν παρέχουσιν εἰς μὲν τοὺς ἀπίστους ἀφορμὰς σκανδάλων, εἰς δὲ τοὺς ἀπλουστέρους χριστιανούς αἰτίαν ψυχρότητος περὶ τὰ θεῖα.

Ἀς παρακαλῶμεν διηνεχῶς τὸν Κύριον, ἵνα ὅπως τοῦ Παύλου, οὕτω καὶ οἱ τῆς ἡμετέρας καρδίας ὀφθαλμοὶ διανοιχθῶσι καὶ γνωρίσωμεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν. Οὕτω δὲ διὰ χριστιανικῆς διαγωγῆς, διὰ λόγων καὶ πράξεων ἀποδείξωμεν εἰς τοὺς ἀπίστους τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ συντελέσωμεν ἵνα ἐπὶ τέλους γείνη μία κοίμνη καὶ εἰς ποιμὴν, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, τοῦ ὁποῖου ἡ χάρις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶθε νὰ ᾔνα: μὲ ὅλους ἡμᾶς.

§ 49. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις. (Πράξ. ΙΖ.)

Ἀφ' οὗ περιῆλθεν ὁ Παῦλος πολλὰ μέρη κηρύττων

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ ὑπέφερε πολλὰ, ἦλθε καὶ εἰς Ἀθήνας. Βλέποντος δὲ τὴν πόλιν ταύτην πλήρη εἰδώλων, παρωξύνετο τὸ πνεῦμά του. Πᾶσαν δὲ ἡμέραν διελέγετο ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐδίδασκεν εἰς τὴν ἀγορὰν ὅσους εὔρισκε. Τινὲς δὲ τῶν φιλοσόφων ἔκαμνον συζητήσεις μὲ αὐτὸν, ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Τί τάχᾳ κηρύττει ὁ σπερμολόγος οὗτος; Ἐπειδὴ δὲ ἐκήρυττε τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εἰς αὐτοὺς, ἐπῆραν αὐτὸν καὶ τὸν προσήγαγον εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον, τὸ μέγα καὶ σοβαρὸν αὐτὸ δικαστήριον τῶν Ἀθηνῶν. Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐξετάζοντας, εἶπε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα, Ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διερχόμενος καὶ παρατηρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ βωμὸν ἐπιγεγραμμένον « Ἀγνώστῳ Θεῷ » τὸν Θεὸν λοιπὸν τὸν ὁποῖον μὴ γνωρίζοντες τιμᾶτε, τοῦτον ἐγὼ σᾶς ἀναγγέλω. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ὠμίλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἱ μὲν ἐκ τῶν παρόντων ἀκούσαντες ἀνάστασιν νεκρῶν τὸν περιεγέλων, ἄλλοι δὲ εἶπον, θὰ σὲ ἀκούσωμεν πάλιν ὁμιλοῦντα περὶ τούτου. Τινὲς ὁμῶς προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρειοπαγίτης, ὅστις ἔχεινεν ὕστερον καὶ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν, καὶ γυνὴ τις ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν. —

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν, ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηκολούθει τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς του ἐπιμελέστατα. Ὅτι οἱ χριστιανοί, εὐρισκόμενοι τυχὸν εἰς πόλεις λαμπρὰς καὶ εὐθύμους, ἢ καὶ εἰς πενιχρὰς, ὀφείλουσι νὰ ἐξετάζωσι τὴν ἡθικὴν καὶ ὁρησκευτικὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων καὶ ἀφ' ὧς νὰ κηρύττωσιν ὅ,τι πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν συντελεῖ καὶ νὰ συζητῶσι τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ παράδειγμα τοῦ ἀγίου Παύλου εἶναι καλὸν δι' ὅλους τοὺς χριστιανούς. Ὅπου τις καὶ ἂν εὐρίσκηται, μετὰ πλουσίων ἢ πτωχῶν, πεπαιδευμένων ἢ ἀμαθῶν, φίλων ἢ ξένων καὶ ἀγνώστων, πρέπει κατ' εὐκαιρίαν νὰ γίνηται ὠφέλιμος, νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ὑψώῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ προάγῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὁμοίων του, διαδίδων καὶ ὑποστηρίζων τὰ παραγγέλματα τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τὰς εὐαγγελικὰς ἀρετάς.

§ 50. Τὸ Κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων. (1)

Ἀφ' οὗ διέμειναν, κατὰ παράδοσιν, δώδεκα ἔτη μετὰ τὴν ἀνάληψιν ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἀπόστολοι, διεσπάρησαν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, καὶ καθίδρυσαν Ἐκκλησίας καὶ οἰκονόμους τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Κατὰ παράδοσιν δ' ἐκήρυξαν οὕτως·

Ὁ μὲν Πέτρος περιοδεύσας πολλὰ τῆς Ἀσίας μέρη, κατήντησε τέλος καὶ εἰς Ῥώμην, ὅπου εἰς τὸν ἐπὶ Νέρωνος διωγμὸν σταυρωθεὶς ἀπέθανεν. Ἐγγράψε δὲ καὶ δύο Καθολικὰς ἐπιστολάς.

Ὁ δὲ Ἀνδρέας διὰ Γαλατίας, Καππαδοκίας, Σκυθίας καὶ Βιθυνίας κατήντησεν εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας, ὅπου καὶ ἐσταυρώθη.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, μετὰ τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, μετέβη εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ ἰδίως εἰς Ἐφεσον, ὅθεν ἐπεσκέπτετο τὰς Ἐκκλησίας, αἷς ἤδη εἶχε καθιδρύσει ὁ Παῦλος. Ἐπὶ Δομητιανοῦ ἐξωρίσθη εἰς Πάτμον (95 μ. Χ.) ὅπου εἶδε τὴν Ἀποκάλυψιν. Μετὰ ταῦτα ἐζήτησεν ἐν Ἐφέσῳ μέχρι τοῦ Τραϊνοῦ.

Ὁ Φίλιππος ἐκήρυξεν ἐν τῇ ἄνω Ἀσίᾳ καὶ ἐσταυρώθη ἐν Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας. Ὁ δὲ Θωμᾶς ἐκήρυξεν ἐν Ἰνδίᾳ.

Ὁ Ματθαῖος ἐκήρυξεν ἐν Αἰθιοπίᾳ· Ἰάκωβος δὲ ὁ Ἀδελφόθεος ἦτο ἐπίσκοπος Ἱερουσαλήμ, μέχρι τοῦ 60 ἔτους μ. Χ. Ὁ δὲ Θαδδαῖος (εἴτε Ἰουδᾶς Ἰακώβου) ἐκήρυξεν ἐν Συρίᾳ. Περὶ δὲ τοῦ Σίμωνος τοῦ ζηλωτοῦ εἶναι μόνον γνωστὸν ὅτι ἐν Ἀσίᾳ ἐκήρυξε.

Ὁ Παῦλος ἀφ' οὗ ἐκήρυξεν εἰς διάφορα ἔθνη τὸ εὐαγγέλιον ἐθανατώθη ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Νέρωνος.

(1) Ἡ παράγραφος αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ καὶ πρωτοπρεσβυτέρου Κ. Π. Ρομπότου.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

§ 1. Θαύματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τοῖς Ἱεροῖς Εὐαγγελίοις μνημονευόμενα.

- Μεταβάλλει τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον, Ἰω. Β. 1. 11.
 Ἑγείρει νεκρούς. Λουκ. Ζ. 11—17, Η. 40—46, Ἰω. ΙΑ. 1—57, Ματθ. Θ. 18—26.
 Θεραπεύει ἀσθενεῖς. Μάρκ. Γ. 1—6. Λουκ. Δ. 38—44, Ε. 17—26, Ζ. 1—10, Η. 48—53, ΙΓ. 10—17, Ἰω. Δ. 43—54, Ε. 1—16, Λουκ. ΚΒ. 49—51, Μάρκ. Α. 30—31, Ματθ. Η. 5—13, Θ. 1—8, ΙΒ. 10—13, ΙΕ. 22—28, Λουκ. ΙΔ. 1—6, ΚΒ. 50—51.
 Καθαρίζει λεπρούς. Ματθ. Η. 1—4, Λουκ. ΙΖ. 11—19, Μάρκ. Α. 40—55.
 Ἐκβάλλει δαιμόνια. Λουκ. Δ. 31—37, Ματθ. Η. 28—34, Λουκ. Η. 1—3, Ματθ. ΙΕ. 21—28, ΙΖ. 14—18, Μάρκ. Α. 22—23, Ματθ. ΙΒ. 32—33.
 Ποιεῖ κωφοὺς ν' ἀκούωσι. Μάρκ. Ζ. 31—37.
 Βωβόους ποιεῖ νὰ λαλῶσι. Ματθ. Θ. 32—38, ΙΒ. 22—23.
 Θεραπεύει τυφλοὺς. Ματθ. Θ. 27—31, Κ. 29—34, Ἰω. Θ. 1—7, Μάρκ. Η. 22—26.
 Περιπατεῖ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ματθ. ΙΔ. 22—23 παράβ. καὶ 24—33.
 Κτευνάζει τρικυμίαν. Ματθ. Η. 18—27.
 Τρέφει πεντακισχιλίους. Ἰω. ΣΤ. 14, Ματθ. ΙΔ. 15—21.
 Τρέφει τετρακισχιλίους. Ματθ. ΙΕ. 32—39.
 Προμηθεύει ἀργύριον διὰ φόρον. Ματθ. ΙΖ. 24—27.
 Φεύγει τοὺς Ἰουδαίους. Ἰω. Η. 59.
 Ξηραίνει τὴν ἄκαρπον συκὴν. Ματθ. ΚΑ. 18—22.
 Προστάζει καὶ ἀγρεύονται πλῆθος ἰχθύων. Λουκ. Ε. 1—4. Ἰω. ΚΑ. 1—4.

§ 2. Παραβολαὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

- Ὁ Σπεῖρων. Ματθ. ΙΓ. 3, Μάρκ. Δ. 3, Λουκ. Η. 5.
 Τὰ ζιζάνια. Ματθ. ΙΓ. 24.
 Ὁ κόκκος σινάπεως. Ματθ. ΙΓ. 31, Μάρκ. Δ. 30, Λουκ. ΙΓ. 18.
 Ἡ ζύμη. Ματθ. ΙΓ. 33, Λουκ. ΙΓ. 20.
 Ὁ κεκρυμμένος θησαυρός. Ματθ. ΙΓ. 44.
 Ὁ πολυτίμος μαργαρίτης. Ματθ. ΙΓ. 45.
 Ἡ ἀκαρπὸς συκὴ. Λουκ. ΙΓ. 6.
 Ὁ ἄσωτος υἱός. Λουκ. ΙΕ. 11.
 Ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης. Λουκ. Ι. 30.
 Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος. Λουκ. ΙΣΤ. 19.
 Ὁ ἀδίκος οἰκονόμος. Λουκ. ΙΕ. 1.

- Τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον. Ματθ. ΙΗ. 12. Λουκ. ΙΕ. 4.
 Ἡ ἀπολεσθεῖσα δραχμή. Λουκ. ΙΕ. 8.
 Ἡ ἐνοχλητικὴ χήρα. Λουκ. ΙΗ. 1.
 Ὁ τελώνης καὶ ὁ φαρισαῖος. Λουκ. ΙΗ. 10.
 Ὁ εὐγενὴς ὅστις ὑπῆγε νὰ λάβῃ βασιλείαν. Λουκ. ΙΘ. 11.
 Ὁ δανειστής. Λουκ. Ζ. 41.
 Ἡ ἄμπελος καὶ τὰ κλήματα. Ἰω. ΙΣΤ. 1.
 Ὁ ἀνοιγόμενος σπόρος. Μάρκ. Δ. 26.
 Τὸ δίκτυον εἰς τὴν θάλασσαν. Ματθ. ΙΓ. 47.
 Ὁ εὐσπλαγγνος ὑπηρέτης. Ματθ. ΙΗ. 28.
 Οἱ ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος. Ματθ. Κ. 1.
 Οἱ σταλέντες δύο υἱοὶ εἰς τὸν ἀμπελῶνα. Ματθ. ΚΑ. 28.
 Οἱ πονηροὶ γεωργοί. Ματθ. Κ. 33. Μάρκ. ΙΒ. 1. Λουκ. Κ. 9.
 Ἡ πρόσκλησις εἰς τὸ συμπόσιον. Ματθ. ΚΒ. 1. Λουκ. ΙΔ. 16.
 Ὁ μὴ ἔχων φόρεμα γάμου. Ματθ. ΚΒ. 11.
 Αἱ δέκα παρθέναι. Ματθ. ΚΕ. 1.
 Τὰ τάλαντα. Ματθ. ΚΕ. 14.
 Ἡ θύρα καὶ ὁ καλὸς ποιμὴν. Ἰω. 1.

§ 3. Χρονολογικὸς πῖναξ.

Δημιουργία τοῦ κόσμου.	π. Χ.	5508
Κατακλυσμὸς.	"	3246
Πυργοποιΐα (ὅτε ἐγεννήθη Φαλὲγ υἱὸς Ἑβερ)	"	2716
Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ.	"	2040
Ἐλευσις εἰς Αἴγυπτον τοῦ Ἰακώβ.	"	1825
Ἐξοδος ἐξ Αἰγύπτου.	"	1610
Διάβασις Ἰορδάνου ὑπὸ Ἰησοῦ Ναυῆ.	"	1570
Οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ ὑπὸ Σολομῶντος.	"	1010
Διαιρέσις τοῦ βασιλείου εἰς τὸ τοῦ Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ. .	"	973
Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰσραὴλ.	"	722
Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰούδα.	"	588
Ἐπιστροφή ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος. . .	"	536
Ἐγκαίνια τοῦ ἀνοικοδομηθέντος ναοῦ.	"	516
Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰς Ἱερουσαλήμ.	"	332
Μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα.	"	283
Καταδιωγμοὶ ὑπὸ Ἀντιόχου.	"	172
Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος.	"	166
Ἡρώδης βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας.	"	48

§ 4. Σημειώσεις ἀρχαιολογικαί.

Τρεῖς μεγάλας ἐορτὰς ἐτησίαις εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι — τὸ Πάσχα, τὴν Πεντηκοστὴν καὶ τὴν Σκηνοπηγίαν. Ὡφειλον δὲ εἰς αὐτὰς πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ ὁδοιπορῶσιν ἄνδρες νὰ πηγαίνωσιν ὅπου ἦτο ἡ Κιβωτὸς καὶ ἡ σκηνή, ἀρ' οὐ δὲ ὁ ναὸς ἐκτίσθη εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς αὐτὴν ἤρχοντο, διότι ἐν αὐτῇ ἐτέθησαν ταῦτα.

Τὸ Πάσχα ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς Ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου. Ἐλέγετο δὲ καὶ ἐορτὴ τῶν ἀζύμων.

Ἡ Πεντηκοστὴ ὀνομάζετο οὕτως, ἐπειδὴ ἐωρτάζετο τὴν πεντηκοστὴν ἡμέραν μετὰ τὸ Πάσχα. Ἐτελεῖτο δὲ εἰς ἀνάμνησιν τῆς νομοδοσίας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὄρει Σινᾷ.

Ἡ ἐορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας ἐτελεῖτο εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐν σκηναῖς διατριβῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅτε ἐξεληθόντες τῆς Αἰγύπτου διέτριβον ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Πᾶν ἔβδομον ἔτος ἐλέγετο Σαββατικὸν καὶ ἦτο ἔτος ἀναπαύσεως· κατ' αὐτὸ οὔτε ἔσπειρον τὴν γῆν, οὔτε ἐκλάδευον τὰς ἀμπέλους, οἱ δὲ αὐτομάτως παραγόμενοι καρποὶ παρεχωροῦντο εἰς τοὺς πτωχοὺς. Οἱ δέσμοι· Ἐδραῖοι ἀφίνοντο ἐλευθεροί. (Ἐξοδ. ΚΓ. 11).

Ἰωδηλαῖον ἔτος ἐλέγετο ὁ μετὰ ἑπτὰ σαββατικά ἔτη ἐνιαυτός· δηλ. ἕκαστον πεντηκοστὸν ἔτος. Ἐάν τις Ἰσραηλῆτης εἶχε πωλήσει τὰ κτήματά του ἐκ πενίας, ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς αὐτὸν τὸ ἔτος τοῦτο οἱ αἰχμάλωτοι ἡλευθεροῦντο καὶ ἀνελάμβανον τὴν κληρονομίαν των.

Ὁ Ἀρχιερεὺς ἦτο πρῶτος ἀρχηγὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολιτεύματος. Οἱ ἱερεῖς ἦσαν λειτουργοὶ τῆς θρησκείας καὶ κατήγοντο ἐκ τοῦ Ἀαρών. Οἱ δὲ Λευῖται ἦσαν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀαρών· ἦσαν δὲ βοηθοὶ τῶν ἱερέων. ὄντες δὲ διεσπαρμένοι εἰς τὰς δώδεκα φυλάς, ἐχρησίμευσαν καὶ ὡς διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ, ἄρχοντες καὶ κριταί· ἀκτῆμονες δὲ ὄντες, ἔζων ἐκ τῶν δεκάτων τῶν γεννημάτων τῆς γῆς.

Προφῆται ἦσαν οἱ θεόπεμπτοι διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ· προέλεγαν δὲ, φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὰ μέλλοντα ὑπάκεις ὁ Θεός· ἤθελε νὰ δηλώσῃ ταῦτα εἰς τοὺς ἀνθρώπους δι' αὐτῶν.

Οἱ Γραμματεῖς ἦσαν γραφεῖς καὶ ἐξηγηταὶ τοῦ νόμου. Ἐκ τῆς τάξεως τούτων ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι νομικοί.

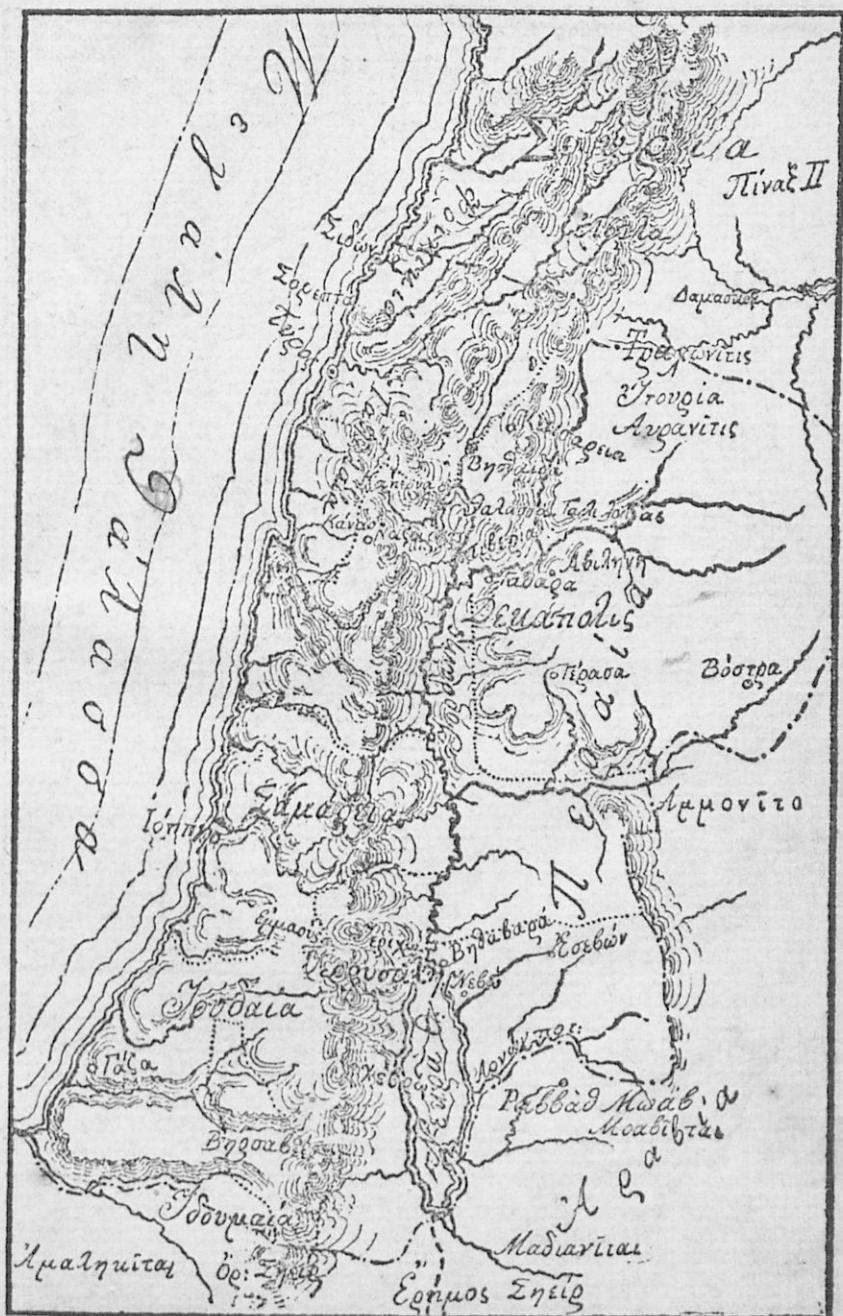
Τελῶναι ἦσαν οἱ εἰσπράττοντες τοὺς φόρους καὶ τὰ δασύματα (τέλη) τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὅταν ἐξουσίαζον τοὺς Ἰουδαίους· ὅθεν ἐμισθοῦντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ μάλιστα διὰ τὰς ἀδικίας των.

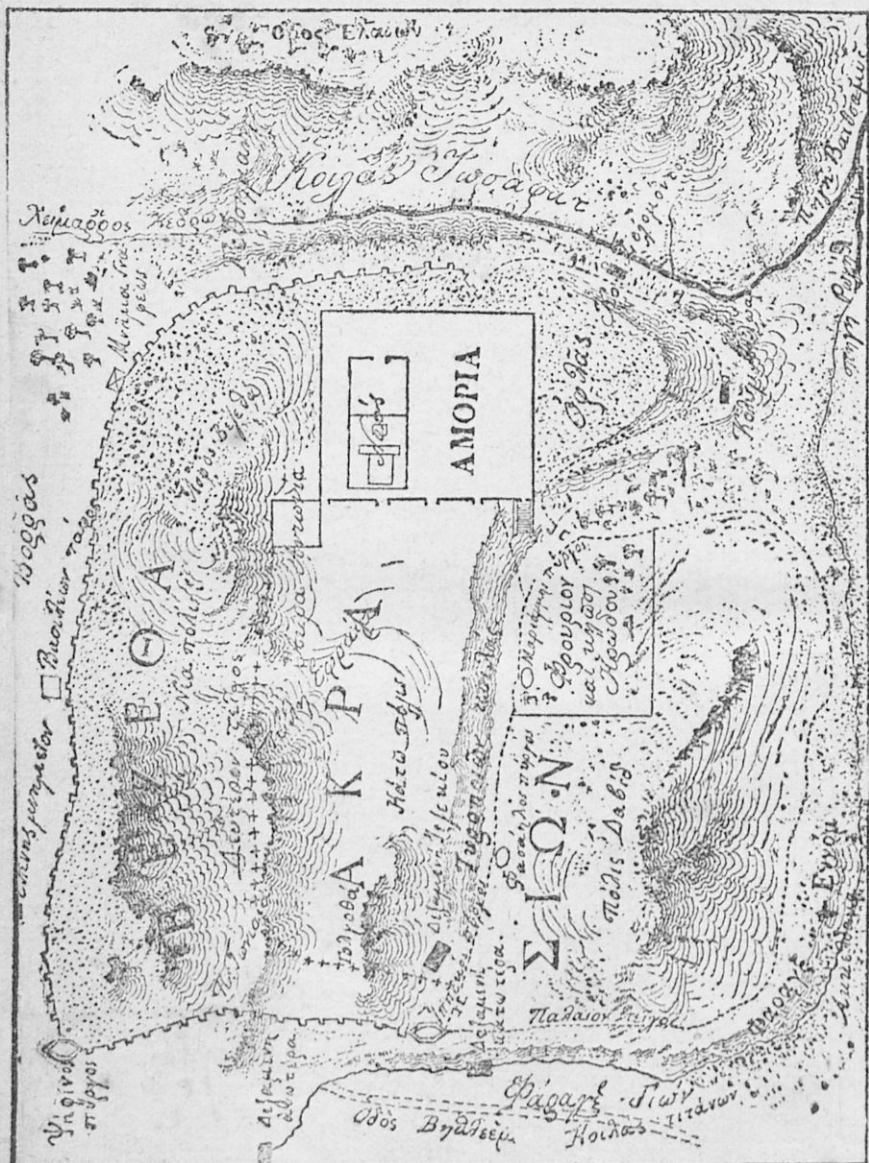
Φαρισαῖοι ἐλέγοντο ὅσοι ἐχωρίζοντο ἐκ τῶν ἄλλων, ὑποκρινόμενοι ἀκρίθειαν εἰς τὰ τοῦ νόμου· ἦσαν ὑπερήφανοι, μεμψίμοιροι καὶ φιλάργυροι.

Σαδδουκαῖοι ἦσαν ἀφ' ἑσῆς τις ἀρνούμενη τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀγγέλων ἢ πνευμάτων.

Ἡρωδιανοὶ ἐλέγοντο ὅσοι συγκατένευσον εἰς πολλὰς πράξεις τῶν ἐθνικῶν, ἵνα ἀρέσκωσιν εἰς τοὺς κρατοῦντας, ἦσαν δὲ ἐναντίοι τῶν Φαρισαίων.

Οἱ Σαμαρεῖται· εἶχον μικτὴν θρησκείαν ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ εἰδωλολατρείας, διὰ τοῦτο ὑπῆρχε μετὰ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων μέγα μῖσος. Εἶχαν δὲ καὶ ἱερὸν ἰδιαίτερον ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζείν, τὸ ὁποῖον ἔκτισαν ἐκεῖ μετ' αἰδαν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΧΟΜΕΝΩΝ

Σελ.		Σελ.
5	Εισαγωγή γεωγραφική	70
11	Ἱερᾶς Ἱστορίας ὄρισμός	72
12	Δημιουργία τοῦ κόσμου	74
13	Παράδεισος καὶ ἡ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου	77
16	Ὁ Κῆν φονεῖ τὸν Ἀβελ	79
17	Κατακλυσμός	82
20	Γίοι Νῶε καὶ Πυργοποιεῖα	83
22	Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ	87
24	Σοδόμων καὶ Γομόρρων κα- ταστροφή	89
25	Θυσία τοῦ Ἰσαάκ	92
27	Μνηστεία τοῦ Ἰσαάκ	94
29	Εὐλογία τοῦ Ἰσαάκ	95
31	Κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ	96
31	Διπλὸς γάμος τοῦ Ἰακώβ	98
33	Ἐπιστροφή τοῦ Ἰακώβ	100
34	Πόλησις τοῦ Ἰωσήφ	101
36	Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ	103
37	Δόξα τοῦ Ἰωσήφ	104
39	Ἑλευσις ἀδελφῶν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον	105
40	Φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του	107
42	Θάνατος Ἰακώβ καὶ Ἰωσήφ	109
43	Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ δουλεία	111
45	Ἱστορία τοῦ Ἰωβ	113
47	Σκληρυνσις τῆς καρδίας Φα- ραώ	114
49	Ἐξοδος ἐξ Αἰγύπτου	116
50	Τὸ Μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ	119
52	Δέκα ἐντολαί	120
56	Πλάνη ἐν τῇ ἐρήμῳ	122
58	Ἰησοῦς Ναυὴ	124
61	Δεδωρὰ Γεδεών	126
63	Ρούθ	
65	Σαμψὼν	
67	Ὁ Ἥλμ	
68	Σαμουὴλ	
69	Σαούλ	
	Γολιάθ καὶ Δαβίδ	
	Βασιλεία Δαβίδ	
	Ἀβεσσαλώμ	
	Σολομών	
	Οἰκοδομὴ τοῦ Ναοῦ	
	Διαίρεσις τοῦ βασιλείου	
	Βασιλεῖς Ἰούδα	
	Βασιλεῖς Ἰσραὴλ	
	Ἡλίου	
	Ἀμπελος Ναβουθαί. Ἀνά- ληψις Ἡλίου	
	Ἐλισσαί	
	Ἰωνᾶς ὁ προφῆτης	
	Τωβίτ	
	Ἰουδίθ	
	Ἡ εἰς Βαβυλῶνα αἰχμα- λωσία	
	Ὁ Δανιὴλ καὶ ἡ Σωσάνα	
	Ἐνύπνιον Ναβουχοδονόσο- ρος	
	Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ κα- μίνῳ	
	Ἐτερον ἐνύπνιον τοῦ Να- βουχοδονόσορος	
	Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων	
	Τέλος τῆς αἰχμαλωσίας	
	Ἐσθήρ	
	Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ Ἀλεξάν- δρου καὶ τῶν διαδό- χων του	
	Ματθαθαίας	
	Ἰούδας ὁ Μακαβδαίος	
	Ἰωνάθας, Σίμων, Ἰω. Ὑρ- κανός	
	Ὑρκανός Β. Ἡρώδης	
	Ὁ Εὐαγγελισμός	
	Γέννησις τοῦ Σωτῆρος	
	Περιτομή. Ὑπαπαντή Προ- σκύνησις τῶν μάγων	

Σελ.	Σελ.		
Φυγή εἰς Αἴγυπτον. Παιδική ηλικία τοῦ Ἰησοῦ	128	κρῶν παιδίων	161
Κήρυγμα Ἰωάννου. Βάπτισις τοῦ Σωτῆρος. Πειρασμός.	129	Ὁ πλούσιος νεανίσκος	162
Μαρτυρία Ἰωάννου περὶ Χριστοῦ. Πρῶτοι μαθηταί του καὶ πρῶτον θαῦμα	131	Ὁ Ζακχαῖος	164
Οἱ πωλῆται διώκονται ἐκ τοῦ Ναοῦ. Νικόδημος.	133	Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Περὶ τῶν δύο λεπτῶν τῆς χήρας	167
Ἡ Σαμαρεῖτις. Ὁ Ἰησοῦς εἰς Ναζαρέτ	135	Παραβολὴ τῶν 10 παρθένων	168
Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τὸν υἱὸν τοῦ βασιλικοῦ καὶ ἄλλους.	137	Παραβολὴ τῶν ταλάντων. Ἐσχάτη ἡμέρα τῆς κρίσεως	169
Ὁ 38 ἔτη παράλυτος θεραπεύεται	139	Εἰσόδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ	171
Διδασκαλία τοῦ Κυρίου	140	Ὁ μυστικὸς δαίπνος	173
Διάφορα θαύματα	141	Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα	175
Ἰασις παραλυτικοῦ	143	Ἀρνήσις τοῦ Πέτρου	177
Παραβολὴ σπορέως	144	Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν ἀρχιερέων.	178
Κατάπαυσις τρικυμίας. Ἰασις δαιμονιζομένων	145	Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου	180
Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰακείρου, καὶ ἡ αἰμορροοῦσα	146	Καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ	181
Ἀποστολὴ τῶν 12 Ἀποστόλων.	147	Σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ	184
Οἱ 5000 τραφέντες.	148	Τελευτὴ τοῦ Ἰησοῦ	185
Περιπατεῖ ὁ Πέτρος ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Χαναναία	150	Ἀποκαθήλωσις καὶ ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ	187
Μεταμόρφωσις	151	Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.	189
Οἱ 70 Ἀπόστολοι. Οὐδεὶς ἀναμάρτητος	153	Ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ	192
Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός	154	Ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ	194
Ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης	155	Ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους.	195
Ὁ Ἀσωτος υἱός	156	Διάκονοι	197
Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος	158	Ἐπιστροφὴ τοῦ Παύλου	198
Οἱ δέκα λεπροί.	160	Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις	198
Ὁ τελώνης καὶ ὁ φαρισαῖος. Εὐλογία τῶν μι-		Τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων	200
		Ἐπίμετρον.	201
		Πίνακες τοπογραφικοί	204